

GÈÐÈPÓÒ-WÙÐÙÒ KPA-KPA KÈ NYO 'BÈ KÉÐÉÌ GBO DYÀ- DYÀ

À bédé céè-dèè kpé séín kōin © 2023 Shepherds Global Classroom
ᵓ nyùin-kpà Tǎ-niìn.

Nyᵓ dᵓ ní dǎ bé ᵓ ké Tè̀mè̀in-dè̀ nià ke mú zàin mᵓᵓ ᵓ kée gein pídyi, kebi ᵓ me zàin mú mᵓᵓ ᵓ me nyùèn kᵓpítò kᵓ ke. Ké nyᵓ dᵓ ní dǎ bé ᵓ kée gbo zǐ̀àin dè̀ hwiè séín dᵓ xwíniín mᵓᵓ ᵓ kée peḍe bó kpáná dyé jè. (Kee wéé kee, à miᵓun zàin céè-dè̀ò mú ké à tabaa píó). Kpoo bè̀ ní dè̀ tèmè̀in nyee béin kǔ̀à mú nyùè̀in/céè̀ tèmè̀in-dè̀ nià ke, ní seé kᵓ kebi wa me zàin wídí̀ m̀ nià péè̀in dè̀ dè̀-cé̀-cé̀ò múee dyí ke. M̀ dyi dè̀ pàḍǎ múin wᵓᵓ mó dè̀in, mu dè̀ www.shepherdsglobal.org/copyright

Nyᵓ bè̀ se céè-dè̀ nià ke kᵓ, kee wa niè̀ kǔ̀à mú nyùè̀n nyee me dyuòè̀ kà céè-dè̀ò bédé kᵓᵓ-nyò, ké ᵓ bédé gma-dyí-dè̀-ḍifè̀dè̀ pàḍǎ ke.

Vósi séín nià céè-dè̀è múee sò dè̀ à ̀Bàsᵓò̀-Bà̀bò̀ò mú. À me nyí̀ m̀ kpé hwè̀ bé̀ m̀ ké céè-dè̀ò kǔ̀à mú nyùin. À bédé céè-dè̀ò kpé séín kōin.

Lead writer: Dr. Stephen K. Gibson

Dè de dò-dò běò bèdèin dyie

Tèmèin-dèò Kõin-gmoin-gmoin.....	5
(1) Kùà Vènèò jè Dyì-kpõ-kpõ	7
(2) De Bábòò cě bá gbo zĩàin jè dyie.....	13
(3) Xwííin kǐ jè Bǔ-nòmò-dyíinò cě-cě kpaà de ke.....	23
(4) De Kpa De Bě Bé Bǔ Nòmò Dyíinò Tò Jì Ke	29
(5) Bǔ nòmò dyíinò cě-cě kè ɔ jè nyo hwòdǒ-kpõ-kpõ	33
(6) Zùù Hwèin-hwèinò Kùà	41
(7) Baà-baà kè Wǔ-kǔ-hwèdè-hwèdè	47
(8) Kà Jízè nyo de wǔ poe ke	55
(9) Bǔ nòmò dyíinò cě-cě ni kà sǎà-kpùũ nià ke.....	65
(10) Wódóùn-hwèò.....	73
(11) Gèdèpòò-wùdù Bá Bǔ-nòmò-dyíinò Dyíie Wáqá-wáqá.....	79
(12) Gbǔ-wǔ bě Kaà-kaà.....	87
(13) Hwè bě bá bǔ nòmò dyíin kpa-kpa dyíie dyí-dyuò-dyuò	95
(14) Dyú-gbóó bě Gèdèpòò-wùdù Gbo-wáqá-wáqá	103
(15) De bě nyue bé cóciò dyi dyíin nòmò ke.....	115
(16) Deín-nà-nyò jéé bě	121
(17) Búá-búá Dé Zùũ	131
(18) Nyo bě ni kpoo dyù múe tèmèin-dè.....	139
(19) Deín-nà-nyò bě bì baà-baà.....	151
Céè-dè tòò bě ò ké wuquún zà ke.....	155
Taún-kùà běè Dífèdè	157

Tèmèin-dèò Kõin-gmòin-gmòin

Tèmèin-dèò Me-dè-dè

Tèmèin-dè nìà ke mò kùà-mú-nyùin-dè bé ɔ ké cóciò gbo kpá bé ɔ ké xwíníín kǒ jè ɔ dèà dyíe dyúá kpa. Tèmèin-dèò tò cóciò de-kpa-kpa jii, ké ɔ tèmèin-nyoũn dyí kà bé cóciò dè dyi bó bǒ nòmò dyíinò jè, ɔ jèe, bǒ nòmò dyíinò me po cóciò páún wē. Tèmèin-dè nìà ke sédèin de-xwa-bí-bí bē bé nyoũn bē nyu bó zǎ, ké wa se nàmàũn gbo sòò béin bé wa ké Kédèi-dein-nà-fèè cíe dyí dyiin dé de kpa de bē bá bǒ nòmò dyíinò dyíe kōin-zain-zain mú. ɔ jèe, de-cé-nyòò mu de hwèin bé ɔ ké ɔ cóciò mú zain.

Céé-dè bē nìà dé Tèmèin-dèò múe, m̀ béin wa pàqǎ kōin-wùdùin-dè gáná bē mú nyue bé m̀ ké wa kpoo-dù kò-kò bē tèmèin. ɔ hwòin kà m̀ béin céé-dèò dò tèmèin bé ɔ ké bǒ nòmò dyíinò da zà.

Dé tèmèin-dè nìà ke múe, de-cé-nyò bēò mué cèin kà wa ké deín-nà-nyò dyi móo nyue. Shepherds Global Classroom dǎ **deín-nà-nyò jũ-jũe céé-dè** dò nyu, jéé kee bó jǎà-po-nyò dè bē bii. Deín-nà-nyò jũ-jũe tèmèin-dè-cèè-dèò nyéné mò *Deín-nà-nyò jũ jè Bá-bo-deín-taba-cèè-dè*, ké m̀ béin tèmèin-dè nìà ke Íntònéè kǒ zàà dé dà nìà ke: shepherdsglobal.org. Céé-dè kpádá-nyo sè mènèin-dò bē nìà dé *Deín-nà-nyò jũ jè Bá-bo-deín-taba-cèè-dèò* múe bédé de-tèmèin-nyò nìin hwìe-xwíníín-po-difèdè, ké ɔ bédé de-cé-nyò nìin dífèdè dekè.

Céé-dèò Hwòdǒ-kpàin-dè bē

- (1) Bé m̀ ké de bǒ nòmò dyíinò nyue kōin zain béin bó de bé cóciò jũe kè kà ɔ nyu nìe kee jè
- (2) Bé m̀ ké bǒ nòmò dyíinò tèmèin-dè bēò jè múin gmòin béin
- (3) Bé m̀ kée jǎà-po-nyò bē tèmèin kà wa ké bǒ nòmò dyíin kpa nyu dyiin dée xwai-nyu-nyu múe
- (4) Bé wa ké de cóciò bédé bé ɔ ké nyu dé deín-nà-nyò dyi-mó-mó múe múin wǒ
- (5) Bé wa ké kùà m̀à deín-nà-nyò dyi-mó-mó kee xwíníín dyuò kè bé wa kée me dè
- (6) Bé wa ké kpoo-dyù dò bá deín-nà-nyò dyi mó jè dyíe nàin dyuò
- (7) Bé wa ké tèmèin-dè bē wa béin dyí dúe bé wa ké jǎà-po-nyò dè bē deín-nà-nyò mú nyue páún poe béin

De bē De-cé-céè nàin-nyòò bēò ké nyue kè hwìe bē ɔ ké kpa

De bē bé de-cé-céè-nàin-nyòò bēò ké nyue hwo dyi dé tèmèin-dèò dà séin, ké jii-kǒ-néin-dè jéé bē nì dé céé-dè bēò dà díe bē. *Wa nì céè-dèdè gbìàin dyi nì kàà mú.*

Dyi-diè-dè bē wa ké dǒó kōin dèin nyue kè xwai-nyu-dè bé nì dé deín-cèin-bi-dyùò múe bédé bē nì kàà ►. Bá dyi-diè-dè bē wa kèà dǒó kōin dèin nyue jè dyíe, de-cé-céè nàin-nyòò me diè dèò dyi, bé de-cé-nyò bēò kée gǒ jũ. Wa se bédé bé wa ké dyi diè-dèò gǒ jũ nìe-nìe dé dǒó-dè-

dèò mú wéé. Cǎé-dǎè mu ɔ mìòùn nìin dyi-diè-dǎè gǎ jǔùn. ɔ jǔ ké de-cǎé-nyò bǎè dyúádò dyi dyi-diè-dǎè bǎè gǎ-jǔ-nyò jǔ kíin ní, mɔɔ ɔ jǔ ké de-cǎé-nyò bǎè díé bǎ ní wùdù fɔɔ ní, nìí, nàin-nyòò me tò dyi-diè-dǎè nyo dò dyí. ɔ hwoìn kà: “Àzédya, xwǎ m̀ bǎin dyi-diè-dǎè nià ke gǎ jǔe nyue ké?”

Cǎé-dǎè bǎè séin jèdǎin **taún-kǔà** dúí. Wa me hwo waà taún-kǔà bǎè nyue, bé wa ké wa tò hwè bé de-cǎé-tiò nyo mu bó dyí kòùn wǎe ké nyini. ɔ jǔ ké de-cǎé-nyò dò se ɔ nìin taún-kǔà hwo ní, nìí, ɔ bǎin nyue ke. Kee wǎé kee, nàin-nyòò me kùin de-cǎé-nyò bǎè hwòdǎùn bé wa ké de ti kò nyùin, nìí bé wa ké de pàdǎ cǎé.

De-cǎé-nyò bǎè mu **taún-kǔà** kúdúú kò-kò bǎ **cǎèin**. De-cǎé-cǎè nàin-nyòò me kpò taún-kǔà bǎ bé wa mu cǎèin kee wa xwai bó de-cǎé-cǎè gbo-dè-tiǎin. (Taún-kǔà bǎè sǎ, ɔ hwoìn kà: (Cǎé-dǎè 6, Taún-kǔà 1, kè Cǎé-dǎè 14, Taún-kǔà 1), wa se bédé bé wa kée tò, kee wa me cǎ de bǎ wa dǎà cǎè bá taún-kǔà bǎè jè dyíe pū)

Ké deee, de-cǎé-nyò bǎè mu **bǎ nòmò dyíinò jè nyo báún-báún gbo cǎin**, kà wa nyuà cǎé dé de-cǎé-naínò ke. ɔ jǔ ké wa dǎ bǎ nòmò dyíinò jè nyo bǎè gbo cǎe hwo ní, nìí, wa mu de bǎ wa mùin dé múe jè bídíi cǎèin, bé wa kée cǎ dé de-cǎé-naínò. Wa mu Gèdǎpòò-wùdù dò bá bǎ nòmò dyíin kpa jè dyíe páún pouin bó nyo vènè bǎ bìi, ké wa mu cǎé-dǎè dò páún pouin bó dyú-gbóó bǎ bìi dǎkè. Tèmèin-dǎè nià ke bédé sǎ-kǎún-dyi-po-po kíà dyí sǎ, ké wa nì cǎé-dǎè 5 kè 10 mú. Dé sǎ-kǎún-dyi-po-po bǎ nià ke múe, de-cǎé-nyò bǎè me zà waà gǎ-jǔ-wùdù bǎè hwòdǎ-bǎ, ké wa me bó cǎè-dǎè dò kò gmòò, mɔɔ ké nyo dò ní dá ɔ ké ɔ mǎè dò gbo wùdù. De-cǎé-cǎè nàin-nyòò se sǎ-kǎún-dyi-po-poò gǎ-jǔ-dǎfèdè dò bédé mu, sepóedé gǎ-jǔ-wùdù bǎè séin nì dé sǎ-kǎún-dyi-po-poò mú.

Dé cǎé-dǎè 13 múe, wa zàin dé nyo hwìè da kà nyo ké cǎè-dǎè-gmùnù bǎ bá bǎ nòmò dyíinò dyíe geèn nyue. De-cǎé-nyò bǎè mu dè wa ké cǎè-dǎè-gbùnù bǎ zà bé wa ké wa gein nyee dyuòùn. ɔ dyi xwa fǎin ní, m̀ me dyà cǎè-dǎè-gmùnù díé bǎ dé de-cǎé-cǎè nià bóee mú.

ɔ jǔ ké de-cǎé-nyò dò dyi mó bé ɔ ké **hwè-dǎfèdè dyé dé Shepherds Global Classroom** gbo ní, ɔ me mu de-cǎé-cǎè gbo ti séin, bé ɔ ké ɔ taún-kǔà séin bǎè nyue hwo. Dǎfèdè dò nì dé tèmèin-dǎè dúí-jèdǎin-naín bó taún-kǔà bǎ bé m̀ hwo nyue kee cǎè jè.

C'è-è 1

K'ù V'è-è j'è Dyi-kp'õ-kp'õ

C'è-è Da-zà-zà

► È-è-nyò d'ò m'è zà Máfìò 28:18-20 wuquún b'è nyo tòò b'èò k'è ò gbo d'ùù tò.

Nyo d'íe b'è poèn hwiq'í kà d'è Jízè d'á àp'òsò b'èò m'è nyu ma kà k'è m'ò bó wa d'òùn bi'è.

► Nyuu-d'è nià ke m'ò bó nyo b'è b'è wa w'ò ma kà bó w'èa baqaa d'òùn bi'è? Zain ni g'ò-j'ù-w'ùd'ùò j'è k'òin.

Gàa d'ò m'ò Wenyó K'èw'èd'è k'èe cí z'ò z'ò m'ò 1761-1834 ke. Ò s'ò ma d'è Èp'ò-xwi-b'íq'í. Ò m'ò ma b'á-nyu-nyò, k'èe b'ò n'òm'ò dyiin'ò c'è j'è kp'õ ma ò hwòd'ò xw'èe cá. C'òci ò ni ma múe se m'ò b'è wa k'è c'òci kà k'ò d'ò k'è ma k'ùà nyu. È wa po ma j'á k'èe m'ò kà b'è G'èd'èp'òò d'á nyo b'è b'è ò mu p'òin nyee dyí dyuò n'òò, ò j'èe, ò se nyo'ùn-dyù d'òò gbo-kp'á-s'ò m'ò ke.

D'è waà pás'òd'ò b'èò k'áf'òn'ò d'ò k'èe, K'èw'èd'è dyà ma k'òin-w'ùd'ùin-d'è d'ò b'è wa k'èe d'òò k'òin d'èin. K'òin-w'ùd'ùin-d'èò m'ò, ò diè ma d'èi k'èbi K'ùà V'è-è nià ke m'ò bó c'òci-nyò b'èò bi'è ní, sep'òed'è nyén'èin-d'áin-d'è b'è Jízè nyí ma kà wa b'á K'ùà V'è-è j'è dyíe m'ò, kà ò mu bó wa gbo niin tee b'è b'ód'ò-kp'áà k'è mánáin hw'è ke. K'è k'áf'òn'ò nàin-nyòò d'á, “D'èd'è dya, gàa-dyù gm'ò w'è. M'ò b'éd'è f'òn'ò-hwòd'ò (m'ò c'è xw'íníin dyu). Ti G'èd'èp'òò po gbo b'è ò k'è nyo b'è seà G'èd'èp'òò dyí dyuòe gbo z'áin nyee, ò mu nyu'ùn, k'è ò se ni gbo-kp'á-s'ò m'ò ni f'òn'ò-hwòd'ò m'ò mu.”

À dyuòè kà Jízè c'è d'è nià ke c'òci-nyò b'èò gbo, b'è wa k'èe nyue'ín dyi g'á tee, b'è b'ód'ò-kp'áà k'è mánáin hw'è ke. Jízè d'áin à nyén'èin kà b'è ò mu bó nyo m'ò nyo mu b'ò n'òm'ò dyiin'ò kpa'ùn w'èe gbo niin tee b'è b'ód'ò-kp'áà k'è mánáin hw'è ke. È nià ke t'èm'èin nyo'ùn dyí kà b'è c'òci-nyò b'èò xw'éd'è-d'ù d'èin dúún séin b'éd'è b'è wa k'è k'ùà nià ke nyu ke. Àp'òsò b'èò se ma k'ùà hw'òò b'èin d'è wa f'è-w'è séin mú, k'èe Jízè c'èe ma kà b'è nyo'ùn mu b'ò n'òm'ò dyiin'ò dyi b'èin d'è b'ód'ò-d'ù séin k'ò ke (Máfìò 24:14).

Ò j'èe, b'ò n'òm'ò dyiin'ò kpa-kpa m'ò d'è b'è xw'éd'è-d'ù séin b'á c'òciò dyíe se dúíe.

► Gm'ò d'è t'íin-t'íin b'è Máfìò 28:18-20 c'èa k'èe dya. È j'è Jízè d'á à m'è nyuà k'è?

È j'è b'è Jízè c'èa k'èe m'ò, kà b'è c'òci-nyò b'èò m'è mu dà séin b'è wa k'èe nyu b'è nyo'ùn b'è k'è ò d'èin-nà-nyò b'è j'ù ke.

K'ùà w'áká d'ò m'ò G'èd'èp'òò-w'ùd'ù kpa-kpa, sep'òed'è nyo d'ò se d'èin-nà-nyò j'èe b'èin ò j'ù k'è ò se gbo z'áin ní.

K'ùà b'è Jízè d'á à m'è nyuà k'èe xw'íníin m'ò c'òciò b'éd'è b'è wa k'è G'èd'èp'òò-w'ùd'ùò dyi-b'èin-b'èin k'è nyo b'è K'éd'èi gbo-dyà-dyà s'ò s'ò dyi kp'òin gáná cá. K'è wa b'éd'è b'è wa k'èe nyu hw'òd'òè-d'è-hw'è kà, ò se ná niin, ní, xw'íníin k'ò j'è Jízè c'èa wuquò k'èe se kp'áná d'ò gbo w'ód'òe mu.

Wuɖu m̀̀à “b̀̀́d̀̀́o-d̀̀̀ ò s̀̀́ín”, b̀̀́ ɔ xwíníín m̀̀̀à (wuɖu-d̀̀̀ k̀̀̀ k̀̀̀ d̀̀̀ b̀̀̀ ɓ̀̀ ɓ̀̀-nỳ̀) kee t̀̀m̀̀̀ìn nyoũn dyí k̀̀̀ à b̀̀́ ɔ me kpa nyo b̀̀̀ ò b̀̀́d̀̀́o-d̀̀̀ k̀̀̀ k̀̀̀ d̀̀̀ b̀̀̀ k̀̀̀ ɔ Gèd̀̀̀̀p̀̀̀́- ẁ̀̀d̀̀̀̀ ò gbo d̀̀̀k̀̀̀. Sep̀̀́oed̀̀́ ɔ xwéde-d̀̀̀ ò b̀̀̀ se ɓ̀̀ ò òm̀̀̀ dyíinò b̀̀́de b̀̀́in ɔ jũ k̀̀̀ à se ɔ wa gbo kpa ní. À se b̀̀́de b̀̀́ ɔ k̀̀̀ nyo s̀̀́ín d̀̀̀ dyí s̀̀̀ìn, m̀̀̀ se ɔ k̀̀̀ nyo wa jũ ke.

Jízè se ɔ d̀̀̀bo b̀̀́ ɔ k̀̀̀ ɔ òm̀̀̀̀ dyíinò ɔ c̀̀̀ d̀̀̀̀n p̀̀̀. ɔ mu dyíin òm̀̀̀̀n b̀̀́ ɔ k̀̀̀ ɔ t̀̀m̀̀̀̀-ɔ d̀̀̀̀ d̀̀̀̀ p̀̀̀n po, sep̀̀́oed̀̀́ ɔ b̀̀́de b̀̀́ ɔ k̀̀̀ nyo b̀̀̀ b̀̀́ wa t̀̀̀à ẁ̀̀à ǹ̀̀m̀̀̀̀n b̀̀̀̀ dyíe ɔ t̀̀m̀̀̀̀, k̀̀̀ Jízè nyuà ɔ gbo c̀̀̀ ke.

Ɖe-t̀̀m̀̀̀̀-nyò ò me m̀̀̀ nyo b̀̀́ ɔ k̀̀̀ ɔ Gèd̀̀̀̀p̀̀̀́ jè gboi m̀̀̀ ke, b̀̀́ ɔ k̀̀̀ ɔ Kéd̀̀̀̀i wuɖu b̀̀̀̀ nyue b̀̀́in, sep̀̀́oed̀̀́ ɔ b̀̀́de b̀̀́ ɔ k̀̀̀ ɔ dyí-t̀̀m̀̀̀̀-ɔ òm̀̀̀̀ dyíin jũ. ɔ me nyue b̀̀́ dyíin d̀̀̀ ɔ m̀̀̀̀n múe, j̀̀̀̀-ɓ̀̀̀-nyò d̀̀̀̀ b̀̀̀̀ k̀̀̀̀ ɔ k̀̀̀ ɔ wa k̀̀̀ ɔ Kéd̀̀̀̀i wuɖu nyue nyu ke.

J̀̀̀̀-ɓ̀̀̀-nyò d̀̀̀̀̀ m̀̀̀̀n me ẁ̀̀ b̀̀́ ɔ k̀̀̀ ɔ Kéd̀̀̀̀i wuɖu-nyu-nyò jũ d̀̀̀k̀̀̀, sep̀̀́oed̀̀́ ɔ Kéd̀̀̀̀i wuɖu b̀̀̀̀ c̀̀̀- c̀̀̀ k̀̀̀ ɔ wa k̀̀̀ín-p̀̀̀ìn-p̀̀̀ìn se ɔ gbo k̀̀̀áá b̀̀́in. ɔ jũ k̀̀̀ ɔ se ɔ d̀̀̀ ɔ c̀̀̀à kee nyue b̀̀́in ní, ò se k̀̀̀à bá d̀̀̀ín-nà-nyò Kéd̀̀̀̀i gbo-dyà-dyà dyíe ɔ d̀̀̀. Ɖeín-nà-nyò Kéd̀̀̀̀i gbo-dyà-dyà se b̀̀́ wa k̀̀̀ ɔ d̀̀̀̀ m̀̀̀̀n p̀̀̀, kee wa b̀̀́de b̀̀́ wa k̀̀̀ wa k̀̀̀p̀̀̀de gbà b̀̀̀̀ dyí t̀̀̀à d̀̀̀k̀̀̀.

Báb̀̀̀ò taba ɓ̀̀̀-òm̀̀̀̀-nyo-dyíin-kpa-kpa bá ɓ̀̀̀ ɔ d̀̀̀ín

Ɖó k̀̀̀à v̀̀̀nè ò k̀̀̀ wa ẁ̀̀n ẁ̀̀, wuɖu p̀̀̀d̀̀̀ ò d̀̀̀ Báb̀̀̀ò mú k̀̀̀ wa t̀̀̀ j̀̀̀ k̀̀̀ b̀̀́ ɔ m̀̀̀ Gèd̀̀̀̀p̀̀̀́ hwòd̀̀̀-ɔ k̀̀̀-ɔ xwé b̀̀́ ɔ c̀̀̀ci-nyò b̀̀̀̀ k̀̀̀ ɔ òm̀̀̀̀ dyíinò kpa ke.

Ɖe-c̀̀̀-ɔ ò ǹ̀̀n-nyò ò me dyuò ɔ ǹ̀̀ ke dyí: Ɖe-c̀̀̀-nyò b̀̀̀̀ me z̀̀̀à v̀̀̀si b̀̀́ c̀̀̀è k̀̀̀ ɔ d̀̀̀ bíd̀̀̀́ie wuɖu. ɔ d̀̀̀ ná ò ò ò ò, wa me c̀̀̀ k̀̀̀ Gèd̀̀̀̀p̀̀̀́-ẁ̀̀d̀̀̀̀ kpa-kpa nyu z̀̀̀̀n-d̀̀̀̀ jũ ke. M̀̀̀ me k̀̀̀á wa gbo b̀̀́ ò k̀̀̀ ɔ b̀̀́ wa muà c̀̀̀in nyue k̀̀̀in z̀̀̀in.

Máfiò 9:36-38. Jízè mó b̀̀́ ɔ d̀̀̀ín-nà-nyò b̀̀̀̀ k̀̀̀ ɔ ma ɔ k̀̀̀p̀̀̀de-dyíin-òm̀̀̀̀-ònò jè c̀̀̀ ɔ bó nyo b̀̀́ s̀̀̀à xwá d̀̀̀n ẁ̀̀ jè k̀̀̀ b̀̀́ wa k̀̀̀ baà b̀̀́ Gèd̀̀̀̀p̀̀̀́ k̀̀̀ k̀̀̀à-nyò b̀̀́ d̀̀̀ z̀̀̀̀n-gèd̀̀̀ b̀̀́ ɔ d̀̀̀à k̀̀̀e gbo t̀̀̀.

Àp̀̀̀s̀̀̀ò 4:29. Ti k̀̀̀ín-k̀̀̀ín b̀̀́ wa d̀̀̀ ma c̀̀̀ci-nyò b̀̀̀̀ g̀̀̀ dyéen gboe, waà f̀̀̀à-d̀̀̀ k̀̀̀ín-k̀̀̀ín se ma waà k̀̀̀p̀̀̀d̀̀̀-nyò g̀̀̀ dyéin jè, kee wa se mó b̀̀́ d̀̀̀ ɔ k̀̀̀ ma ɓ̀̀ òm̀̀̀̀ dyíinò dyí k̀̀̀. Wa baà ma b̀̀́ d̀̀̀ waà g̀̀̀-nyò-dyè s̀̀́ín b̀̀̀̀ múe, Gèd̀̀̀̀p̀̀̀́-ẁ̀̀d̀̀̀̀ k̀̀̀ ma dyí beñ ò k̀̀̀n p̀̀̀.

Àp̀̀̀s̀̀̀ò 11:18. J̀̀̀̀-nyò b̀̀̀̀ c̀̀̀ci-nyò b̀̀̀̀ b̀̀̀n ma Gèd̀̀̀̀p̀̀̀́, sep̀̀́oed̀̀́ ɔ d̀̀̀à nyu k̀̀̀ ɔ b̀̀́d̀̀̀́-d̀̀̀ k̀̀̀ k̀̀̀ d̀̀̀ b̀̀̀̀ nyo b̀̀̀̀ m̀̀̀̀n d̀̀̀ ma p̀̀̀-ɔ b̀̀́de d̀̀̀k̀̀̀.

Fèd̀̀̀̀p̀̀̀̀à 1:18. P̀̀̀ò ò ma k̀̀̀p̀̀̀d̀̀̀ d̀̀̀ín dyeo, kee ɔ b̀̀̀n ma Gèd̀̀̀̀p̀̀̀́, sep̀̀́oed̀̀́ ɔ Gèd̀̀̀̀p̀̀̀́-ẁ̀̀d̀̀̀̀ ẁ̀̀d̀̀̀̀-nyò ò ò ma dyúà mué ke.

Ìfísìò 6:19. P̀̀̀ò baà ma b̀̀́ ɔ k̀̀̀ ɔ òm̀̀̀̀ dyíinò c̀̀̀ hwòd̀̀̀-nyò-d̀̀̀-nyò-k̀̀̀.

“M̀̀̀ d̀̀̀è hwòd̀̀̀ k̀̀̀ cá k̀̀̀ ɔ jũ k̀̀̀ ɔ dyíó má hwíè b̀̀́ b̀̀́ ɔ Bounboò z̀̀̀n ma k̀̀̀ ɔ daa k̀̀̀ ɔ d̀̀̀ ɔ c̀̀̀ ma ɔ d̀̀̀ín-nà-nyò k̀̀̀ín-k̀̀̀ín b̀̀̀̀ gboe dyí k̀̀̀ g̀̀nà cá b̀̀́ wa k̀̀̀ ɔ k̀̀̀ à ǹ̀̀n-c̀̀̀ b̀̀́ jũ ní, ò ò d̀̀̀ ɔ ò òn t̀̀̀ múe, à muó má ò òn k̀̀̀ nyo b̀̀́ b̀̀́ wa c̀̀̀ ma k̀̀̀ ɔ d̀̀̀ b̀̀̀̀ gbo k̀̀̀ín nyue m̀̀̀n ò ma k̀̀̀ ke.”
- J. Hóòs̀̀̀ Téd̀̀̀,
“Ɖá-dá bó biè jè”

Wódómà 10:13-15. Pòò cě ɔ t́ín-t́ín bé bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyò bé bédé bé wa ké nyuεε wa gbo, sepóedé nyo bé bé wa wǔ bǔ nòmò dyíinò, ké wa tabaa hwiǔííεε mò nyo kéà póε.

► Éé mò xwíníín ɔ́é bé kǔ jè ɔ me mòà jǎà-po-nyòò hwòdǔ-kpǔ-dé bé nyoǔn bé kéà gbo zǐàin nyéé?

Xwíníín bé kǔ jè ɔ me mòà jǎà-po-nyòò hwòdǔ-kpǔ-dé bé nyo bé sèà xwáǔáún wǔε kéà gbo zǐàin nyε

- ɔ hwòdǔ-kpǔ-dé kíín-kíínò mò, ɔ me me sí Jízè bo-bè kíǔíí, nyo mò nyo sòà dé dyóún, ké ɔ cǐà dà à gbo, ké ɔ méà, bé nyo bé sèà xwáǔáún wǔε kéà pó jèε.
- ɔ me kpǔ ɔ hwòdǔ bé Gèdèpòò nyénéò ké bàin-bàin bédé ɔ jǔ ké ɔ-ɔgbà-nyu-nyò dò dyi gbo zǐàin, ké ɔ dyiá Gèdèpòò biè-nyò jǔ ní.
- ɔ me ɔ́ú bǔ nòmò dyíinò dyi-bein-beinò dyí bé ɔ ké to-ɔ-ɔ jǔ bó Kédéí kè ɔ nyo-kǔin-zǐin-zǐinò jè.
- Kǔà bé ɔ dè Gèdèpòò hwòdǔ dyiεε nyu jè me kpǔ ɔ hwòdǔ.
- ɔ me kpá wǐn bó nyo bé sèà xwáǔáún, ké wa nià sè-ná-sèε zaa-wǔ-po-po wǔ muéí bó waà nàmàǔn bǔò jèεε jè.

► ɔ fǔin xwa bé nyo dò ké bǔ nòmò dyíin kpaá mó bó xwíníín se dyí séǔéin dò jèè? Éé béin xwíníín se dyí séǔéin bǔò ɔ́é bé jǔε ké?

ɔ se ɔ ɔ gbà bé cócìò mú zàin jè kèè búá jè ké nyo dò hwòdǔ kpǔ ke.

À me bó nyo-mìòún-dyí-búáin-búáin mú tèè bé à ké nòmò dyíin dyé jè. À ní ɔ́á bé à kè cócì tòò bé ké kpeǔε kpa dé ɔ séin dò mú, mɔɔ ké à me bó nyo dò zà-ɔéin gbo nyuε.

Gèdèpòò ɔ́á jǎà-po-nyò ɔ́é bé gáná cá, ké ɔ nyí wa nyíí-dé mòà bǔ-nòmò-dyíin-kpa-kpa ke (Ífísìò 4:11). Cóci-nàin-nyò bǔò bédé bé wa kéε dyí dyuò kà jǎà-po-nyò séin se hwòdǔǔn hwòin dé bǔ-nòmò-dyíin-kpa-kpa múε. Kεε wǔé kεε, jǎà-po-nyò séin me ku dúún bé wa ké cócìò kǔà mòà bǔ-nòmò-dyíin-kpa-kpa kεε dò nyu. Wa me dyé ti bé wa ké bǔ nòmò dyíinò dyi bein gáná cá.

Xwíníín bé kǔ jè jǎà-po-nyò ɔ́é bé ní bein kà bǔ nòmò dyíinò dyi ke

► Xwíníínò nyé kǔ jè jǎà-po-nyò séin ní bein kà bǔ nòmò dyíinò dyi ké?

Éε-cé-céò nàin-nyòò me dyuò ɔ ɔ nià ke dyi: Éε-cé-nyò bǔò me zεǔε xwíníínò nyo bé ni wa hwòdǔ bǔε kíin hwé wa ké ɔ ɔ bé nià dǔin mú dà bíǔííεε dya gmò.

- Múà dò se m̀ mú ni dé zǔǔn fɔɔ cá.
- M̀ se mó bé bǔ nòmò dyíin kpa jèò ké gbǔ jǔ bé ɔ ké m̀ dú ni
- M̀ se dyuò kà m̀ ké nyo bǔò gbo wùdùè nyu dé zǔǔn wǔ.
- M̀ se bǔ nòmò dyíinò nyo bǔò xwáǔáún zàin dyuò.
- M̀ peǔε fǎà sepóedé m̀ se ɔ ɔ bé wa mu m̀ dyi dièin nyuεε gǔ jǔε béin.

- Fùà-fúá dè m̀ dyí, sepóedé m̀ se bódó-kpàà nyo bě̀ d̀ jè.
- Nì hwòdǒ sè kpóún, sepóedé m̀ poèn kà nì kùàò se kpáná d̀ nyué muε.
- M̀ peđe fàà bé wa ní kǒ d̀à m̀ gǎ dyéìn.

► Xwíínín bě̀ nìà ke d́íe bě̀ nòm̀ò dyíìn m̀ìòò?

Ɖε-gbo-dè-dè

► Ɖ jǔ ké nyo d̀ò se Ɖε d̀ò nyué nì bó nyo bě̀ sèà xwáǎún wεε pó jè ní, nìí, Ɖé b́éìn nyuε bé Ɖ kée gbo dè ké?

Ɖ jǔ ké Ɖ se múà d̀ò bédé fɔɔ Ɖé zùùn ní, nìí, Ɖ mó bìì baà-baà.

Ɖ jǔ ké nyo d̀òè zùù dyi kpéf nì, ké múà dyi Ɖ múìn dyíìn, ké Ɖ dyiε dyuò kà Ɖ bédé bé Ɖ ké kùà vènè bé Kédéì sèà à gboεε d̀ò nyuεε ní, nìí, Ɖε ś b́éìn nyuε bé Ɖ ké kùàò gbo dè. Wa mò,

1. **Hwìǎí-taba-taba** – Ɖ bédé bé Ɖ ké Ɖε Gèdèpòò nyu bé b́ nòm̀ò dyíìn kè kpé bédéεε dyi dyuò.
2. **Ti-dyé-dyé** – Ɖ bédé bé Ɖ ké Ɖε ćé, bé Ɖ ké Ɖ m̀ìòùn ti dyéìn Ɖé b́ nòm̀ò dyíìn ćé-ćé mú.

► Ɖε-ćé-nyò d̀ò mε zà Jǒǒ 4:28-30, 39 wuǎún, bé nyo t̀ò bě̀ kè Ɖ gbo d̀ùǔ t̀ò. Ɖé nyíà Sèmédìà-mààò kpé, bé Ɖ dyià nyoǔn bě̀ Jízè gbo dyà ké?

Ɖ se ma Ɖε ćé. Kεε Ɖ d́ ma Gèdèpòò jíájèò wǒ, ké Ɖ dyuòè ma dyi cá kà Ɖ kpa Ɖε bé nyo ké Jízè jè nyo t̀ò bě̀ gbo ćé ke.

Ɖ jǔ ké nyo d̀ò dyi Ɖε ś bě̀ nìà bóεε bédé Ɖé Ɖ fèè múìn, nìí, Ɖ dǎ Ɖε zi Ɖε kpauñ bě̀ bédé, ké Ɖ b́éǎìn b́ nòm̀ò dyíìn nyo t̀ò bě̀ gbo kraa. Sepóedé Ɖε ś bě̀ò mò Gèdèpòò jíájèò kè m̀ m̀ìòùn nììn hwòdǒè ẃ-ẃ. Ɖ nòm̀ò dyíìn bé nyo ké Ɖε ćé, kεε Ɖ jǔ ké nyo d̀ò se Ɖε kpa Ɖé hwìè ś b́éa múìn, nìí, Ɖε Ɖ ćéà kεε seε nyuε b́éìn bé Ɖ ké b́-nòm̀ò-dyíìn-kpa-nyò nòm̀ò dyíìn jǔ.

“ Hwìè kǒ mú Ɖ cócìò b́éìn ma to Ɖεε kεε kè. Ɖ mò dyíìn Ɖé nyo bě̀ bé wa po ma wa m̀ìòùn wáká, ké wa dyuò ma Bounboò dyi m̀ìò, ké Ɖ Zùùò kè Ɖ hwìèò né ma wa kǒ bé wa ké Ɖ jè nyo t̀ò bě̀ gbo ćé kεε mú.”

- Waǎábó Kómà,
Gbo-po-Ɖé Vènèò

Ɖε mò Ɖε kpa Ɖε m̀ìò kεε kεà kè: Ɖé m̀ mó hwè bé m̀ ké b́-nòm̀ò-dyíìn-kpa-kùàò gbo dè ké?

► Ɖé m̀ nì nyuεñ kǎǎn, bé Ɖ b́éìn m̀ gbo kpáa bé m̀ ké b́ nòm̀ò dyíìn dyi b́éìn nyé? Nì hwòdǒ dèìn Ɖε m̀ nìà nyuεñ nyεε múìn?

► Ɖé b́éìn m̀ gbo kpáa bé m̀ ké b́ nòm̀ò dyíìn dyi b́éìn Ɖé kpé mú jéé cá ké?

Nyo bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyò bédé bé ɔ ké jǔ

Kíín nyee, à me cē nyo mò nyo béin wǔó bé ɔ ké Kǔà Vènè nià ke nyuee jè.

Jǎà-po-nyò dǐè dò béin ɔ zàse-bǔ tòè bé ɔ kée cē kà ɔ nyu gbo zǐàin.

Kee wéé kee, nyo bé Gèdèpòò nyùn kǔà mú bé ɔ ké bǔ nòmò dyíinò kpa bó ti tò mò ùn-tò mò ùn xwíníín nyee bédé bé ɔ ké de kpa dé hwiè dǐé bē mú.

(1) ɔ miòun bédé bé ɔ ké nàmà ùn gbo sò kíín.

Bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò bédé ɔ ké nyo bé ɔ dǎ gbo zǐàin nyee jǔ, sepóedé

1. ɔ kǔ ɔ ké zàse-bǔ dò bédé bé ɔ kée nyo bēò gbo cē.
2. ɔ se de mò nàmà ùn dyi-táà-táà kee jè múin wǔó béin ɔ jǔ ké ɔ miòun séèè dyi táà ke ní.
3. ɔ bédé ɔ ké nyo bé nyo dǎ gbo zǐàin nyee jǔà kee jǔ.

ɔ jǔ ké nyo bé ɔ séè nàmà ùn gbo sò keee dyi Gèdèpòò bìi kǔà nyué niin, níí, ɔ se de ɔ nià nyueé nyee dyí dyuò, ké ɔ po de gbà gbo.

(2) ɔ me cí kà Kédéi-déin-nà-nyò cíà ke, ké ɔ me bó hwíi sòin

À ní dá à ké nóò bó bǔ nòmò dyíinò cē jè dyeo, kee ɔ jǔ ké nyo dò dyi nyo bé ɔ de hwòdǔ kǔee bǔ nòmò dyíinò wíín wǔó ní níí, ɔ nyue ké bǔ nòmò dyíinò bédé kpé miò. Nyo bē bé wa de ì hwòdǔ kǔ miò kee me mò nyo bē bé wa dyuò ì dyí miò ke. Bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò me tèmèin nyo ùn dyí kà ɔ ni Gèdèpòò bìi cíé nyee, ké ɔ me nyu Gèdèpòò wuqu tee.

(3) ɔ me né cóciò dyí

Bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò bédé bé ɔ ké bó cóci dò gboi kpǔ kódó-kódó cá, sepóedé

1. ɔ bédé bé ɔ ké nyo tòò bē dé Kédéi niin gbǔ-xwíníinò mú dyà.
2. ɔ bédé bé ɔ kée nyu bé jǎà-po-nyò dǐè bēò ké ɔ bo-bē kídíí sí.
3. ɔ me nà dé Zùùò mú.
4. Cóciò bédé bé wa ké ɔ gbo kpá kè bé wa ké ɔ kpéi po.

ɔ me mò hwòdó-kǔ-dè-nyò dé ɔ díí-gàà kè díí-màà bēò gbo dé zù ùn. ɔ me dyé ɔ nàin-nyò bēò kè cóci-kǔàò kpéin.

ɔ jǔ ké jǎà-po-nyò dò dyie hwííi pòin kà bé ɔ béin ɔ miòun bìi de séin nyue jèee, ɔ se cóci-nyò tòò bēò gbo-kpá-sǔ mó dé ɔ kǔàò mú ní, níí, ɔ se de mòà cóci kee jè múin wǔó mǔo ké ɔ se bǔ-nòmò-dyíin-kpa-kǔàò jè múin wǔó.

“ À dèè hwòdǔ kǔ kà bé Kédéi jè cē-cē, bé à ké ɔ nyo ùn bē gbo dyà kee, à me dyée dée nyo bē nià ɔ jè zio poeí nyee miòun mú, ké à me dyuò nyo bē bé wa jǔee dyí ke. Wa me mò nyo bē bé wa taba Kédéi hwííi, ké wa dèbè ɔ mú, ké wa hwè mú kà ɔ hwèà múe. ɔ xwíníín mò wa me bédé kpé bé Zùù Hwèin-hwèinò dyi nyo dò gbo zǐàin ní, ɔ bédéà bó kǔà ni náa nyu jèe, bé nyo ùn ké Kédéi Jízè dyée béin dé nyo wa jǔee kè wa kpede bē mú.”

- Éásèin-kpòò

bó Bódó-kpàà Bǔ nòmò dyíin cē jè,

De Wéòbáà cē maa

(4) Ɔ me kpõ bó jǎàò gboi

Bǎ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò me dyuòè dyí kà bé Gèdèpòò Wuquò mò bǎa-dè, ké Ɔ bédé bé Ɔ kée nyoũn bĕ múin gein nye. Bábòò cĕ de bá pò-pò dyíe kè kà à kè Gèdèpòò ké gbo kpõin nyue jè à gbo. À se bédé bé à ké jǎàò dyí zàin, bé nyoũn bĕ ké à bǎò múaũn dyi kpàin jè. (1 Kòdèíntòò 4:1-2).

Bábòò nyue ké à dyuòè dyí kà bé nyo dò-dò séin mu dyoún mɔɔ hĕè muun bó sè-ná-sèè tíin nye. Bǎ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò bédé bé Ɔ ké jǎà-dè nià bóee hwòdǒ búin péin jéé cá.

(5) Zùuò me dyíin Ɔ múin

Zùu Hwèin-hwèinò mò nyo nyí cuò-wùdù nià dé bǎ nòmò dyíinò múee kpé. Ɔ zàin nyo bĕè nàmàũn wa da, ké Ɔ nyue ké zùũn-dè bĕè tó nyu nyo, ké Ɔ nyue ké píe-nyò bĕò m̀̀n bédé hwìdĩi-tabababa.

De d̀̀n bĕin nyue bé bǎ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò ké dyi kuue mò Ɔ jũ ké Zùu Hwèin-hwèinò dyi Ɔ nàin ní. Ɔ jĕee, Ɔ me dyà Ɔ miòun bídíi, bé Ɔ ké Gèdèpòò hwòdǒ kǒ dè. Ɔ me mò baà-nyò. Ɔ me diè Gèdèpòò dyi bé Ɔ ké Ɔ dyí gmò.

De me kpõ bǎ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò hwòdǒee mò bé Zùuò ké Ɔ múin dyíin. Zùu Hwèin-hwèinò dyi m̀̀ múin dyíin jéé cáin, níi, Ɔ hwo ni hwòdǒ-dyùàò mú, ké Ɔ nyí m̀̀ kpé bé m̀̀ ké Gèdèpòò bìi kũà nyu. Jízè cĕe ma Ɔ deín-nà-nyò bĕò gbo bé wa ké hwĩ gmò bó Zùuò kũà nià ke jè. (Àpòsò 1:4-5). Àpòsò bĕò dyé ma kà Zùuò nyu ma nyoũn múin dyíen nye bó Pénèkò-wèò baɔa (Àpòsò 1:8, Àpòsò 2:4, Àpòsò 15:8-9).

Ké deee, ti díé bĕ ní Gèdèpòò po Ɔ Zùuò nyo ku wǒ d̀̀ bǎ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò kǒ, bé Ɔ ké de kàmàũn-kàmàũn d̀̀ wǒ mu jè (Àpòsò 13:9-12).

Cĕé-dè 1 Taún-kũà bĕ

(1) Céèè bídíi kà dé zǒ baɔa-bùè sè sǐ múee, m̀̀ dǎ m̀̀ miòun bǎ-nòmò-dyíin-kpa-kpa kè deín-nà-nyò Kédéin gbo-dyà kũàò mú po miò ke. Dé mò de bĕ m̀̀ mó nyue dyi s̀̀in dà ké dyúa muue ké? Dé m̀̀ mó dyí dyuòè dyi dé tèmèin-dè nià ke mú ké?

(2) Dé cóci bĕ ni dé ni gbèèò múee dǎ nyu bá bǎ nòmò dyíinò cĕ jè dyíé? Nàin wa dyédé, bé m̀̀ ké wa de bĕ dyi diè. Ɔ dǎ ná niin, m̀̀ me dè wa me bó céè-dè-mi sǐ mɔɔ tǎ kǒ.

Cĕĕ-dĕ 2

Ðe Bábòò cĕ bá gbo zĭàin jè dyíe

Cĕĕ-dĕò Da-zà-zà

Ðe-cĕ-cĕò nàin-nyòò me dyuò de nìà ke dyí: *Bó vòsì bĕ bé wa dèin kà dós kōin dé cĕĕ-dĕ nìà ke múe wáún wĕe, vòsì pàqǎ bĕ nì bó de. À se dyè ti pàqǎ bédéé mu bé de-cĕ-nyò bĕò ké wa séin wuquún zà dé de-cĕ-tìò mú. Kee òn bĕin dé díé bĕ gǎa bé de-cĕ-nyò bĕò ké wa wuquún zà.*

Wuqu m̀à gbo-zĭàin-zĭàin nyee xwíníin m̀ò gbo-zĭàin-zĭàinò nyo bé nyo d̀ò nyu, ti bé ɔ dǎ pó ke. Xwíníin k̀ò jè nyo bein kà b̀ò nò m̀ò dyíinò dyíee m̀ò, bé nyo bĕ nìà dé píéee ké gbo zĭàin.

► Ðe-cĕ-nyò d̀ò me zà 1 Tèsàd̀ónià 1 wuquún bé nyo tòò bĕò ké ɔ gbo d̀ùù tò. Ðé m̀ò de tíin-tíin kpá ma Tèsàd̀ónàkà-nyò bĕò gbo ti wa zĭàin ma gboee ké?

À dyi xwíníin k̀ò jè nyo d̀ò bédé bé ɔ kèà gbo zĭàin nyee kè de mu dé ɔ fèè mú kpàun ti bé ɔ dǎ gbo zĭàin nyee jè múin ẁóó mó ní, níí, à bédé bé à ké kà ɔ nàmàũnò nyu niè kee jè múin ẁóó kíin hwè bé Gèd̀èp̀òò ké ɔ gbo zĭàin.

Kà nyo d̀ò ké niè nyu hwè bé ɔ ké gbo zĭàin nyee

► Xwĕ òn bĕin kà nyo d̀ò ké niè nyu hwè bé ɔ ké gbo zĭàin nyee me dèè nyue ké?

Bó Ád̀òunè nàmàũnò jèee, nyo d̀ò dyi wódó ní, níí, ɔ kè Gèd̀èp̀òò dǎ gbo zain (Wódómà 5:12). ɔ xwíníin m̀ò nyoò bĕin ɔ mìòun niin hwòd̀òè m̀óó-dĕ nyue.

Nyo bé nàmàũn-nyò sèè gbo zĭàin kee jũee bédé hwèè híinye

Ti bé nyo d̀ò dè ɔ mìòun niin hwòd̀òè m̀óó-dĕ gǎ-gǎ gboee ní, níí, ɔ dǎ nàmàũn-nyu-nyu gbo dè. **Zaa dǎ nyo d̀ò-d̀ò séin kpõ bó nàmàũn kúqúú bĕ nyu jè** (Wódómà 3:23).

Nàmàũn-nyu-nyu m̀ò Gèd̀èp̀òò gmaò dyíi-dyi-po-po (1 J́s 3:4, J́in 2:10-11). Sepóedé Gèd̀èp̀òò séd̀éin dyí jèee, nyo d̀ò se kǎfíá d̀ò bédé bó nàmàũn nyu jè, ké ɔ mu nyo séin zaa w̃ pouin bó de ɔ dǎ nyuee jè (2 Kòd̀éint̀ìò 5:10, Wèd̀èbèd̀ésìò 20:12-13). Nyo d̀ò se Gèd̀èp̀òò dyi dièè bĕin bó ɔ zaa kpõin jè m̀oo bó zaa-w̃-po-poò nyo bé ɔ mu w̃ee jè. Zaa dǎ nàmàũn-nyò séin kpõ nòò (J́s 3:18-19).

Nàmàũn-nyò bé ɔ sèè gbo zĭàin kee m̀ò Gèd̀èp̀òò mú-nyé-nyò (Wódómà 5:10). Gbo-kpõin-kpõin d̀ò se bó nàmàũn-nyò d̀ò kè Gèd̀èp̀òò púa niè bĕin, ɔ sèin ké Gèd̀èp̀òò zĭin dye nàmàũn bĕ bé ɔ dǎ ɔ b̀ũ nyuee kōin hwè.

ɔ jũ ké nàmàũn-nyòò sèè gbo zĭàin ke ní, níí, ɔ sèè de hwè ke bé ɔ kè Gèd̀èp̀òò ké gbo kpõin, sepóedé **gbá-gbá-dĕ kúqúú dyíin dé ɔ hwòd̀ò b̀uin ke** (Ífísìò 2:3). Sepóedé ɔ m̀ò nàmàũnè g̃ii jèee, ɔ se **kpé bĕin bé ɔ ké ɔ mìòun niin kpedèò gbo zĭàin** (Wódómà 5:20, Wódómà 7:23).

Kà ɔ nìà náa, níí, pò-pò nyé nàmàũn-nyò séèà gbo zĩàin kee móa ké? Sepóedé zaa dǎ nàmàũn-nyòò kpõ jèee, ɔ jũ ké Gèdèpòò dyi ɔ nàmàũn bèò kōin zĩin ní níí, ɔ dǎ pò-pò bédé. ɔ nàmàũn-kōin-zĩin-zĩinò mò nyo dyàà ɔ pò-pò kè. ɔ mò Gèdèpòò mú-nyé-nyò jèee, Gèdèpòò gbo dè-dyi-dyi mu ɔ pòin. ɔ mò gbá-gbá-nyò jèee, ɔ nàmàũn-bũin-dèdè-dèdèò mò pò-pò bó ɔ bìì. Ké sepóedé ɔ se kpé dò bédé jèee, Gèdèpòò ɔ buè-buèò mò pò-pò bó ɔ bìì. Dè séin bē nìà ke tò pò-pò bé nyo dò bēin nyue kee jìì.

Ti bé nàmàũn-nyò dò zĩàin gbo nyènèè kee ní, níí, Gèdèpòò zĩin ɔ kōin, ké ɔ dyi Gèdèpòò gbo dè, ké Gèdèpòò hwo ɔ mú, ké ɔ buè ɔ sòin dé nàmàũnè kpé xwaún. Jǎà-po-nyò bē nì ma kà dé Kódèin-hwòdòò múee cí ma nàmàũn zi kōin nyinìēn bē mú mìò, ké Pòò cēe ma jè wa gbo kíin. ɔ dǎ ná niēe, ɔ dǎ, “Kee bēè nàmàũn bèò dǎ bē bũin dèdè, ké bē dǎ ma Gèdèpòò kǒò-dè jũ, ké bē dǎ ma dyí sédèin bó Gèdèpòò gbo...” (1 Kòdèintĩò 6:11).

Kà Kódòsìò nyu à gbo kpáa ke

Nyo dò se ɔ mìòun niin nàmàũnò jè péè bēin. Sè-ná-sèè Gèdèpòò nyé nàmàũn mú, ké nyoũn-dyù se kpé bēin bé wa ké dè mò sè-ná-sèè dè kee jè péè.

Nyoũn-dyù se ma dè dò nyue bēin bá dè wa mó ma kee jè dyí. ɔ jèee, wa se dè bēin nyue bé pò-pò ké gbo hwè dé wa múee fònò-hwòdò dò bédé. (Gàdézìà 3:21). ɔ jũ ké nyoũn-dyù dyíó má fònò-hwòdò bédé bé wa kéó wa mìòun pòin ní, níí, ɔ seó xwínín dò kǒò mu bé Jízè kéó má bó kódòsìò kō mēin (Gàdézìà 2:21).

► ɔ jũ ké Gèdèpòò dyi ma à kōin zĩēn mó ní, níí, dé kǒ jè ɔ seà kódòsìò jè wáká po bé ɔ kéà à kōin zĩin pū ké?

Sepóedé Gèdèpòò mò mú-hwè-nyò jèee, ɔ bédé bé ɔ ké nyoũn zaa wõ po dé jǎà kè dyí-sédèin-sédèin mú (Wódómà 2:5-6).

Dé muó à gbo kpáun ɔ jũ ké Kédèi seó ɔ mìòun sáa zàin ní ké. Ké xwē ɔ muó má niē nyuun ɔ jũ ké Gèdèpòò dyíó má à nàmàũn kōin zĩin pū, ké Kédèi seó má mé níí?

ɔ jũ ké Kédèi seó má ɔ mìòun sáa zàin, ké Gèdèpòò dyíó má à nàmàũn bèò kōin zĩin pū ní, níí, dè ɔ kèò kè múó hwoin nyee kè:

- ɔ muó niin kà nàmàũn seó kà dè vènè dòe.
- ɔ muó niin kà Gèdèpòò seà mú-hwè-nyò, mɔɔ ké ɔ seà dyí-sédèin-nyò ke.
- ɔ muó niin kà zàin gbo vènè dò seà bó dè-gbà-nyu-nyò kè dyí-sédèin-nyò púa nì dé Gèdèpòò dyédèin nyee.

ɔ jũ ké pò-pò dyíó má xwa fēin pū, ké Jízè se ma à bìì mé ní, níí, à seó má Gèdèpòò mòà jǎà-nyò kè mú-hwè-nyòò kee biē mu dé hwìè kǒ mú à biè kà ɔ ke. ɔ jũ ké à dyíó má pòe bēin pū, ké Jízè se bédé bé ɔ ké ma gǎ-dyé-dyé nìà bóee wõ mu bó à bìì ní, níí, à seó má Gèdèpòò dya dèè mu bó kōin zĩin jè.

Kee Gèdèpòò dèbè à mú, ké ɔ mó bé ɔ ké à nàmàǎn bɛ̀ kɔ̄in z̄īin. À mò nyoǎn-dyù bɛ̀ee, à dè ma à miòun nàmàǎn-gbɛ̀ nià ke dú dyeo, kee Gèdèpòò se mó bé ɔ ké ma à nàmàǎnò mú sè, bé à ké mú gbòò gáná cá.

Sáa-zà-zà bé Jízè nyu ma kà bó kóǒsìò kɔ̄ee mò sè-ná-sèè sáa-zà-zà bé Gèdèpòò mó ma bó à nàmàǎn kɔ̄in z̄īin jèe. Xwíníin bɛ̀ kɔ̄ jè Jízè ɔu ma kà toò kee mò: **(1) ɔ se ma nàmàǎn ɔ̀ò nyu** (2 Kòdèíntìò 5:21) (ɔ hwè mú, ké ɔ se pò-pò ɔ̀ò mó bó ɔ miòun bìi), ɔ kè **(2) ɔ mò ma Gèdèpòò, hwè ké ɔ̀ò mò ma nyoǎn-dyù.**

Jízèè sáa-zà-zà dè ma hiǒi-kpà bá nyo kɔ̄in z̄īin jè dyíe, sepóedé ɔ̀ò mò ɔ̀e bé Gèdèpòò mó ma ke. Ké bó kàǎn wɛ̀e, Gèdèpòò béàǎn nyo mò nyo dè ɔ̀ dya, ké ɔ̀ dè ɔ̀ nyénéín-dáin-dèò hwòǒ kɔ̄ee kɔ̄in z̄īen. Nyo bé ɔ̀ wɔ́ sáa-zà-zà bé Jízè nyu ma kà bó kóǒsìò kɔ̄ee jè múin nyee, nyo ni náa see hwìǒi pòen béin kà bé nàmàǎn jè se Gèdèpòò hwòǒ kpɔ́ ke.

Jízè dáin nàmàǎn-nyò bé ɔ̀ dè ɔ̀ nyénéín-dáin-dèò hwòǒ kɔ̄ee mú-hwè-nyò dyeo, kee sáa-zà-zà nià ke nyue ké ɔ̀ mò dyí-sédéin-nyò kánáá pū. Wódómà 3:20-26 zain kà Kédéi nyo-kɔ̄in-z̄īin-z̄īinò nyu kùà nyue kee jè kɔ̄in nòmò dyiin.

Bábòò cɛ̀e à gbo kà bé hwìe ɔ̀òun kɔ́ mú à béin pòen nyee mò hwìe bé Gèdèpòò zàin à da ke. ɔ̀ jũ ké nyo ɔ̀ò dyi pò-pò dyiàin dé Gèdèpòò jíájèò mú dé hwìǒi-taba-taba múee bó ní, níi, ɔ̀ se pòe béin (Máà 16:15-16, Àpòsò 4:12, Hìibúǒúú 2:3).

Xwíníin nià ke jè ɔ̀ kpa ɔ̀e bé à kéà tèmèin-dè bá pò-pò dyiàin dé Gèdèpòò jíájèò ɔ̀òun múee dyí dyuò, bé à kéà dyi kpɔ́ dyiin dé hwìǒi-taba-taba mú ɔ̀òun wɛ̀. Gèdèpòò jíájèò ɔ̀òun béin nyoǎn pòen, sepóedé hwìe ɔ̀ò se ni bé à kée dɔ́ mɔ̀o bé nyo ɔ̀ò kée à vòin. À béin dyée dyiin dé hwìǒi-taba-taba ɔ̀òun mú, sepóedé hwìe kà kò ɔ̀ò kɔ́ mú à kée dyée béin nyee ɔ̀ò se ni. Gèdèpòò nyénéín-dáin-dèò ɔ̀òun dée à me dè hwòǒ kɔ́.

Jíájè-dè kíin-kíinò

► Dè mò ɔ̀e kíin-kíinò ké? Dè nyoǎn-dyù nyu Gèdèpòò bìeè, mɔ̀o kùà nià dé nyoǎn-dyù múeè?

Gèdèpòò jíájèò nyini dé nàmàǎn-nyòò hwòǒ bũ vèin, ké ɔ̀ kpòin ɔ̀ zaa bó nàmàǎn nyu jè, ké ɔ̀ nyue ké Gèdèpòò nyo-kɔ̄in-z̄īin-z̄īinò tó nyu nyoò. (Tátò 2:11, Jǒó 1:9, Wódómà 1:20). ɔ̀ ɔ̀ ná níin, níi, nàmàǎn-nyòò muá nàmàǎn gbo sòun dé ɔ̀ miòun níin hwòǒè wɔ́-wɔ́ mú. Gèdèpòò mò nyo nyí nàmàǎn-nyòò kpé bé ɔ̀ ké bɔ́ nòmò dyiinò dyi kpɔ́ (Jǒó 6:44). ɔ̀ jũ ké nyo ɔ̀ò se pò ní, níi ɔ̀ see xwíníin mò bé Gèdèpòò ké ɔ̀ jíájèò nyoò bùdùin nyee, kee ɔ̀ xwíníin mò ɔ̀ bó Gèdèpòò jíájèò ní jè.

Jízè mé ma bó nyo séin cí bóǒ-kpà gánáà kɔ̄ee bìi, ké Gèdèpòò mó bé nyo séin ké pò (2 Píǒè 3:9, 1 Jǒó 2:2, 1 Tímètè 4:10). Gèdèpòò jíájèò nyí nyo séin kpé bé wa ké bɔ́ nòmò dyiinò dyi kpɔ́, kee Gèdèpòò ní kpòin nyo ɔ̀ò ganaún bó bɔ́ nòmò dyiinò dyi kpɔ́ jè. Dèa jè Gèdèpòò ɔ̀à nàmàǎn-nyò bɛ̀ò bé wa kéà waà nàmàǎn bɛ̀ò dyi táà bé wa kéà hwìǒi-taba-taba bédèè (Máà 1:15).

Ɖε mò nàmàũn-dyi-táà-táà xwíníín nyε

► Ɖé mòà nàmàũn-dyi-táà-táà ké?

Nàmàũn-dyi-táà-táà mò ɔ jũ ké nàmàũn-nyò dò dyi ɔ miòùn dyé kà bé zaa dǎ ɔ kpõ bó nàmàũn nyu jè, ké ɔ bédé bé ɔ kée gǎ dyí dyée, hwè ké ɔ hwòdǒ dyie gbo po bé ɔ ké dé sǒ zà níε.

Àzédya-cèè-dèò vòsì nià ke cǐ nàmàũn dyi táà jè:

Hwòdǒ-kǒin-nyinìin-nyò me táà hwòdǒ-kǒin-nyinìin-dè nyu-nyu dyi. Ké se-dyí-sédéin-dè nyu-nyò me táà de gbà hwìdǐi-pòin-pòin dyi. Wa me gmòin dé Bounbo mòà à Gèdèpòò keε gbo, ní, Bounboò mu wa wíin dyéin, ké ɔ mu waà de gbà séin bèò kǒin zǐin (Àzédya 55:7).

Nàmàũn-kǒin-zǐin-zǐin se bé nàmàũn-nyòò ké ɔ miòùn nyu kà ɔ dǎǎ kà dyí sédèin bó Gèdèpòò dyúá ke, hwè bé Gèdèpòò ké ɔ nàmàũn bèò kǒin zǐin nyε. Ɖ se ná niè béin, sepóedé nyòò ni gǐ mú dé nàmàũn xwaún, ké ɔ se ɔ miòùn gbǎà béin. Keε nàmàũn-nyòò me wǒ bé Gèdèpòò ké ɔ buè sòin dé ɔ nàmàũn bèò xwaún.

► Gèdèpòò jíájèò mò nyo nyue ké nyo pó. Kà ɔ nià náa, ní, dé kǒ jè à me táà à nàmàũn bèò dyi hwè bé à kèà póé?

Ɖε dòùn bé Gèdèpòò mó hwè bé ɔ ké nàmàũn kǒin zǐin nyεε mò hwìdǐi-taba-tabá. Keε ɔ jũ ké nyo dò dyi Kédéi hwìdǐi taba jéé cáin, ní, ɔ béin nyue bé ɔ ké ɔ nàmàũn bèò dyi táà. Kédéi gbo-dyi-dyi, bé ɔ mòà (jàà-po-po) ke kè nàmàũn gbo-sò-sò, bé ɔ mòà (nàmàũn-dyi-táà-táà) keε, nàmàũn-nyòò béin wa nyue bó ti dyúádòò mú, keε hwìdǐi-taba-tabá mò nyo béin nyo nàmàũn gbo zàà. Hwìdǐi-taba-tabá bé ɔ pòin kà nyocεε mò nyíi-dé bé ɔ sò dé Gèdèpòò gboε. (Ífísǐò 2:8-9). Ɖ jũ ké nyo dò se mó bé ɔ ké nàmàũn dyi táà ní, ní, se mó bé ɔ ké nàmàũn xwaún pó.

Ɖ jũ ké nyo dò se nàmàũn dyi táà mó ní, ní, ɔ niè cǐin kà bé nàmàũn mò deín-dè ke. Ɖ jũ ké ɔ dyie hwìdǐi pòin kà bé ɔ se xwíníin dò kǒ bé ɔ ké nàmàũn dyi táà keε ní, ní, ɔ deè hwòdǒ kǒ kà bé nàmàũn se de gbà dò jéé cá ke. Ké ɔ jũ ké ɔ dyie dyé kà bé ɔ nàmàũn se de gbà keε ní, ní, ɔ se xwíníin kǒ jè Gèdèpòò móà ɔ nàmàũn kǒin zǐin dyieε múin wǒ.

Ɖ jũ ké nyo dò seε hwìdǐi pòin kà bé zaa dǎ ɔ kpõ jéé bó nàmàũn nyu jè, ké ɔ bédé bé ɔ kée gǎ dyí dyéeε ní, ní, ɔ sèè nàmàũn gbo sò. Ké ɔ dyie mú wǒin kà bé ɔ mò nàmàũn-nyò ke, hwè ké ɔ dyi jǎà-po-dè dò béin nyue bé ɔ ké nàmàũn nyueé ni keεε kídíí sí ní, ní, ɔ sèè nàmàũn gbo sò ke, sepóedé ɔ mó bé ɔ ké de kpòin kà ɔ zaa keε nyueé ni ke.

Ɖε mò hwìdǐi-tabá-tabá pòin kà nyocεε xwíníín nyε

► Ɖ jũ ké nyo dò dyi hwìdǐi-tabá-tabá pòin kà nyocεε bédéin, ní, dé mò ɔ jǎà-po-poò xwíníín nyé?

(1) ɔ dyée kà bé ɔ se de dɔ nyue béin bé ɔ ké ɔ miɔ̀n dyí sédɛ̀in nyɛ.

Sepóedé Gèdèpòdò kpedeè-dyiin-nòmò-nòmòdò nyuà ké bɛ́ pòà dyiìn dé hwiɔ̀dɛ̀i-taba-taba múè. ɔ se bɛ́ miɔ̀n niìn nyuu-dè, keɛ ɔ mò Gèdèpòdò jíá-jè-dè. ɔ se kùà bɛ́ dǎ nyueɛ péè-dè, bé nyo dɔ ní kò dǎ bóɔ́ Ìfísìdò 2:8-9).

ɔ poèn hwiɔ̀dɛ̀i kà bé ɔ se de dɔ nyue béin mɔɔ (kùà) dɔ seɛ nyue béin bé ɔ ké pò ke.

(2) ɔ poèn hwiɔ̀dɛ̀i kà bé Kédɛ̀iè sáa-zà-zàdò dònùn béin nyue bé Gèdèpòdò ké ɔ nàmàũn kɔ̀in zìin nyɛ.

Sepóedé dyiìn dé Kédɛ̀i múɛɛ, Gèdèpòdò dǎ à nàmàũn bɛ̀dò kɔ̀in zìin. ɔ se à nàmàũn bɛ̀dò dònùn, keɛ ɔ mò bóɔ́dò-kpà gánáà nyo bɛ̀dò niìn nàmàũn bɛ̀dò dekè (1 Jós 2:2).

Wuɔ̀du màà dyiìn dé Kédɛ̀i múɛɛ xwíniín mò Kédɛ̀iè sáa-zà-zà nyue bé Gèdèpòdò dyià à nàmàũn bɛ̀dò kɔ̀in zìen béin nyɛ.

(3) ɔ poèn hwiɔ̀dɛ̀i kà hwiɔ̀dɛ̀i-taba-taba dònùn nyue ké Gèdèpòdò zìàin ɔ nàmàũn bɛ̀dò kɔ̀in nyɛ.

Keɛ à dyi à nàmàũn bɛ̀dò mú wɔ̀in dé Gèdèpòdò gbo ní, níí, à béin ɔ hwòdɔ̀ kɔ̀ dèè, sepóedé ɔ mò dyí-sédɛ̀in-nyò, ké ɔ mu à nàmàũn bɛ̀dò kɔ̀in zìin, ké ɔ mu à se-dyí-sédɛ̀in-dè séin bũin wòdùn. (1 Jós 1:9).

ɔ jũ ké nyoɔ̀ dyie hwiɔ̀dɛ̀i poìn kà bé nyoũn béin pòɛ dyiìn dé hwiè kà kò dɔ bɛ́ múɛɛ ní, níí, ɔ dèè hwòdɔ̀ kɔ̀ kà bé kùà béin ɔ pòèn dekè, ké ɔ se Gèdèpòdò jíájèdò dònùn wɛ́.

Cɛ́ɛ-dèdò dúí-jaɔ̀a-jaɔ̀a

► De-cɛ́-nyò dɔ me zà Àpòsò 26:16-18 wuɔ̀duún bé nyo tòdò bɛ̀dò ké ɔ gbo dũ̀ tò. Dè vòsì bɛ̀è cɛ́ bá kùà bé Pòdò ké ma kà nyueɛ jè dyíé?

Pòdò kùàdò mò bé ɔ ké ma nyoũn bɛ́ Kédɛ̀i gbo dyà. Vòsì 18 dè de màà gbo-zìàin-zìàin nyɛɛ me. ɔ hwoìn kà tíe-kpò gbo sò-sò kè ce dyí dyi-dyi kè Sétòè kpèdò gbo sò-sò kè Gèdèpòdò gbo-dyi-dyi, bé ɔ jũ ké nyo bɛ̀dò dyi Gèdèpòdò hwiɔ̀dɛ̀i taba ní, Gèdèpòdò ké waà nàmàũn bɛ̀dò kɔ̀in zìin, bé wa ké pá bédé dé nyo bɛ́ bé ɔ dǎà ɔ miɔ̀n niìn nyo bɛ́ mú nyueɛ hwiè. Dè nià ke béin kpáa dyiìn dé Kédɛ̀i hwiɔ̀dɛ̀i-taba-taba mú.

Bé nyo dɔ ké nàmàũn gbo sò, bé ɔ ké jǎà-po-nyò jũɛɛ, ɔ mò gbo-zìàin-zìàin vènè cá. Báɔ̀dò dá ɔ dyi ná niìn, níí, Gèdèpòdò dǎ nyoɔ̀ nyu de dje. (2 Kòdɛ̀intìdò 5:17). Dè bɛ́ nì ma kíin nyɛɛ dǎ dyi zi, ké wa dá de dje jũ.

“Pásòdò bé ɔ sédɛ̀in dyíɛɛ hwòdɔ̀ se ɔ mós-dè bɛ́ múin dèɛn mu, keɛ ɔ mu vòun bé ɔ ké jǎà-po-nyò bɛ́ bé wa xwéin Kédɛ̀i bũin nyɛɛ hwòdɔ̀ũn kùin. ɔ mò jǎà-po-nyò bɛ́ bé Gèdèpòdò Wuɔ̀dò tó nyu wa xwéé kà mó nyuà nyɛɛ, bé wa nà dé Kédɛ̀i-dèin-nà-nyò bɛ̀è dèbèin-dèbèinò mú, bé wa kè Kédɛ̀i pedèin ɔ mé-méò kè ɔ gɔ̀-woɔ́dò-woɔ́dò mú dé hwiɔ̀dɛ̀i-taba-taba mú tee, bé wa baà ti séin nyɛ.”
- Tímètè Kípi,
“Jǎà-dè bá Bɔ̀-nyò-dyiin-kpa-kpa kà Báɔ̀dò nyue cɛ́ ke kè Gbo-zìàin-zìàin jè dyíé”

Ɔ dyi ná niĩn, niĩ, nyo dǎà gbo zǎ̀in nyee pòin kũ̀n-kpò kǒin gáná cá, ké Ɔ táà biè-dè tòò bě bé Gèdèpòò nyé múee biè-biè dyi, ké Ɔ gmòin Gèdèpòò gbo gáná cá (1 Tèsàdónià 1:9).

Gbo-zǎ̀in-zǎ̀in nià ke mò de bé nyo tòò bě se hwiđĩi dè kánáá pũe (1 Píqè 4:3-4). Ɔ kpèin wa hwiđĩi bé nyo dò ké kà bó gbo zǎ̀in cá ke. Ɔ béin nyue bé nyoò miòun niĩn wódó-nyò bě ké Ɔ gbo vǒ (Máfìò 10:34-36).

Ɔ dǎ ná niĩn, niĩ, nyo zǎ̀in kà gboee ní dè dós bě bá bódó-kpàà mós-dè běò jè dyíe de, ké wa tó ní nyu Ɔ de fòò. De nià ke tèmèin nyoũn dyí kà bé Ɔ dǎ gbo zǎ̀in gáná cá ke (1 Jǒó 2:15). Nyoò mu jǎà-po-nyò tòò bě mú dèbèin, ké Ɔ mu móun bé Ɔ kè wa ké dyí-poĩn-poĩn bě mú peđeĩn (1 Jǒó 3:14).

Nyoò dǎ gbo zǎ̀in ní, de bě kǒ tó nyu ma Ɔ kee tó ní nyo Ɔ de. Mú-dǒ-dǒ mu bó Ɔ hwiĩ dyiĩn ke dyeo, kee Ɔ mu kpé béin bé Ɔ kée dyi bàdàin, sepóedé nàmàũn-hwòdò-dyùàò se Ɔ wuđuí kǒ de. Gèdèpòò Wuđùò kǒ tó muá Ɔ nyuun, sepóedé Ɔ dǎ Gèdèpòò jíájèò wǒ dǒ jè (1 Píqè 2:2-3).

Nyo bé Ɔ zǎ̀in gboee dèbè Gèdèpòò mú, ké Ɔ mó bé Ɔ ké Ɔ hwòdǒ dyi dè. Ɔ nyu de bě bé Gèdèpòò cǎe, ké wa dè Ɔ hwòdǒ dyi (1 Jǒó 5:2-4).

Nyo bé Ɔ zǎ̀in gboee kè Gèdèpòò bédé gbo-kpòin-kpòin dyiĩn dé baà-baà mú (1 Kòdèintǐò 1:2).

► Cǎ gbo-zǎ̀in-zǎ̀in bé Ɔ dyi dé nyo dòè fèè mú Ɔ jũ ké Ɔ dǎ Kédéi gbo dyi níee jè dé m̀ miòun niĩn wuđu mú.

Nyo bé nyo dǎ wódó de dieee me jũe

Bábòò dá nyo dò dǎ wódó de die ní, niĩ, de séin dǎ de dǐe jũ. De dǐe běò hwoĩn kà:

- Ɔ dǎ kpeđe dǐe bédé —Ɔ mò Gèdèpòò-kpèdè (2 Píqè 1:4)
- Ɔ dǎ Nàin-nyò dǐe dò bédé—Ɔ mò Kédéi, dyiĩn dé Zùù Hwèĩn-hwèĩnò mú (Máfìò 23:10, Wódómà 8:14)
- Gèdèpòò Wuđùò tó dǐe dǎ Ɔ nyu (1 Píqè 2:2)
- Ɔ dǎ dèbèĩn-dèbèĩn dǐe bédé (Wódómà 5:5, 1 Jǒó 4:7-8)
- Ɔ dǎ Gèdèpòò dyú dǐe jũ (Jǒó 1:12)
- Ɔ dǎ Gbo-kpá-nyò dǐe mòà Zùù Hwèĩn-hwèĩnò kee bédé (Jǒó 14:16, Wódómà 8:26-27)
- À dyi nàmàũn nyu ní, à Biĩ-wùdù-nyò dǐe mòà Jízè Kédéi kee, Ɔ dǎ Ɔ bédé (1 Jǒó 2:1)
- Ɔ dǎ hwòdǒ-kǒ-dè-dè dǐe mòà sè-ná-sèè fèè kee bédé (Jǒó 3:15, 1 Píqè 1:3)

Pó-pòò Hwòdǒ-kǒ-dè-dè

► Hwiđĩi-poĩn-dè gbà běò nyé béin nyue bé nyo dò kée hwiđĩi poĩn kà bé Ɔ mò jǎà-po-nyò keé?

Nyo dò béin dyè hwiđĩi poèn kà bé Ɔ mò jǎà-po-nyò kee, sepóedé

- ɔ dǎ níɔ kpá jè.
- ɔ dǎ cóci-nyò jǔ jè.
- ɔ po Kédéí-déin-nà-nyò bɛ̀è tèmèin-dè díé bɛ̀ jǎà jè.
- ɔ kpɔ̄ gma díé bɛ̀ bá biè-biè dyíεε dyi jè.
- ɔ nòmò kpedéin jè.
- ɔ dǎ zùun-dè bɛ̀ xwai nyu jè.
- ɔ dǎa gbo po bé ɔ ké cí dé hwiǰíi-tabá-tabá mú jè.

Bábòò cɛ̀ε kà bé dɛ̀ bɛ̀ nìà ke dò hwòdǒ-kǒ-dè-dè se nyo dò jǎà-po-nyò mú nyu ke.

Bábòò cɛ̀ε à gbo jéé cá dɛ̀ béin nyue bé à kée dyuò kà bé à dǎ wódó dɛ̀ díεε. À béin hwòdǒ kǒ dèè kà bé Gèdèpòò dǎ à jè dyi kpɔ̄ ke. À se bédé bé à ké fǎà-peɛ-peɛ mú cí, sepóεdè Gèdèpòò dǎ à dǒ bé à ké ɔ dyú bɛ̀ jǔ (Wódómà 8:15-16).

Hwòdǒ-kǒ-dè-dè nìà ke hwè gbo dé à mú gáná cá. ɔ jèεε, à se bédé bé à ké fèin bó zaa-wǒ-po-wèò xwíníin (1 Jǒó 4:17). Nyo díé bɛ̀ cɛ̀ε kà bé wa mu dyóun muun wɛ̀, keε dɛ̀ à m̀un dèà hwòdǒ kǒεε búá dyí vèin ké ɔ zi wa nìin dyí. Nyo dò me bóo hwòdǒ kǒ dèè kà bé pó-pòò m̀ bó nyo séin bìε. Hwòdǒ-po-naín bé nyo dò béin bédéε keε m̀ bé ɔ kée hwòdǒ kǒ dè kà bé Gèdèpòò dǎ ɔ nàmàun bɛ̀ò kǒin zǐin nyε.

► Xwɛ̀ nyo dò béin dyí dyuòè nyue jéé cá kà bé ɔ sédèin dyíεε ké?

Nyo díé bɛ̀ dè dɛ̀ bɛ̀ bé wa pòin hwiǰíi dé wa miòun múεε hwòdǒ kǒ, keε hwiǰíi-pòin-dè bɛ̀ nì náa béin gbo zǐàin m̀o wa béin m̀ hwiǐ zàin.

ɔ jǔ ké nyo dòè cí-cí dyi gbo zǐàin ní, nìí, dɛ̀ nìà ke nyue zàse kà bé ɔ miòun dǎ gbo zǐàin nyε, keε cí-cí díè nìà ke ní dyi wàdà cá, ti bé nyòò zǐàin kà gbo nyènéε ke. Tia baɗaa, nyòò seε zàse dò bédé kà bé ɔ dǎ pó ke. ɔ jèεε, nyo dòè cí-cí dyi gbo zǐàin ní, nìí, ɔ seε xwíníin m̀ ɔ dǎ pó.

ɔ jǔ ké jǎà-po-nyòò dyie dyí dyuò kà bé ɔ dǎ pó-pó-hwièò gbo nà kà Bábòò nyuà cɛ̀ε keε ní, nìí, hwè ké ɔ béin hwòdǒ kǒ dèè kà bé ɔ dǎ pó ke. ɔ jǔ ké nyo dò dyi ɔ nàmàun bɛ̀ò dyi táà jǎà, ké ɔ dyie náa jǎà po ní, nìí, ɔ béin hwòdǒ kǒ dèè kà bé Gèdèpòò dǎ ɔ kǒin zǐin nyε. ɔ jǔ ké nyo dò dǎ ɔ nàmàun bɛ̀ò dyi táà, ké ɔ dǎ jǎà po ní, nìí, Gèdèpòò nyí nyòò zàse dò m̀à Zùù Hwèin-hwèinò ke, kà bé ɔ dǎ Gèdèpòò dyú jǔ ke.

ɔ jǔ ké nyo dò dyie hwiǰíi pòin kà bé ɔ m̀ Gèdèpòò dyú ke, ké ɔ séè ɔ nàmàun bɛ̀ò dyi táà ke gáná cáin nìí, ɔ se ɔ miòun jǎà gbo nyué nì, ké dɛ̀ nìà ke béin nyue bé ɔ ké ɔ miòun hwiǐ zàin.

ɔ jǔ ké nyo dò dyi (1) nàmàun dyi táà gáná cá, (2) ké ɔ dyi Gèdèpòò nyénéin-dáin-dèò hwòdǒ kǒ dè taba kà Bábòò nyuà cɛ̀ε ke, (3) ké Zùù Hwèin-hwèinò dyie zàse nyu ní, nìí, ɔ se ɔ miòun cáa béin. Hwòdǒ-kǒ-dè-dè nìà ke m̀ Gèdèpòò Wuɗuò, ké à béin ɔ hwòdǒ kǒ dèè. Gèdèpòò dyíin ɔ nyénéin-dáin-dè bɛ̀ò mú kánáá pū.

10 Wuqu bɛ bá Pó-pó dyí

Bǎ-zà-zà: Wuqu nià ke xwíníín mò nyo bɛ bé wa nyéin ma múe dǎ wa miùun gìdǐi púa dyà de. Dé pó-pó múe, à nyue ké gìdǐi ni bó à kè Gèdèpòò púa (2 Kòdèintǐò 5:19, Wódómà 5:1).

Ɖe dyi-zìin-zìin: Wuqu nià ke xwíníín mò bé dyí-gbǒ-dè dò ké bó hwǐ sò ke. Dé pó-pó múe Gèdèpòò dǎ à dyí-gbǒ-dè màà nàmàun wɛ bó à hwǐ zà (Híibúduú 8:12).

Mú-gbǎàin-dè: Wuqu nià ke xwíníín mò de bé nyo dò tò bé ɔ kée nyu bé nyo dò niin dyoɔo-hwòdò ké wádá ke. Dé pó-pó múe, sáa-zà-zà bé Jízè nyu ma kà kee nyue ké Gèdèpòò dyoɔo-hwòdòò wádá ma bó à gbo (1 Jǐó 2:2).

Buè-buè: Wuqu nià ke xwíníín mò wa gbǎà nyo dò sòin dé nyo kà kò dò niin kpé xwaún. Dé pó-pó múe, Gèdèpòò dǎ à Nɔɔ-nàmàun kè nàmàunè kpé xwídǐi zà (Ɖúú 1:74, Wódómà 6:6, 12-18).

Gbǎà-gbǎà: Wuqu nià ke xwíníín mò nyo dò péè kpa dò, bé ɔ ké nyo dò m̀un pòin jè. Dé pó-pó múe, Jízèè mé-méò mò kpaò, ké ɔ nyue ké à dǎ nàmàunè gǐi kè ɔ nyo gǎ-dyéin-dyéinò xwaún buè (Ífísǐò 1:7, Tátò 2:14).

Dyí-sédèin-sédèin: Wuqu nià ke xwíníín mò nyo dò hwè mú mɔɔ zaa se ɔ kpǒ. Dé pó-pó múe, nàmàun-nyò bé zaa kpǒ dǎ dyí sédèin, sepóedé Jízè mé ma bó ɔ bìi (2 Kòdèintǐò 5:19, Wódómà 5:1).

Cí-cí se kee dò bédé: Wuqu nià ke xwíníín mò Gèdèpòò nyue ké nyo dò hwè mú. Dé pó-pó múe, nàmàun-nyòò zǐàin gbo, ké ɔ zèin Gèdèpòò dyú mú. Dé Pòòè gbo-tò-cèè-dè bèò pàdǎ múe, ɔ dǎin jǎà-po-nyò bèò “mú-hwè-nyò bé” (Ífísǐò 1:1, Kòdósǐà 1:1, Fèdópǐò 1:1).

Dyú jǔ-jǔ: Wuqu nià ke xwíníín mò bé nyo dò ké nyo dò niin dyú jǔ gáná cá ke. Dé pó-pó múe, à màǎ Gèdèpòò dyú bé (Jǐó 1:12, Wódómà 8:15).

Wódó-wódó de ɔie/Fèè ɔie: Wuqu nià ke xwíníín mò bé nyo dò ké fèè ɔie dò cí-cí gbo dè ke. Dé pó-pó múe, jǎà-po-nyòò dè fèè ɔie gbo. (Ífísǐò 2:1, Jǐó 7:38-39, Gàdézǐà 4:29, Jǐó 3:5).

Dyí-dyuòin-bè kǒ-po-po: Wuqu nià ke xwíníín mò wa po de dò bè kǒ bé wa ké nyo kǒò kee dyí dyuò. Dé pó-pó múe, Zùú Hwèin-hwèinò dyuò à dyí kà bé à mò Gèdèpòò kǒò-dè bé ke (Ífísǐò 1:13).

Ɖe-xwa-bí-bí bé m̀ ké dyi bàdàin nyɛ: Gèdèpòò-biè-nyò bé ɔ se nàmàun dyi táà ke

Nyo dò béin hwìdǐi poèn kà bé ɔ dǎ póe, sepóedé ɔ wǒɔ kà bé nyo pó dyiin dé Gèdèpòò jíájèò mú ɔ jǔ ké m̀ dyi hwìdǐi-tabà-tabà bédé níe. Nyo ni náa sèè ɔ nàmàun bèò dyi táà ke gáná cá, sepóedé ɔ poèn hwìdǐi kà ɔ se bédé bé ɔ kée náa nyue. ɔ se ɔ miùun dyé bé ɔ ké nàmàun-nyò kǒ zaa Gèdèpòò bédé bé ɔ ké wǒ poeε jǔe. ɔ poèn hwìdǐi kà bé, wa dyi níin Gèdèpòò jíájèò ní, níí, ɔ xwíníín mò ɔ me mu dyúa bé ɔ ké ɔ hwòdǒè m̀ɔ-dè nyu pū ke. ɔ sèè gbo zǐàin ke dyeo, kee sepóedé ɔ dǎ ɔ màǎ Kédèi-dèin-nà-nyò jèeε, ɔ poèn hwìdǐi kà bé ɔ màǎ jǎà-po-nyò ke. ɔ sèè

o miòùn Kédèi xwáqáún zàin ke dyeo, kee o dá o dǎ Gèdèpòò dyi kpõ bé o ké o fèèò wáká dò jǔ, hwè ké o nì fèè bé o mó cíe dyiee cíeñ ke. Ñe nià ke se pó-pó kǎ jè nià bó à kè Gèdèpòò púa kee gbo-dè-dè, kà Bábòò nyuà pó-pòò me dèè ke.

Céé-dè 2 Taún-kùà

(1) Ñé céé-dè nià ke múee, à cé wuqu baqa-bùè bá pó-pó dyiee jè. Ñé gbo-kpõin-kpõin nià bó m kè Gèdèpòò púa ke múee, zain wuqu bëò nyo bë fèin xwa miò dè m gboee jè koin dè wuqu-kpò gbèi-gbèi mú. Wuquò díe bë nì bó ké m bédé bé m ké wa jè hwidji poin miòe?

(2) M dyi kà Kédèi-dèin-nà-nà jè nyu niè dè nì bídí-bòdòò kō mōo dè nì gbèèò múee dya gmò ní, dè nyoñn bë dá Kédèi-dèin-nà-nà kra ké? Dè nyo-dù kò-kò bë me, ké zain dè wa mōùn dá Kédèi-dèin-nà-nà jūee jè koin. Céèè céè-dè-mi sǎ mōo tā kǎ. Wa niin hwidji-poin-dè bë bá nàmàñn-dyi-tàà-tàà kè hwidji-taba-taba poin kà nyoee mōo tèmèin-dè tòò bë jè dyiee, dè mò dè se dyí sédèin dò bé m dyé déé? Zain jè koin.

Nyo díé bĕ dyé dyí-tèmèìn-dĕ bĕ mɔɔ kpáá-dĕ vènè-vènè bĕ, ké ɔ nyue ké wa dyi Gèdèpòò gbo, hwè ké wa wó bŕ nòmò dyíìnò sòìn dé nyoũn-dyù wíín. Ɔ hwòìn kà, bó zĕĕ kee, Mòhámè-dĕín-sí-nyò pàdǎ nì Kédĕì gbo dyieñ, ɔ jŭ ké wa dyi wuɖu sòìn dé Gèdèpòò gboee wó ní.

► M dǎa wó dò kà bé nyo dò kpō wuɖu sòìn dé Gèdèpòò gboee dyi jéé cá hwè ké ɔ po bŕ nòmò dyíìnò jè jǎà kee?

Ɔ dyi ná niĩn, níí, à poe jáà kà bé, ɔ fĕìn xwa bé nyo dò ké Gèdèpòò dyé mɔɔ bé ɔ ké pó ɔ jŭ ké ɔ se bŕ nòmò dyíìnò wó sòìn dé nyoũn-dyù wíín níe. Kee wĕĕ kee, Báábò dè bŕ nòmò dyíìnò me ké ɔ dǎ ɔ mò bŕ bé séín bédé bé wa ké wó ke.

Wódómà-cĕè-dĕò dè bŕ nòmò dyíìnò me kà bé ɔ kpa dĕ ke. Àpósòò dǎ Gèdèpòò kpéò mò nyo nyue ké bŕ nòmò dyíìnò dyàà pò-pò kè (Wódómà 1:16). Ɔ dǎ ɔ bédé dĕ dò bé ɔ kĕe nyoũn séín bìi nyu, ɔ mò, bé ɔ ké wa bŕ nòmò dyíìnò gbo kpa (Wódómà 1:14). Ɔ cĕe dĕ kà bé Gèdèpòò nyue ké à sédĕín dyí dyiìn dé ɔ nyénéín-dǎín-dĕ mǎà nyo-kōin-zĭin-zĭin nyee mú ke. (Wódómà 3:26, Wódómà 5:1).

Hwè ké Pòò cĕ bŕ nòmò dyíìnò dĕ kpa jè dĕ, ke ɔ dǎ, “Kee xwĕ nyoũn béìn nyo bé wa séè hwidĭĩ taba keee nyéné dǎa ké? Ké wa séè nyoò jè wó ke ní, xwĕ wa béìn ɔ hwidĭĩ tabaa nyue ké? Ké xwĕ wa béìn nyoò jè wó nyue, ɔ jŭ ké nyo dò se ɔ jè wa gbo cĕín nyé?” (Wódómà 10:14). Ɔ cĕe dĕ, ké ɔ dǎ, “Nií, à bédé hwidĭĩ-taba-tabà bó dĕ bé à wǎà kee jè. Ké dĕ bĕ bé à wǎà kee dyiìn dé Kédĕì jè cĕ-cĕ mú” (Wódómà 10:17). Gèdèpòò dú bŕ nòmò dyíìnò dyí ké ɔ nyí nyo bĕ tò bŕò gbo dŭũee hwidĭĩ-tabà-tabà pòìn kà nyoee. Bŕ nòmò dyíìnò cĕ-cĕ mò hwie fĕìn xwa kò mú Gèdèpòò nyí nyo bĕ sèà xwáǎáún wĕe pò-pò ke.

“Dĕ bódó-kpàà wáká hwòà dé xwía dyíee boɔ-kpà vènè dò kōee, ti bé dyódóò nì ma fāuñ bó gànà-kúún-kà dōee, rí dyé ma nyàná-sò dé cuà-kō-hwòdò bĕ béìn táázĭin jŭe kee mú sòò, ɔ mò dè bé Gèdèpòò-wùdù-bódó-bĭin-nyò bĕ séè mu dò ke. Ɔ mò hwòdò bĕ kŕ nyo bĕ se Kédĕì dyí dyuò, ké wa se Gèdèpòò dyí dyuò, ké wa se hwòdò-po-naín dò bédé bódó-kpàò kō ke.”
- Waǎabó Mófà

Ɔ jŭ ké wa dyi pòe béìn pū, ké wa se nyo dò mó bé ɔ ké wa Gèdèpòò-wùdù gbo wáǎá ní, níí, dé kŕ jè Gèdèpòò-wùdù-wáǎá-nyò kpaà dĕ mìò ké?

Xwíniín kŕ jè à mǎà Bŕ-nòmò-dyíin-kpa-nyò bĕ ke

Bŕ-nòmò-dyíin-kpa-gàà dò mò Síǎí Hátì kee jŭ dyi-diè-dĕ mǎà Xwíniínò nyé kŕ jè à mǎà bŕ-nòmò-dyíin-kpa-nyò bĕ ké kee gŕ. Ɔ dǎ:

Gŕ-jŭ-wùdùò fĕìn xwa, ké ɔ mò, ti bé nyoũn-dyù dyé ma céò kee wa bóɔ ma ní. Jŕó 1:9 cĕe à gbo kà bé Jízè mò ce jééò, bé ɔ fĕìn nyoũn séín nyee. Pòò dǎ dĕ nyue bé nyo dyi Gèdèpòò dyí dyuòee mò sòìn dé ɔ bódó-kpàà me-meò gbo (Wódómà 1:19-20), ké ti bé nyoũn-dyù dyuò ma Gèdèpòò dyíee, wa se ma ɔ dya dè (Wódómà 1:21). Jŕó dĕ dĕ nìà ke múin, ké ɔ dǎ, “Kà zaa nyu nyoũn kpō kee keà kè. Ceò dǎ bódó-kpàà kō dyi, kee nyoũn dĕbĕ tíe-kpòò mú mìò, ké ɔ zi ceò dyí, sepóedé wa nyu dĕ gbà bĕ” (Jŕó 3:19). Nyoũn-dyùè nàmáũn-hwòdò-dyùàò dĕbĕ tíe-kpòò mú. Sepóedé nyo-cá-dĕ kúǎú kè hwe-kpèdĕ dyiìn dé nyoũn-

dyùè hwòdǒ-dyùàò bǔ dyi (Jèdèmádyà 17:9), ké nàmàũn-hwòdǒ-dyùàò pòin Gèdèpòò kǒin.

Ɔ jèèè, bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyò běò me dyi ceò dyí de! Gèdèpòò bé Ɔ mǎà nyo-kǒin-zǐin-nyò kee dǒbo Ɔ gbo-ni-nyòò, ké Ɔ dyà dǒò nì wǎuín mǎà bǔ nòmò dyíinò kee, bé Ɔ ké nyoũn tíe-kpòò gbo zàin, bé Ɔ ké wa ceò dyí dyà (Àpòsò 26:18).

Ti Jízè nì ma Ɔ deín-nà-nyò běò dǒboeń bé wa ké ma bǔ nòmò dyíinò cǛè, Ɔ cǛè ma wa gbo kǎ bé Ɔ jǔ ké wa dyi hwòdǒ dǒ mú nyini, ké nyo bě nì dèèè se waà wuquò dũũ gbo tò ní, wa dyiá hwòdǒ mú sòũn nĩin, wa me bađa boún, bé bóqó nì wa bo xwídííe ké dyi wádáin, bé Ɔ ké wa zaa kpǒin. Bódó sǎà wa bo xwídííe tèmèin nyoũn dyí kǎ bé Gèdèpòò dǎ ma Ɔ kía bě de hwòdǒa mú dǒbo bé wa ké de bǔ nòmò dyíinò kpa kee. Nyo bě bé wa bó bǔ nòmò dyíinò kee, zaa mu wa kpǒun wèè mu kpéin búáun miò bé Ɔ ké nyo bě seà bǔò wǔ fǒo kee dyí zi. Jízè dǎ zaa-wǒ-po-po mu nĩin bó Sádǔun-hwòdǒò biíe mu pódó zàun, ké Ɔ mu hwòdǒò mǔn jè dyí zĩin (Mǎà 6:11).

Pásòdǒ Èwèdè Hímédè mǔn jǔ dyi-diè-dè mǎà *Xwíníinò nyé kǒ jè à mǎà bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyò bě ké kee gǔ*, ké Ɔ dǎ:

À dǒbo bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyò běò, sepóedé wa nyue ké nyoũn bě wǔ bǔò múin nòmò dyíin, ké de nǎà kee dyà gbo-kpǒin-kpǒin. Jáà nǎà de bǔ nòmò dyíinò múèè mǎà jáà bě sòin de Gèdèpòò gboe, ké Ɔ se biè-de bě kè tèmèin-de bě jè dyí bá, kee Ɔ bá gǎa bé wa dǎin kǎ Jízè Kédèi kee jè dyí. Bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyò běò mǎ kǔà-nyò bě bó Kédèi kè Ɔ wuquò Ɔ kè Ɔ kǔà bá bǎ-zà-zà dyíe jè. (2 Kòdèintǐ 5:20).

À mǎ bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyò běò ní bó zǛè, sepóedé wa cǛ bǔ bá Kédèi dyíe wádáá cá, ké Ɔ seò wa jèin nyo pàdǎ muó má xwádáun sèin. À seè jáà poe mǎ kǎ bé nyo pàdǎ nì xwádáun sèen sepóedé à se wa Kédèi jè gbo cǛin nì jèè. Sepóedé Wódómǎ 10:13-15 cǛè, ké Ɔ dǎ: “Ké xwè wa béin nyoò jè wǔo nyue, Ɔ jǔ ké nyo dǒ se Ɔ jè wa gbo cǛin nyé?”. Jáàò mǎ, nyo dǒ seè wa gbo cǛin, wa seè wǔo béin. Bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyò bě dǒbo-dǒbo kè wa gbo-kpá-kpá se de fèin xwa dǒ. À me bóo hwòdǒ kǒ dèè kǎ bé Gèdèpòò mu kǔà kǒ nyu jè Ɔ dǎà à dǎa nyuun bó à biíe. Gèdèpòò dǎ à kǔà venè nǎà kee nyí bé à kée nyu, sepóedé nyo bé wa nyí pàdǎ kee, wa mǎ Ɔ pàdǎ xwa. À dǒbo bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyò bě dyiin de Gèdèpòò jíájèò kè hwídíí-taba-taba mú, kǎ bé Gèdèpòò nǎà kǔà nyueń de Ɔ hwòdǒ-dyùàò mú, bé dyiin deè múèè Ɔ ké nyoũn bě de Ɔ hwòdǒ-dyùàò mú dyà kee.

Kǎ Bǔ nòmò dyíinò nyu de kpa kee

Bǔ nòmò dyíinò mǎ hwíè tíin-tíin bé Gèdèpòò dǎ táí po bé Ɔ ké nyo bě seà xwádáun wèè pòin nyè. Ɔ mǎ Gèdèpòò kpéò bó pó-pó jè (Wódómǎ 1:16). À me gmò dyi-diè-dè nǎà kee dya de dǔun: Ɔ jǔ ké nyo dǒ se bǔ nòmò dyíinò wǔ ké Ɔ dyi póe béin ní, nĩ, xwíníinò nyé kǒ jè à me dǒboà bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyò bě ké? À me gmò dyi-diè-dè dǒ kè nyo nǎà kee hwòin nyèè dya dekè. Ɔ jǔ ké nyo dǒ dyi póe béin Ɔ jǔ ké m se Ɔ bií baà ní, nĩ, xwíníinò nyé kǒ jè m me baà Ɔ bií ké? Ɔ jǔ ké bǔ nòmò dyíinò wǔin-kpá dyúádò nyènèè dyi nyo dǒ póen béin ní, nĩ, xwíníinò nyé kǒ jè à me cǛà Ɔ gbo de ké? Ɔ jǔ ké nyo dǒ se cóci múin, Ɔ dyi póe béin ní, nĩ, xwíníinò nyé kǒ jè à me bédéà

cóci bĕ ké? Dyi-diè-dĕ bĕĕ gǔ jǔ-wùdù jééò mò, “Ndye, nyoò béin póε, keε ɔ pó-pòò nì bó xwĕĕ kǔún pū.” Hwiè bĕ nià ke dĕε Gèdĕpòò dǎ táí po bé ɔ ké nyoŭn pòin.

Gèdĕpòò-wùdù mò kǔà-mú-nyùin-dĕ bé Zùù Hwĕin-hwĕinò dŭ dyí ké ɔ dyà nyo bĕ seà jǎà poεε Gèdĕpòò gbo ke. Bábòò cĕε kà bé nyoŭn béin wódóε dĕ dĕe dyiin dĕ Gèdĕpòò Wuquò mú ke (1 Pídĕ 1:23, 25).

Bǔ-nòmò-dyiin-kpa-nyò bĕò séè nyo dò bé ɔ pó hwĕ ké ɔ wó bǔ nòmò dyiinò keε dyé ke cá. ɔ mò jǎà kà Gèdĕpòò béin nyo bé ɔ sédĕin dyíεε pòĕn, kebì ɔ me se bǔ nòmò dyiinò wó ke, ké dĕa tĕmĕin nyoŭn dyí kà bé ɔ mò mú-hwĕ-nyò ke. Keε ɔ see nyué mu bé à ké ɔ niin jǎà-po-dĕ dĕé bĕ dyi kpō. Dε à dyuò dyí gáná cáa mò, nyo bĕ bé wa se bǔ nòmò dyiinò wóεε mu xwáqáún sĕin. “M se bǔ nòmò dyiinò cĕin, níí, gboò-wùdù nì rí kō” (1 Kòdĕintĭò 9:16).

► Dε-cĕ-nyò dò me zà Máfìò 9:35-38 wuquún bé nyo tòò bĕò ké ɔ gbo dŭù tò.

Jízè bédĕ ma nyo-kōin-zĭin-hwòdò-dyùà bó nyoŭn bĕ bìì. ɔ kpa ma Gèdĕpòò-wùdù wáqáa, ké ɔ nì ma wé-nyò bĕ dyi kánáin.

Dε kpō ma Jízè hwòdǒ miò keε mò dĕ bĕ nyo bĕò mó ma dĕ zùŭn wĕ. ɔ mó bé wa ké ma waà nàmáŭn bĕò dyi táà, bé wa ké Gèdĕpòò dyí dyuò. Dĕ cĕĕ-dĕ nià ke múεε, à zàà wuquún kà bé Jízè gmò ma nyo kúqúú bĕò dya, ké wa jè nyùin ma ɔ wìì miò bó dĕ bĕ mò waà mót-dĕ dĕ zùŭn wĕε jèε. ɔ dyéε kà bé wa nì ma kà báqáá bĕ se dyí-gmò-nyò kōεε nià ke. Ké dĕεε, ɔ pòin Gèdĕpòò kǔàò mót-cĕ-kǔà dyí, ké ɔ dǎ mót dǎà kóεε vò dyí miò, keε ɔ cĕ-nyò bĕò se dyí vò.

Ké Jízè cĕ ma ɔ dĕin-nà-nyò bĕò dĕ kǔ jè wa ké baà keε wa gbo. ɔ cĕε ma wa gbo bé wa ké baà, bé Gèdĕpòò ké kǔà-nyò pàqǎ tò, bé wa ké mótò cĕ.

► Xwíníinò nyé kǔ jè Jízè cĕε ma kà ɔ dĕin-nà-nyò bĕò gbo bé wa ké ma kà baà-wùdù nià ke nyu ké? Keε má, Gèdĕpòò mó dĕ nià ke nyue dyi xwéé cá, kebì à me baà mót à me se baà keε?

À dyi baà bé Gèdĕpòò ké kǔà-nyò pàqǎ tò ní, níí, à nì baàŭn, sepóεdĕ ɔ mò Gèdĕpòò mót-dĕ jè. Xwíníinò nià ke jèεε, à dyuòè kà bé Gèdĕpòò mu à baà-wùdù gǔ jŭŭn wĕ.

Xwíníinò dò kǔ jè Jǎà-po-nyò bĕ ké baà-wùdù nià ke nyueε nì bó dĕ. Jízè mó bé ɔ dĕin-nà-nyò bĕò ké ma ɔ wìì jè nyoŭn bĕ gbo cĕ kè bé nyoŭn kĕε dyuò kà bé ɔ dyi ma bé ɔ ké nyo bĕ Gèdĕpòò gbo dyà ke. ɔ jŭ ké wa dyi ma baà-wùdù nià ke nyu tee ní, níí, ɔ muε ma nyuùn bé wa ké ma mót dǎà kóεε jè gbo kǔ miò. Ké níí, waà hwòdǒ mu ma wóŭn bé wa ké ma kǔà-nyò bĕò dò jŭ, bé wa ké nyo tòò bĕ péí po, bé wa mòŭn ké kǔàò dò nyu dĕkè.

Nyo jŭ kà nì bóqó-kpàà kōεε dǎ bédĕjòŭn mĕnĕin-sǔ kǔ zi, sòin zǔ mòà 2011 keε gboε. Nyo bĕ zi táázĭin hōdĕdĕ dò kè kpáqá-nyo sǔ baqá-bùè sè tā kōεε mé bó wé séin xwínin, keε níí, nyo-kpò táázĭin hōdĕdĕ sǔ kè kpáqá-nyo dò kpá bó dĕ bó wé séin xwíníin. Nyo bĕ zi hōdĕdĕ-dò kōεε mé bó míniti séin. Nyo bĕ zi táázĭin dò kōεε dǎ mé bó ti m dŭó má cĕĕ-dĕ nià ke wuquún zàà dyíε. Nyo bĕ dǎà méε, wa nyo jŭ xwĕ wó bǔ nòmò dyiinò hwĕ wa dyià méé?

Ɖe bɛ kɔ̃ jɛ Jízɛ kɔ̃ ma kà gboɛɛ, à m̀̀n bédé à ké wa jɛ gbo kɔ̃ ɖekè. À me nyu baà-ẁ̀d̀̀ dyúád̀̀ bɛ ɔ nyí ma kà ɖeín-nà-nyò bɛ̀̀ ke, bɛ baà-ẁ̀d̀̀d̀̀ ké à m̀̀n bì ɖe dyúád̀̀d̀̀ nyu ɖekè.

Nóó bá b̃̀ nòmò dyíinò c̃̀ jè dyíe

B̃̀-nòmò-dyíin-kpa-nyò bɛ̀̀ ɖò sò ma dyí, ké wa mu bɛ̀̀ wa ké kpɔɖɔ-ɖeín-ni-nyò bɛ̀̀ bì baà. Kpɔɖɔ-ɖeín-ni-nyò tááz̃̀in, tááz̃̀in bɛ̀̀ nì ma ɖé kpɔɖɔ ɖeín. Ɖíé bɛ̀̀ mò ma kú-ɖábá-nyò, ké ɖíé bɛ̀̀ mò ma ɖe gbà nyìnìn k̃̀in k̃̀in-k̃̀in bɛ̀̀ nyu-nyò. B̃̀-nòmò-dyíin-kpa-nyò bɛ̀̀ se ma ɖé gbòò mú dyáa b̃̀in, bɛ̀̀ nyò bɛ̀̀ ní kɔ̃ ɖà ma wa dyi fáin jèɛɛ, wa nyàna ma bó gbò-ẁ̀ò gboi ké wa wáɖá ma Gèɖèpòò-ẁ̀d̀̀d̀̀. Dè wa nì ma kà Gèɖèpòò-ẁ̀d̀̀d̀̀ wáɖáúń w̃̀ɛɛ, nyò bɛ̀̀ tò ma bó busòjà bɛ̀̀, bɛ̀̀ wa ké wa dyi gmò. Ɖé Gèɖèpòò-ẁ̀d̀̀d̀̀ mánáin nyɛɛ, Gèɖèpòò-ẁ̀d̀̀d̀̀- wáɖá-nyòò dié ma ɖei kebì kpɔɖɔ-ɖeín-ni-nyò bɛ̀̀ ɖò mó ma dyúa dyíe dyi bɛ̀̀ wa ké ɔ Dèè-ẁ̀d̀̀d̀̀ Ɖìèò Bábò-kpò ɖò nyí ní. Púɛɛ nyò kpáɖá-nyò baɖa-bùè dyi ma bó dyúa.

Wíki gbèi-gbèi zie nyènèè keɛ, b̃̀-nòmò-dyíin-kpa-nyò bɛ̀̀ mu ma ɖé kpɔɖɔ-gbòò z̃̀ ɖe. Hwè bɛ̀̀ wa ké ma baà-baà gbo dèɛɛ, kpɔɖɔ-dyí-gmò-nyòò c̃̀ɛɛ ma wa gbo kà bɛ̀̀ kpɔɖɔ-ɖeín-ni-nyò kpáɖá-nyò baɖa-bùè bɛ̀̀ bɛ̀̀ wa nyí ma kà Dèè-ẁ̀d̀̀d̀̀ Ɖìèò keɛ, kpɔɖɔ-ɖeín-ni-nyò tòò bɛ̀̀ ɖá ma wa ɖábá ke. Keɛ b̃̀-nòmò-dyíin-kpa-nyò bɛ̀̀ mu ma dyúa, ké wa wáɖá ma Gèɖèpòò-ẁ̀d̀̀d̀̀ ɖe, ké ɖéɛ mánáin nyɛɛ, wa mó ma nyò mu dyúa dyiin nyɛɛ Dèè-ẁ̀d̀̀d̀̀ Ɖìèò nyíe dyi ɖe. Tia baɖaa, nyò h̃̀dèdè tā dyi ma dyúa. Wa dyuòè kà bɛ̀̀ wa m̃̀è bɛ̀̀ kpáɖá-nyò baɖa-bùè ɖá ma mé bó b̃̀ nòmò dyíinò dyi kp̃̀ jèe dyeo, keɛ, sepóɛɖé b̃̀ nòmò dyíinò kpa ma ɖe ɖé wa gbo mìò jèɛɛ, wa m̀̀n w̃̀ ma bɛ̀̀ wa ké waà fèè bɛ̀̀ hwòɖò gbo zà. Wa dyuòè kà Gèɖèpòò-ẁ̀d̀̀d̀̀ bɛ̀̀ wa w̃̀ ma ka keɛ zi ma ɖe kpauń mìò ɖé wa gboɛ.

C̃̀é-ɖè 3 Taún-k̀̀à

(1) J̃̀ dyi-diè-ɖè s̃̀ b̃̀è g̃̀ dyiin ɖé wuɖu-d̃̀in gbèi-gbèi céè-céè mú. Hwè ɖò kɔ̃ mú nyò bɛ̀̀ ɔ sèè b̃̀ nòmò dyíinò w̃̀ ɖòɛɛ b̃̀in pòe keɛ nì ñ̀i? Xwíníinò nyé kɔ̃ jè à me ɖoboà Gèɖèpòò-ẁ̀d̀̀d̀̀- bódó-b̃̀in-nyò bɛ̀̀ kè b̃̀-nòmò-dyíin-kpa-nyò bɛ̀̀ ké?

(2) Zà céè-ɖè m̀̀à Jónà keɛ wuɖuún. Poèn ɖe nià ke hwid̃̀i: Xw̃̀ Gèɖèpòò b̃̀in nyò ɖò ɖoboɛ, hwè bɛ̀̀ nyòò ké nóó bó b̃̀ nòmò dyíinò kpa jè ké? Ɖé mò ma Gèɖèpòò hwòɖò-kp̃̀-ɖè ɖé nóó nià ke múé? Ké ɖé bɛ̀̀ mò ma Jónà niin hwòɖò-kp̃̀-ɖè bɛ̀̀ ké. Céè ɖe bɛ̀̀ m̃̀ poin hwid̃̀i bá dyi-diè-ɖè s̃̀ b̃̀è jè dyíe céè-ɖè-mì s̃̀ k̃̀.

Cĕĕ-dĕ 4

Ɖe Kpa Ɖe Bĕ Bĕ Bĕ Nòmò Dyíinò Tò Jì Ke

Ɖe-cĕ-cĕò nàin-nyòò me dyuò Ɖe nìà ke dyí

Nyoe bé nyo Ɖò ké vòsì bá jì-tò-dĕ Ɖò-Ɖò bĕò dyíe wuquún zà. Ɔ Ɖă ná niin, nyo Ɖò mòùn me zàin jì-tò-dĕ jè kōin. Ɖe-cĕ-nyò bĕò me dèin dyi-diè-dĕ bá dós kōin-dèin-dĕ bĕò Ɖò-Ɖò dyíe dós kōin.

Ɖe kpa Ɖe bĕ bé bĕ nòmò dyíinò tòà jì ke

Jì-tò-dĕ bĕ kō jè céèà dà bídíe kpa Ɖe mìò bó bĕ nòmò dyíinò cĕ jè. Ɔ fĕin xwa bé nyo Ɖò ké gbo zĕin, kebì Ɔ me se wa múin wĕ nòmò dyíin nyē. Kee wĕé kee, Ɔ jŭ ké m̄ dyi Ɖe bĕ nìà ke Ɖò jè mú doin ní, níí, Ɔ bĕin nyue bé bĕ nòmò dyíinò ké hwií sòin. Ɔ jŭ ké nyo Ɖò m̄o kpoò Ɖò dyi jì-tò-dĕ kpa Ɖe bĕ nìà ke Ɖò jè mú doin ní, níí, Ɔ nì vōuñ bé Ɔ ké bĕ nòmò dyíin kà kò Ɖò dyà, ké Ɔ nì pò-pò-hwiò nyo se jăà kee kídí síeñ.

M̄ dyi nyo Ɖò bĕ nòmò dyíinò gbo cĕ ní, Ɔ wáká díé bĕ mu dyè Ɖe kpaùn Ɖé Ɔ gbo, sepóedé bó Ɖe se jăà bĕ bé Ɔ Ɖăà jăà po nòò kee jè. Ɔ hwòin kà, Ɔ jŭ ké nyòò dyie jăà po kà bé nyo bĕin pòe dyiin Ɖé kpoò Ɖò mú Ɖòùn wĕe ní, níí, Ɔ poe jăà kà bé Ɔ dyi kpoò mú kpráin, Ɔ mu pòùn wĕ. Kee Ɔ me dyuòè kà bé nyo Ɖò-Ɖò séin bédé bé Ɔ ké Gèdèpòò nyo-kōin-zĕin-zĕinò wáká Ɖò jŭ, bé gbo-kpōin-kpōin ké bó Ɔ kè Gèdèpòò pŭa nì gáná cá ke.

(1) Gèdèpòò me ma gàa kè màa kà Ɔ mìòùn nìà ke, bé gbo-kpōin-kpōin ké ma bó Ɔ kè wa pŭa nì. (Jénésì 1:27, Àpòsò 17:24-28).

Ɖe nìà ke mò jăà, ké Ɔ tò xwíin kō jè à cĕà ke kè Ɖe à bédé à ké nyu hwè bé à ké póe jì. Biè-kpòò bĕ bé wa se Bounbo mò nyo nìà Ɖe séin kōin nyee hwiqĕi tabaa, wa zàin jăà-Ɖe nìà ke hwií. Jăà-dĕ nìà ke tēmèin fŭà-fúá-dĕ jéé nìà bóqó-kpàà kōee nyoñ dyí. Fŭà-fúá-dĕò mò, gbo-kpōin-kpōin se bó nyo díé bĕ kè Gèdèpòò pŭa nì.

► Ké, Ɔ jŭ ké nyòò see ma hwiqĕi poin kíin kà bé Gèdèpòò Ɖèbè Ɔ múe ní Ɖé?

(2) Nyo kíin-kíin bĕ bé Gèdèpòò me maa nyu ma nàmàñ, ké wa kè Gèdèpòò zàin ma gbo (Jénésì 3:3-6).

Ɖe nìà ke tēmèin dè bé nàmàñ dèin gbōe kè fŭà-fúá-dĕ nìà bóqó-kpàà kōee à dyí. Nàmàñ nyue ké gā-dyé-dyé kè wii-dĕ kúqúú dyiin bóqó-kpàà kōin. Kee múà kè hwòqō-po-naín nì ní ke, sepóedé kăà Gèdèpòò nyue ma dyí só. Kee bóqó-kpàà se nì kà Gèdèpòò nyue ma móo ke.

► Ké, Ɔ jŭ ké nyo Ɖò mòùn see ma jăà po kà bé nàmàñ mò nyo nìà bóqó-kpàà dyiin nyiniñ nyè ní Ɖé?

(3) À dò-dò séin wódó, ké à kè Gèdèpòò zàin gbo, ké à jaḡa ɔ wuḡu mú (Wódómà 3:10, 23).

Zaa ḡà nyo séin kpõ bó nàmàũn bĕ bé à nyu Gèdèpòò bŭ gmòĩn-gmò-kà kee jè. Nyo dò se nì bé ɔ ké ḡe mò ḡe séḡéin dyíee nyu tee.

► Kee ɔ jŭ ké nyo dò dyie cĕ kà bé ḡe bĕ nyuee séḡéin dyí, ké ɔ béin ɔ nyuu-ḡè bĕò bá bo ḡéin tabaa kee ní ḡé?

(4) Nàmàũn-nyò séin bé ɔ bó Gèdèpòò wiiò kee, zaa mu ɔ kpõũn ké ɔ mu ḡà dyéin bó sè-ná-sèè tiin (Hĩibúḡúù 9:27, Wódómà 14:12, Wèḡèbèḡésìò 20:12).

Ḋe nià ke xwíníin mò nàmàũn-nyòò me ku dúún, bé pò-pòò jè ké ɔ hwòḡḡ kpõ xwéé.

► ɔ jŭ ké nyoò see jàà po kà bé mú-hwè Gèdèpòò dò nì bó, ké ɔ kpá dyoḡóún bó ɔ nàmàũn bĕò jèee ní ḡé?

(5) Nyo dò se ḡe dò nyue béin bé ɔ ké nàmàũn bĕ bé ɔ ḡàà Gèdèpòò bŭ nyuee jè péè (Wódómà 3:20, Ifísìò 2:4-9).

Kũà nòmò dyíin bĕ kè nyíi-ḡè bĕ se nàmàũn jè péè béin, sepóeḡé, Gèdèpòò bé nyoũn seà dyée béin, bé ɔ kǎà ḡe séin wuḡuíee nyé nàmàũn mú.

► ɔ jŭ ké nyo dò dyie hwiḡĩi pòin kà ɔ béin ḡe dò nyue bé Gèdèpòò ké ɔ kōin zĩin nyee ní ḡé?

(6) Xwíníin bĕ kǎ jè Gèdèpòò ké nyo dò kōin zĩin nyee, ɔ me dyée ḡée nyoò mú hwè, sepóeḡé nàmàũn mò ḡe vènè cá, ké Gèdèpòò séḡéin dyí (Wódómà 3:25-26).

Gèdèpòò hwòḡḡ-kpõ-ḡè mò bé ɔ ké nyoũn-dyù kōin zĩin, kee ɔ jŭ ké xwíníin bĕ kǎ jè ɔ kéà ìn kōin zĩin nyee se dyí séḡéin ní, nìí, nyoũn mu nàmàũn dyéḡé kōin wàin, ké ɔ mu niin pũ kà Gèdèpòò seó kà dyí séḡéin-nyò ke.

► Ḋé kǎ jè Kéḡéi mé-méò kpa ma kà ḡe mìò ké?

(7) Jízè mòà Gèdèpòò Dyú-gààò kee cí ma fèè bé nàmàũn dò se mú niè, ké ɔ nyu ma ɔ miòũn sáa-zàin-ḡè mú, ké ɔ mé ma, bé Gèdèpòò ké à nàmàũn bĕò kōin zĩin (Jǎó 3:16, Wódómà 5:8-9).

Sepóeḡé Jízè mò Gèdèpòò Dyú-gààò jèee, ɔ sáa-zà-zàò bédé sè-ná-sèè ḡe-kpa-kpa, ké ɔ tò xwíníin bĕ kǎ jè Gèdèpòò ké nyo séin dò kōin zĩin dà bóḡó-kpàà kōee jii. ɔ jŭ ké ɔ dyi ma nyoũn-dyù jŭ ḡòũn ní, nìí, ɔ sáa-zà-zàò seó má ḡe kpaá mu mìò. Jízèè nyomòò tò ɔ fèè bé ɔ tòà bó à biíee jii. ɔ seó Jízèè nyomòò jèin, nìí, nyo dò seó pòe béin (Hĩibúḡúù 9:22). ɔ jŭ ké ɔ seó má Gèdèpòò ní, nìí, ɔ seó má à pòèn béin mu ḡaná cá, ké à seó má hwòḡḡ-po-naín dò bédéee mu, ké à muó má hwiè kà kò ḡò kǎ mú nyo béin pòèn nyee dyi móuĩ niin.

► Ḋé kǎ jè biè-kpòò ḡíe bĕ pòèn kà hwiḡĩi kà bé kũà bé nyo dò nyuee béin nyue bé ɔ ké pòé?

(8) Jízè wódó ma gĩo ké nyo séin dyé ma ɔ, ké ɔ nìà ke tèmèin nyoũn dyí kà ɔ mò Gèdèpòò Dyú-gààò ke, ké ɔ tèmèin ɔ kpèò à niin dyí kà ɔ béin nyoũn sè-ná-sèè fèé nyíe ke (Jǐó 20:24-28, Wèdèbèdésìò 1:18).

Se-còcì bĕ bé wa doin kà Jízèè gĩo-wódó-wódóò jè múe poe jǎà ɔkè kà bé ɔ se Gèdèpòò Dyú-gàà ke, ké wa poe jǎà ɔkè kà bé ɔ sáa-zà-zàò se nyo dò pòèn béin nye. Hwè ké wa nyu wa miòun bìi hwiè dò kǒ mú wa dá wa béin pòèn nye.

► Éé mò ɔe bĕ à dyuò dyí sepóedé Jízè wódó ma gĩo jèé?

(9) Sáa-zà-zà bé Jízè nyu ma kà kee dòn béin nyue bé Gèdèpòò ké nàmàũn séin kǐin zǐin (1 Jǐó 1:9, 1 Jǐó 2:2).

Ɔ jũ ké nyo dò dyi jǎà-dè nìà ke jè mú doin ní, níf, ɔ mu nyo bĕ cĕà kà bé kǔà dòn béin nyo pòèn nyee wuquò jǎà pouin. Nyo díé bĕ cĕe kà bé nyo dò miòun niin nyuu-dè dòn béin nyue bé ɔ ké pó ke, ké Gèdèpòò-biè-kpòò pàdǎ taba ɔe nìà ke hwiqĩ. Ée nìà ke nyue ké nyoũn bĕ sí biè-kpòò bĕ cĕ wa ɔe kíà dyi bĕ wa ké nyu bé wa ké póe jè wa gboee kíqĩ.

► Xwíníinò nyé kǒ jè nyo díé bĕ poàin hwiqĩ kà bé wa se póe béin, ɔ sèin dyiin ɔe wa niin biè-kpòòò kpeɔe nyu-nyu mú dòn wĕ?

(10) Gèdèpòò zǐin nyo kǎin séin bé ɔ wǐin mú kà bé ɔ mò nàmàũn nyò, ké ɔ táà ɔ nàmàũnò dyi, ké ɔ poe jǎà kà bé Gèdèpòò béin ɔ kǐin zǐèn kee kǐin (Máà 1:15, 1 Jǐó 1:9).

Kpoo bé nyoũn-dyù dè dyíe se kpé bédé bé wa ké Gèdèpòò nyénéin-dáin-dè bĕ bá pó-pó dyíe ɔe dò kǐin po ɔe, mɔɔ ké wa se kpé bédé bé wa ké hwiè kà kò dò kǒ mú nyo béin pòèn nyee da zà.

► Nyé mò nyo bédé kpá bé ɔ kée jǎà po kà bé Gèdèpòò dǎ ɔ nàmàũn bĕò kǐin zǐin nyé?

(11) Nàmàũn-mú-wǐin-wǐin xwíníin mò nyòò kpá wĩn miò bó ɔ nàmàũn bĕò jè, ké ɔ dyé ti bé ɔ ké wa dyi táà (Àzédya 55:7, Ìzíkìò 18:30, Ìzíkìò 33:9-16, Máfiò 3:8).

Nàmàũn-mú-wǐin-wǐin see xwíníin mò bé nyòò ké ɔ miòun mú hwo bó Gèdèpòò dyúa hwè bé Gèdèpòò ké ɔ dyi kpō ke, sepóedé Gèdèpòò dòn béin nàmàũn-nyòò buè sòin ɔe ɔ nàmàũn bĕò kpé xwaún. Nàmàũn-mú-wǐin-wǐin xwíníin mò nyòò kpá wĩn miò bó ɔ nàmàũn bĕò jè, ké ɔ dyé ti bé ɔ ké ɔ nàmàũn bĕò dyi táà. Ɔ jũ ké nyo dòè hwòdǒ se wǐ bé ɔ ké ɔ nàmàũn bĕò dyi táà ní, níf, Gèdèpòò se ɔ kǐin zǐèn béin. Ɔ jũ ké nyo dò dyi gmòin-gmò-nàmàũn mú cíeñ nì ke kánáá ní, ɔ sèè nàmàũn dyi táà ke.

► Éé kǒ jè ɔ nòmòà dyiin bé à kéà à nàmàũn bĕò dyi táà ké?

(12) ɔ jũ ké nyo dɔ dɔ nàmáũn bɛ̀dɔ dɔ táà, ké ɔ dɔ hwìdĩĩ-tabá-tabá bédéín, nìí, Gèdèpɔ̀dɔ̀ mu ɔ kɔ́in zìin, ɔ jũ ké ɔ dɔ Gèdèpɔ̀dɔ̀ baà, ké ɔ dɔ Gèdèpɔ̀dɔ̀ dɔ diè bé ɔ ké ɔ kɔ́in zìin ní (Wódómà 10:13, Acts 2:21).

Jízè jè mò nyo nyue ké Gèdèpɔ̀dɔ̀ bédé nyoũn séín wìl kɔ́. Kpoo dɔ̀ mɔɔ nyoũn-dyùè dɔ̀-dè-kpòdɔ̀ dɔ̀ se nyo dɔ̀ Gèdèpɔ̀dɔ̀ nyo-kɔ́in-zìin-zìinò nyíe béin. Nyo bé Gèdèpɔ̀dɔ̀ zìin kɔ́in nyee, ɔ zìin nyòdɔ̀ dò̀un kɔ́in, ké ɔ dǎ ná nĩn, gbo-kpɔ́in-kpɔ́in dúá bó ɔ kè Gèdèpɔ̀dɔ̀ púá nì kpǎĩ jéé cá.

► Xwě à béin dyí dyuòè kà nyo dɔ̀ béin gbo zìàin bó ti xwáún-xwáún wè múé?

Céé-dè 4 Taún-kùà

(1) Céè wuɔu-dɔ́in gbèĩ-gbèĩ, bé m̀ kée kɔ́in zain kà dɛ̀ bɛ̀ nìà dɔ́in mú dɛ̀ dyííe dyúádɔ̀ mɔɔ sɔ́ nyo dɛ̀ kraa dɛ̀ m̀ gbo ti m̀ kpɔ́à Kédéi jè dɔ̀ kɛ̀.

(2) Gǎ kpoo dɔ̀ mɔɔ biè-kpòdɔ̀ dɔ̀ se Kédéi dyí b́áa. Zain kɔ́in bó céè-dè-mì sɔ́ mɔɔ tǎ kɔ́ kà wa nyo dɛ̀ kra dɛ̀ bɛ̀ bá bɔ́ nòmò dyíinò dyííe díé bɛ̀ jè mú doèn nyɛ̀. Dè bɔ́ nòmò dyíin se jáà bɛ̀ bé wa cɛ̀à kɛ̀ mɛ̀, bé m̀ kée nyoũn dyí tèmèin kà waà tèmèin-dè bɛ̀dɔ̀ nyo se jũe kɛ̀. Zain kɔ́in kà m̀ béin wa jáà-wùdù bɛ̀ sòin dɛ̀ Bábdò múe gbo cɛ̀e bé ɔ ké nì zàse jũ kɛ̀.

Cĕĕ-dĕ 5

Bŏ nŏmŏ dyĭnŏ cĕ-cĕ kĕ ɔ jĕ nyo hwŏdŏ-krŏ-krŏ

Cĕĕ-dĕŏ Da-zà-zà

► Dĕ-cĕ-nyŏ dŏ me zà Ifisŏ 1:4-9 wuquún bĕ nyo tŏŏ bĕŏ kĕ ɔ gbo dŭŭ tŏ. Dĕ mŏ dĕ tíĭn-kĭĭn bĕ Pŏŏ tĕmĕĭn ma nyo bĕŏ dĕ vŏsĭ bĕĕ mú kĕ?

Dĕ mŏ Bŏ-nŏmŏ-dyĭn-kpa-kpa Mĕ-dĕ-dĕ

Cŏcĭ bĕ ɔ mŏ Bŏ-nŏmŏ-dyĭn-kpa-cŏcĭĕ tĕmĕĭn bŏ nŏmŏ dyĭn bá pŏ-pŏ dyĭĕ dĕ Gĕdĕpŏŏ jíájĕŏ mú, dyĭĭn dĕ hwĭdĭĭ-taba-taba mú dŏŭn. Nyoŭn-dyŭ dŏĕ kŭà se sáa-zà-zà bĕ Kĕdĕĭ nyo ma kà kĕĕ gbo kpáa bĕĭn bĕ ɔ kĕ nyo dŏ pŏĭn.

Dĕ mŏ dĕ kpa dĕ bĕ Bŏ-nŏmŏ-dyĭn-kpa-cŏcĭŏ bĕĭn nyue nyĕnĕĕ kĕĕ mŏ bĕ wa kĕ jáà bŏ nŏmŏ dyĭnŏ cĕ, sepŏĕdĕ nyo bĕ bĕ wa taba bŏ nŏmŏ dyĭnŏ hwĭdĭĭĕ dyuŏĕ kà bĕ ɔ kpa dĕ mĭŏ kĕ ɔ zi dĕ séĭn dyĭ kĕ.

Bŏ nŏmŏ dyĭnŏ mŏ dyĭ-dĕ-dĕ kpa dĕ bĕ Gĕdĕpŏŏ sĕ cŏcĭ-nyŏ bĕŏ gbo bĕ wa kĕĕ bŏdŏ-kpàà dà séĭn kpa kĕ.

Cŏcĭ pàdă bĕ bĕ wa mŏ Gĕdĕpŏŏ-wŭdŭ-kpa-cŏcĭĕ bĕdĕ dĕ tíĭn-tĭĭn bĕ bĕ wa kŭĭn wa dyĭ kĕ. ɔ hwoĭn kà:

1. **Bŏ-nŏmŏ-dyĭn-kpa-cŏcĭ bĕ taba dĕ bĕ Bábŏŏ cĕĕ hwĭdĭĭ mĭŏ.** ɔ jŭ kĕ nyo dŏ se dĕ bĕ Bábŏŏ cĕĕ nyo ní, níĭ, dĕ nĭà kĕ mŏ bŏ nŏmŏ dyĭnŏ dyĭ-dyĭ-po-po.
2. **Bŏ-nŏmŏ-dyĭn-kpa-cŏcĭ bĕ taba kpáa-dĕ sŭà bĕ kĕ hwĭdĭ-kpà bá Kĕdĕĭ-dĕĭn-nà-nyŏ bĕĕ tĕmĕĭn-dĕ bĕŏ jĕ dyĭĕĕ hwĭdĭĭ.** Nyo bĕ ɔ doĭn tĕmĕĭn-dĕ bĕ nĭà bŏĕ jĕ múĕĕ zàĭn dĕ bĕ bŏ nŏmŏ dyĭnŏ cĕĕ hwĭĭ. ɔ hwoĭn kà, cŏcĭ bĕ bĕ wa seà jáà po kà bĕ Jízĕ mŏ Gĕdĕpŏŏ kĕĕ, wa doĕn mú dĕkĕ kà bĕ kŭà bĕ Kĕdĕĭ nyoà bá pŏ-pŏ dyĭĕĕ dŏŭn seĕ nyue bĕĭn bĕ nyo dŏ kĕ pŏĕ, kĕ wa tĕmĕĭn nyoŭn kà bĕ kŭà bĕ bĕ nyo dŏ nyueĕ bĕĭn ɔ pŏĕn dĕkĕĕ.
3. **Bŏ-nŏmŏ-dyĭn-kpa-cŏcĭ bĕ kŏ dĕ dĕ bĕ ɔ kpá nyo bĕ gbo dĕ zŭŭn wĕĕ jĕ gbo mĭŏ.** Wa nyo dĕ nĭà kĕ, sepŏĕdĕ wa dĕbĕ bĕ wa kĕ nyo bĕŏ dŏŏ gbo dĕ dŏ-dŏ, bĕ wa kĕ dĕ kpŏ nyoŏ hwŏdŏĕĕ wŏ. Bŏ hwĭdĭĭ-taba-dĕ nĭà kĕ jĕĕĕ, mŏ bĕdĕ bĕ mŏ kĕ nyo bĕ seà Kĕdĕĭ dyĭ dyuŏ kĕĕ bŏ nŏmŏ dyĭnŏ gbo kpa, kĕ nyo bĕ ɔ mŏ jáà-po-nyŏĕĕ bĕdĕ bĕ ɔ kĕ Bounbŏŏ biĕ dĕ zŭŭn.

► Xwĕ nĭ cŏcĭŏ nyo dĕ bĕ nĭà kĕ xwai nyue kĕ? Hwĭĕ dĭĕ bĕ bĕ wa tĕmĕĭn nyoŭn dyĭ dĕ kà bĕ bŏ nŏmŏ dyĭnŏ zi dĕ kpauĭ mĭŏ kĕĕ nĭ bŏ dĕĕ?

Ɖε nyue bε bǔ nòmò dyíinò dyià Ɖε kra ke

Bǔ nòmò dyíinò mò nyo nyí cóciò kùà bε wa bédé wa ké nyue. Cóci bε ɔ se bǔ nòmò dyíinò gāún-sòǔ-kpò mú nyuùn wεε, níí, kùà bε Gèdèpòò nyià wa keε jè Ɖǎ wa hwiǒíi sò.

À Ɖǎ Kùà Vènè bε Jízè nyià ɔ Ɖéin-nà-nyò bεò Ɖé Máfiò 28:18-20 múεε jè cǔ. Kà ɔ nià náa, níí, Ɖé mò kùà tíin-tíin cóciò bédé bε ɔ ké nyué?

Dè kàin séin bε wa cǔ bǔ nòmò dyíinò keε, bǔò nyue ké wa dè Ɖé cóciò dyi. Sòin ti gbo mu to gboεε, à dyé jǎà-còciò dè kàin séin bε wa cǔ bǔ nòmò dyíinò ke. Gèdèpòò dyí-só-Ɖé bá cóciò jè dyí sòin Ɖé àpósò bεò nìin tíin nyue se Ɖε bε ɔ ké dyúá mu Ɖé kpoo bε múε, keε ɔ mò Ɖε ké dyúá mu dyiin Ɖé bǔ nòmò dyíinò cǔ-cǔ mú bó dyí séǉin-kà ke.

Kpoo séin bε wa dè dyi dyiin Ɖé cóciò múεε me nyu Ɖε bε bǔ nòmò dyíinò mó bε wa ké nyue. Ɖ hwòin kà, wa dyi nyo bε Ɖò jìl tò bε wa ké pásòǔò bε Ɖε tèmèin ní, níí, wa me tèmèin wa Ɖε bε wa ké cóciò nàin béin kè bε wa ké kpé béin bε wa ké cóciò kùà màà bǔ-nòmò-dyiin-kra-kra kè nyo bε Ɖéin-nà-nyò dyi-mó-mó ke.

Cóci Ɖíé bε nàin wa miòùn kà wa hwòǔò nyue móó ke, ké wa pòin kùà Gèdèpòò mó bε wa kéà nyueε kóin. Bǔ nòmò dyiin kà kò Ɖò kíǉí-sí-sí nyue ké cóci pàǉǎ bε bε wa ní nyu dyi-séǉin-Ɖé keε wóǔó bóǔóún.

Cóci-nyò bεò poin wa miòùn nìin tèmèin-Ɖé bε kè kpeǉe bε dè wa hwiǒíie páún, ké wa nyùèn kùà mú Ɖé cóciò mú. Ɖ hwòin kà, wa jǎà-po-Ɖé kè kà wa nyu bièè ke kè waà Kédéi-Ɖéin-sí-fèèò cí-cí ɔ kè gma bε ké waà cóciò nàin nyε. Keε bǔ nòmò dyiin kǔ jè à mòùn poà zio keε kra Ɖε vèin ké ɔ zi kpeǉe kà kò Ɖò bε dyí.

“Gbo-kpòin-kpòin vènè Ɖò ní bó Kédéie Bounbo jǔ-jǔ kè kùà bε cóciò bédé bε ɔ kéà nyueε púa. À dyé Ɖε nià ke wáǔáá Ɖé Ɖé Máfiò cǔà bá Kùà Vènèò jè dyieε mú. Ɖ xwíinín mò Gèdèpòò màà Bǎò keε Ɖǎ kpé séin ní Ɖé dyóún kè nò bóǔó-kpàà kóεε Gèdèpòò màà Dyú-gààò keε nyí, kà bε cóciò bédé kpé bε wa ké bóǔó-dù séin kǔ mu bε wa kéε nyu bε nyóún bε ké Kédéi Ɖéin-nà-nyò bε jǔ ke.”

- J. Hébe Kíin,
“Bǔ-nòmò-dyiin-cǔ-bòǔó-kpàò”

Bé m ké bǔ nòmò dyíinò Ɖε-kra-kra xwáǔáún sèεε dyi-tèmèin-Ɖé bε

Dyi-tèmèin-Ɖé 1

Kà bε cóciò ní vóúin bε wa ké bǔ-nòmò-dyiin-kra-kùàò nyu Ɖé bóǔó-kpàà dà séin nyueε, ɔ mu nyiin nòmòùn bε wa ké Ɖε páún po, bε wa ké nyo bε gā, bε wa ké hwo bε páún po, níí, bε wa ké gbo-kpá-kpá dyi mó. Cóciò me tèmèin nyo bε Ɖε bε wa ké kùà bε béin gbo-kpá-kpá dyàà keε nyu-nyò bε jǔ. Cóciò me gā nyo bε nià ke ti wa ní baà-baà-hwò Ɖò dyúá kpauín, ké wa dyéε kà bε nyo séin kpá múàún, ké kpé kpá wa dyí bε wa ké cóci-kùàò dyúá kra ke.

Ɖ nòmò dyiin bε cóci-nyò bεò ké kpoo kò-kò bε dyi dè Ɖé cóciò mú, bε nyóún bε ké wa nàin ní. Kpoo mò Ɖε bε nyóún bε dè dyi, ké wa nyu Ɖé wíǉí jè xwai ke. Ɖ seó kpoo bε dèà dyi Ɖé cóciò múεε jè ní, níí, wa seó má cóci-gbò bε poε béin mu, ké gbo-kpá-kpá Ɖò seó má bóǔó tòò bε kǔ

sòǒ mu mɔɔ ké wa seó má Bábò bě kè Gèdèpòò-cèè-dè tòò bě nyué mu, ké Bábò sùkúù bě seó má niě mu mɔɔ ké bǔ bě bé wa tèmèìn nyoũn ɔεε dò seó má niě mu, hwè rí po nííń, wídí dò seó má niě mu bó Gèdèpòò kùàò nyu jè. Ké ɔεε, cóci dò-dò séín mò kpoo bé ɔ se niè béín pū, ɔ sèín ké nyoũn bě tabaa bá bo ɔéín hwè κε.

Ɔ jǔ ké kpoo ɔo dyi mú zain ní, níí, ɔ bédé nyo pàqǎ, ké ɔ bédé wídí vò-vò. Hwè bé kpooò ké dúí kuεε, ɔ mó dúún-ku-ku, kè wídí peɔe miò. Ti díé bě ní, nyo bě nyuà dé kpooò mú kùà κεε poèn hwìdǐi kà bé ɔe mò ɔe kpa ɔe miò bé kpooò móεε mò bé wa kée po, bé ɔ ké kpoo vènè jǔ κε. Wa poèn hwìdǐi kà bé waà kùàò mò bé wa ké kpooò dyúá kpaá nì kánáá pū, ké ɔ zi bé wa ké kùà kǔ jè kpooò dèà dyiεε nyuεε dyí.

Ɔ nòmò dyíín bé cóci-nàín-kpòò běè ké dyi dè dé cóciò mú dyεo, κεε cóci-nyò běò me dyéε jè gbo bé nyo běò ké kpoo bě nàà ke nàín nòmò dyíín, níí bé wa ní kǔ dǎ bǔ nòmò dyíínò dyí zàín.

Dyí-tèmèìn-dè 2

Cóciò béín kpé bé wa ké wídí dyé. Ɖε nàà κε déè nyo díé bě kpàín hwòdǒ jè wa dyi cóciò dyi dèín, wa nyuε ké ɔ mò waà wídíín móín-dè gáná cá. Ɔ jǔ ké cóci-nyò běò dyi ɔe bě peɔe bé wa ké cóci-kùàò gbo kpá ní, níí, wa se ɔe gbà nyu. Ɔ se ɔe gbà bé cóci-nyò běò ké gbo-kpá-kpá dyi mó bó wídí jè κε. Κεε wéé κεε, ɔ jǔ ké wídíò jè dyi nyo dò hwòdǒ kpǔ miò ké ɔ dyi bǔ nòmò dyíínò dyí zíín, níí, ɔ poín ɔe gbà hwìdǐi, ké ɔ Gèdèpòò-kùàò se Gèdèpòò hwòdǒ dyi dèè béín. (1 Pídè 5:1-2, 2 Pídè 2:3).

Sábo mò gàa dò bé ɔ mó ma zùũn-kpè bé ɔ kée wídí mú dyéín nyε, κεε àpósòò cεε ma ɔ gbo kà bé ɔ hwìdǐi-poín-dèò mò ma ɔe gbà κε (Àpósò 8:18-23).

► Ɔ jǔ ké Pásòdò dò dyiε hwìdǐi poín bé ɔ ké ɔ cóciò peɔe ní, níí, ɔ se ɔe gbà nyuù? Xwě ɔ nyu ɔe bé cóciò jǔεε jè múín wǔó ké?

Dyí-tèmèìn-dè 3

Nyo díé bě nì bó ké wa bédé hwìdǐi-taba-dè kè xwai-nyuu-dè tòò bě bó Kédéi-déín-nà-nàò wáún. Hwìdǐi-taba-dè bě nàà κε dyí-tèmèìn-dè dò nì dé Dèè-wùdù Ɖìèò múεε mò Sèméǒià-nyò běò hwìdǐi-taba-dèò. Ɖià bě bé wa biè ma kũùn-kpòεε mu ma dé Éézùdùè-bòdò kǔ, ké waà kũùn-kpò-biè-bièò kè Éézùdùè-nyò běò nìín hwìdǐi-taba-dèò cáín ma xwai. Ké Jízè cεε ma kà bé wa se ɔe wa nì ma kà bièèn nyεε dyí dyuò κε (Jǔó 4:22).

Biè-biè gbà nàà κεε dyí-tèmèìn-dèò dò mò nyo bě nàà dé Hítì-bòdòò kǔ κε. Ti bé Hítì-bòdòò nì ma Fánásà-bòdòò xwídíiεε, gǐi bě bé wa zà ma dé Nyo-kpǐi-bídí-bòdòò běò kǔεε, wa cεε ma wa gbo bé wa ké Kédéi déín sí. Ɔ jèεε, wa páín ma wa nìín jǎà-po-dèò kè Kíádè-còciò nìín jǎà-po-dèò. Hítì-nyò běò pàqǎ nì zùù gbà bě bièèn ke dyεo, κεε wa dè Kédéi-déín-nà-nyò běè dyí-dyuòín-dè bě bǔ, ké wa jũín wa miòùn Gèdèpòò-nyò vènè-vènè běè nyéné bě.

Ti díé bě ní wa nyu biè-dè kò-kò bě biè-kpèdè nàà κε xwai sepóεdé Kédéi-déín-nà-bòdòò báín ma bóǒó tòò dò mòùn kǔín jè. Nyo běò bédé bé wa ké ma bóǒó kǔ mú bé Kédéi-déín-nà-nà bǎ

ma kà miò kee hwòdǒ dyi dè. Ǫ jèee, wa kpǒ ma waà jǎà-po-dè bǐè jè dyi, kee wa se ma wa miòùn niìn jǎà-po-dè mɔɔ wa bídí-kpèdè bǐè kǒín pòìn.

► Đé òn béin cǐe bá Kédéi-déin-nà-nà kè jǎà-po-dè tòò bǐ bé wa páìn, ké òn dǎ dyéee jè dyí ké?

Bódó-kpàà dè bǐè tò béin nyue bé nyo ké biè-dè kò-kò bǐ biè. Ǫ jǔ ké nyoùn bǐ dyie hwiǒí pòìn kà bé bǐ ònmò dyiinò dyi-kpǒ-kpǒ muie nyuùn bé wa ké wídí dyé kè bé wa ké gǔmànà-kǔà dyé mɔɔ bé nyo vènè-vènè bǐ ké wa dyí dyuòee ní, nií, wa baǒa Kédéi déin-nà jèò dyédé dyai pū, ké wa se gbo zǐàin jéé cá. Nyo bǐ ni náa sí waà jǎà-po-dè kè xwai-nyu-dè sùà bǐè kídíí ke, kee wa dǎin wa miòùn Kédéi-déin-nà-nyò bǐ. Ǫ mu dyiin ònmòùn miò Ǫ jǔ ké cóciò dyi bǐ ònmò dyiinò nyo bǐè gbo kra, ké wa se wa nyíí-dè bǐ béin nyue bé wa ké Gèdèpòò-wùdùò dè kà kò dò dǎin nyee nyí níe.

Nyoùn bǐ béin bǐ ònmò dyiinò dyéee bé Ǫ ké dè kíà dyí dò hwoìn dé wa gbo, Ǫ jǔ ké nyo bǐ sò bódó-du kà kò dò bǐ kǒee dyie wa gbo dyà ní. Đe nià ke kǐ jè Ǫ ònmòà dyiin bé nyo kèà Kédéi déin nà-nàò bá kà nyo báà báá-dè ke dé nyo-du dò-dò séin hwiè, bé Ǫ ké ni kà wa miòùn niìn kǐò-dè nià kee dé wa hwiè kè. Jǎà-po-dèò me bó niè tee kà dèò mòǒ kà bódó-du kà kò dòè kǐò-dè ke. Kee wéé kee, Ǫ mu dyiin ònmòùn bé Gèdèpòò-wùdùò-bódó-biìn-nyò bǐ kè bǐ-ònmò-dyiin-kra-nyò bǐ ké kpedèò nyo kè Kédéin-déin-nà-nà se dyí wèin nyee jè múin dè ònmò dyiin. Jǎà-po-nyò bǐ bédé bé wa ké nyo bǐ nià ke gbo kpá dé wa miòùn niìn gbèè bǐè mú, bé wa ké dè nià ke múin dè, ké Ǫ se pedee-mú-kpàin-d dè.

Dyí-tèmèin-dè 4

Ti díé bǐ ní, nyo bǐè dú jǎa-po-dè dò dyí bé Ǫ ké waà bódóò niìn jǎà-po-dè jǔ gáná cá. Ǫ hwoìn kà, bódó díé bǐ kǒee, nyo bǐ ni déee pàǒǎ mò Mèin. Ké dé bódó tòò bǐ kǒee, nyo bǐ ni déee pàǒǎ dǎin wa miòùn Kíádè-còciò nyo bǐ. Nyo bǐè pàǒǎ ní kpǒ gma bǐ bá waà jǎà-po-dèò dyíee dyi gáná cá, ké ti dò-dò bǐ baǒa déè wa nyu jǎà-po-dèò kpede bǐ xwai, kee wa dá wa mò jǎà-po-dè nià bóe kídíí-sí-nyò bǐ.

Nyo pàǒǎ dǎin wa miòùn Kédéi-déin-nà-nyò bǐ sepóedé dè wa nià kee wa dú nyo kra dè bǐ ni déee dyí bé wa ké Kédéi-déin-nà-nyò bǐ jǔ jè. Kee wa séè nàmàün dyi táà ke gáná cá. Wa sí wa miòùn niìn mósó-dè bǐ kídíí.

Bǐ ònmò dyiinò mò Kédéi dá òn bé òn ké ni nàmàün bǐè kǒín pòìn, bé òn ké òn miòùn bídíí dyà bó Ǫ dyúa. Jízè dá nyo dò dyi mó bé Ǫ ké Ǫ déin-nà-nyò jǔ ní, nií, Ǫ me wó bé Ǫ ké Ǫ hwòdǒè mósó-dè bǐè tò dábá, bé Ǫ ké déin-nà-nyò ònmò dyiin jǔ (Đúù 9:23).

Kédéi-déin-nà-nà se dè bé nàmàün-bòdò dò ké zò, bé wa kée nyu bé Ǫ ké dyi bein miò dè waà bódóò mú ke. Đe-gbà-nyu-nyu bé Ǫ ni bódó dò kǒee zà pódó bó se-dyí-sédéin-dè bǐ bé Kédéi-déin-nà-nyò bǐ nyuee gbo, ké Ǫ nyue ké zain gbo dò se bó bódó-kpàà nyo bǐè kè Kédéi-déin-nà-nyò bǐè púa ni dè.

► Xwé Kédéi-déin-nà-nyò bǐ bé wa ni nàmàün gbo keee nyu dyí vòè dé ni gbèèò mú ké?

Dyí-tèmèìn-dè 5

À dyuòè kà bé jǎà-po-nyò séín se tèmèìn-dè séín dyi kpɔ́ béìn pūe. Jǎà-po-nyò bĕ̀ò kpɔ́ tèmèìn-dè sàà dé Bábòò múeε dyi dyeo, keε wa bédé zàìn gbo díé bĕ̀ bó wa púa.

Ti díé bĕ̀ ní cócì díé bĕ̀ kpɔ́ bó tèmèìn-dè bĕ̀ nyue bé wa dyià kò bó cócì tòò bĕ̀ gboεε gboi miò dyeo, keε Kédéì-déìn-nà-nyò bĕ̀ò niìn tèmèìn-dè sàà dé Bábòò múeε sédèìn dyí ké ɔ zi wa niìnò dyí kánáá pū. Cócì dò me bóó cĕε kà bé cócì tòò bĕ̀ se Kédéì bièĕ̀ nì jéé cá ke, ɔ jǔ ké cócì bĕ̀ nià bóεε dyi bĕ̀ nòmò dyíìn jééò tèmèìn nì ní.

Cócì dò me bóó nyue bé nyoŭn séín ké wa dyí dyuò kà bé wa mò cócì tòò bĕ̀ gbo-vǔ-nyò ke. Cóciò me po ɔ miòùn páún dyiìn dé bĕ̀ nòmò dyiìnò mú kíín, ké ɔ dǎ ná niìn, wa me kùìn nyo bĕ̀ ku dúún wĕε hwòdǔn bé wa ké cócì dyi tee.

► Xwíníín bĕ̀ò nyé kǔ̀ jè cócì dò me bóá hwìdǔi poèn kà bé wa mǔè-còcì dò mòùn se Kédéì bièĕ̀n nì jéé cáá?

Dyí-tèmèìn-dè 6

Nyo díé bĕ̀ poε jǎà kà bé jǎà tèmèìn-dè zàìn wa niìn jǎà-po-dè díé bĕ̀ hwiĩ ke. Dyiìn dé Gèdèpòò jíájèò jè jìi-kǔ-néìn-néìn múeε, cócì díé bĕ̀ béìn Gèdèpòò wuɖu-nyu-nyu dyédé kōin wǎìn. Dyiìn dé gbo-zǎìn-zǎìn jè jìi-kǔ-néìn-néìn múeε, cócì díé bĕ̀ béìn nyo tòò bĕ̀ Kédéì gbo dyà jè dyédé kōin wǎìn. ɔ jǔ ké cóciò dyi hwìdǔi taba jè jìi kǔ néìn nì dé nyo bé ɔ pòìn kà cóciò kōin nyεε gbo ní, níí, cóciò se dyè kpé béìn mu bé wa ké cócì-nyò bĕ̀ò náún po kà bé ɔ se dyiìn nòmò bé nyo ké hwìdǔi-taba-dèò dyi táà ke. ɔ jǔ ké cóciò dyi zùŭn-nyĩ-dè bĕ̀ò kǔ̀à mú nyùĕn nì dé hwìè sédèìn dyíò mú ní, níí, nyo díé bĕ̀ nì bó ké wa nyé zùŭn-nyĩ-dè bĕ̀ò kè fèè dè Kédéì hwìdǔiεε cí-cí mú.

Tèmèìn-dè gbà mò dε bé ɔ nì tee, ké ɔ nyue ké nyoŭn dyé gǎ-dè bé dyí dé ti tòòmòŭn-tòmòŭn bĕ̀ xwíníín nyε. Tèmèìn-dè séín bé ɔ (1) nyue ké nyo wǎìn nàmàŭn dyédé kōin, (2) ké ɔ nyue ké nyo se pó-pó jè hwòdǔ kǔ̀ dè, (3) ké ɔ mò dyí-gbǔ-dè bó nyo bé ɔ mó bĕ̀ nòmò dyiìnò dyi kpɔ́ dyiεε bìì, mɔɔ (4) bé ɔ við bĕ̀ nòmò dyiìnò nyoŭn dyiεε, ɔ mò tèmèìn-dè bé ɔ se dyí sédèìn nyε.

Buè-buè dé zùŭn kè Tèmèìn-dè bĕ̀ gbo-zǎìn-zǎìn

À dyi kpáá-dè sàà bĕ̀ bá cóciò dyiεε dya gmò ní, níí, ɔ nì kà cócìò jè sò ma kà cócì-nyò vènè-vènè bĕ̀ hwìdǔi kíín nyε. Dε-xwa-bĩ-bĩ bĕ̀ hwòin kà hwìdǔi-taba-dè kò-kò bĕ̀ kè tèmèìn-dè se dyí sédèìn bĕ̀ déé nyo bĕ̀ò kǔ̀ ma jè gbo miò ké ɔ zi bĕ̀ nòmò dyiìnò dyí. Nàìn-nyò bĕ̀ kéó kà dyí-tèmèìn-dè bĕ̀ jǔ dé zùŭn-dè bĕ̀ò múeε mò nyo sí ma fònò-hwòdǔ gbà bĕ̀ kè kpedε gbà bĕ̀ kídíí, hwè ké wa hwòdǔ dèìn ma bóqó-kpàà dε bĕ̀ò múin miò.

Ti díé bĕ̀ ní Gèdèpòò tò ma buè-buè dé cóciò mú. Buè-buè dé zùŭn bé ɔ mu dyúa bó ti tòòmòŭn-tòmòŭn xwíníín ké ɔ nì kpáná múeε bédé bo-bĕ̀ tǎ.

1. Bábòò cĕε kà bé ɔ dyà mú-zàìn-zàìn, ɔ jǔ ké jǎà-dè dò dyi dyí sédèìn dε dé zùŭn níε.

2. Ɔ nyí nyo zuñn-kpè djiè dò dyiìn dé baà-baà kè biè-biè dé kpé mú, ké Ɔ nyue ké nyo báún-báún dyi Kédéi gbo dèkè.
3. Ɔ zà Gèdèpòdò kùàd nyu-hwiè djiè dò da, sepóedé Ɔ nyue ké cóciò dyé hwiè djiè dò kò mú wa ké bǔ nòmò dyiìnò dyi beìn kè bé wa ké deín-nà-nyò be dyi móee da.

Pòtésènè-còci zīàin kà de bǔ gbo, bé wa deà dyi (dé Dyúwòdò-bòdòdò kǔ, zǔ mǎ 1500 ke). Wa dyà ma bǔ nòmò dyiìn cǎà kà bé nyo pó dyiìn dé Gèdèpòdò jíájèdò dòn mú, Ɔ jǔ ké m̄ dyi hwiǔi-taba-taba bédé níee de. Ké nyo táázīn bǔ kpǔ ma Kédéi dyi. Wa po ma Bábòdò wuqu-dù kò-kò bǔ mú, ké wa nyí ma wa nyoñ bǔ.

Ánàbáfèdè-còci (bé Ɔ hwo ma kà dé Dyúwòdò-bòdòdò kǔ dyi dà séin dé zǔ mǎ 1500 ke múee, wa poe ma jáà) kà bé tèmèin-dè sédèin dyíò dyi-kpǔ-kpǔ dòn bèin nyue bé nyo ké pó ke. Nyo pàdǎ bǔ vǔ bé wa ké ma jáà-dè bá bǔ nòmò dyiìnò dyiee kíqíí sí, kee wa séè ma gbo zīàin ke. Many people professed to accept the truth of the gospel but had not experienced conversion. Ánàbáfèdè-còciò néin ma jì kǔ kà bé nyo séin me zīàin ma gbo ke.

Píétè-còci, bé wa deà dyi (dé Jámà-bòdòdò kǔ, zǔ mǎ 1600 kee dé mánáin nyee), wa mò nyo bǔ bé wa hwòin ma dyédéi kà bé Ɔ kpa de mìò bé nyo ké deín-nà-nyò bǔ dyi mó bó Kédéi bìi ke. Wa de ma kpoo-dyù bǔ kè hwiè bǔ kǔ mú wa ké jáà-po-nyò bǔ de tèmèin, bé wa ké de hwè dé Kédéi-deín-nà-nà múee dyi.

Méfèdè-còciò, bé wa deà dyi (dé zǔ mǎ 1700 kee mú dé Dépò-xwi-bíqííee), Jǔó Wésèdè mò nyo dèè zǔò dyi. Sáa-zà-nyò bǔ nì ma cóciò mú dé Dépò-xwi-bíqííee see ma jáà po kà bé nyo bèin pópòdò hwòdǔ kǔ dèè ke. Kee Jǔó Wésèdè m̀ùn nìè ma cèin kà bé nyo séin bèin dyí dyuòè kà bé Ɔ bédé hwiǔi-taba-taba nì cíéñ dé Kédéi múe, hwè ké Ɔ bèin pópòdò hwòdǔ kǔ dèè dyiìn dé Zùù Hwèin-hwèinò mú ke.

► Dé mò jáà-dè vènè dò kǔ jè m̄ bèin jì kǔ néin dé nì bíqíí-bòdòdò kǔ ké?

Cǎé-dèdò dúí-jaḡa-jaḡa

Kédéi-deín-nà-kpòd méné-méné kèè vènè-vènè bǔ, (hwè m̄ po níin, cóci bǔdò), wa de ma gbo dyiìn dé wuqu-dí-dí mú kà bé wa mu bǔ nòmò dyiìnò dyúa kpaùn kánáá pū ke. Kee kàñ wēe wa báún-báún ḡa waà wuquò kǔ wā ti pàdǎ xwínín, ké wa se bǔ nòmò dyiìnò jè jì kǔ néin bèin de.

Bé à kée nyu bé cóciò ké dyi ku deee, à se tèmèin-dè kíà dyí djiè bǔ m̄ wuqu bá kpáá-dè bǔ jè dyiee dò mó. De à mó nyènèè kee mò bé à ké jáà-dè bǔ bá bǔ nòmò dyiìnò dyi beìn jè dyiee de dyà.

Cǎé-dè 5 Taún-kùà

Bé mu de-cé-tiò nyo ko bó dyiee gbo dein dyiìn dé sǔ-kǔún-dyi-po-po sòn cǎé-dè 5 múee mú. Ɔ jèee, bǔ me po bǔ mìùùn páùn nòmò dyiìn dyiìn dé dyi-diè-dè bǔdò cǎé-cǎé mú nòmò dyiìn.

Cĕĕ-dĕ 5 Sĕ-kĕún-dyĭ-po-po

- (1) Hwìè tǎ bĕò nyé kĕ mú bĕ-nòmò-dyĭin-kpa-còci bĕ me kpa dĕ ké?
- (2) Hwìè mènĕin-dò bĕò nyé kĕ mú nyo bĕin bĕ nòmò dyĭinò dĕ-kpa-kpa xwáqáún sèè ké?
- (3) Đé mò dyĭ-tèmĕin-dĕ tǎ bĕ tòè jìi ɔ jŭ ké tèmĕin-dĕ dò se dyĭ sédqĕin níé?
- (4) Buè-buè dĕ zŭn bĕ ɔ mu dyúa bó ti tòmòŭn-tòmòŭn xwíníin, bo-bĕ tǎ bĕò nyé ɔ bĕdqĕ ké?
- (5) Cĕè jǎà-dĕ dò bá dĕ bĕ nìà dà bídqĕe dò-dò jè dyĭ:
 - Pòtésĕnĕ-còci zĭàin kà dĕ bĕ gboe
 - Ánàbáfĕdĕ-còciò
 - Píétĕ-còciò
 - Mĕfĕdĕ-còciò

Cĕĕ-dĕ 6

Zùù Hwèĭn-hwèĭnò Kùà

Ðe-cĕĕ-cĕĕ nàin-nyòò me dyuò de nìà ke dyí:

Nyí de-cĕĕ-nyò bĕò sō-kōún-dyi-po-po nìà dé cĕĕ-dĕ wa hwèà gbo díeēē dúí-jĕdĕĭn-nàin nyēē de. Ðe-cĕĕ-nyò bĕò dò-dò me cĕē gǒ-jǔ-wùdù bĕò sòin dé ɔ hwòdǒ bú, ké ɔ me bó cĕē-dĕ dò mú gmòò mɔɔ ɔ kè ɔ mǔè dò me bó dós dèè.

Zùù Hwèĭn-hwèĭnò Hwòdǒ-kō-dè-dè

Ɔ jǔ ké à dǎ vǒ tee, ké à dǎ de cĕĕ, ké à dǎ hwìè bĕ bá kà à ké Kédĕì bìì kùà nyue nyu keē dyí dyuò ní, níí, à sò dyí ké à dè nyoŭn-dyuè kpé hwòdǒ kō de bó Gèdèpòò kùàò wáún. Keē kà Àpósò Pòò nyuà cĕē keē, ɔ dá, “Sepóedé à miòun se de bĕ nìà ke dyí béin. Gèdèpòò mò nyo nyue ké à béin de bĕ nìà ke dyí” (2 Kòdĕíntǐò 3:5).

Pòò dá ti ɔ nì ma Gèdèpòò-wùdù wádáúh wĕē, ɔ se ma nyo nyoŭn hwòdǒ-fǎnò-wùdù mú cáin, keē ɔ dè ma Zùù Hwèĭn-hwèĭnò hwòdǒ kō, bé nyo bĕ nì ma kà ɔ dǔŭ gbo tǒēn nyēē ké se nyoŭn-dyuè hwòdǒ-fǎnò-fǎnòò hwòdǒ kō dè, keē bé wa ké Gèdèpòò kpéò hwòdǒ kō dè (1 Kòdĕíntǐò 2:4-5). Pòò mò ma cĕē-dĕ-dyuò-nyò vènè dò, keē ɔ se ma ɔ de-dyuò-dyuòò hwòdǒ-kō-dè bé ɔ ké zùŭn-dĕ bĕ nyu.

Pòò cĕē ma Tĕsàdònákà-nyò bĕò gbo, ké ɔ dá, “Sepóedé à kpa ma bǒ nòmò dyíinò dé bĕ gbo. Ɔ se ma dé wuquò dòun mú, keē ɔ mò ma dé kpé mú, ɔ kè dé Zùù Hwèĭn-hwèĭnò mú. Ké de à cĕ ma keē, à dyuòè ma dyí cá kà bé ɔ mò ma jǎà ke” (1 Tĕsàdónià 1:5). Gèdèpòò kpéò nyue ké wa kpō ma bǒ nòmò dyíinò dyi.

Jízè cĕē ma ɔ deín-nà-nyò bĕò gbo kà bé Zùù Hwèĭn-hwèĭnò muē ma bóqó-kpàà nyo bĕò dyí tēmèin kà bé wa nyu nàmàŭn, ké wa se dyí sédĕĭn, ké Gèdèpòò mu wa zaa wǒ pouñ wĕ (Jǒó 16:8). Jízè dá nyo dò se ɔ gbo dyie béin, ɔ sèin ké Bǎò dyà dye nyòò ɔ gbo hwè (Jǒó 6:44).

Kùà bĕ bé Zùù Hwèĭn-hwèĭnò nyueē díé bĕ

- Ɔ tēmèin nàmàŭn-nyò bĕò de bĕ wa bí xwaa wa dyí (Jǒó 16:8).
- Ɔ nyí nyo bĕ se ma fĕè bédé bó waà nàmàŭn bĕò jēē zùŭn-fĕè (Jǒó 3:5, Ìfísìò 2:1).
- Ɔ cĕ ma jǎà-po-nyò bĕò de bĕ Gèdèpòò dǎ ma wa bìì nyueē jè wa gbo (Ìfísìò 1:13, Ìfísìò 4:30).
- Ɔ mò jǎà-po-nyò bĕò kùà-nyí-nyò (Àpósò 13:2, 4).
- Ɔ nyí jǎà-po-nyò bĕ bé cócì-nyò bĕò dǒbo keē kpé (Àpósò 1:8).
- Ɔ tēmèin jǎà-po-nyò bĕò de (Jǒó 14:26, Jǒó 16:13; 1 Jǒó 2:27).

- Ɔ mò jǎà-po-nyò bě̀ nàìn-nyò (Gàqézià 5:25).
- Ɔ nyue ké jǎà-po-nyò bě̀ qábá qe bě̀ mò wa mìcùn nììn mós-qè kee tó qé wa mú (Wódómà 8:13).

► Xwě̀ Zùù Hwě̀in-hwě̀inò nyu à dyí-zǐìn-qè jǔe qé à bǔ-nòmò-dyíìn-kpa-kpaò mú ké? Đé mò qe kǐà dyí bě̀ bé à nyu dyììn qé Zùù Hwě̀in-hwě̀inò hwòqǒ-kǒ-dè-dè mú ké?

Kà Đe-cě-cě nyu qe kpaà ke

► Đé à me cě qe-cě-cě kè hwìè bě̀ kǒ mú à ké bǔ nòmò dyíìn cěe jè dyí ké?

Gèdèpòò dá à bé à ké jǎàò jè nyo bě̀ gbo cě. À me cě Ɔ jè nòmò dyíìn cá bé nyo bě̀ ké qe à cěà kee múìn wǔ.

À me bóo hwìqǐ poèn kà bé à dè Zùù Hwě̀in-hwě̀inò hwòqǒ kǒ jèee, à me bó à fònò-hwòqǒò kǒ poe dyììn qé qe-cě-cě mú ke.

Pòò dá Ɔ vǒ bé Ɔ ké nyoǔn péí po (2 Kòqéintǐò 5:11). Ɔ cěe Tímétè gbo bé Ɔ ké qe cě, bé Ɔ ké jǎà-wùqùò nyoǔn tèmèìn dyí-séqéìn-kà (2 Tímétè 2:15). Đe bě̀ nyue bé Bounboò gbo-ni-nyò dyi qe kpaà qò mò, Ɔ me béìn kpé bé Ɔ ké nyoǔn qe tèmèìn nòmò dyíìn (2 Tímétè 2:24).

Àpòqè mò ma bǔ-nòmò-dyíìn-kpa-nyò bé Ɔ ku ma dúún mìo ke. Pòò dè Ɔ me kà bé Ɔ dyuò ma wùqùè mìo, ké Ɔ dyuò ma Gèdèpòò-cèè-qè bě̀ò nòmò dyíìn, ké Ɔ mò ma hwòqǒè-fúà-nyò ke (Àpòsò 18:25-26). Kà Ɔ nyu ma nyo bě̀ò qe tèmèìn dyììn qé nyí-qè bé Zùùò nyí ma Ɔ kee múee nyue ké nyo bě̀ò hwòqǒ dèìn ma Ɔ múìn mìo.

Àpòsò Píqè cěe à gbo kà bé nyo qò dyie à gbo cě bé à ké hwòqǒ-kǒ-dè-qè nìà qé à múee jè kǒìn zàìn ní, nìí, à me dyé ti bé à ké qé wuqu zà ti séín bàqà (1 Píqè 3:15).

Gèdèpòò-wùqù bě̀ nìà ke cěe à gbo kà bé Gèdèpòò mu kpé bě̀ bé Ɔ nyíà à ke kè qe bě̀ à cěe mana kǒ pouñ Ɔ jǔ ké à dyi Ɔ mós-qè nyu níe. Đáa bé Ɔ qáà à kee mò bé à ké Ɔ bìi kǔà nyu qé à kpé séín kè à gana séín mú.

Zùù Hwě̀in-hwě̀inò nyo múìn-dyíìn-dyíìn

Đé Àpòsò 1:4-5 múee, Jízè cěe ma Ɔ qeín-nà-nyò bě̀ò gbo bé wa ké ma fòìn, bé wa ké níò kpá qé Zùù Hwě̀in-hwě̀inò mú. Ɔ qáìn qe nìà ke “Bǎò nyénéín-qáìn-qè.” Ɔ nyue ma náa bé wa ké Ɔ zàse jǔ qé bóqò-kpàà dà séín (Àpòsò 1:8).

Đeín-nà-nyò bě̀ò mòǎ ma jǎà-po-nyò bě̀ dyeo, kee bó nyoǔn-dyù nàìn-nàìn bé Ɔ seà zùǔn-qè kee, bé Jízè tèmèìn ma kà waa wáún wěe, qe qò se ma bíqíi qe bé wa kée bédé qé waà hwòqǒ-dyùò mú hwè bé wa ké ma kpé béìn bó kǔàò nyu jè. Zǒ tǎ kǒ xwíínín bé nyo-qe-tèmèìn-nyò vènèò tèmèìn ma kà wa qee qòùn see ma nyue béìn bé wa ké qe kpa bó kǔà nìà ke nyu jè, Ɔ jǔ ké wa se ma qe nìà bóe qé waà hwòqǒ-dyùò mú bédé ní. Hwè bé wa ké ma kǔà bé Zùù Hwě̀in-hwě̀inò nyíà kpé, ké Ɔ gmàà dyíee nyu, kà Gèdèpòò nyue ma kà gbo poe kee, wa kǒ bé wa ké ma qe qò bédé qé wa hwòqǒ-dyù bě̀ò mú, ké Zùù Hwě̀in-hwě̀inò mò nyo bédé kpé bé Ɔ ké ma wa qeò hwòqǒ bǔ po.

Wa dǎ ma ɖe nià ke jè dyuò kíín ɖé zǎ tǎ bé Jízè tèmèin ma kà wa ɖe kee xwííín. Ti ɖíé bé ní waà hwòdǒ dyá ma ní, ɔ hwòin kà ti wa mó ma kà nye ɖáa dyi sòin ɖé dycún, bé ɔ ké ma kà nyo bǎ se ma wa jè dyi kpǒee mú gbòò ke (Đúú 9:54-55). Ké ti ɖíé bé ní wa bóɖóin ma waà biè-dèò jè dyí miò, ɔ hwòin kà ti wa poà gàa dò bóí bé ɔ ní kǒò ɖà nyo dò zùù gbà mú zà, sepóedé wa mò nyo se ɔ kpéò nyí jèe (Máà 9:38). Wa hwòdǒ po ma ɖe vènè-vènè bǎ gbo, ké kpé jè kpǒ ma wa hwòdǒ miò, ɔ hwòin kà ti waà nyo sǒ sèà wa mũè bǎò ɖe, ké wa dyià Jízè kpé vènè zòin nye (Máà 10:35-41).

Wa cǎe ma ɖé wa miòun hwìe nyo mò nyo kpa ɖe ké ɔ zi wa séín dyíe (Máà 9:33-34). Dǎ nyu ma wa bá ɖe nià ke jè dyí, ti Jízè dièà wa dyi ke. ɔ tèmèin nyoŭn dyí kà bé wa se dyuò kebi waà hwiǒi-pòin-dèò séɖéin ma dyí níe.

Jízè dèdǎ ma ɔ ɖeín-nà-nyò bǎò boi ti wa ni ma Bounboò dji-dǎ hwèin gbòò ɖieín nye, ké ɔ cǎe wa gbo kà bé wa me dyà ma wa miòun bíɖii tee, kà ɔ nyue ma kà wa bú nyue ke (Jǒó 13:14). Tia baɖaa, wa séè ma kà ná nyoŭn-dyù jè gbo-kǒ-kǒ ni náa dyé dò. ɔ jèee, wa nóò ma bé wa ké ma ɖe dyúáɖòò ɖé wa miòun hwìe nyu bó hwio-kà nià bóe. ɔ se ɖe bé ɔ ké ma ɖe kíá dyí jǔ ɖé wa gbo jèe, kee wa ni ma wa miòun dyí búáin pū.

Jízè cǎe ma wa gbo kà bé wa me béɖé ɖèbèin-ɖèbèin bé ɔ ku dyi miò, ké ɔ béin nyue bé nyo dò ké ɔ bǎto dò biì mé ke. (Jǒó 15:12-13). Wa poèn ma hwiǒi kà wa béɖé ma ɖèbèin-ɖèbèin ni náa níe, kee ɔ se ma ná ni. Sepóedé wa cǎe ma kà bé wa kè Jízè mu ma méin nye ní dyeo, kee ti sójà bǎò kpǒ ma Jízè kee, wa gbǎ ma ɔ ɖei, ké wa kpá ma xwáɖáún (Máà 14:31, 50).

Gàa bǎ nià ke mò nyo béɖé kpé bé wa ké ma kà nyoŭn nàin kè bé wa ké ma kà cóciò dyi bein, ti bé Kédéi se ma bó wa gbo ni ɖe ɖé nyoŭn-dyù-kpòdò-dyùà mú ke. Jízè dyuòè ma dyí kà bé gàa bǎò se ma kǔà nià ke nyue béin mu, ɔ sèin ké wa dyé ma ɖe wa kǒ wa ké ma kà béɖé ɖé waà hwòdǒ-dyùà bǎò múee hwè. ɔ jèee, ɔ cǎe ma wa gbo bé wa ké ma ɖé Jùdúsèdèin-hwòdòò mú dyi gǎ tee, bé wa ké ɖe bé Bǎò ɖeín ma kà wa nyéneín nyee dyé hwè (Àpósò 1:4-5). Nyéneín-ɖáin-dè nià ke mò níó-kpá-kpá ɖé Zùù Hwèin-hwèinò mú. Nyéneín-ɖáin-dè nià ke zi ma ɖe kpauñ miò, ké wa se ma cóciò dyúa kpaa béin ɔ jǔ ké wa see ma béɖé ní.

ɔ see ma wa gbo cǎ kà bé wa béɖé bé wa ké ma ɖe cǎ ɖe miò, moo wa ké ma ti tòmòŭn-tòmòŭn dyí dǔ hwè bé wa ké ma dyi ku ɖé zùŭn wǎ. ɔ ɖá wa béɖé bé wa ké ma ɖé Jùdúsèdèin-hwòdòò mú dyi gǎ tee, bé zùŭn-dè kpa ɖe nià ke ké ma wa dyí wódóin hwè.

Đe kpá ma kà ɖeín-nà-nyò bǎò gbo bó Pénékò-wèò baɖaa, à ɖáin Zùù Hwèin-hwèinò nyo-múin-dyíin-dyíin. (Àpósò 2:4). Đe kúɖúú bǎ kpá ma bó Pénékò-wèò baɖa dyeo, kee, Píɖè cǎe ma kà kǔà jéé bé Zùù Hwèin-hwèinò nyu ma bó tia baɖaa mò, ɔ hwo ma waà hwòdǒ-dyùà bǎò mú (Àpósò

“Kǔà vènè bé Bounboò pèin ma kà wa xwaún dyi bé wa kéà nyuee, wa see nyue béin ɖé nyoŭn-dyùè kpé dòun mú. ɔ jèee, ɔ nyue ké Zùù Hwèin-hwèinò nyí ma wa kpé bǎ bé wa ké kǔà mú nyùin. Zùùò cǎe ma bóɖó-kpàà nyo bǎò gbo bé wa ké waà nàmàŭn bǎò dyi táà kè bé wa ké dyí séɖéin, ké ɔ cǎ ma wa zaa-wǒ-po-po nià dyieín nyee jè gbo. ɔ ɖǎ ná níe, ɔ nyí ma wa kǔàò, ɖé kpé vènè mú, bé wa kée nyu hwòdǒè-ɖé-hwè-kà.”

- A.B. Sínsǎin,
Gèdèpòò-wùdù-bòdò-bǎin-cùò-wùdù

15:8-9). Zùù Hwèin-hwèinò déè dèin-nà-nyò bĕò mó ma xwéé cá. Xwíníin-kǒ jè wa mó ma kà Zùù Hwèin-hwèinò dé wa hwòdǒ búèè mò bé ɔ ké ma waà hwòdǒ-dyùà bĕò mú hwo, bé ɔ ké ma dé nàmàun-dè séin dyi sámá. Ti bé wa mú-hwo-wè mòà nío-kpá-kpá dé Zùùò mú mɔɔ Zùù Hwèin-hwèinò wa múin-dyíin-dyíin nyee dǎ ma dyi ziee, púee, wa dyà ma wa mìòùn bídíí gáná cá, ké wa se ma dɛ mu ma wa gbo kpáun wĕe jè gbo kǒ dɛ.

Sòin bó Pénékò-wèò gboee, cóciò kpá ma kpéí cá dé bǒ-nòmò-dyíinò dyi-bein-bein mú. Bó tèmèin-dè kò-kò bĕ kè zà-déin bĕ kè dɛ bá Júù-nyò bĕò nìin gma bĕò dyi kpō jè dyíe kè zaa-dè-wùdù bĕ kè cóci-nyò bĕò gǎ-dyéin-dyéin ɔ kè ti-kàmàun-kàmaun séin bĕò wáun wĕe, cóciò zain ma mú wàdà cá dé múà mú.

Wa mò nyo bĕ bé wa kpōin ma gbo, ké Gèdèpòò zùùò nì ma wa kō, ké cuò-wùdù kra dɛ bĕ nì ma wa wíin nye. ɔ mò ti bé Gèdèpòò dǎ ma wa dá, ké wa dè ma Gèdèpòò kpéò hwòdǒ kō, ké wa nì ma kǔà nyueé bó Gèdèpòò díin-díinò jè ke.

Mò mòà jǎà-po-nyò kee, òn béin dyè dɛ dyúádò bé dèin-nà-nyò bĕò mó ma kà kee móò dɛkè. M béin nyíí-dè nìà ke bédéé dyíin dé Zùù Hwèin-hwèinò òn múin-dyíin-dyíin mú.

Kee ɔ see xwíníin mò bé:

1. Jǎà-po-nyò dò ké se Zùù Hwèin-hwèinò bédéé béin ɔ sèin bé dɛ kpá ma kà bó Pénékò-wèò baɗaa dò ké ɔ gbo kpá wĕé hwè ke.
2. Zùù Hwèin-hwèinò ké se kǔà dò nyue béin dé nyo dò mú ɔ sèin bé Zùùò ké ɔ múin dyíin hwè ke.
3. Zùù Hwèin-hwèinò ké nyo dò múin dyíin dé hwiè kà kò dò mú, ɔ jǔ ké ɔ se hwiè kǒ mú bé ɔ hwàà nyoŭn-dyùè hwòdǒ-dyùà múee níe.
4. Nyo séin bé Zùùò dyíin kà múin dé hwiè nìà ke múee ké kpé béin bó àpòsò-kǔà nyu jèe.

À me bóò hwìdíí poèn kà bé dɛ dyúádò kpá ma kà àpòsò bĕò gboee, mu à mòùn gbo kpáun nyènèè ke. Kee wĕé kee, dɛ mò dɛ kra dɛ mìò dé à gboee mò bé Gèdèpòò ké à hwòdǒ-dyùà bĕò mú hwo, bé à ké kpé béin bé à ké ɔ bì kǔà nyu.

À dyi dɛ kpá ma kà àpòsò bĕò gboee dya gmò ní, níí, dɛ bĕ à dyéee keà kè:

1. ɔ jǔ ké Zùùò séè à hwòdǒ-dyùà bĕò mú hwo ke, bé à ké mú-hwè-fèè cí gáná cáin, níí, à séè ti dyé ke bó Gèdèpòò bì kǔà nyu jè.
2. ɔ se Gèdèpòò hwòdǒè gbo-wóin-dè bé nyo dò ké se kpé béin bó ɔ bì kǔà nyu jè ke.
3. Kèbì òn me dú ti pàdǎ dyí bé òn ké dɛ cĕ mɔɔ òn ké búá dé zùun wĕe, ɔ see nyue béin bé òn ké dɛ kra bó Gèdèpòò bì kǔà nyu jè.
4. Dɛ nyue bé Zùùò dyi nyo kpé nyí bó Gèdèpòò kǔàò nyu jèee mò, ɔ jǔ ké òn dyi ɔ dyi mó hwòdǒè-dé-hwè-kà bó ti xwáun-xwáun wè mú ní.

Xwĕ jǎà-po-nyò dò béin Zùù Hwèin-hwèinò kǔà nìà ke dyéee nyue ké?

Pídè dá nyoŋn dyée ma dyiìn dé hwiqĩi-taba-taba mú (Àpósò 15:8-9). Jízè tèmèìn ma deín-nà-nyò bĕò kà wa ké hwiqĩi-taba-taba bédéé nyue. O dǎin ma wa de dò nyénéin, ké o nyue ké wa dè ma deò hwòdǒ kǒ.

O jèee, o jũ ké nyo dò dyi jíájè-dè nìà ke mó, ké o dyie dyé kà bé Gèdèpòò bĕìn o nyie kee ní, nìí, o bĕìn dyée dyiìn dé hwiqĩi-taba-taba mú.

Cĕĕ-dĕ 6 Taún-kùà

De-cĕ-cĕ-nyò séin me gmoin o mioun múin dé baà-baà mú, bé o ké dyi-diè-dè bĕ nìà ke gǒ jũ dyiìn dé wa céè-céè mú. M se bédé bé m ké céè-dĕ-mi m muà kǒ céèin nyee de-cĕ-cĕò nàin-nyòò nyí.

- M me dè Zùù Hwèin-hwèinò hwòdǒ kǒò, moo m me kpa m mioun nìin móó-dĕ nyu-nyu dyúa pùù?
- M nì cíen kà deín-nà-nyò bĕò nyu ma kà cíe hwè bé Zùù Hwèin-hwèinò dyi ma kà wa múin dyiìn nyèè?
- M bédé xwai-nyu-dĕ bĕ kè kpede bĕ o kè ní móó-dĕ bĕ ké m sèè wa Gèdèpòò xwa nyíi?
- M dǎ wó bé Zùù Hwèin-hwèinò ké m mú hwo gáná cá, bé Gèdèpòò ké m kùà mú nyùin bó o díin-díinò jèè?

Cɛ́-ɔ̀ 7

Baà-baà kè Wõ-kõ-hwèdè-hwèdè

Cɛ́-ɔ̀ Dà-zà-zà

Ɖe cóciò mó bó zɛ́ ƙee se kpoo bɛ́ bá gǒmàná dýí mɔɔ nyo bɛ́ bé wa se Gèdèpòò ti bédé. Ɖe cóciò mó nyènèè ƙee mò nyo bɛ́ bé Zùù Hwèin-hwèinò béin kùà mú nyùèn nye. Wa mò nyo bɛ́ béin baà, ké wa ku dýi mìò dé baà-baà mú ƙe. Nyoŭn-dyù dé Zùù Hwèin-hwèinò dýi kɔ́, ƙee ɔ́ se nyoŭn-dyùè hwidjii-poin-dè bɛ́. ɔ́ ní dýi nɛè-kpà bɛ́ kɔ́, ɔ́ sèin nyoŭn-dyù dòn. Ké ɔ́ ní nyí báá-dè bɛ́ kpé, ƙee ɔ́ nyí nyoŭn-dyù kpé. ɔ́ nyí nyo bɛ́ bé wa ku dúún bó maà jè ƙee kpé.²

► Ɖe-xwa-bí-bíò nyé gàa màà E. M. Báùn wɛ́ nì ma kà dýí sédèin bá wuɔu bɛ́ céèà dé dýííe jè dýí ké?

Baà-baà xwííin mò Gèdèpòò ɔ́ dò gbo-cɛ́-cɛ́, sepóedé m̀ dè ɔ́ hwòdò kɔ́ jè. Nyo bé ɔ́ poèn hwidjii kà bé kùà sã ɔ́ mìò kɔ́ jèe, ɔ́ seà baà béin nyee, ɔ́ dèè hwòdò kɔ́ kà bé ɔ́ kùàò kra ɔ́ mìò ƙe ɔ́ zi ɔ́ Gèdèpòò muó ɔ́ bìi nyuùn ɔ́ jũ ké ɔ́ dýíó má baà níe dýí ƙe.

À mòùn dè Zùù Hwèin-hwèinò hwòdò kɔ́ jèe, baà-baà zi ɔ́ kpauñ mìò dé à gbo. Pòò cɛ́e ma nyo bɛ́ò gbo bé wa ké baà, bé bɔ́ nòmò dýíinò ké ma dýi bein (2 Tèsàdónià 3:1, Kòdósìà 4:3, Ìfísìò 6:19).

Ɖé kɔ́ jè baà-baà kraà ɔ́ ƙé

► À dyuòè kà bé baà-baà kra ɔ́ mìò bó jàà-po-nyò bɛ́ò bìi ƙe. Ɖé mò xwííin bɛ́ò dýí bɛ́ kɔ́ jè ɔ́ kraà ɔ́, hwè m̀ po nííin, bó bɔ́-nòmò-dýíin-kpà-nyòò bìi ké?

Baà-baà kra ɔ́ bó bɔ́-nòmò-dýíin-kpà-nyòò bìi sepóedé:

1. **Bɔ́-nòmò-dýíin-kpà-nyòò kɔ́ bé ɔ́ ké fɛ́ bédé dé zùŭn.** Baà-baà mò fɛ́ bé nyo zùùò fò ƙe. Bɔ́-nòmò-dýíin-kpà-nyòò nì vɔ́uñ bé ɔ́ ké nyo tòò bɛ́ Gèdèpòò gbo dyà, bé kà gbo-kpòin-kpòin nià bó ɔ́ kè Gèdèpòò púa ƙee, kàà ɔ́ ké bó wa mòùn Gèdèpòò púa nì ɔ́kè.
2. **Bɔ́-nòmò-dýíin-kpà-nyòò se ɔ́ kùàò nyue béin hwòdò-dé-hwè-kà, ɔ́ sèin ké ɔ́ nyu dýe ti pàdǎ bó Gèdèpòò gbo dýiin dé baà-baà mú hwè.** Nyo bé ɔ́ nì bɔ́ nòmò dýíin kpauñ wɛ́e, ɔ́ jũ ké ɔ́ se baà ní, níí, ɔ́ mu

“ɔ́ jũ ké ɔ́ cɛ́ jèò dýi m̀ hwòdò kpò xwéé ké ɔ́ dýi nyoŭn bɛ́ Kédèi gbo dyà jèò dýí zi ní, níí, m̀ mɛ̀ kò dýi ke bé m̀ ké baà, bé nyoŭn Kédèi gbo dyà jèò ké m̀ hwòdò kpò bé ɔ́ ké ɔ́ cɛ́ jèò dýi zi hwè. .”
- Wenyó Símeè

² E. M. Báùn, *Kpé dýiin dé Baà-baà múe*, M̀ béin dyée dé https://ccel.org/ccel/bounds/power/power.I_1.html Dùàà-dù Dènèò wé 13, 2023

hwĩ sòin, ké ɔ se ɔ se ɔ ké nyuεε dyuòě mu. (Ti díé bě ní ɔ mu dyè kómó-dè nyo běò xwai zàùn bó ɔ miòùn bìì, mɔɔ nyo běò gbo dòin-zà-zà mu ɔ kùà jũùn).

3. **Bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò me dè Zùù Hwěin-hwěinò hwòdǒ kǒ bé Zùùò kée nàmàũn-nyòò dyí tèmèin kà bé ɔ bí ɔ se xwa ke kè kà bé Gèdèpòò bèin ɔ kǒin zǐèn nyε.** Bó nì nyoũn-dyù-kpèò dòn hwòdǒ kǒ dèé dé bǔ nòmò dyíinò dyi-bein-bein mú. Bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò me dè Zùù Hwěin-hwěinò kpéò hwòdǒ kǒ. Nyoũn-dyùè hwiqǐi-poin-dè dòn see nyuε bèin bé nàmàũn-nyòò dò kée gbo wǒin kà bé zaa ɔ kǒ, ké ɔ mó Gèdèpòò dé ɔ fèè mú ke (Jǒó 16:8, Jǒó 6:24).
4. **Bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò me dè Gèdèpòò hwòdǒ kǒ bé Gèdèpòò kée ɔ tèmèin kà ɔ ké Bábòò kùà mú nyùèn nyu ke (Wódómà 1:16, Àzédya 55:11).**
5. **Bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò me wǒ bé Gèdèpòò ké ɔ hwiè da zàin dé ɔ kùàò mú (Àpòsò 11:12).**

Baà-baà ti séin

M me wàin nì fèèò baà-baà dyi

Jǎà-po-nyò ní dá bé ɔ ké baà-baà wé dyi po, ké wé séinè baà-baà nà ke zi ɔ se kpauñ miò bó nyo bé ɔ mǎà dúún kue dyi dé bǔ nòmò dyíinò dyi-bein-bein múεε bìì.

ɔ me po ti dò wáká wé séin xwíiníin bé ɔ ké Gèdèpòò baà. ɔ dyi xwa fèin ní, ɔ dòn me nì gǐdǐ dà dò bé ɔ ké baà. ɔ me dùnùin dyí sòũn bé ɔ ké baà hwè bé nyoũn bě ké kuɖu-kuɖu nyu kpaì dú, bé ɔ se dò ní kǒ dá ɔ hwĩ zàin dé ɔ baà-tiò mú. ɔ jũ ké ɔ se baàũn dùnùèn bèin ní, nìí, wéé keε, ɔ me dú míniti gbèi-gbèi dyí bó gànà-kúún, bé ɔ ké Gèdèpòò gbo wùdù.

ɔ me zà Bábòò dà dò wuɖuún wé séin xwíiníin, bé ɔ kée hwiqǐi nàin, bé ɔ ké baà bé Gèdèpòò ké ɔ se wuɖuò cǎà keε nyu dé nyoò fèè mú.

Baà-baà Dǔin-mú-po-po

ɔ mu dyíin nòmòùn bé à ké ɔ se bě kǒ jè à mǎà baà dyiεε bíqǐi dyi céè. À see náa nyu ní, nìí, ɔ se kpa ɔ se běò díé bě mu dyè à hwiqǐi sòũn. À dyi baà ní, à me baà bé bǔ nòmò dyíinò ké bódó-kpàà dà séin mu, hwè rí po níin, bódó bě kǒ kǒ bé wa nà Kédéi-déin-nà-nyò bě gǎ dyéen nyε. À me baà bé Gèdèpòò-wùdùò ké gmènèè kpa dé à miòùn nìin bíqǐi-bòdòò kǒ. À me baà bé cóciò ké Gèdèpòò mǎ-dè nyu dé à bódóò kǒ bó à nyo běò bìì. À me baà bé Gèdèpòò ké à dò-dò séin gbo kpa bé à ké bǔ nòmò dyíinò dyi bein bèin hwòdǒè-dé-hwè-kà.

Baà-wùdù bíqǐi céè-céè bèin nyuε bé nyo dò ké baà, ɔ jũ ké ɔ se mǎà kà jè baà dyiεε dyi ɔ hwiqǐi sòò mó níε.

“Gàa bě bé gbě bá bódó-kpàà nyò běò Kédéi gbo dyà jè dyiεε nì ma kà dúεε dyi ma Jízè gbo, ké wa zòin ma ɔ se kpa ɔ se dyúááqò nyènèè. Wa see ma cǎ, bé wa ké níin, ‘Bounbo, tèmèin à kà à ké Gèdèpòò-wùdù wáqáa nyuε,’ mɔɔ ‘Tèmèin à kà à ké zèin-dè bě nyuε nyu ke,’ mɔɔ ‘Bounbo, tèmèin à kà à ké hwòdǒ fònbò nyuε.’ Keε wa dá, ‘Bounbo, tèmèin à kà à ké baà nyuε.’”

- Bédè Gédéèhèè

Ɔ se ɔe bé m̄ ké cée-dè kō gmò wěé ti séin hwè bé m̄ ké baà ke. Ti díé bě ní m̄ mó ɔe jéé bě dò jè baà dyi, ké wa nì m̄ hwòdō bŭ, ké m̄ se bédé bé m̄ ké cée-dè dō kō gmò hwè.

► Ɖe tòò běò nyé m̄ me cée bídíi hwè bé m̄ ké wa jè baà ké?

Cée nyo bě m̄ mó bìi baà dyie nyéné bídíi.

Cée nyo-kpò baɔa-bùè bé m̄ miòùn dyuò dyí, bé m̄ mó wa ké póee nyéné bídíi. Wa me mò nyo bě bé m̄ kè wa dè dósó kpé-kpé ke. M̄ me ku dúún bé m̄ ké wa bìi baà wé séin xwíníin. Wùdù wa gbo ɔ jŭ ké Gèdèpòò dyi hwiè dò kaà bé m̄ kée náa nyu ní. Kee ɔ jŭ ké Gèdèpòò se hwiè dò kaà bé m̄ ké wa gbo wùdù ní, niĩ, m̄ me nì wa bìi baàŭn kánáá pū. Nyo báún-báún bě nyue náa, ké wa tòè zà-se-bŏ kà bé dè zō dyúáqò xwíníin nyee, nyo bě kŏ nyéné nà bó waà baà-cèè-dèò kŏee dă pó ke.

M̄ mŭè baà-nyò

Ɔ nòmò dyiin bé jăa-po-nyò ké nyo bé ɔ kèò kè pòin baà-baà dyí ti séin nyee bédé. Wa me cēin cēin waà mós-dè bě kè ɔe nòmò dyiin bě bé Bounboò nì wa bìi nyueh nyee jè gbo.

Ɖé hwiè nà ke múee, nyónó-bă kè ɔ gmàà béin xwaún kpáin bé wa sŏò ké baà-baà dyí pòin, kee ɔ mu dyiin nòmòùn ɔ jŭ ké gaaò kè ɔ mŭè-gàà dò mɔɔ màaò kè ɔ mŭè-màà dò dyi baà-baà dyí pòin ní.

► Ɖé ɔe-cē-nyò bě dă dyí dyuò nòò bá nyo bě pòin baà-baà dyiee jè ké?

Baà-wùdù dyi-nàin-nàin

Cócì dò béin baà-nyò bě ti dyéèn bé wa ké gbèè wa nì múee nyo bě baà-wùdù gbo kpa ɔ jŭ ké wa dyie náa nyue mó ní. Nyo běò po wa miòùn wáká ké wa nà gbèèò múin, ké wa nì nyo běò mós-dè bě jè baàŭn. Wa béin baà dè gìdíi mú. Wa dyi nàŭn niĩn, wa béin nyo séin wa dyéee bìi baà, kee ɔe mò ɔe kpa dèò kee mò baà-baà. Cócì dò béin gbèè dò mú dyi dèè nyènéè bé wa ké baà-wùdù kpa-kpa gbo dè, mɔɔ wa béin nyue dè dyúa.

Baà-naín

Cócì díé bě dè waà baà-kpòò dyi bó dè bé nyo pàqă zìin miò ke. Wa po bó waà dyí-dyuòin-cèè-dè dyíi, ké cée-dèò wuqu dá, “Baà-naín”, ké wa baà nyo bě nì zieh nyee bìi. Wa dyi nyo dò dyé ní, wa diè ɔ dyi, ké wa dá, “M̄ bédé hwòdō-kpō-dè dò kŏ jè m̄ mó bé à ké m̄ bìi baà keè?” Wa tèmèin nyo běò dyi kà bé nyo běò fŭà-fúá-dè bě mò wa nìin fŭà-fúá-dè bě dèkèe, ké wa ní zà wa gbo dòin. Wa mò nyo bě bé wa béin kpé bó nyo běò Gèdèpòò-wùdù gbo cē jè ke.

► Ɖé nì gbèèò múee, dē nòmò dè dyiin bó baà-kpòò dyi dè jè ké?

Baà-wùdù bě kǒ jè Bábòò cě ke

Baà-wùdù bě bé Jízè kè Àpósò běò nyu ma kà kee zàin à hwìè kǒ mú à ké baà kee da, sepóedé à dyuòè kà bé wa nyu ma baà-wùdù bě bé Gèdèpòò mó wa ké ma nyue. O hwòin-dè mò baà-wùdù tǎ bě nià dà bíqíie.

Bounboò Baà-wùdù: Dé Máfiò 6:9-13 múee, Jízè tèmèin o deín-nà-nyò běò baà-wùdù zi de kpauí miò bé wa ké nyue. À me nyu baà-wùdù nià ke ti séin, bé à ké hwòdǒ-kpǒ-dè dò-dò běè jè baà.

Baà-wùdù Pòò nyu ma Éfésà-nyò běò bìie: Dé Ífísìò 3:14-19 múee, Pòò baà ma bé Gèdèpòò ké ma jàà-po-nyò běò kpé nyí dyìin dé o Zùùò mú. À me nyu baà-wùdù dyúádòò bó à miòùn o kè nyo tòò bě bìi.

Baà-wùdù bá geđe kó-kó jè dyíe: Dé Máfiò 9:36-38 múee, Jízè mó bé o deín-nà-nyò běò ké ma o kpedeè-dyíin-nòmò-nòmòò jè nyo bě sèà xwáqáún wěe dyí tèmèin kè bé wa ké ma baà bé Gèdèpòò ké nyo bě tò dé zùün-geđe kó-kòò gbo, bé wa kée ma cě.

Kà nyo ké wǒ kǒ hwèdèè nyue

Wǒ-kǒ-hwèdè-hwèdè xwííin mò bé à ké à hwòdǒ-dyùàò bóqó-kpàà de běò kè de bě kǒ jè nià dyi zieí nyee gbo zàin, bé à ké zùün-dè běò kè de bě muà niin kánáá pūee hwòdǒ kǒ dè ke. O tèmèin nyoün dyí kà bé zùün-dè běò kè de bě muà niin kánáá pūee jè kpa de miò dé à gbo ké o zi bóqó-kpàà niin de běò kè de bě nià dyi zieí nyee jè dyíe. Wǒ-kǒ-hwèdè-hwèdè kùin à hwidǐi-taba-tabaò dyi.

► Xwě wǒ-kǒ-hwèdè-hwèdè nyu kòè bó nyo bé o po o miòùn mó pū, bé o ké Gèdèpòò de zòin nyee gbo ké?

Dyí-tèmèin-dè bě ni dé Bábòò mú bá wǒ kǒ hwèdè jè dyíe

Bábòò cě nyo bě bé wa mó ma Gèdèpòò de dò xwa kǒ jè wa dyi ma wǒ kǒ hwèdèè jè. Wǒ kǒ hwèdè jè céè dà pàqǎ dé Bábòò mú dyeo, kee wa gǎ nyo bě nià ke dé wa hwìè bé wa kée nyoün dyí tèmèin kà bé Bábòò cě de nòmò dyíin bá wǒ kǒ hwèdè jè dyí ke. Bábòò cě xwííin kǒ jè Gèdèpòò ní sèà bó nyo dyi o jǔ ké nyo dyi wǒ kǒ hwèdè níee jè.

► De-cě-nyò dò me zà vósi bě céèà dà bíqíi bá wǒ kǒ hwèdè jè dyíee dyúádò wuquún, ké de-cě-nyò běò séin me dèin de bé vósiò deà me kee jè dóó kǒin.

Vósiò	Kpáná bĕ nì dé wǒ-kǒ-hwèdè-hwèdè kè baà-baà mú ke
2 Kánáníkò 20	Bódó-dù dò hwèdè wǒ kǒ ké wa du to.
Ézùdùà 8:21	Ézùdùà hwèdè ma wǒ kǒ ké ɔ baà bé Gèdèpòò ké wa ɔ dyí gmò sòin dé nàdí xwaún.
Èsódó 4:16	Júù-nyò bĕò hwèdè ma wǒ kǒ bé Gèdèpòò ké wa gbo kpá ti wa mó ma wa dábáa dyi ke.
Jónà 3:5-9	Nínivà-nyò bĕò hwèdè ma wǒ kǒ bé Gèdèpòò ké wa wìl kǒ bédé.
Tòò-biò 20:26	Éézùdùè-nyò bĕò hwèdè ma wǒ kǒ bé Gèdèpòò ké wa dyí gmò dé to gbo.
1 Sámìò 7:6	Éézùdùè-nyò bĕò hwèdè ma wǒ kǒ bé Gèdèpòò ké wa kǒin zìin kè bé ɔ ké wa gbàà.
Níòmádyà 1:4	Níòmádyà hwèdè ma wǒ kǒ bé Gèdèpòò kée nyu bé ɔ ké ma Jùdúsèdèin-hwòdòò po de.
Dànyá 9:3	Dànyá hwèdè ma wǒ kǒ bé Gèdèpòò ké ma Éézùdùè-nyò bĕò buè sòin dé gĩ mú.
Jòè 2:12	Bounboò cĕe ma kà bé nyo bĕò me hwèdè ma wǒ kǒ bé wa ké ma wa miòun zaa-wǒ-po-po xwaún buè ke.
Máfìò 4:2	Jízè hwèdè ma wǒ kǒ dé wé kpáá-nyò sǒ xwíníin bé ɔ ké ma ɔ miòun ti dyèin bó kùà ɔ bédé ma kà dà bódó-kpàà kǒe nyu jè.
Đúù 2:37	Aná mò ma kpáá-dè-cĕ-màà dò bé ɔ hwèdè ma wǒ kǒ ké ɔ baà ma teeε.
Àpósò 10:30	Kònídjà hwèdè ma wǒ kǒ ti ɔ wǒ ma bǒ sòin dé Gèdèpòò gboε.
Àpósò 13:2-3	Ti bé cóci-nyò bĕò dǎ ma wǒ kǒ hwèdèεε, Gèdèpòò cĕe ma wa gbo bé wa ké ma Gèdèpòò-wùdù-bódó-bǐin-nyò bé dobo.
Àpósò 27:21	Pòò hwèdè ma wǒ kǒ ké ɔ baà ma ti ɔ fèè nì ma nàdí mú ke.

Đε Jízè cĕ ma ɔ dĕin-nà-nyò bĕò gboε

Jízè dǎ ɔ dĕin-nà-nyò bĕò mu ma wǒ kǒ hwèdèin ti ɔ se ma bó wa gbo niĕ mu de dé nyoŭn-dyù-kpòdò-dyùà mú ke (Máfìò 9:15, Đúù 5:33-35). Ɔ cĕe ma wa gbo hwiè jéé bé wa ké ma kpa dé wǒ-kǒ-hwèdè-hwèdè mú ke. Ɔ dǎ wǒ-kǒ-hwèdè-hwèdè se de bé m̄ dyi nyueŭ niĭn, nyoŭn bĕ kée dyé kà m̄ nì wǒ kǒ hwèdèĕn nyε.

Ɔ jǔ ké bĕ dyi wǒ kǒ hwèdè ní, bĕĭn dǎ bé bĕ ké wìl-bò kò kà dyédéi-nyu-nyò bĕò nyua ke. Wa dábá dyúa, bé nyoŭn kée dyé kà bé wa nì wǒ kǒ hwèdèĕn nyε. M̄ cĕ bĕ jǎà gbo, wa dǎ waà péé-dè dyé nòò. Kee bĕ dyi wǒ kǒ hwèdè ní, bĕ me dèdè dyúa, bé bĕ ké bĕè

mìò dya po, bé nyo tòò bẽ ní kǝ̀ò dǎ dyí dyuò kǎ bẽ nì wǝ kǝ hwèdèèn nyè. Bẽ Bǎ mò nyo nià dé gǎ gboèè dǝ̀ùn muè dyí dyuòùn. Ké bẽ Bǎ mò nyo dyèà dé gǎ gboièè mu bẽ péèin. (Máfìò 6:16-18).

Kpáá-dè sùà bẽ bá wǝ kǝ hwèdè jè dyíè

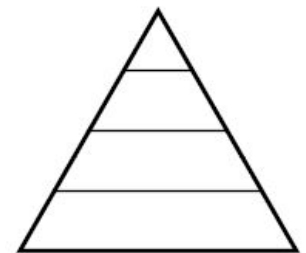
Jǎà-po-nyò bẽ nì zǝ̀ò kíin nyèè díé bẽ hwèdè ma wǝ bó Wénédè-bàdǎ kè Fádǎádè-bàdǎ ti séin, bó wǝ-kǝ-hwèdè-wè bẽ bé nyo nyuà dǝo-dǝ-bàdǎ dé zǝ xwíiníin nyèè wáún. Mátíin Đútò Kíin kè Jǝ̀ò Kávíin kè Jǝ̀ò Nǝ̀sì kè Jǝ̀nétò Èdúú kè Caá Fínè ɔ kè D. L. Múdè, wa mò nyo bẽ bé wa hwèdè ma wǝ kǝ mìò kè. Nyo séin dyuò ma Jǝ̀ò Wésèdè kè Méfèdè-còcì nì zǝ̀ò kíin nyèè dyí bó wǝ kǝ hwèdè jè. Còcì-hwò séin bé wa pa ma kèè, wa dèè gbo dyiin dé baà-baà kè wǝ-kǝ-hwèdè-hwèdè mú.

► Nyé bẽ ò dyuò dyí bé wǝ-kǝ-hwèdè-hwèdè dǎ kpáná dyí nyu ké?

Kpé hwè còcì-nyò bẽ nià kǎ̀ùn wèè dyí mìò bó wǝ kǝ hwèdè jè

Jízè cèè ma ɔ dèin-nà-nyò bẽ̀ò gbo kǎ bé wa se ma gǎa bé zùù gbà nì ma kǎ múèè dyi kánáin béin sepóèdè wa se ma hwiǝ̀íi-taba-taba bédé jèè. Ké ɔ cèè ma wa gbo dè, ké ɔ dǎ, “Zùù gbà nì kǎ kèè, ò se baà kódó-kódó ní, níí, ò see nyo dò mú zàà béin” (Máà 9:29). Đè ɔ nì ma kǎ wa gbo cèin nyèè mò, wǝ-kǝ-hwèdè-hwèdè kè baà-baà mò nyo béin nyuè bé nyo ké hwiǝ̀íi-taba-taba bédé. Hwiǝ̀íi-taba-taba kǎ̀ùn nià bó nyènèè kè. Jízè niè ma dèin-nà-nyò bẽ̀ò gbo cèin kǎ bé dyi-gbǝ̀-è dò mè bó bó wa hwií dyiè hwè wa ké baà kè. ɔ mó bé wa ké ma wǝ kǝ hwèdè bé wa ké baà kpé-kpé, bé ɔ jǝ̀ ké dyi-gbǝ̀-è dò dyi bó wa hwií dyiin, wa ké hwiǝ̀íi-taba-baba bédé bé wa kèè wǝ mu.

À béin kpáná bẽ nì wǝ-kǝ-hwèdè-hwèdè múèè dya gmòò dyiin dé mèè-dè bédé wáká kúdíú nià kè mú, ɔ jǝ̀ ké à dyi Jízèè wuqu bẽ̀ò kè dyi-tèmèin-dè kúdíú bẽ céèà dé Bábdò múè ɔ kè kǎ nyoùn bẽ nyu zǝ̀ò wǝ kǝ hwèdèè kèè jè hwiǝ̀íi nàin ní. M dyi mèè-dèò dya gmò ní, ɔ wáká bẽ nià dé bídíièè tò kpáná bẽ bé à dyè hwiǝ̀íi-taba-taba kǝ̀ùn wèè jii. Kèè hwiè dǝ̀ùn kò mú à béin mana vènè bẽ dyéè dyiin dé hwiǝ̀íi-taba-taba múèè mò wǝ-kǝ-hwèdè-hwèdè kè baà-baà mú.

Kǎ nyo ké baà nyu hwòdǝ̀-è-dé-hwè-kǎ kè

- M dyi wǝ kǝ hwèdèèn niin, ò mè baà dèkè, bé nì wǝ-kǝ-hwèdè-hwèdèò ní kǝ̀ò dǎ nì kǎ nyoò niò kǎ dyédéi nyuèè nyè. M mè nyùèn déè zùùn, bé ɔ kèè nyu bé nì hwiǝ̀íi-taba-tabaò ké kǝ kpá.
- Nì wǝ-kǝ-hwèdè-hwèdèò mè nyuè bé bǎin-bǎin ké Gèdèpòò kǝ̀ nì, kèè ɔ se dè bé ò ké ò miòùn dyí búáin nyè.
- M dyi wǝ kǝ hwèdè ké ò dyi baàùn niin, baà dè mò Gèdèpòò mós-dè bá nì hwòdǝ̀-è-dé kèò dyièè jè.

- Wõ-kõ-hwèdè-hwèdè se m̀ Gèdèpòò wuḍu-nyu-nyò mú nyue béin.
- Bó nì kpódó-dyùàò gǎ dyéèn.

► Bě me dèin ḍe dò dós kōin bá wõ-kõ-hwèdè-hwèdè kè baà-baà bé nyo nyu bó ti dyúádòò múe jè dyí.

Wõ-kõ-hwèdè-hwèdè se fùà-fúá dò bédé

Wõ-kõ-hwèdè-hwèdè se nì kpódó-dyùàò ḍe dò bú nyue béin ɔ jũ ké m̀ dyie nyu dyí-sédéin-kà ní. Ḍe paḍǎ nì bó ké wa kpá nì kpódó-dyùàò gbo ɔ jũ ké m̀ dyi wõ kō hwèdè kpé-kpé ní.

- M̀ dyi wõ kō hwèdèě niin, m̀ me ná ní. Bó ní bóí poe ḍé wõ-kõ-hwèdè-hwèdèò mú.
- Dèin wõ-kõ-hwèdè-hwèdè wé dyúádò gbo. Ké m̀ me po tiò kō méné-méné tee bé ɔ ké boún tò mò. M̀ dyi wõ kō hwèdèě nì wé séin ḍé wíki mú ní, m̀ me ḍi ḍe nòmò dyiin.

Nyo bě bé wõ-kõ-hwèdè-hwèdè se múin dyuòin nyee, ɔ jũ ké wa dyie nyu ní, níí, ɔ nyue ké jùḍù-zà-tò nyu wa mɔɔ ké wa dú puà. ɔ jũ ké nyo dòè dyòò dyi mú wódó hwè ké ɔ dyi wõ-kõ-hwèdè-hwèdè gbo dè ní, níí, ḍe bě nià bóee dò se ɔ nyué mu bó wé gbèi-gbèi kíin-kíinò xwíníin. Ḍe mu ɔ gbo kpáun nyènéè kee mò, ɔ wíin dyi mu neèin, piš gbà mu ɔ wóún sòun niin, sepóedé kpódó-dyùàò se piš gbà bě nià bóee dyi kpòò béin mu.

ɔ jũ ké wõ-kõ-hwèdè-tiò dyi boún tò mò ní, níí, wé gbèi-gbèi zie nyènéè ní, ḍe bě nià ke dyuòin nì kpódó-dyùàò múin wàḍà cá.

- Wõ-kõ-hwèdè-hwèdèò dyi boún tò mò ní, ná júù-nì mɔɔ ḍi ḍii-ḍè bèḍèè-bèḍèè bóe gbǎ-tiin.

Céé-ḍè 7 Taún-kùà

(1) Kà m̀ ké m̀ mìòun niin ti dyí ḍúe nyu bé m̀ ké baà teee jè me kpõ m̀ hwòḍḍ. Ḍú ti goun wè dyí bé m̀ kée wáká po bó baà jè wé séin xwíníin. Ké ḍú ti dò dyí bé ɔ ké nì wõ-kõ-hwèdè-ti jũ.

(2) Zà vósi bě cèà wõ kō hwèdè jèee sǒ wuḍuún. ɔ ḍǎ ná niin, cèe ḍe gbèi-gbèi bá ḍe bèò dò-dò jè dyí, bó kà nyo ké wõ kō hwèdèè nyue kè kpáná bě nì wõ-kõ-hwèdè-hwèdè múe.

Cĕĕ-dĕ 8

Kà Jízè nyu dĕ wō poe ke

Cĕĕ-dĕò Da-zà-zà

► Dĕ-cĕ-nyò dò me zà Máfìò 19:16-22 bé nyo tòò bèò ké ɔ gbo dũũ tò. Dĕ fònòin m̄ wō bá kà Jízè nyuà gàa nìà bóee gǔ jũee kee jè dyí ké? ɔ jũ ké nyo dò dyíó má m̄ bǎto dò dyi diè bá kà nyo ké sè-ná-sèè fèè bédĕe nyuee jè dyí, ké m̄ bǎtoò dyi kà bó nyòò gǔ jũ ní, nìí, dĕ nì mu m̄ bǎtoò gbo kōin zàin m̀òun wĕ?

Nyíí-dĕ kò jè nyo se múin wō ke

Tò dĕ nìà ke gbo dũũ, ɔ mò, nì dycòò wódó mú, ké m̄ se wé fɔɔ, kee m̄ bǎto dò dyi m̄ gbo ké ɔ dá ɔ dǎ wé dò béin nyo dǎbáa wàdà kee kũnò dō.³ Kee hwè bé ɔ ké kũnòò dōee, ɔ peđe ɔ gbò kè dĕ séin ɔ bédĕe. Ké ɔ dá ɔ dō kũnòò bó m̄ bìi.

► Dĕ m̄ mu m̄ bǎtoò gbo cĕin ɔ jũ ké ɔ dyi m̄ nyíí-dĕ nìà bóee nyí níé?

Nì mu ɔ zùo pòun bó ɔ hwòdǒ-wáqáá-nyíí-dĕò jè dyeo, kee m̄ se dĕ mò nyíí-dĕò xwíníin nyee dyi dyuòĕ mu. xwíníinò nyé kò jè ɔ peđeà wídí jĩ nìà bóe bé ɔ dyià dĕ bé m̄ se mó xwéee m̄ bìi dō ké?

Tò nócòò nyo nìà ke gbo dũũ dĕ. M̄ muó má dátèdĕ gbo, ké dátèdĕò cĕe m̄ gbo kà bé m̄ bédĕ wé gbà dò ke. Wéò kũnò kpa wídí pàdǎ mìò, ké m̄ se wídíò bédĕ bé m̄ kée jè péè. M̄ mu taún dĕ, ké m̄ dú gĩò jè hwidĩi pòin kraĩ, ké m̄ poèn hwidĩi kà bé m̄ mu nì gbò-xwíníin-nyò bĕ dyi táaun, ké dĕ m̄ m̀óó má dĕ fèè múee, m̄ see dyée mu ke.

Hwè ké m̄ bǎto dò dyi m̄ gbo, ké ɔ cĕe m̄ gbo kà bé ɔ dǎ ɔ kòò-dĕ séin peđe, ké ɔ dǎ m̄ bìi kũnòò dō ke. M̄ mu múaun kraun, bé m̄ ké nì bǎtoò zùo po mìò, sepóedĕ kũnòò mò nì m̀óó-dĕ xwéé, hwè ké ɔ dōà m̄ bìi kè.

Kaun wĕe, pòin kà bóqó-kpàà nyo bèò dyi bǔ nòmò dyíinò wóin, wa nyue gǔ jũe kee jè hwidĩi. Wuqu màà *bǔ nòmò dyíin* nyee xwíníin mò “m̀úa-bò,” kee nyo pàdǎ se xwíníin kò jè ɔ kèà múa-bò jũee múin wō.

Gàa dò mò Jásĩin nyee jè me nì m̄ hwidĩi. ɔ bǎto dò cĕe ma ɔ gbo, ké ɔ dá, “Jízè zàin ma ɔ mìòun sáa, ké ɔ méin ma bó kóqósiò kō bé ɔ ké nì nàmàun bèò kōin zĩin.”

Jásĩin pòin ma dĕ ɔ bǎtoò cĕe ma kà ɔ gboee jè hwidĩi mìò, ké ɔ dá, “M̄ se kpeđeín-nyìnìin-nyò dò. M̄ nòmò kpeđeín bó ní bǎto bèò kè ní gbò-xwíníin-nyò bèò gbo. Kà ɔ nìà náa, nìí, xwíníinò nyé kò jè nyo dò nyuà sáa-zà-zà bé ná dyíò bó ní nàmàun kōin zĩin jè ké? Dĕ kò jè nàmàun-kōin-zĩin-

³ Dĕ bĕ céèà nō cĕĕ-dĕ nìà ke múee pàdǎ sòin Wédĕè Kóúnfò gbo, dĕ ɔ Gèdèpòò-wùdù màà “Héè niin Viè-dĕ Vènèò” kee mú, ké ɔ céè-dĕò bédĕ nyéné dyúáqòò. M̄ béin ɔ céè-dĕ bèò pàdǎ dyée dĕ <http://www.livingwaters.com>.

zĩin zĩa kà ná ɔ kpauń miò ké?” Jásĩin béin ma dyè dyoɔúń kpáa, sepóedé ɔ bǎtoò dǎin ma ɔ nàmàũn-nyò nyiniń kpeɔéin bé ɔ mó Jízèè mé-méò bó ɔ nàmàũn kōin zĩin jèee jè.

Bábòò cēe à gbo kà bé kóɔsìò jè cē-cē po nyo díe bē dyoɔúń wē. Nyo díe bē mó wa ké hwiè dò dyi mó bé wa ké wa miòun dyí séɔéin. Wa se Jízèè sáa-zà-zàò ɔ dǎ, ɔ jèee, kóɔsìò jè cē-cē nì kà ɔ cá-cá nìà ke ɔ wa gbo. (1 Kòɔéintĩò 1:18).

Kà nòó bá wé dèè kũun jè dyíò nyuà cēe kee, nyo díe bē se kóɔsìò ɔ dǎ, sepóedé wa se xwíniń kò jè wa móà ɔ kee dyí dyuò.

Kà Bábòò nyuà cēe kee, ɔ m̀ béin nyue bé m̀ ké nyo bē ti dyèen bó bǎ nòmò dyińò jèee mò bé m̀ ké xwíniń kò jè wa móà kóɔsìò kee wa da zàin. Wa bédé bé wa kée dyuò kà bé wa mò nàmàũn-nyò bē, ké Gèdèpòò mu wa zaa wō pouń, ké ɔ ti se boún tòmmò ɔee.

► Éé kò jè bǎ nòmò dyińò wó jè me poà nyoũn múaũn wé?

Ɖe mò zaa-wō-po-po xwíniń nye

Ɖ mò jǎà kà bé Gèdèpòò mu nàmàũn-nyò bēò zaa wō pouń, ké ɔ mu wa gǎ kō tòun wē. Xwíniń zi ɔ kpauń miò kò jè nàmàũn-nyò me kpáà múaũn bó bǎ nòmò dyińò wó jèee nìà bóè.

Nyoũn séin bédé bé wa ké méin dyúáɔò, ké ɔ ɔǎ ná niĩn, ɔ nyo kóó dyíee mò Gèdèpòò zaa-wō-po-poò. (Hĩibúɔúú 9:27).

Í cēe bē gbo, zaa-wō-po-wèò xwíniń nyee, nyoũn séin mu wuɔu fódóun séin bē bé wa ɔǎ ma cē kee jè kōin zàin (Máfìò 12:36).

► Zà kà Bábòò nyuà zaa-wō-po-po me dèè ɔ Wèɔèbèɔésìò 20:12-15 múee jè wuɔuun.

Xwíniń jéé kò jè nàmàũn-nyò bē móà pó-póee mò zaa-wō-po-po nìà wa kō dyień nyee jè.

Gèdèpòò ɔǎa nyo séin gbo cē bé wa ké waà nàmàũn bēò dyi táà, “Sepóedé ɔ ɔǎ wé kò mú bé ɔ ké bóɔó-kpáà zaa wō po bó dyí-séɔéin-kà kee táí po” (Àpòsò 17:30-31).

Ɖ jũ ké nyo dò see múin wó kà bé nàmàũn nìà ɔ múee mò ɔ vènè cáa ní, nìí, ɔ se xwíniń jéé kò jè ɔ móà pó-pó kee múin wóò béin.

► Éé béin nyue bé nyo dò kée dyuò kà bé ɔ nàmàũnò jè mò ɔ véné kéé?

Gmaò kũà-mú-nyùin-nyùin

Nyo báun-báun se bǎ nòmò dyińò ti bédé, sepóedé wa poe jǎà kà bé zaa se wa kpō bó ɔ dò nyu jè ke. Bábòò cēe kà bé nyo báun-báun ɔ wá miòun dyí bé wa ké kpeɔè-dyiń-nòmò-nyò bē jũe (Nóó 20:6). Ɖ jũ ké m̀ dyi nyo dò dyi diè kebì ɔ nòmò kpeɔéin mɔɔ ɔ nyiniń kpeɔéin ní, nìí, ɔ muè m̀ gbo cēin kà bé ɔ nòmò kpeɔéin nye, ké ɔ mu bo ɔ pouń cá bé ɔ ké ɔ miòun niĩn zàse nyu. Nyo báun-báun poen hwiɔĩ kà bé waà nàmàũnò se ɔ gbà dò bé wa kée nyu jèee, waà bo se zaa-wō-po-poò hwiè nì ke. Ɖ se xwa fēin bó nyo bē nì náa bìi bé wa ké Gèdèpòò jíájèò kè ɔ nyo kōin-zĩin-zĩinò dyé ke.

Nyòò me dyé ɔ miòùn kà bé ɔ mò nàmàǎn-nyò ke, bé ɔ miòùn niin hwòdǒ-xwíniín-hwòdò-dyùàò ké ɔ zaa kpǎìn, hwè bé ɔ ké ɔ miòùn dyé kà bé ɔ mó Gèdèpòò jíájèò níe. Gèdèpòò tò gmaò bé ɔ ké à nàmàǎn da zàin.

À dyi wuɖu mòà *gma* kee jè cǐín niin, ɔ se gma bǐ kǒ jè Dèè-wùdù Sùàò cǐà bá kà nyo bǐò ké ma bièè nyu dè Gèdèpòò gbòò múee jè dyí bá dòn. Ké deee, à se gma bǐ bé gǔmànàò po ma kà bó Éézùdùè-nyò bǐò bìi, bé wa seà à mòùn dyí hwosee jè cǐín ni. Gma kǒ jè à nià cǐín nyee mò bo-bǐ bé Gèdèpòò dǎ dyi dè bá dyí-sédéin jè dyíe. Káá Dèbé céèè dèe Wédé 119 mú kà bé ɔ dǐbè ma Gèdèpòò gmaò mú kà ɔ dǐbè ma kà Gèdèpòò miòùn mú ke, sepóedé gmaò mò Gèdèpòò miòùn niin kpede hwèin-hwèinò.

Gèdèpòò gmaò zàin à kà à ké cǐe nyuee da, ké zaa kpǎ à bó gmaò wáqá jè. Gmaò dyi-kpǎ-kpǎ se nyo dò dyí-sédéin-nyò mú nyu (Gàdézìà 2:16, Wódómà 3:20), sepóedé nyo séin dǎ nàmàǎn nyu. ɔ jǔ ké nyo dò dyie hwiɖii pòin kà bé gmaò kíqíí-sí-sí béin nyue bé ɔ ké póee ní, níi, ɔ se gmaò kǔà mú nyùen ni dyí-sédéin-kà.

Gmaò zàin à kà à ké cǐe nyuee da (1 Kòdèintǐò 9:21), kee ɔ dyi-kpǎ-kpǎ se hwiè kǒ mú à béin pòèn nyee. Gmaò se à pòèn béin, sepóedé à se kpé béin bé à ké de bǐ ɔ móee nyu gáná cá, kà (Wódómà 8:3 kè Gàdézìà 3:21) nyuà cǐe ke.

Gmaò se kò bé bǐ nòmò dyíinò ké kò bó Gèdèpòò dyúa. Bábòò cǐe à gbo kà kǔà bé gmaò nyuee mò, ɔ nyue ké nàmàǎn-nyòò hwòin dyédéi kà bé ɔ mó pó-pó ke. Bǐ nòmò dyíinò se gmaò jè dyi zǐin (Máfíò 5:17) mɔɔ ɔ see nyu bé ɔ ké se de kpa bó à bìi. Gmaò mò nyo zà hwiè bó bǐ nòmò dyíinò bìi. ɔ se dé ti sùà bǐò mú dòn, kee ɔ niè nyueé ke bó zǐè.

Gmaò gmò ma à dyí, bé ɔ ké à dyi-kpǎ-nyò jǔ tee, bé Kédéi ké ma dyi hwè (Gàdézìà 3:24). Nyo díe bǐ pòèn hwiɖii kà bé gmaò niin tiò ni ma bó kíin, kee ɔ dǎ bó dyi hwè, ké kǎùn wǐe, à nià Gèdèpòò jíájèò xwíqii ke. Kee jéé kee, nyòùn séin bédé bé wa ké gmaò xwíqii ni kíin, bé wa kée dyí dyuò kà bé zaa kpǎ wa bóe wáqá jèe, hwè bé wa ké de mòà Gèdèpòò jíájèò kee jè múin wǒ. Àpósò Póò dǎ, “Kee ɔ seó má gmaò jèin, níi, mí seó nàmàǎn dyí dyuòè mu” (Wódómà 7:7).

Póò dǎ Gèdèpòò tò ma gmaò bé nàmàǎn-nyò bǐ kée dyuò kà bé zaa dǎ wa kpǎ, ké wa se kǎfíà dò bédé ke, sepóedé gmaò nyue ké wa dyuòè dyí kà bé wa mò nàmàǎn-nyò bǐ jéé cáa (Wódómà 3:19-20). Nyo séin ni gmaò xwíqii, ké gmaò kpǎìn ɔ zaa, ɔ sèin ké ɔ pó dye hwè.

Bǐ nòmò dyíinò se de kpa dé nyo bé ɔ seè dyuò kà bé ɔ nàmàǎnò mò de vènè dò cáa gbo. Kee bǐ nòmò dyíinò kpa de miò dé nyo bé ɔ dyuòè kà bé zaa dǎ ɔ kpǎ, ké ɔ mu Gèdèpòò zaa-wǒ-po-poò wǒ muéñ fúàùn wǐe gbo.

► De-cǐ-nyò dò me zà Đúù 18:10-14 wuɖuún bé nyo tòò bǐò ké ɔ gbo dǔù tò. ɔ jǔ ké nyo dò dyie ma Fádòsìi-nyòò gbo cǐ kà bé Gèdèpòò mu ɔ kǔin zǐin pídyi dyiin dé ɔ jíájèò múee ní, níi, dé fádòsìi-nyòò mu ma cǐin nyé?

Ɖε-xwa-bī-bī bē Bǔ-nòmò-dyīin-kpa-nyò bē nì nyueh bó zǔè ke

Zǔè kee, bǔ-nòmò-dyīin-kpa-còcì pàdǎ se mó bē wa kée nyo bēò gbo cē kà bē zaa dǎ nyo séin kpō bó nàmàǔn nyu jè, ké Gèdèpòò mu wa zaa wō pòun wē.

Wa se mó bē wa kée nyo dò gbo cē kà ɔ kpeɖe nyiniin dyīin nye.

Wa mó bē wa ké nyo bēò ɖeín-dè bē gbo cē, bē wa ké ɖe gbà bē wa nì nyueh nyee wáká po.

Ɖε bē se nyo dò pòen béin nyee jè ɖéè wa cē nyo bēò gbo, ké wa po sè-ná-sèè pò-pòò jè wáká, sepóedé nyo bē wa nì gbo wùdùèn nyee mò nyo bē bē wa nì bóqó-kpàà ɖe bēò jè kíqíí mìò ke.

“Kédéi gbo-dyi-dyi mò ɖe kpa ɖe dò mìò jèee, Bábòò pòen mé-mé dyí, sepóedé m̄ se nyo m̄ jǔ ma kee ɖe. Ɖ xwííín mò à kè Kédéi dǎ ɔ mé-méò mú peɖein. Dyīin ɖé ɔ kóqósiò múee, à dǎ mé bó bóqó-kpàà ɖe bē seà Gèdèpòò dyí báa kè waà kpeɖe bēò ɔ kè waà hwìqíí-pòin-dè bēò gbo.”
- Ɖásèin-kpòò
bó Bóqó-kpàà Bǔ nòmò dyīin cē jè,
Ɖε Wéòbáà cē maa

Wa cēe kà bē Gèdèpòò gmaò mò ɖe gbà, ké ɔ se nyo dò pòen béin nye. Wa ɖá gmaò kpa ɖe bó nyo bē móà pòe dyi dyīin ɖé kǔà bē wa dǎ nyuee mú kee ɖòun bìì. Bábòò cēe kà bē gmaò nòmò dyīin ké ɔ hwè mú ke (Wódómà 7:12-14). Nyo mò nyo mó Gèdèpòò hwòqǒ dyi dèè dyiee mu vòun bē ɔ ké ɖe Gèdèpòò mó bē ɔ ké nyuee nyu ɖé ɔ fèè-wè séin mú (Wédé 119:1-8).

Wa ɖá nyo dò me bó ɖe bē bē Gèdèpòò cēà kee dyi kpō, sepóedé nyo dò se ɔ mìòun niin nàmàǔn kpa dyí ɖúe béin.

Sepóedé ɔ jǔ ké nyo dò dyie hwìqíí pòin kà bē zaa se ɔ kpō bó nàmàǔn nyu jèee ní, níí, ɔ se gbo zǐàin béin jéé cá. Ɖ se wíin kpáa béin bó ɖe bē ɔ dǎ nyuee jè, ɔ sèin ké ɔ dyuòè dye dyí kà bē ɔ dǎ ɖe gbà nyuee hwè. Ɖ jǔ ké nyo dò see jáà po gáná cá kà bē ɔ mò nàmàǔn-nyò ke, ké ɔ dyi Gèdèpòò dyi diè bē ɔ ké ɔ kōin zǐin ní, níí, ɔ nì Gèdèpòò dyi dièen bē ɔ ké ɔ wíi kō bédé bó ɖε-xwa-bī-bī bē bē ɔ nyu, sepóedé ɔ mò nyoǔn-dyò jèee jè pū.

Gèdèpòò ní kpòin nàmàǔn-nyò bē zaa bó nàmàǔn bē wa wóqòin kà múee jè. Ɖ kpòin nyo bē bē wa gmàà nàmàǔn dyédéin ké wa nyuà kee kè nyo bē vō ɔ gboee zaa (Júdè 15).

Nyo báún-báún poe jáà kà bē Gèdèpòò ɖèbè nyoǔn-dyù mú, ké ɔ zǐin nyo kōin nyee, kee wa see jáà po kà bē ɔ mò zaa-wō-po-nyò dyí-sédéin-kà ke. Wa dèè hwòqǒ kō kà kebì wa me se gbo zǐàin mɔɔ wa me se Gèdèpòò gbo dyiee, ɔ mu wa kōin zǐin nyee.

Bǔ-nòmò-dyīin-kpa-còcì pàdǎ bē nì kǔn wēe néin jìi kō kà bē ɔ jǔ ké nyo dò dǎ gbo zǐàin ní, níí, ɔ muá fèè bédé múà mìò kee cǐin nyee. Wa ɖá nàmàǔn se nyo dò hwòqǒ dyi dèè béin, kee Gèdèpòò mò nyoǔn hwòqǒ-dyi-dè-nyò. Wa ɖá nyo dò dǎ gbo zǐàin ní, níí, nyoò muá ɖèbèin-dèbèin kè gìqíí ɔ kè múà bédéin. Wa cēe ɖe kà bē Gèdèpòò dǎ ɖe kpa ɖe dò gbo po bó nyo séin bìì ɖé wa fèè mú, ké ɔ mu ɖe bē ɔ ɖǎà gbo poee nyuùn bó nyo bē ɔ sí ɔ kíqííe bìì ke.

Nyéinéin-ɖáin-dè bē nì kee, nyoǔn béin wa jè múin wóo ɖé hwíè kà kò dò mú. Gèdèpòò dyà ɖèbèin-bèbèin kè gìqíí, kee zà-ɖeín mu bó jáà-po-nyò bē kè nyo bē bó Gèdèpòò kee púa niin

(Máfíò 10:34-36). Gèdèpòò nyí nyoŭn múà, kee gǎ-dyé-dyé béin múàò deín niè (1 Tèsàdónià 1:6). Gèdèpòò gbo-po-dèò búá kpéin miò bó à dò-dò séin biì dyeo, kee jǎà-po-nyòò béin ti kàmàŭn-kàmàŭn kè nà-dí-dè bĕ dyí dyée (2 Kòdèintĩ 11:24-27). O jũ ké nyo dò dyie gbo po bé o ké jǎà-po-nyò jũ, sepóedé o poèn hwidjii kà bé o cí-cíò mu dyiin nòmòùn wĕe ní, nií, o se dyè ná kpáa mu bó o biì. O me ni m hwidjii kà bé nyo díé bĕ ni gǎ-dè ku wō bĕ mú mùĕn sepóedé wa taba Kédèi hwidjii jèe.

À mòà Kédèi-deín-nà-nyò bĕee, à wōó múin kà bé Gèdèpòò deín-sí-fèèò mò fèè kra de dòe, m seé kō kebì wa me dyèin à gǎ ke. À béin cĕe kà bé Gèdèpòò biè-biè mò cí-cí zi de kpauñ dò ke. Kee wĕé kee, nyo bĕ seà Gèdèpòò dyí dyuòee pàdǎ se de mòà fèè zi de kpauñ wĕe fòndò-hwòdǒ dò bédé. O jũ ké m dyi wa dyi diè bó de mò fèè zi de kpauñ cí-cíee jè ní, nií, wa muè m gbo cĕin kà bé o mò dycò-mú-wódó-wódó kè wídí bédé-bédé kè pídyi-kpá-kpá kè gídjii mú-cí-cí o kè de nòmò dyiin tòò bĕ ke. Wa see múin wō kà bé Kédèi-deín-nà-nyò bé nyoŭn bĕ ni gǎ dyéĕn, ké o se de dò bédéee mò nyo bédé fèè zi de kpauñ miòò ke. O jèee, o jũ ké m dyie nyo bé o seà jǎà-po-nyòee gbo cĕ kà o jũ ké o dyi Kédèi deín sí ní, nií, o mu fèè kra de cĕin nyee ní, nií, o se dyè de m nià o nyéneín dǎin nyee múin wōó mu.

De dò ni bó de bá nyo bĕ wōà bō nòmò dyiinò jè múin dé hwìè se jǎà ke múee jè dyí. Nyo dò mòùn béin bōò jè dyi kpōó bé o ké se o miòùn dyé kà bé o mò nàmàŭn-nyò, ké o zaa bédé bé o ké wō kpá ke. O se nàmàŭn dyé bé o ké de vènè dò jũ jèee, o see dyi táà béin jéé cá. O se wōó ni bé o ké pó sòin dé o nàmàŭn bĕò mú, kee o mó bé o ké pó bó de bĕ o dǎ nyuee jè. O muè dyè hwidjii poìn kà bé o dǎ póe, kee mènĕkĕin, o sèè pó ke.

O se kpáná bĕ bé nyo bé o dǎ póee bédé dé o fèè múee dò dyée béin, sepóedé o se gbo zǎin jéé cá. O dè deò nyue gbo bó ti xwáŭn-xwáŭn wè xwínín pū, ké déé mánáin nyee, o táà jè dyi, ké o má fō.

De mòò nyu nyò bé bō nòmò dyiinò se bo tòdòee mò nyo kō hwòdǒ kpá dé deiee se dyè bō nòmò dyiinò dyi kpōó mu dé dyúa.

À dyi bō nòmò dyàà fèè nòmò dyiin cí-cíee jè cĕé niin, fùà-fúá-dè bĕ ni déee keà kè:

1. De bĕ bé Gèdèpòò se nyoŭn nyéneín dǎin nyee dée o dǎin nyoŭn nyéneín.
2. Nyo bĕ seà hwidjii-tabá-tabá bédéee wōó jè múin dé hwìè kà kò dò mú.
3. O nyue ké nyoò ní zǎin dyè gbo jéé cá.
4. O nyue ké nyoò ní dyé kpáná bĕ bé o dè hwòdǒ kō ke.
5. O féin xwa bé nyoò ké se bō nòmò dyiinò dyi kpōó dé dyúa.

► De-cĕ-nyò dò me zà Àpósò 14:21-23 wuquún bé nyo tòò bĕò ké o gbo dũũ tò. Dé àpósò bĕò cĕ ma jǎà-po-nyò dĕ bĕò gbo bé wa ké ma hwidjii dè ké?

Jízè cĕe ma o deín-nà-nyò bĕò gbo kà bé nyoŭn bĕ mu ma wa mú nyéin, sepóedé wa taba Kédèi hwidjii jèe. O cĕe ma wa gbo kà bé wa se ma póe mu o sèin ké wa kpō hwidjii-tabá-dè bĕò dyi tee, ké de séin hwè mánáin hwè ke. Nyo bĕ cĕe ma kà múà-bō-cèè-dè bĕò kee tā cĕe ma wuqu bĕ

nìà ke ní. Wa mò (Máfìò 10:22, Mára 13:13 kè Ðúú 21:17). Àpòsò jéé bèò pàqǎ mé ma bó Kédèi jè.

Wa dǎ jǎà-po-nyò pàqǎ bé wa zi méqìùùn kōεε qábá sepóεdé wa taba Kédèi hwìqǐ jè. Ðε nìà ke se ma kpá dé ti sùà bèò mú qòùn. Wa qábá zǎò Kédèi-qeín-nà-nyò bèò dé zǎ hǒdèqè kpáqá-nyo nììnò xwíníín.

○ jǔ ké nyo qò dyi gbo zǐàìn bó nyénéín-qáìn-qè mǎà pó-pó keε jè, ké see nyu sepóεdé wa qáìn ○ bóqó-kpàà qε bèò nyénéín jèεε ní, nìí, ○ se saá mú ti bé ti kàmàǎn-kàmàǎn bǐ mu ○ kō dyiìn nyε. Sepóεdé ○ wǒ bé ○ ké mú-dǎ-dǎ dyé bó sè-ná-sèè pó-póò jè. Mú-dǎ-dǎ bèò muε nyuùn bé pó-póò jè ké qε kpa dé ○ gbo mìò.

► Ðé kǒ jè Kédèi-qeín-nà-nyò bǐ dyéà gǎ-qè bǐ dyí ké?

Tèmèìn nyoǎn dyí kà ìn qèbè wa mú ke

► Ðε-cǐ-nyò qò με zà 2 Tímétè 2:24-26 wuquún bé nyo tòò bèò ké ○ gbo quǐ tò. Ðé vósi bèè dá bǎ-nòmò-dyíìn-kpa-nyòò με nyu ké?

Bǎ-nòmò-dyíìn-kpa-nyòò με bó nyo bǐ ○ kpaà bǎ nòmò dyíìnò gboεε zà-qeín gbo nyuε. Nǒó-nàmàǎn mò mú-nyé-nyòò, ké nyo bǐ seà Gèqèpòò hwìqǐ tabaa mò Nǒó-nàmàǎnè kpòqo-qeín-nì-nyò bǐ. À με cǐ jǎàò jè nyo bèò gbo dé nyo mìòùn bíqǐ-dyà-dyà mú. Xwíníín kǒ jè à muà wa gboεε mò bé à ké wa gbo kpá, keε ○ se qε bé à ké wa qu dé dǒìn-zà-zà mú ke. Wuqu bǐ céè Gèqèpòò-wùqùò wáká nìà ke múεε qíé bǐ mò hwòqǒ-kǒìn-nòmò-nòmò kè nyo mìòùn bíqǐ-dyà-dyà ○ kè hwòqǒ-ku-ku.

► Ðε-cǐ-nyò qò με zà Tátò 3:2-5 wuquún bé nyo tòò bèò ké ○ gbo quǐ tò. Ðé vósi bèè cǐ bá bǎ-nòmò-dyíìn-kpa-nyòò kpeqε jè dyí ké?

○ με nì à hwìqǐ kà bé ○ seó má Gèqèpòò jíájèò jè ní, nìí, à muó má nììn kà bóqó-kpàà nyo bèò mòùn nìà ke. Gèqèpòò se à gbo dyi bé ○ ké à zaa wǒ po, keε ○ dyà kpeqéìn-nòmò-nòmò kè qèbèìn-qèbèìn.

Bǎ-nòmò-dyíìn-kpa-nyòò se bédé bé ○ ké nàmàǎn-nyòò dyoqóùn kpáìn, keε nàmàǎnò kè Sétò qèè ○ με kpáìn dyoqóùn. ○ με bó nyo bèò kǒ báa. Nyo bèò qε-xwa-bí-bí bèò με bó ○ múà-qè jǔε, keε qε με kpǒ ○ hwòqǒεε mò waà pó jèò.

À qǎa cǐ dé cǐé-qè nìà ke mú kà bé à με bó nyo bǐ séèà Gèqèpòò hwìqǐ taba keεε qε bǐ bé Gèqèpòò se à nyénéín qáìn nyεε nyénéín qáìn, bé wa ké à mú qèbè jèε. À με bóò wa dyí tèmèìn kà bé fǔà-fǔá-qè bǐ dyi bó nyo hwíεε jè kpa qε mìò ké ○ zi sè-ná-sèè fèèò jè dyí ke.

Jízè dyiìn ma kpáá-qè cǐà kà bé Mèsádyàò se ma qeín zǎà mu, ké ○ se ma nyo bǐ bé nàmàǎn qǎ dyí kóìn nyεε hwòqǒ dé qeì poé múεε mú (Máfìò 12:19-20).

► Ðé mò hwíè qíé bǐ kǒ mú à bèìn nyoǎn Gèqèpòò qèbèìn-qèbèìnò dyí tèmèìn ○ jǔ ké à dyi wa bǎ nòmò dyíìnò gbo kpa níé?

Bǔ Nòmò Dyíinò Kpa-kpa Kà Bábòò Nyue Cēe Ke

Bábòò dá nyo bǔ bǔ nòmò dyíinò gbo-kpa-kpa mò bé à ké Gèdèpòò gmaò kùà mú nyùin, bé à ké nyo bǔò ti dyéin bó bǔ nòmò dyíinò dyi kpǔ jè ke. Gmaò kpǔin nàmàün-nyò bǔò zaa, ké ɔ tèmèin wa dyí kà bé Gèdèpòò mu wa zaa wǔ poun ɔ jǔ ké wa se ɔ gbo dyi bé ɔ ké waà nàmàün bǔò kǔin zǔin níe.

Jǔó Nyo-níɔ-po-nyòò po ma zio kà bé nyoün bǔ me táà waà nàmàün bǔò dyi bé wa ké ti dyé bó Bounboò dyi-dyiò jè, bé wa ké ɔ zaa-wǔ-po-poò dyúa gbǔ ke (Máfíò 3:1-12).

Jízè wáqá ma Gèdèpòò-wùdù bá zaa-wǔ-po-po kè héè jè dyi ti pàqǎ. Nyo bǔ bé wa kpá ma wíin bó waà nàmàün bǔò jèe, ɔ tèmèin ma ɔ jíájèò wa dyí.

► ðe-cǔ-nyò dò me zà ðúú 7:36-50 wuquún bé nyo tòò bǔò ké ɔ gbo dǔú tò. Nyé nyo dò me jǔ hwè bé Gèdèpòò ké ɔ kǔin zǔin nyé?

À see ma dyé dé Jízèè kùàò mú bé ɔ ké ma nyo bǔ bé wa se ma wíin kpá bó waà nàmàün bǔò jèe kǔin zǔin nyé. ɔ po ma nyo bǔ náún bá zaa-wǔ-po-po jè dyí. Ti bé mú-gbòò-gbòò qǎ ma nyo bǔò kǔ dyi, ké nyo báún-báún qǎ ma mée, Jízè cǔe ma nyo kúdú bǔò gbo kà bé wa se waà nàmàün-kpèdèò dyi táà ní, níí, wa séin mu méin nyé (ðúú 13:1-5).

Jízè po ma nóó dò bá táci-kpǔ-nyò dò kè Fádòsìi-nyò dò, bé wa nyu ma baà-wùdù kò-kò bǔe jè dyí. Táci-kpǔ-nyòò kpá ma wíin bó ɔ nàmàün bǔò jè, ké Gèdèpòò zǔin ma ɔ kǔin. Kee Fádòsìi-nyòò vǔ bé ɔ ké ma ɔ mìòun dyí sédǔin. Jízè se ma Fádòsìi-nyòò kǔin zǔèn béin, sepóedé ɔ see ma hwiqǔi poin kà bé ɔ mó kǔin-zǔin-zǔin nyé.

Àpósò Pídè wáqá ma Gèdèpòò-wùdù bá nyénéin-dáin-dè mǔà sè-ná-sèè fèè kee jè dyí, ké ɔ cǔe ma nyoün bǔ gbo bé wa ké waà nàmàün bǔò dyi táà, bé Gèdèpòò ké wa kǔin zǔin (Àpósò 2:38, Àpósò 3:19, Àpósò 5:31).

Ti Sídíbiin nì ma Júù-nyò bǔò nàin-nyò bǔò Gèdèpòò-wùdù gbo wáqáuh wǔe, ɔ se ma wa Gèdèpòò jíájèò jè gbo cǔ, kee ɔ cǔe ma wa gbo kà bé wa pòin Gèdèpòò kǔin, ké wa se ma ɔ gma bǔò dyi kpǔ ke. (Àpósò 7:51-53).

Pòò cǔe ma kà bé nyo séin me táà waà nàmàün-kpèdèò dyi, sepóedé Gèdèpòò se kǎfíá dò bédée mu bó nàmàün jè ke (Àpósò 17:30-31).

ɔ se de gbà bé à ké múà kè mana bé nyo dyé dyiin dé Kédǔi deín-nà-nà múe jè cǔe, kee de jéé bé Bábòò néin jii kǔ bé nyoün ké nyu dé bǔ nòmò dyíinò cǔ-cǔ múe mò bé wa kée nyo bǔò gbo cǔ kà bé wa mò nàmàün-nyò, ké wa bédé bé wa ké gbo zǔàin, bé wa ké pó bó zaa-wǔ-po-wèò baqá ke.

► ðe-cǔ-nyò dò me zà 2 Kòdǔéintǔò 5:11 wuquún bé nyo tòò bǔò ké ɔ gbo dǔú tò. Dé Póò dá ɔ nyu ma bé ɔ ké nyo bǔò péi po, bé waà hwòdǔ ké Bounboò gbo gmòin nyé?

► Ɖe-cě-nyò dò me zà Àpósò 24:25 wuquún bé nyo tòò běò ké ɔ gbo dùũ tò. Ɖé kǒ jè Póò cě ma Fídè gbo ké? Ké dè kpá ma Fídè gbo ké?

Bǔ-nòmò-dyíin-kpa-kpa kà Bábòò nyue cěe kee hwòin-dè

Ádòdò nì ma nyoũn bě còci mu jè gbo cěiń ti ɔ dyé ma Jésiin nyɛ.

Jésiin dǎ: M se bédé bé m ké còci mu.

Ádòdò dǎ: Bábòò cěe kà bé nyo dò-dò séin mu bó Gèdèpòò dyúa dyi nyànaun bé ɔ ké ɔ zaa wǒ po bó ɔ nàmàun běò jè ke. M poèn hwìdǐie, m mu kà sèin bé Gèdèpòò ké m dyi kpǒò?

Jésiin dǎ: Ndyé, Kà ní hwòdǒ dǎ.

Ádòdò dǎ: Nì kpede nòmò dyíin mǐe?

Jésiin dǎ: Ndyé, kà ní hwòdǒ dǎ.

Ádòdò dǎ: M béin dyè kpedeín nòmòò kà nyo pàdǎ bě nià ke. M béin dyè kpedeín nòmòò bó nì bǎto bě kè nì gbǒ-xwíniín-nyò bě gbo. Kee m dyuò kà Gèdèpòò nyu ɔ niin kǔà nyue kee dyíi? Bábòò cěe à gbo kà bé Gèdèpòò po dèin-dè kè dè gbà zaa wǒ ke. ɔ hwòin kà, dè bě kǒ jè ɔ po nyoũn zaa wǒe, ɔ dǎin díé bě Gma Baɗa-bùè. M dyuò Gma Baɗa-bùè běò dyíi?

Jésiin dǎ: M dyuò díé bě dyí.

Ádòdò dǎ: ɔ hwòin kà, gma běò dò dǎ, “Mòun dǎ bé m ké seè zàse nyu.” Ɖé nì fèè múe, m dǎ dè bé ɔ se jǎà kee cě dòò?

Jésiin dǎ: Ndyé, nyo séin dǎa náa nyu dò ti díé bě baɗa.

Ádòdò dǎ: Kee se-tómó-tómó mò Gèdèpòò wuɗu mú-jaɗa-jaɗa. Gma běò dò mò, mòun dǎ bé m ké dyídí. M dǎ dyídí dòò?

Jésiin dǎ: M dǎ dè méné-méné bě dyídí, kee ní dyídí-dyídíò séèè nyu dò bé nyo m dyídíà gboee kée gǎ dyí dyé.

Ádòdò dǎ: Kee Gèdèpòò ní tàà à dyi bé à ké dè à mó dyídíe dyiee jè dyí só. Ɖe ɔ cě à gboee mò, à me bó dyídíe. Gma běò dò mò, à ní dǎ bé à ké Gèdèpòò nyénéò dǎ pídyi, bé à ké se dè kǒ jè à dǎà ɔ kee cěe, mɔɔ à me bó ɔ nyénéò dyi díe bé à ké nyo dò gboò.

[À bédé bé à ké gma séin běò kǔà mú nyùn, kee gma běò séin se dè dyúáqòò cě. ɔ hwòin-dè bě cée kà dà bíqíi kè.]

- Gèdèpòò dǎ à me bó gmaɗe poe, ké Jízè dǎ ɔ jǔ ké à dyi màa dò dya gmò ké màaò gbo-pé-tò dyi à nyu xwéé ní, níí, à kèò kè dǎ gmaɗe poe hwo dè à hwòdǒ bú ke.
- Gèdèpòò dǎ à me bó kú dábáa, ké Jízè mòun dǎ ɔ jǔ ké m dyi nyo dò mú nyé ní, níí, ɔ nì kà m dǎǒ kà nyoò dábá dè m hwòdǒ bú ke.

- Gèdèpòò cɛɛ à gbo bé à ké ɔ fò-wèò wáká po. Nì po Gèdèpòò fò-wèò wáká wíki séin xwíníin?
- Gèdèpòò dá à ní dá bé à mǔè dòè kǒò-dè kǒ-tò ké à nyu, ké à me bóo hwiǒi poèn kà bé à bédé ɔɛ bɛ bé nyo tòò bɛ bédéɛ jèɛɛ, à hwòdó béin dyi dèè ɔ jǔ ké Gèdèpòò se à hwòdǒ dyi dè níɛ.
- Gèdèpòò dá à me bó gèdèpòò kà kò dò bédéɛ bó ɔ wáún. ɔ xwíníin mò ɔɛ dò me bó ɔɛ kpaa dé à gbo mìo bé ɔ ké Gèdèpòò dyí zi, ké ɔɛ dò ní dá bé ɔ ké à dyí kpǒ bó Gèdèpòò wuɔ nyu jè kè ɔ biè jè kà ɔ nyue móo ke.

[À ɔɔ gma bɛò gbèi-gbèi jè cɛ, kà bé nyo se gma bɛò dyi kpòùn wɛɛ mu ɔ mìòùn zaa-dúún-wáɔá-wáɔá kǒ dyaùn wɛ. Kà ɔ nìà náa, níí, à me jaɔáa dɛ cɛé-dèò dúí.]

Ádòdò dá: ɔ jǔ ké Gèdèpòò dyíó má nì zaa wǒ poé mu bó zɛɛ ní, níí, ɔ muó má m zaa kpòin. Zaa muó má m kpòùn dyiin dé bo-bɛ bé ɔ ɔɔà dyi dèɛɛ mú. M mò bé m kée dyuò ɔɛ m ké nyu bé Gèdèpòò ké m kǒin zǐin, bé mòùn kǒ ɔɔ zaa-wǒ-po-poò wǒ muɛ?

[ɔ ɔɔ ná niin, níí, bǒ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò béin nyoò bǒ nòmò dyíinò gbo cɛɛ, bé ɔ kée cɛ kà bé wa me baà ke.]

► ɔɛ-cɛ-nyò bɛò sǒ me dè dǒó bá bǒ nòmò dyíinò jè dyí, bé ɔɛ múɛɛ, nyo dyúáɔó ké Gma Baɔa-bùè bɛò jè cɛ. ɔɛ-cɛ-nyò bɛò séin béin ɔɛ nyo sǒ bɛò muà cɛin nyɛɛ dǒó kǒin dèèn. ɔ ɔɔ ná niin, ɔɛ-cɛ-nyò bɛò me ge wa mìòùn kpoo bɛ mú, bé wa ké ɔɛ wa mǔè bɛò cɛà keɛ cɛ.

► Xwɛ m muɛ dyí dyuòè nyuùn ɔ jǔ ké ɔɛ nyo bɛò nyuà xwai bá bǒ nòmò dyíinò jè dyíɛ séɔéin dyí níɛ?

Jéé keɛ, ɔ jǔ ké nyo dò dyie gbo po bé ɔ ké ɔ nàmàùn bɛò dyi táà, bé ɔ ké Jízè gbo dyi dyiin dé à xwai-nyuu-dèò mú ní, níí, à dyuòè dyí kà bé à ɔɔ kǔà nòmò dyíin nyu ke. Keɛ ɔɛa se ɔɛ mò ɔɛ séɔéin dyíɛ dyí-dyuòin-bɛ dòùn. Gèdèpòò dòùn mò nyo béin nyo bé ɔ tò bǒ nòmò dyíinò gbo dǔɛɛ, hwòdǒ-dyùà xwa cɛè. ɔ jǔ ké m dyi bǒ nòmò dyíinò cɛ, ké ɔ dǔù-gbo-tò-nyòò dyie múin wǒ ní, níí, m ɔɔ ɔɛ kpa ɔɛ dò nyu, m seé kǒ kebì m me se ɔɛ m cɛà keɛ gbo-wódó-dèò dyé ke. ɔ jǔ ké ɔ dyie hwiǒi poìn kà bé nì hwòdǒ-kpǒ-dèò béin ɔ gbo kpáa keɛ ní, níí, ɔ nòmò dyíin ɔɛkè. Keɛ ɔ jǔ ké ɔ dyi m dyoɔóùn kpáin, mɔɔ ɔ dyi m dyó baɔa bá jáàò jè dyí ní, níí, ɔ seɛ xwíníin mò bé nì wuɔò ké se kǔà nyu ke. Bǒ nòmò dyíinò cɛ-cɛ nyue ké Gèdèpòò bédé dya-dè-dè. Ti bé m cɛ bǒ nòmò dyíinò keɛ ní, níí, ɔ xwíníin mò m ɔɔ ɔɛ kpa ɔɛ dò nyu dé nì fèè mú.

ɔɛ-cɛ-cɛò nàin-nyòò me dyuò ɔɛ nìà ke dyí:

Hwiè nìà ke mò hwiè nòmò dyíin dò kǒ mú à béin bǒ nòmò dyíinò cɛin nyɛ. ɔ mu dyíin nòmòùn bé ɔɛ-cɛ-nyò bɛò kée cɛ, bé wa kée kǔà mú nyuìn. M dyiá wa cɛé-dèò nyo kɔ bó dyíɛ tèmèin niin, nyí wa ti bé wa ké ɔɛ wa dyé dé bǒ nòmò dyíinò tèmèin-hwiè nìà ke mú ti wa nìàà jè xwai nyueh nyɛɛ jè cɛ. Wa me poìn pòin kpéi, bé wa ké náún poìn pòin. ɔ mu dyíin nòmòùn bé bɛ ké ɔɛ-cɛ-ti gáná dò dyí qú bé bɛ kée náa nyu hwè bé bɛ ké cɛé-dèò dò gbo mu ɔɛ.

Cěé-dè 8 Taún-kùà

Cě bǔ nòmò dylìnò nyo tã mɔɔ nyo gbèĩ-gbèĩ gbo, kà Ádòdò nyuà dé cěé-dè nìà ke múe. Cèè de goun wè bídíi dylìn dé kōin-wùdùin-dè běò dò-dò me-dè-dè mú. M me dyé ti bé m kée jè cě dé cěé-dèò nyo mu bó dyí kòun wēe mú.

Cĕĕ-dĕ 9

Bŏ nŏmŏ dyĭinŏ cĕ-cĕ nĭ kà sãà-kpũũ nĭa ke

Cĕĕ-dĕŏ Da-zà-zà

Ɖe-cĕĕ-cĕŏ nàin-nyòò me dyuò Ɖe nĭa ke dyĭ: Ɖé cĕĕ-dĕ nĭa ke gbo-dè-dè múe, Ɖe-cĕĕ-nyò bĕò me cĕ Ɖe wa Ɖãà cĕ bá kà nyo ké bŏ nŏmŏ dyĭinŏ cĕe nyu Ɖé cĕĕ-dĕ zĭà dyĭe múe jè. Ɔ me nĭ m hwiqĩ kà bĕ Ɖe-cĕĕ-nyò bĕò bédé bĕ wa ké kpéi poĩn pòĩn nye. Ɖe-cĕĕ-nyò Ɖò-Ɖò séin bĕ Ɔ cĕ bŏ nŏmŏ dyĭinŏ kee Ɖã Ɖe kra Ɖe Ɖò nyu, m seé kŏ kebĭ nyo tòà Ɔ gbo Ɖũũe me se Ɖé wuƉu zà nŏmŏ dyĭin nye.

Hwè bĕ bĕ ké cĕĕ-dĕ nĭa ke gbo dèe, m me dyà Ɖe-kŏ-céè-dĕ vènè Ɖò mɔɔ pépà-mi vènè Ɖò bĕ m ké bó mee-Ɖé bĕò me bó Ɖe-cĕĕ-nyò bĕò biì.

Ɖe bĕ à dyé ma, ké à wŏ ma kee, Ɖé à cĕà bĕ gbo Ɖekèè, bĕ à kè bĕ ké gbo-kpõĩn-kpõĩn bédé. Gbo-kpõĩn-kpõĩn bĕ à bédéà kee mò nyo bĕ à kè Bãò kè Ɔ Dyú-gàà Jízè Kédéi bédéà ke (1 Jŏó 1:3).

► Xwĩnĩnŏ nyé kŏ jè Jŏó Ɖá Ɔ cĕ ma kà bŏ nŏmŏ dyĭinŏ ké?

À Ɖãà cĕ kà à ké GèƉèpòò gbo dyĭe nyu bĕ à ké à nàmàũn bĕò dyĭ táà, bĕ à kèò kè ké gbo-kpõĩn-kpõĩn gbo dè ke. Ké Ɖee, nĩ, à kè nyo bĕ kè GèƉèpòò Ɖãà gbo-kpõĩn-kpõĩn bédé nŏ kee muá gbo kpõĩn. À dyĭ bŏ nŏmŏ dyĭinŏ cĕĩn, nĩ, à nĭ nyo tòò bĕ Ɖáũn bĕ wa mŏn kè GèƉèpòò Ɔ kè nyo bĕ taƉa GèƉèpòò hwiqĩe ké gbo kpõĩn Ɖekè.

Bŏ nŏmŏ dyĭinŏ cĕ-cĕ

Bŏ nŏmŏ dyĭinŏ cĕ-cĕŏ nyo nĭa ke se bouĩn tŏmŏ, kee Ɔ mò Ɖe bĕ m ké hwiqĩ pĕĩn nye. À nyũn mee-Ɖé bĕ kũà mú, bĕ Ɔ kée nyu bĕ Ɖe à tèmèĩn kà kee ké m hwiqĩ sè. À béĩn mee-Ɖé bĕò jè tèmèĩn Ɖé mínĩtĩ sŏ mú, mɔɔ à béĩn tiò bouĩn tŏmŏn bĕ à ké Ɖe Ɖíé bĕ Ɖóò kŏĩn dèĩn, Ɔ jũ ké nyo nĭa bŏ nŏmŏ dyĭinŏ gbo Ɖũũ tòẽn nyee dyĭe náa mó ní.

M se bédé bĕ m ké mee-Ɖé-me-nyò vènè jũ wĕé hwè bĕ m ké wa me. Mee-Ɖé se meĩn kàmà, ké Ɔ fĕĩn xwa miò jèee, nyo nĭa Ɖũũ tòẽn nyee mué jè hwiqĩ pĕĩn.

Káũn wĕe, à muá mee-Ɖé bĕò Ɖò-Ɖò jè cĕĩn, bĕ à ké wa Ɖò-Ɖò jè kŏĩn zain.

Ɖe-cĕĕ-cĕŏ nàin-nyòò me dyuò Ɖe nĭa ke dyĭ: M me zain mee-Ɖé bĕò jè kŏĩn, bĕ Ɖe-cĕĕ-nyò bĕò bó gmũn nĭ. Mũn Ɖá bĕ m ké Ɖe bĕ se cĕĕ-dĕŏ dyĭ báa jè kŏĩn zain. Nyue bĕ Ɔ ké bouĩn xwá bó Ɖe-cĕĕ-nyò bĕò biì, bĕ wa kée cĕ wàƉà. Ɖe-cĕĕ-nyò bĕò me bó mee-Ɖé kíĩn-kíĩnŏ tèmèĩn-tèmèĩnŏ bíqĩ céèè.

M dyĭá mee-Ɖé sŏ nĩnŏ jè tèmèĩn nĭ bó Ɖe-kŏ-céè-dĕ vènè Ɖò kŏ, bĕ Ɖe-cĕĕ-nyò bĕò kée dyé nŏmŏ dyĭin ní, nĩ, wa mŏn me me mee-Ɖé wáká séin nĭ muá meĩn nye. Mũn Ɖá bĕ m ké Ɖe bĕ se

cě́-ǵè̀ò dyí b́áa jè ḱõin zàin. Ǿ jǔ ké m̀ ǵǎ mε-ǵè̀ s̄́ nìinò jè tèmè̀in hwǿ ní, nìí, ǵε-cě́-nyò bě̀ò mε muá dyúá b́é wa ké ḱõin-zàin-ǵè̀ bá cě́-ǵè̀ò nyǿ kǿ bó dyíε cě́, ké ǿ ǵǎ ná nìin, wa mε ḱõin ǵε b́é wa ké ǵε gánáò ḱõin kpa.

Ɖε m̀ ké cě́ ǵé mε-ǵè̀ò wáká ǵò-ǵò múε

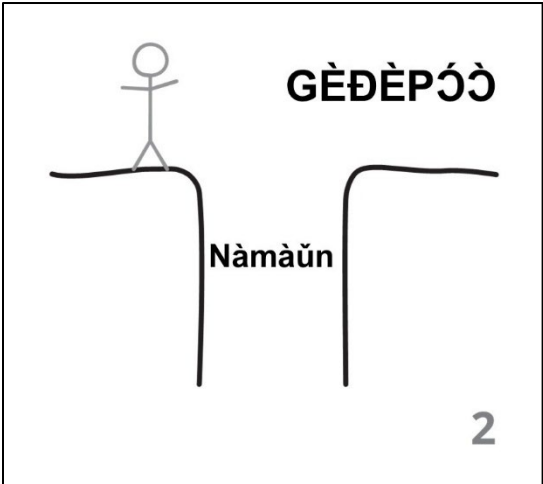
Wáká 1

“Gèǵè̀pòò mε à ǵò-ǵò séin b́é gbo-kp̄õin-kp̄õin ké bó à kè̀ò kè̀ púa nì, b́é ǿ ké à cí-cíò mana k̄õ po. Ǿ se ma à fè̀è b́é ǿ dyíin fúà-fúá-ǵè̀ kè̀ gǎ-dyé-dyé múin nyεε nyí.”

Wáká 2

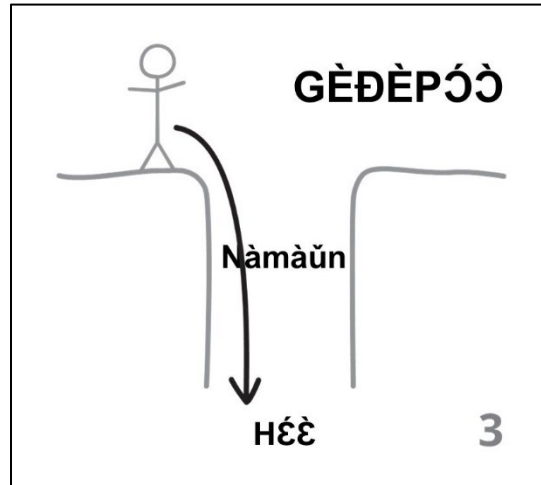
“Nàmàũn nyεε ké Gèǵè̀pòò kè̀ nyǿn-dyù zàin gbo. Nyǿ kíin-kíin b́é b́é Gèǵè̀pòò mε ma kεε nyu ma nàmàũn, ké sòin bóε gboεε, nyǿ séin ǵǎ Gèǵè̀pòò nàmàũn bú nyu.”

Wáká 3

“Gèdèpòò mò zaa-wõ-po-nyò dyí-sédéìn-kà, ké wé dò nì dyièí b́é ɔ ké nyo b́é se jǎà poεε zaa kpòìn, b́é ɔ ké wa h́éè po bó sè-ná-sèè tíín, ɔ jǔ ké Gèdèpòò se wa wíín dyé b́é wa ké ɔ gbo ɔe dyi ní.”

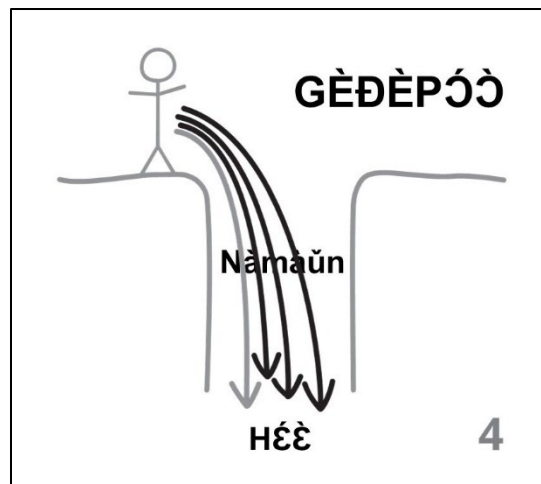
[Mε dí-dùò, b́é ì ké wuɔu mòà “h́éè” κεε céè.]

Wáká 4

“À se ɔe kà kò dò nyue b́éìn b́é ɔ ké à Gèdèpòò gbo ɔe dyà. Kǔà nòmò dyíín b́é kè còcì mu-mu kè gma b́é bá jǎà-po-ɔè b́é dyíε moɔ nyo b́é wídí nyí-nyí, wa séín dò se à Gèdèpòò gbo ɔe dyàà b́éìn.....”

[Mε dí-dù b́é bá ɔe b́é ì ɔǎà zεɔε ɔò-ɔò dyí.]

Wáká 7

“M̀ poèn hwìdĩie, dẽ m̀ùn b̀d̀èin dyí dà m̀e-d̀è nìà ke k̀ k̀é? M̀ d̀ã ti dyí d̀ú d̀ò d̀é nì f̀èè mú, ké m̀ d̀ã nì nàmàũn b̀èò dyi táà, ké Gèd̀èp̀òò d̀ã m̀ k̀oin z̀in, ké m̀ d̀ã Gèd̀èp̀òò bìlì c̀ie dyí d̀úù, m̀o m̀ k̀è Gèd̀èp̀òò zàin gbo ke bó nì nàmàũnò j̀èè?”

[F̀òin dyi-diè-d̀èò g̀-ǰ-ũ-ẁd̀ù. Nyò báún-báún muè c̀ein kà bé wa k̀è Gèd̀èp̀òò zàin gbo kee.]

“M̀ d̀ã ti dyé bé m̀ ké bo-b̀è d̀ò dyí d̀ú, bé m̀ ké nì nàmàũn b̀èò dyi táà, bé Gèd̀èp̀òò ké m̀ k̀oin z̀in, bé m̀ kéá Gèd̀èp̀òò bìlì c̀ie gbo d̀èè. O dyi ná ǹin, ǹí, m̀ mó bé m̀ ké m̀ bìlì baà bó kàũn.”

[Nyu baà-ẁd̀ù d̀ò k̀èè nyò nìà dà bídíie hwòin nyè.]

“Bounbo, M̀ dyuòè kà bé m̀ mò nàmàũn-nyò, ké m̀ b̀d̀é bé m̀ k̀ee gã dyí dyé bó s̀è-ná-s̀èè tíin nyè. M̀ kpá ẁin bó ní nàmàũn b̀èò j̀è, ké m̀ d̀ã ti dyé bé m̀ ké wa dyi táà. M̀ nì m̀ dyi dièèn bé m̀ ké ní nàmàũn b̀èò k̀oin z̀in. O se b̀d̀é bé o k̀éó ná nì, kee sep̀oéd̀é Jízè d̀ã m̀ bìlì mé j̀è. M̀ po m̀ z̀uò bó p̀ó-p̀ó bé m̀ nyíà nyòũn ẁee j̀è. S̀òin z̀èè gbo ké dyúa muèe, ní muá m̀ bìlì c̀in.”

Đe d̀ò-d̀ò b̀èò j̀è k̀oin-zàin-zain

Wáká 1

Đé k̀oin-ẁd̀ùin-d̀è nìà ke gbo-d̀è-d̀è múe, o b̀ein nyò nìà d̀ũ t̀èen nyee j̀è dyí báa. B̀-̀nòm̀ò-dyíin-kpa-nyòò me bóo t̀èm̀èin kà bé “c̀í-c̀í mò d̀e bé o dyíin f̀ùà-f̀úá-d̀è kúdíú k̀è gã-dyè-dyè múin nyè,” kee o b̀ein d̀e d̀ã nyò nìà o d̀ũ gbo t̀èen nyee gbo kpá d̀ò k̀in nyee hwòin-d̀è d̀ò dyàà, bé o k̀ee t̀èm̀èin.

Wáká 2

O mu dyíin nòm̀ùn bé nyò nìà d̀ũ t̀èen nyee k̀ee dyéd̀éi hwòin kà bé zaa d̀ã o kpò, ké o k̀è Gèd̀èp̀òò d̀ã b̀ s̀oin nyè. Ké nàmàũnò nyò nìà d̀é o mú kàũn ẁee see nyò bé o zàà Ád̀òùn k̀è lí gbo ke.

Wáká 3

Dà nìà ke j̀è mò d̀e zi d̀e kpaurí d̀ò miò d̀é nàmàũn-nyòò gbo.

Wáká 4

Dà nìà ke zàin nyò nìà d̀ũ t̀èen nyee da kà bé o me bó d̀e se o p̀òen b̀ein nyee hwòd̀ò k̀ò d̀èè bó p̀ó j̀è ke. Dà nìà ke b̀ein nyò nìà d̀ũ t̀èen nyee da zàin bé o ké d̀e b̀è mò o m̀ó-d̀è kee dyí dyuò. B̀-̀nòm̀ò-dyíin-kpa-nyòò me dá d̀e b̀è bé nyò nìà d̀ũ t̀èen nyee b̀ein hwòd̀ò k̀ò d̀èè kee nyéné.

Wáká 5

Hwìè f̀èin xwa k̀ò mú m̀ b̀ein Jízèè mé-méò j̀è k̀oin zàin nyee mò, “Jízè zàin ma o miòùn sáa bó k̀ód̀s̀ìò k̀ò, bé Gèd̀èp̀òò ké à nàmàũn b̀èò k̀oin z̀in.” Dà nìà ke kpá nyò nìà d̀ũ t̀èen nyee gbo bé o k̀ee dyéd̀éi hwòin kà bé o me d̀è p̀ó-p̀òò nyò s̀òin kà d̀é Gèd̀èp̀òò gboee d̀òun hwòd̀ò k̀ò ke.

Wáká 6

Bǝ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò me nyue bé nyo nià dũ tǝn nyee ké de ɔ ké gāa dyí dyuò. Nyo nià dũ tǝn nyee me dyuòè kà ɔ miòùn bédé bé ɔ ké de ɔ móee gā ke. ɔ bédé bé ɔ ké deín-dè màà nàmàũn dyi-táà-táà kee gā, ké ɔ me dyuòè kà bé nàmàũn dyi-táà-táà kpa de miò ké ɔ zi bé m ké wiin kpá bó de qò jè pūee dyí ke. ɔ bédé bé ɔ kée dyuò kà bé ɔ kǝ ɔ ké baà, bé ɔ ké Gèdèpòò dyi diè bé ɔ ké ɔ nàmàũn bǝò kǝin zǝin nyee.

Wáká 7

Dà nià kee, bǝ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò me vǝ bé ɔ kée nyu bé nyo nià dũ tǝn nyee kée mú wǝin kà bé ɔ mó pò-pò ke. De bé kǝin-wùdũin-dè nià ke nyuee mò, ɔ kpá nàmàũn-nyòò gbo ké ɔ dyuòè dyí kà bé ɔ se pò ke. Dyi-diè-dèò kpa de miò. Nyo díé bǝ mó bé wa ké Gèdèpòò kǝin-zǝin-zǝin zǝin ni wé séin, kee wa cí dé nàmàũn mú ke kánáá pū. Dyi-diè-dèò tò ti jéé bé Gèdèpòò ké nyòò nàmàũn kǝin zǝin, bé ɔ ké fèè diè qò gbo dèee jì. ɔ bédé bé ɔ kée dyuò kà bé ɔ jũ ké ɔ sèè gbo zǝin ke ní, nií, ɔ kè Gèdèpòò zain gbo ke dyiin dé ɔ nàmàũnò mú ke. ɔ dǝ ná niin, nií, bǝ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò me baà ɔ biì, bé ɔ ké pò.

ɔ jũ ké nyo nià dũ tǝn nyee se nàmàũn dyi táà jèò múin wǝ, mɔɔ ɔ hwòdǝ sèè wǝ ke bé ɔ ké ɔ nàmàũnò dyi táà ní, nií, bǝ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò me bó ɔ kǝ née bó baà jè. ɔ jũ ké ɔ sèè ɔ nàmàũnò dyi táà ke jéé cá, bé ɔ kée dyuò kà bé ɔ dǝ gbo zǝin nyee, ké ɔ dyi baà ní, nií, ɔ mue dyè hwòdǝ kǝ dèin kà bé ɔ se pòe mu mɔɔ ɔ se gbo zǝin béin nyee. Ké ɔ see dyè gbo poé mu bé ɔ ké Gèdèpòò gbo dyi dé dyúa.

M me fúa mee-dèò jè tèmèin-tèmèinò gboi. ɔ jũ ké m dyi tiò bédé bé m ké bǝ nòmò dyiinò tèmèin ní, nií, m béin nyo nià m dũ gbo tǝn nyee dyi dièè, bé m ké niín, “M béin miníti sǝ dyí dúe bé m ké m mee-dè qò jè gbo cǝè? Mee-dè nià ke zain de bé Bábòò dǝin hwiè dòn kǝ mú m béin dyuòè kà bé m dǝ pò jéé kee jè kǝin.” M dǝa náa cǝ ní, nií, nyòò mue dyí dyuòùn kà bé m se ti paqǝ dyí dúe mu ke. Kee ɔ jũ ké nyòò dyi tèmèin-dèò jè múaũn dyi kpáin, ké ɔ dyi mó bé m ké dyúa mu ke ní, nií, m béin ti goun dyí dúe.

Nyòũn bǝ kpáin mee-dè nià ke jè múaũn dyi kánáá pū. ɔ jũ ké bǝ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò dǝ mee-dèò jè tèmèin hwo ní, nií, nyo qò béin mee-dèò dyí dúe bé ɔ kée dyi dè.

De-cǝ-cǝò nàin-nyòò me dyuò de nià ke dyí

Dú ti gbǝi-gbǝi dyí bé m ké mee-dèò jè kǝin zain de. Bó de kúqúú kǝin zain dé deò tèmèin-tèmèin mú, sepóedé m dyie bouin xwáin ní, nií, ɔ mu xwa fǝin bé de-cǝ-nyòò bǝò kée cǝ. ɔ jũ ké m dǝ nyo bǝò de tèmèin tee ní, nií, de-cǝ-nyòò díé bǝ béin dyí sòò bé wa ké de m dǝà tèmèin nyee nyo tòò bǝò gbo kǝin zain, ké wa müè bǝò mu wa gbo kpáin bé wa ké wa de tíin-tíin díé bǝ hwiqǝi dyáũn ni. Sòin bóe gboee ní, de-cǝ-nyòò bǝò béin wa miòùn kpoo qò-qò mú poe, bé wa ké cǝè-dèò tèmèin tèmèin.

Cěé-dě 9 Taún-kùà

(1) Cě bǎ nòmò dyiin bé ɔ bédéà hwòin-dè tòà kɔ-kɔ jiiε nyo tã mɔɔ nyo pàdǎ gbo. Dè dε gběi-gběi wè bé m̄ dyuò dyí bá cěé-dèò jè dyíε mε dyiin dεε céè-céè mú, ké m̄ mε dyé ti bé m̄ kée jè cě dε cěé-dèò nyo mu bó dyí kòùn wěε mú.

(2) Kà bé m̄ nì ti dyééń bó cěé-dèò nyo kɔ bó dyíε jèεε, zà Wódómà 1-3, Wódómà 5, kè Wódómà 10 wuquún, bé m̄ ké vósi bǎò hwìdǐi nàin.

Céé-dè 10

Wódòùn-hwìèò

Ɖe-cé-céò nàin-nyòò me dyuò de nìà ke dyí:

Nyue bé de-cé-nyò běò ké bǎ nòmò dyíinò cē-cē báà mee-dè tòà sǎà-kpùǎ jìie jè cē.

Wódómà-cèè-dèò da-zà-zà

Pòò poe ma gbo bé ɔ ké dé Wódòùn-hwòdòò mú mu. Ɖ mó bé ɔ ké ma dé bǎ nòmò dyíinò cē (Wódómà 1:15), bé ɔ ké ma jáà-po-nyò bě nì déee kpéí po (Wódómà 1:11-12), kè bé ɔ ké ma gbo-kpá-kpá dyé sòin dé Wódòùn-còcìò gbo bó kùà bé ɔ ké ma kà dé Sépèin-bòdòò kǒ nyuee jè (Wódómà 15:24).

Xwíníin kǒ jè Pòò céè ma kà céè-dèò Wódòùn-nyò běò gboee mò bé ɔ ké ma ɔ miòùn kè Gèdèpòò-wùdù bá pò-pò dyíie jáà-po-nyò bě nì ma dé Wódòùn-hwòdòò múee da zàin. Kà céè-dèò nyua pò-pò jè kǒin zàin nyee tèmèin nyòun dyí kà bé ɔ mò céè-dè kpa de dò bé Gèdèpòò-wùdù-bódó-bǐin-nyò séin ké kùà mú nyùin nye.

Pòò poe ma gbo bé ɔ ké dé còcì nì ma kà dé Wódòùn-hwòdòò múee gbo gbo pòin hwè bé ɔ ké ma Gèdèpòò-wùdù dé Sépèin-bòdòò kǒ kpa. Sépèin-bòdòò mò gbě kíin-kíin kǒ mú bé Wódòùn-nyò bě cí ma hwo dé xwía-wákàò kǒ dyí, dè bé Wódòùn-nyò běò nìin xwí jè dèin ma gbo ke.

Kà Pòò nyue ma gbo poe bé ɔ ké ma dé Wódòùn-hwòdòò mú mu, ɔ se ma ná dé mu. Wa kpǒ ma ɔ dé Jùdúsèdèin-hwòdòò mú. Ti ɔ dǎa ma dyé kà bé wa se ma ɔ zaaò wǒ poe mó dyí-sédèin-kà kee, ɔ kpa ma zaaò Síízè gbo. Pòò kè nyo bě nì ma dé méèò múee kpǒ ma fùà-fúá miò bó mu jè, ké méèò wáqáin ma wa, kee ɔ nyini ma dé Wódòùn-hwòdòò mú bó zǒ màà A.D. 60 kee xwíníin. Ɖ mò ma kpòdò-dèin-nì-nyò. Wa po ma Pòò dòun gbǒ dò mú dyeo, kee wa wǒ bé nyo bě ké ma ɔ gboi té. Ké Pòò dú ma Kédèi bì kùà nyu kpàí, ké ɔ bǎ bein ma dé Wódòùn-hwòdòò mú dyi dà séin (Àpòsò 28:30-31). Pòò dá de bě kpá ma kà ɔ gbo dé Wódòùn-hwòdòò múee kpá ma bé bǎ nòmò dyíinò ké dyúa mu jè (Fèdópìò 1:12). Nyo bě taba ma Gèdèpòò hwidǐí, jéé kee, nyo bě nì ma kà dé Síízè bídí-gbǒ xwíníin nye. Ti zǒ sǐ dǎ ma ziee, wa buè ma Pòò, kee à se dyuò kebì ɔ nyini ma dé Sépèin-bòdòò kǒ ní.

Kee de dò bé à se múin wǒ deee mò, kebì ti bé Pòò zòin kà wa bé wa kéà ɔ gbo kpá bé ɔ kéà ɔ Gèdèpòò-wùdù-bódó-bǐin-kùàò dyúa kpa kee, wa kpá ma ɔ gbo ní. Nyo dò béin dèi dièè, bé ɔ ké níin, “Xwíníinò nyé kǒ jè mò mò nyo bédé bé ò kéà mu ké?” Ɖea jèee, Pòò dè ma Wódòùn-cèè-dèò gbo dyiin dé ɔ bǎ-nòmò-dyíin-kpa-kùàò da-zà-zà mú (Wódómà 1:1). Sòin bóee gboee, ɔ zàin kǒin kà Gèdèpòò nyu ma ɔ dǎa ke kè kà Gèdèpòò nyu ma bó ɔ gbo niè bé ɔ ké àpòsò jǔ bó bódó-dù kà kò dò běè nyo běò bì ke (Wódómà 15:15-20).

Dyi-diè-dèdò dò mò, “Đé kǎ jè nyo séín bédé bé wa kéà bǎ nòmò dyíinò wǎ ké? Ti díé bǎ ní wa se dyè bǎ nià ke wǎo mó dà séín.” Bódó séín bé Pódò mu ma kǎe, ɔ cǎ ma dé bǎ nòmò dyíinò jè, kà bé bǎò mò bó nyo séín bìe (Wódómà 1:14-16, Wódómà 10:12), ɔ kè kà ɔ kpa de bé nyo séín ké Gèdèpódò-wùdùdò wǎ ke (Wódómà 10:14-15). Pódò tèmèin nyoŋn dyí kà bé bǎ nòmò dyíinò mò bó nyo séín nì bódó-kpàà kǎe bì, ké nyo séín bédé bé wa kée dùŋ gbo tò ke.

Kà Wódómà-cèè-dèdò nyo ma niè bó tia baqaa kè kà ɔ nyo niè bó zǎe ke

Wódómà-cèè-dèdò nì kǎa kpa de kǎ jè Pódò cèè kà ɔ kee nyueŋ ke. ɔ nì kà Gèdèpódò-wùdù-dyi-bein-kǎa nyo de kpaa kee jè cǎin ke. Cèè-dèdò nì kǎa pàdǎ nyueŋ m̀o. Pódò zain kǎin xwíníin kǎ jè nyo séín bédé bé wa kéà bǎ nòmò dyíinò dùŋ gbo tò ke. Kà dyúádòò, kǎa ɔ zain de bé bǎò jǎe kè de nyue bé nyoŋn béàin pǎe dyíin dée dùŋ-gbo-tò-tò dùnùn múe jè kǎin. Pódò jǎ ma nyo bǎ bé wa se ma ɔ cuò-wùdùdò dyi kpǎe wudu bǎe gǎ. Gèdèpódò-wùdùdò bé Pódò wáqá ma dé de bǎ nià ke kǎin-zain-zain múe kè kà ɔ nyo bǎ nòmò dyíinò bá bo deín tabaa kee jè cèè dé cèè-dèdò dà pàdǎ.

Wódómà-cèè-dèdò zain tèmèin-dè bá pǎ-pǎ dyíe jè kǎin. Pódò tèmèin-dè bá pǎ-pǎ dyíe nyue ké ɔ vǎ ma Júu-nyò bǎò nyo bǎ néin kà sàà mé jè jii kǎe kè wa niin tèmèin-dè bǎ bá pǎ-pǎ dyíe gbo.

Gàa dò mò Wényó Tédèdò kee dá Pódò hwòdǎ-kpàin-dè kǎ jè ɔ cèè kà Wódómà-cèè-dèdò kee mò bé ɔ ké hiqì-kpà bá Kédéi bǎ nòmò dyíinò tèmèin jè dyíe de kè bé ɔ ké Dèè-wùdù Sùà gánàò da za.⁴

Gèdèpódò nyùn Wódómà-cèè-dèdò kǎa mú bé ɔ ké jǎa-dè zi de kpauŋ bǎ kǎ jè dǎ ma nyoŋn hwiqǎi sò kee wa hwiqǎi dyà de.

Zǎ mò 386 ke múe, gàa dò mò Àgósiniin nyee pǎe ma gbo bé ɔ ké nàmàŋn gbo sò, ti ɔ zà ma Wódómà 13:13-14 wuduún wǎ.

Zǎ mò 1515 ke múe, Mátǎin Đútò hwòin ma de mò Wódómà 1:17 xwíníin nyee dyédéi. ɔ dyé kà bé nyo mò nyo bédé hwiqǎi-taba-taba pǎin kà nyoee mò nyo mu Gèdèpódò zaa-wǎ-po-poò xwaŋn pǎun wǎ. De nià ke nyue ké ɔ de ma pǎ-pǎ bé ɔ móà dyi bó ti pàdǎ xwíníin nyee hwòdǎ kǎ gáná cá. Púe hwiqǎi-taba-taba mòà ma ɔ cuò-wùdùdò hiqì-kpà, kà bé hwiqǎi-taba-taba dònùn béin nyue bé nyo ké pǎ ke.

Zǎ mò 1738 ke múe, Jǎ Wésèdè dǎ ma pǎ-pǎ bé ɔ dǎ ma kà dyi mó bó zǎ báun-báun xwíníin nyee hwòdǎ kǎ de kpǎi. De nià ke kpà ma ná ɔ bì ti bé ɔ kè gàa-dyù gmò díé bǎ nì ma dyí-poin-poin dò mú ke. Ti séín xwíníin nyee, gàa-dyù gmò bǎ nià ke poin ma dyí bé wa kée cǎ kà Kédéi-deín-nà-nyò ké Gèdèpódò-wùdùdò kíqí síe nyue. Ti bé nyo dò nì ma Đútò cèè-dè dòè dà dò wuduún zàŋn bá Wódómà-cèè-dèdò dyíe, Đútò hwòdǎ-dyùàò sùmù ma cá dé ɔ xwíníin. ɔ mò ma de kíà dyí dò cá bó ɔ bì. ɔ cǎe ma, ké ɔ dá, “Ní hwòdǎ tǎe dyi kà bé m̀ dǎ Kédéi hwòdǎ kǎ

⁴ Wényó Tǎdèdò, “Wódòun-nyò bǎò jè Da-zà-zà,” *Dèè-wùdù Diè nì Xwi-wùdù múe*, 1534.

dè ke. M̄ dè Kédèi dòn hwòdō kō bó ní pò-pò jè: ké ɔ tèmèin r̄m dyí kà bé ɔ dǎ ní nàmàũn b̄èò dyi gbaà, ké ɔ dǎ m̄ nàmàũn kè ḡiɔ xwaún buè ke.”⁵

Gàa-dyù gmò tǎ b̄èè dèè ma hwòdō kō kà bé Wódómà-cèè-dèò múin-w̄ó-w̄ó po nyo bé ɔ mó b̄ò nòmò dyiinò dyi beèn dyi xwéééé v̄a kō ke.

Wódómà-cèè-dè gànàò mò wuɖu cèè kà dé Wódómà 1:16-18 múe jè kōin-zain-zain.

Ɖe séin cèèà dé v̄osi 1-14 múe tò ɖe bé Pòò c̄èà dé v̄osi 15 múe j̄i. Ɖ c̄e dée, ké ɔ dá, “Ní hwòdō móo xwéé bé r̄m ké b̄ò nòmò dyiinò c̄e.” V̄osi 16-18 zain ɖe bé b̄ò nòmò dyiinò j̄ũ ke kè xwíníin k̄ò jè nyo séin k̄ò bé wa kéàà d̄ũ gbo tòe jè kōin. B̄ò nòmò dyiinò mò cuò-wùd̄u bá kà nàmàũn-nyò b̄e béin dyi séd̄èin dyiin dé hwid̄j̄i-taba-taba múe jè dyí. Xwíníin k̄ò jè nyoũn séin móà cuò-wùd̄u nià kee mò sepóedé nyo séin ni Gèdèpòò dyoɖòò xwíd̄i jè.

Ɖe d̄ò à béin c̄e ɖe bó xwíníin j̄é k̄ò jè Pòò cèèà Wódómà-cèè-dèò kee mò, cèè-dèò mò b̄ò nòmò dyiinò kōin-zain-zain, dyiin dé Gèdèpòò gmaò mú, kà nyo séin bé wa taba Kédèi hwid̄j̄ie, wa mu pòun, ké nyo séin bé wa se ɔ hwid̄j̄i tabaa, zaa mu wa kp̄ũn w̄e.

Dè bé Wódómà-cèè-dèò jèd̄èin dyúie mò dée 10:13-15 mú, dè bé Pòò zain kōin xwíníin k̄ò jè b̄ò-nòmò-dyiin-kpa-nyò b̄èò bédé bé wa kéà b̄ò kpa w̄éé ke. Nyoũn pó dyiin dé hwid̄j̄i-taba-taba mú, kee wa se b̄ò nòmò dyiinò hwid̄j̄i tabaa béin, ɔ sèin ké wa w̄óo dye hwè.

Kà Wódómà-cèè-dèò nyu b̄ò nòmò dyiinò jè c̄e ke

À béin b̄ò nòmò dyiinò jè kōin zain dyiin dé v̄osi b̄e sò dé Wódómà-cèè-dèò múe mú dòn. B̄ò nòmò dyiinò c̄e-c̄e nià kee, ti d̄íé b̄e ní à d̄ain “Wódòun-hwièò.”

Ɖé b̄ò nòmò dyiinò jè kōin-zain-zain múe, wuɖu-d̄õin kíin-kíin ni v̄osi séin múe mò nyo zi ɖe krauñ miò.

Wódómà 3:23

“Nyoũn séin dǎ nàmàũn nyu, ké wa se Gèdèpòò d̄íin-d̄iinò bédé.”

Nyoũn séin dǎ nàmàũn nyu dyiin dé ɖe b̄e bé wa dyuòè kà wa mò ɖe gbà kee nyu-nyu mú.

V̄osi nià ke tèmèin à f̄uà-f̄uá-dè séin bé nyoũn b̄e bédééé jè dyí. Wa sèè Gèdèpòò wuɖu nyu d̄ò. Wa dǎ Gèdèpòò wuɖu mú jaɖa k̄éé-kà. Nyo dyúáɖò se dé wa hwìè ni bé ɔ ké d̄éin-dè nyu dye mòun. Gèdèpòò se nyo d̄ò dyi kp̄o béin sepóedé nyoò nyu ɖe nòmò dyiin b̄e tee jè.

Wódómà 3:10 mu dyúa, ké ɔ n̄èin ɖe dyúáɖò nià ke j̄i kō. Ɖ dá, (“Nyo d̄ò se dé wa hwìè ni, bé ɔ ké dyí séd̄èin. Nyo dyúáɖò dye mòun se ni”). Ké Wódómà 5:12 dá, (“Ké k̄à mé-mé nyu nyoũn séin k̄ò dyie, sepóedé nyoũn séin dǎ nàmàũn nyu jè.”).

⁵ J̄ó Wésèdè, *J̄ó Wésèdèè Kùà B̄e*, (Káúnsà Dìbà-hwòd̄ò: Názawid̄j̄in Cèè-dè-mú-nyuìn-gbò, n.d.), 103.

Romans 6:23

“Sepóedé de bé nàmàũn pèè nyo kee mò mé-mé, kee de bé Gèdèpòò nyí nyo bó pídyiee, ɔ mò sè-ná-sèè fèè dé Kédèi Jízè mòà à Bounboò kee mú.”

Nàmàũn-nyòè pèè-dè mò sè-ná-sèè mé-mé, kee Gèdèpòò nyí nyo sè-ná-sèè fèè dé Jízè mú.

Vósi nià ke tèmèin à de nyue bé nàmàũn mòà de vènè cáa dyí. Nàmàũn nyue ké gĩɔ mò dúí-sè-dè bó nyoũn séin bìi. Mé-mé nià ke mò mé-mé bó sè-ná-sèè tíin, ké ɔ mò zaa-wõ-po-po bé ɔ dyi nàmàũn-nyò séin kō ke.

Bó gĩɔ bé ɔ dǎà à kō dyiee wáun wēe, Gèdèpòò nyí à nyíi-dè mòà fèè, bé ɔ séèà à kǒò-dè kee.

Wódómà 5:8

“Kee Kédèi mé ma bó à bìi ti bé à mò ma nàmàũn-nyò kee. Ké kǎà Gèdèpòò nyu ma ɔ dèbèin-dèbèin bé ɔ bédéà à bìiee à dyí tèmèin.”

Kédèi mé-mèò mò nyo nyue ké à dyé ma Gèdèpòò nyíi-dèò.

Gèdèpòò se mó bé zaa-wõ-po-po dò ké ma à bìi ni fɔɔ. Kee sepóedé ɔ dèbè à mú jèee, ɔ nyu hwiè dò kǒ mú ɔ ké à wii kō bédé ke. Jízè mò ma sáa-zàin-dèò, ké ɔ mé, bé Gèdèpòò ké à nàmàũn bèò kōin zĩin. Gèdèpòò se à fòin bé à ké de béin à pó-pó dyàà kee à miòun bìi nyu. Gèdèpòò nyue ké pó-pòò wódóin à dyí kà bé à mòà nàmàũn-nyò bē kee. Pó-pòò se bó dyi-sédèin-nyò bìi, kee ɔ mò bó nàmàũn-nyò bìi.

Wódómà 10:9

“Ɔ jũ ké òm dyie mú wǒin dé òm wíin...ké òm dyie hwiqĩ taba ní..., òm mu pòun.”

De dònun béin nyue bé nàmàũn-nyòò ké póee mò, ɔ jũ ké ɔ dyie mú wǒin kà bé ɔ mò nàmàũn-nyò ke, ké ɔ dyi Gèdèpòò nyénéin-dáin-dè mòà nàmàũn-kōin-zĩin-zĩin dyiin dé Jízèè mé-mèò kè ɔ gĩɔ-wódó-wódóò múee jè jǎà po ní.

Ké ɔ jũ ké òm dyi òm nàmàũn bèò dyi táà ní dé? Ɔ jũ ké òm dyie mú wǒin kà bé òm dǎ de gbà nyue, ké òm dyi mó bé Gèdèpòò ké òm kōin zĩin ní, níi, ɔ xwíníin mò òm dǎ wǒ bé òm ké òm nàmàũn bèò dyi táà.

Wódómà 10:13

“Nyoũn séin mu Bounboò nyénèò dáun wēe mu pòun.”

Pó-pó bé Gèdèpòò nyíà nyoũn wēe mò bó nyo séin bìi.

Ɔ se nyo dò dyí sèin. De kà kò dò see à nyíe béin.

Wóqómà 5:1

“Kà à hwìdĩĩ-tabà-tabàò dǎà nyu ké à dǎà dyí sédèin nyee, à hwòdǒ-dyùà bǐè me dè dyi dé gìdĩĩ b́é ɔ nìà bó à kè Gèdèpòò púa kee mú.”

Gèdèpòò hwìdĩĩ-tabà-tabà nyu à Gèdèpòò bǎto mú, ké zǐín dúún-wáqá-wáqá dò se à bìi nì dè.

Gìdĩĩ dyi bó à kè Gèdèpòò púa nì ní, nìí, ɔ xwíníín mò à se ɔ mú-nyé-nyò bǐ dè, ké bǐǎ dò se bó à kèò kè púa nì dè. Nìí, Gèdèpòò dǎ nàmàũn b́é ɔ zàin ma kà à kèò kè gboee dyi gbaà. À dyi dyí sédèin ní, nìí, ɔ xwíníín mò zaa se à kpò dè. Hwìdĩĩ-tabà-tabà dyie nyu ké à dyi dyí sédèin ní, nìí, ɔ xwíníín mò Gèdèpòò nyénéín-dáin-dèò dònùn mò dè à mó ke.

Wóqómà 8:1

“Ɔ jèee, nyo bǐ b́é wa kè Kédèi Jízè màà nyo dyúádò kee, zaa-dúún-wáqá-wáqá dò se wa bìi nì dè fɔɔ.”

À kè Kédèi dǎ nyo dyúádò jũin, nìí, zaa se à kpò b́ein dè bó nàmàũn bǐ b́é à dǎ ma nyee jè.

Kédèi cí ma fèè b́é nàmàũn dò se mú nì fɔɔ ke, ké ɔ nyu ma dè b́é dyí-sédèin-sédèin móe dyiin dé kóqósìò kō m̀ein-m̀ein mú. Hwìdĩĩ-tabà-tabà nyue ké à xwéin ɔ bũin, ké ɔ nyue ké Gèdèpòò màà Bǎò kee kpò à jè dyi. Kà Gèdèpòò nyu à kpò kee nì pū kà à séèò kà nàmàũn dè nyu kee.

Céé-dèò Dúí-jaqá-jaqá

Zàin kōin kà b́é nàmàũn-nyòò b́ein pòe dyiin dé Gèdèpòò baà-baà mú kè dyiin dée mú-wóin-wóin mú kà b́é ɔ mò nàmàũn-nyò, ké ɔ mó b́é Gèdèpòò ké ɔ kōin zǐin, sepóedé Jízè mé ma, ké ɔ wóqó ma gĩò bó ɔ nàmàũn bǐè jè ke.

Kà m̀ ké Gèdèpòò-wùqùò céé nyu kè kà m̀ kée kùà gbo poe nyue

Dé hwìè nìà ke múee, kà m̀ ké Gèdèpòò-wùqùò céé nyu kè kà m̀ kée kùà gbo poe nyu nòmò dyiin nyee mò, m̀ me po vósi dò dò séin m̀ kèà kùà mú nyùin dé Wóqómà-cèè-dèò múee bǐ kō. M̀ b́ein vósiò bǐ hìdĩi dèi poe mɔɔ m̀ b́ein bǐ wɔdɔɔ xwídĩi poe dé nì Bábòò mú. Ɔ dǎ ná nĩin, po wa dò-dò séin nòbà dò kō dyiin dé kà nì mu wa wuquún zàà kraun wèe mú. Ɔ hwoin kà: vósiò nyo m̀ kèà wuquún zà kǐin nyee, poe nòbà 1 kō.

Nyu bǐ nòmò dyiinò cē-cèò xwai. Zà vósi dò-dò wuquún b́é m̀ kée jè kōin zain. Vósi bǐ céèà dé dyiíee, f̀nò-hwòdǒ bǐ nì dé waà wuqu-dǐin-kǐin-kǐin bǐè múee jè ní qáa ké m̀ hwìdĩi sò. Ɔ dǎ ná nĩin, hwè ké m̀ béàin wuqu tòò bǐ nì vósiò múee jè kōin zain, ɔ jũ ké wa dyi m̀ gbo kpáa b́ein ní. Dé nì dè-kōin-zain-zainò múee, m̀ se bédé b́é m̀ ké wuqu jéé bǐ céèà nō céé-dè nìà ke múee kùà mú nyùin wéé.

Céé dè m̀ kèà tèmèin nyee nòmò dyii, b́é ti m̀ muè tèmèin nĩin nyee, m̀ ké se dà kà kò dò gmò, kee b́é m̀ ké dé Bábòò mú gmò dònùn.

Ɖe-cě-cěò nàin-nyòò me dyuò ɖe nìà ke dyí: Ɖe-cě-nyò sǎ me nyu cěé-ɖè bá Wóɖòùn-hwièò jè dyíe xwai, bé wa müè běò ké wa ɖùǎ gbo tò. Wa séin me dèèn dós kōin ɖe wa bēin nyue bé ɖe wa müè běò nyua xwai e ké dyiin nòmò miò ke. Ɔ ɖǎ ná niin, ɖe-cě-nyò běò me ge mú dú sǎ-sǎ séin, bé wa ké ɖeò xwai nyu. Ɖe-cě-nyò ɖò-ɖò me zain kà ɔ mòmùn nyue múin wǎ kēe jè kōin kra sǎ, bé nyo kà kò ɖò bē ké ɔ ɖùǎ gbo tò.

Cěé-ɖè 10 Taún-kùà

(1) Cě bǎ nòmò dyiinò nyo tā mɔɔ nyo pàɖǎ gbo dyiin ɖé Wóɖòùn-hwièò jè cě-cě mú. Cèè ɖe gběi-gběi bá ɖe m kè wa muà cēin nyee jè dyí, bé m kée kōin zain bēin bó ɖe-cě-tiò nyo mu bó dyí kōin wēe baɖa.

(2) M me dyé ti bé m ké vósi bē báà Wóɖòùn-hwièò jè dyíe cèè (sòin ɖé nì Báɖòò mú ɖòùn), bó ɖe-cě-tiò nyo mu bó dyí kōin wēe gbo-dè-tiin. Ké ɔ me nì m hwiɖii kà nì mu ɖe wè ɖò kōin zain bá vósi běò ɖò-ɖò dyíe.

(3) Cěé-ɖèò nyo ko bó dyíe mò Gèɖèpósò-wùɖù bá bǎ nòmò dyiinò dyíe wáɖá-wáɖá. Kà nì mu ti dyéin bó cěé-ɖè nìà ke jèe, m me po ɖe ɖíe bē dǎin mú, bé m kée dyà bó cěé-ɖèò gbo-dè-tiin. Ɔ hwoin kà, Gèɖèpósò-wùɖù bá bǎ nòmò dyiinò dyí, bé m ɖǎ wáɖá ɖò, mɔɔ m ɖǎ wǎ ɖò, mɔɔ ɔ nyo bé m páún poe mòmùn wē.

Cěé-ɖè 10 Sǎ-kǎún-dyi-po-po

Cèè vósi bé à nyuàin kùà mú ɖé Wóɖòùn-hwièò bǎ-nòmò-dyíin-cě-cěò mú ke. Bó vósi ɖò-ɖò xwíɖíie, cèè bó ɖe wè ɖò bá vósiò jè dyí. Mòmùn ɖá bé m ké ɖe vósi běò cěà kēe cèè.

(1) Wóɖómà _____

(2) Wóɖómà _____

(3) Wóɖómà _____

(4) Wóɖómà _____

(5) Wóɖómà _____

(6) Wóɖómà _____

(7) Wóɖómà _____

Cĕĕ-dĕ 11

Gĕdĕpòò-wùdù Bá Bǔ-nòmò-dyíinò Dyíĕ Wáqá-wáqá

Cĕĕ-dĕò jè kōin-zain-zain

► Đe-cĕ-nyò dò me zà 1 Kòdĕíntìò 1:17-25 wuquún bé nyo tòò bĕò ké ɔ gbo dũũ tò. Hwièò nyĕ kò mú Gĕdĕpòò pòin nyo bĕ nià mú gboũn wĕe ké?

Júù-nyò bĕò nì ma kpé dyi móun bé wa ké waà bóqòò gbǎà. Wa nì ma Gĕdĕpòò-wùdù bédé kpé, ké ɔ bédé zàse bĕ kee dyi móun, bé ɔ kĕe nyoũn dyi tĕmĕin kà ɔ béin wa gbǎà ke.

Bóqò-dù kà kò dò bĕè nyo bĕò nì ma fònò-hwòqđ dyi móun bé wa ké bóqò-kpàà hwòqđ-fònò-dĕ bĕò kè kà wa ké mú zain nyuee jè múin wǒ. Wa nì ma nyo ké đe wa nì ma kà móun wĕe jè wa gbo cĕe dyi móun.

Kódq̄sìò tò Gĕdĕpòò gbo-dyi-dyi kè sáa-zà-zà jìi. Bó Júù-nyò bĕ nì ma kà kpé móun wĕe bìiee, ɔ nì ma kà kpĕè-dyí-hwè-hwè nià ke đé wa gbo. Đé Bóqò-dù kà kò dò bĕè nyo bĕ bé wa nì ma kà bóqò-kpàà nìin kpé bĕò jè vōun wĕe gboee, ɔ nì ma kà đe cá-cá nià ke đé wa gbo. Jéé kee, Gĕdĕpòò tĕmĕin ma ɔ kpĕò kè ɔ hwòqđ-fònò-fònò nyoũn dyi đé Kédĕi mé-mĕò mú. Kódq̄sìò nì ma kà kpĕè-dyí-hwè-dĕ kè đe se đe kpa nià ke đé Gĕdĕpòò gbo dyeo, kee ɔ jè kpa ma đe miò ké ɔ zi nyoũn-dyù nìin gana dyi.

Nyo bĕ kò hwiđĩi-pòin-dĕ bĕ mǎà đe gbà saá-saá sòin đé wa đe xwíinín nyee, bǔ nòmò dyíinò mò đe cá-cá đé wa gbo. Wa bédé bé wa ké waà nàmǎun bĕò dyi táà, bé wa ké Gĕdĕpòò bo zǔ bũdũin. ɔ nì kà đe cá-cá nià kee đé wa gbo, sepóedé đe nyoũn bĕ mó wǒo dyíiee mò kà wa ké waà hwòqđĕ mǎò-dĕ bĕ dyĕe nyu ke.

Gĕdĕpòò đǎa gbo po bé ɔ ké nyoũn pòin dyiin đé bǔ nòmò dyíinò mú. ɔ đǎ kũà mǎà bǔ nòmò dyíinò jè nyoũn bĕ gbo-cĕ-cĕ kee jǎà-po-nyò bĕò nyí. Wuqu mǎà Gĕdĕpòò-wùdù-wáqá-wáqá kee se bé nyo dò ké nyo kúq̄úú bĕ gbo wùdù dòun wĕ, kee ɔ mò bǔ nòmò dyíinò cĕ-cĕ đé hwiè kò-kò bĕ mú đekè. Đe bé vósi bĕò tòà jìie se đe bé Gĕdĕpòò-wùdù-wáqá-wáqá đé píe ké hwiè dò bé Gĕdĕpòò dè dyíiee jũ ke. Đe bé vósi bĕò kpàin hwòqđĕe mò Gĕdĕpòò mó bé nyoũn ké bǔ nòmò dyíinò cĕ.

► Đé vósiò kpàin hwòqđ bé ɔ dyi níin kódq̄sìò jè cĕ-cĕ mǎà đe cá-cá bó nyo bĕ seà jǎà poee gbo ké?

Đe mò Gĕdĕpòò-wùdù bá bǔ nòmò dyíinò dyíiee wáqá-wáqáà xwíinín nys

À béin wuqu mǎà Gĕdĕpòò-wùdù-wáqá-wáqá kee mú sũen bé ɔ ké Gĕdĕpòò Wuquò jè cĕ-cĕ đé hwiè kò-kò bĕ múee jìi tò. Kee wĕé kee, đé cĕĕ-dĕ nià ke múee, à mu wuqu mǎà Gĕdĕpòò-wùdù-wáqá-wáqá kee kũà mú nyùin đé ɔ hwiè jééò mú: bé ɔ ké nyo bé ɔ nì Gĕdĕpòò Wuquò nyo bĕ pòin dà dò dyíe gbo cĕin nyee jìi tò.

Gèdèpòò-wùdù bá bǎ nòmò dyíinò dyíεε wáqá-wáqá mò ɔ jǔ ké m̄ dyi bǎ nòmò dyíinò nyo bě bé wa pòin dà dò dyíεε gbo wáqá níε. ɔ se de bé m̄ ké kōin-wùdùin-dè séin m̄ ɔ vósi séin kpá m̄ wíin nyεε wa dyúa dyá pūε. De m̄ kéà cēε mò bǎ nòmò dyíinò.

Gèdèpòò-wùdù bá bǎ nòmò dyíinò dyíεε wáqá-nyòò me nyuεε mò, ɔ me vǒ bé nyo bě nià ɔ gbo dǔǔ tòēn nyεε ké Gèdèpòò-wùdùò dyi kpǒ wàqà, níí bé wa ké gbo zǐàin wàqà. ɔ me po Gèdèpòò-wùdùò páún nòmò dyíin bé ɔ ké nyo bēò hwòdǒ gbo zǐàin béin.

Bǎ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò me ma mú bé ɔ ké cuò-wùdù nià dé ɔ Gèdèpòò-wùdùò múεε páún po, hwè bé ɔ kée wáqá. ɔ se Gèdèpòò-wùdùò wáqáa ni bé ɔ ké nyo bēò de tēmèin gáná cá. Gèdèpòò-wùdù-wáqá-nyòò me vǒ bé ɔ ké Gèdèpòò-wùdùò bé nyo bēò dyi dǔǔ gbo tò ní, ɔ kée nyu bé wa ké gbo zǐàin nyεε wa gbo wáqá. Dé ɔ cuò-wùdùò múεε, ɔ me zain bǎ nòmò dyíinò jè kōin, ké ɔ me zain kōin de nyo bě nià ɔ gbo dǔǔ tòēn nyεε ké nyu bé wa ké bǎ dyi kpǒ ke ɔ kè dèin-dè bě bé Kédèi gbo-dyi-dyi mu wa bìl nyuùn wē.

Nyo bě ɔ kéà Gèdèpòò-wùdùò gbo wáqáa me mò nyo bě bé wa ni gidǐi dà dò m̄ ɔ dé cǒci-gbò dò mú ke. Ké deεε, ɔ béin nyo bě bé wa pòin dà kà kò dò dyi bó xwíníin kà kò dò jèεε Gèdèpòò-wùdùò gbo wáqáa deké. Nyo bě ni náa mu dyε bǎ múaùn dyi kpáin m̄ wa seε múaùn dyi kpáin mu.

► Dē kè dē m̄ dǎa dyé ké wa dǎ bǎ nòmò dyíinò cē dò ké?

Bo-bě bé bá Gèdèpòò-wùdùò bá bǎ nòmò dyíinò dyíεε wáqá-wáqá dyíε

Nyo bě ni dé cǒci-gbò múεε Gèdèpòò-wùdùò gbo wáqá-wáqá kè nyo bě pòin dà kà kò dò dyi bó xwíníin kà kò dò jèεε Gèdèpòò-wùdùò gbo-wáqá-wáqá bédé zain-gbo díé bě. Kà ɔ nià náa, níí, à mu bo-bě bé bá Gèdèpòò-wùdùò bá bǎ nòmò dyíinò dyíεε wáqá-wáqá dé cǒci-gbò múεε da zàun kíin bó bǎ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò bìl. Níí, dé cēé-dè nià ke dà dò deεε, à mu à mú Gèdèpòò-wùdùò bé m̄ ké wáqá dé píεε jè cēin.

(1) Zain Gèdèpòò-wùdùò dà jéé dò jè kōin.

Gèdèpòò Wuquò bédé kpé, ɔ jèεε, Gèdèpòò-wùdùò-wáqá-nyòò bédé bé ɔ ké ɔ kǔà mú nyuìn. Gèdèpòò-wùdùò-wáqá-nyòò se bédé bé ɔ ké de séin bá vósi m̄ ɔ vósi bě ɔ muà jìl tòun wēε jè dyíεε kōin zain séin. ɔ me nyuìn vósi jéé tabaà ɔ Gèdèpòò-wùdùòò bá bo dein nyεε kǔà mú. De ɔ me gmò dya deεε mò, ɔ wuqu kpa de bě bé ɔ muà cēin niin nyεε, vósi bé ɔ muà wuquún zain wēε me taba wa bá bo dein. ɔ dyi ná niin, níí, ɔ ni Gèdèpòò Wuquò kpéò kǔà mú nyuēn. ɔ ní dá bé ɔ ké vósi dòè wáká dò kǒ xwíníin bédé kòēn bó de ɔ nià tēmèin nye gboεε kǔà mú nyuìn.

(2) M̄ me zà wuqu bě m̄ à nàmàùn-dyi-táà-táà kè hwiqǐi-taba-taba keε xwíníin mú.

Nyo bě nià m̄ gbo dǔǔ tòēn nyεε mu dyε fònò-hwòdǒ kò-kò bě bédéin bá de mò wuqu bēè xwíníin nyεε jè dyi. Wa pòēn hwiqǐi kà ɔ jǔ ké m̄ dǎ ni nàmàùn bēò dyi táà ní, níí, m̄ dǎ ni fèèò Gèdèpòò xwáqáún zain, ké ɔ muà m̄ dyi kpòun wē. Wa bédé bé wa kée dyuò kà bé nàmàùn dyi-táà-táà xwíníin mò m̄ kpá wíin bó ni nàmàùn bēò jè gáná cá, ké m̄ dǎ ti dyé bé m̄ ké wa xwaún bué ke.

Nyo bẽ nià dũ tòn nyee mue dyè hwĩdĩi pòin kà bẽ hwĩdĩi-taba-tabà xwíníin mò bẽ ìn kè biè-kròò dò jè jǎà po mɔɔ bẽ ìn kè gma bẽ bá biè-biè dyíee dyi kpõ ke. Wa bédé bẽ wa kée dyí dyuò kà bẽ hwĩdĩi-taba-tabà pòin kà nyee mò bẽ ìn kè hwĩdĩi taba kà bẽ Kédèi mé ma bó ni jè, bẽ dyiin dée múee, ìn kè pò-pó bédé ke.

(3) Gmò de nià ke dya tíin-tíin. O jũ ké nyo dò dyi Kédèi-dèin-nà-nyò jũ wàdà cá ti bẽ o zĩàin gbo nyènèè ke ní dé?

O kpèin nyo báún-báún hwĩdĩi de mòà Kédèi-dèin-nà-nyò jũ-jũ xwíníin nyee, o kè de bèin nyee bẽ nyo dò kè Kédèi-dèin-nà-nyò jũ ke. Wa poèn hwĩdĩi kà bẽ Gèdèpòò-wùdù-wáqá-nyòò ni wa ganaún kpõin bẽ wa kè Gèdèpòò biè ke kè bẽ wa kè o cóciò mú kpá ke. Wa mue dyè hwĩdĩi pòin kà bẽ o mó bẽ wa kè gma-xwĩdĩi-ni-fèè cíe dyí dú pũ ke. O me ni ìn hwĩdĩi kà bẽ o jũ ké nàmàun-nyò dò dyi gbo zĩàin ní, o dǎ o nàmàun bèò dyi táà, kè Gèdèpòò dǎ o kòin zĩin, kè o kè Gèdèpòò dǎ bǎto jũ ke.

(4) Dyé de gbà bẽ bẽ nyoũn bẽ cǎà kà bẽ wa mò Kédèi-dèin-nà-nyò bẽ ke.

Dé bóqó díe bẽ kóee, nyo báún-báún poèn hwĩdĩi kà bẽ wa mò Kédèi-dèin-nà-nyò bẽ ke. Wa poèn dyè hwĩdĩi kà bẽ wa mò Kédèi-dèin-nà-nyò bẽ, sepóedé wa dǎ cóci mu dò, kè wa dǎ nyoũn bẽ nòmò dyiin dyí nyu, kè wa po de díe bẽ jè jǎà, mɔɔ kè zũũn-dè dò dǎ wa gbo kpá dò jè. Bó Kédèi dyi-kpõ-kpõ wáún wǎe, dè gbo-kpõin-kpõin ni bó nyo kè Gèdèpòò púa kee kè kà nyo nyu Gèdèpòò wudu nyee o jũ ké nyo dǎ gbo zĩàin níee me dũn.

(5) Nyue bẽ nyo bẽ ní mu cóci kee kè ni wuduò múin wǎ.

Bó wudu bẽ bẽ cóci-nyò bẽ dòn wǎ múin nyee poe. Bó Gèdèpòò-wùdùò xwédé-dù tòn bẽ niin kpede dyí poèn, bẽ nyo bẽ nià ìn dũ gbo tòn nyee kǎ dǎ kè se de ìn nià cǎin nyee múin wǎ.

► Dé mò wudu díe bẽ bẽ po dé bèè cóciò mú, bẽ nyo bẽ ni dé ni gbèèò múee se múin wǎ kè?

(6) Cǎ nyo bèò Gèdèpòò nyo-kòin-zĩin-zĩinò kè gbo-kpõin-kpõin ni bó nyo kè Gèdèpòò púa ke o kè sè-ná-sèè fǎè jè gbo.

O jũ ké ìn dǎ wódó de dje ní, ní, de bẽ nià ke mò kpáná zi de kpauín bẽ bẽ ìn mu dyèin nyee. Tèmèin nàmàun-nyòò dyí kà bẽ nàmàun cíà dé o múee mò de vènè cá ke. Cǎ wa zaa-wõ-po-po nià dé dyúa ke kè sè-ná-sèè nyo-gǎ-dyéin-dyéin muà nyo bẽ se jǎà poee kó dyiin nyee jè gbo.

(7) Mòũn dǎ bẽ ìn kè wa kpáná bẽ kǎ jè se cèè-dé bǎ nòmò dyiinò múee nyénéin dǎin.

Ti dèè baqáin, nyo bèò díe bẽ mue dyè hwĩdĩi pòin kà bẽ bó Gèdèpòò nyénéin-dǎin-dè mòà pópé wáún wǎe, o bédé bó nyénéin-dǎin-dè díe bẽ dee. O hwoin kà kpódó-dyùàò mótó-dè bẽ bẽ Gèdèpòò nyí nyo ke, mɔɔ de bẽ nyo dyé sòin dé cóciò múe, mɔɔ mú-zain-zain, mɔɔ wé-nyò dyi-kánáin-kánáin, mɔɔ de tòn séin bèin nyee bẽ nyo cí-cí kè dyiin nòmò ke. O jũ ké wa dyi kà ná hwĩdĩi pòin ní, ní, wa mu dyè kpáná bẽ nià bóee mún dòn pũ, kè wa se gbo zĩain mu ganá cá.

Ì bèin wa gbo kōin zain kà bé ɔ jũ ké Gèdèpòdò dyi nyo dòè fèè nàin niin, níí, ɔ gmò nyoò dyí, ké ɔ po ɔ mana kō, ké ɔ kpa nyoò gbo dé ɔ fùà-fúá-dè séin múe. Kee wéé kee, à me bóo wa gbo cēe kà bé Gèdèpòdò mu waà fùà-fúá-dè séinò dyi zīn ɔ jũ ké wa dyi Kédèi dèin-nà-nyò bē jũ níe. Cí-cí mu dyè mú kàmàün bó nyo díé bē bìì bó gǎ bē wa mu wa dyèin nyee jè.

(8) Ì dyi nyo dò Kédèi gbo dyàà mó ní, bó de bē ɔ ké nyu hwè bé ɔ ké cóci jéé dòè nyo jūee jè ɔ gbo cēe.

Nyo bé ɔ dyià Kédèi gbo djeee bédé bé ɔ ké cóci dò mú nì mɔo bé ɔ ké cóci dò mú kpá wàdà cá. ɔ bédé bé ɔ ké cóciò jè ì gbo kōin zain. Ì dyi nyo dò péí poeñ nì bé ɔ ké ɔ nàmàün bēò dyi táa ní, níí, ì se bédé bé ì ké de bē ɔ kō ɔ ké bédé hwè bé ɔ ké cóci mú kpáa jè ɔ gbo cē. De me kpō bō-nòmò-dyíin-kpa-nyòò hwòdōee mò bé ɔ kée nyu bé nyo nià ɔ gbo dùũ tòen nyee ké Gèdèpòdò dyí dyuò.

► Nyo dò dyi nì cóciò mú kpáa mó ní, dé bē cóciò mó bé nyoò ké nyu, bé wa se pò-pó dyí bá ké?

(9) Bó de kàmàün-kàmàün bē bé nyo dò ké bédé, mɔo nyo ɔ ké jũ hwè bé ɔ ké Kédèi gbo dyiee jè cēe.

Dá nàmàün-nyòò bé ɔ ké nàmàünò nyo kō jè ɔ mòun wó múin nyee jè cē. Bó ɔ de kàmàün-kàmàün bē bá fèè dyí, bé ɔ bèin jáà-po-fèèò mú ti pàdǎ nyue hwè bé ɔ kée múin wóee jè ɔ gbo cēe. Bè nyo dò ké nàmàün dyi táa, bé ɔ ké hwiqí-tabá-tabá bédéee, ɔ mò de kàmàün-kàmàün dò cá bó ɔ bìì. Bó de kàmàün-kàmàün bē bèin nyue bé nyoò ké bō nòmò dyíinò bó kee jè cēe.

(10) Zain de ì mó bé wa ké nyuee jè kōin.

Bóo hwiqí poen kà bé nyo nià ì gbo dùũ tòen nyee dyuòè kà bé ɔ kō ɔ ké baà, bé ɔ ké Gèdèpòdò dyi diè bó kōin-zīn-zīn jè ke. Ké bóo hwiqí poen kà bé ɔ dyuò bó Gèdèpòdò-wùdù-kō-wáqáin-gbààò dyúa dyie bé ɔ ké kòdù hwuqu taba ke. ɔ jũ ké ì dyi nyo bēò dyúa dá bé ì wa dyi diè ní, níí, ì me zain de ì mó bé wa kèà nyuee wa gbo kōin. Nyue bé nyo mò dē-nyò dé cóciò múee hwòdō ké kpéí kpá bó de ì muà cēin nyee nyu jè.

Nyo bē de kpō hwòdōee bìì baà-baà

Nyoün bē bèin dyí poen bé wa ké de kúqú bē jè baà. Ti díé bē ní pásòdò dò poen nyoün bē dyí bé wa ké hwòdō-kpō-dè kò-kò bē jè baà. Bo-bē bē nià dōin mú dà bíqíee see cē kà ì bédé bé ì ké de séin jè baà wéé ke. Bo-bē bē nià kè tòè jì kà bé bō-nòmò-dyíin-kpa-nyòò me baà nyo bē bé wa tò ɔ Gèdèpòdò-wùdùò gbo dùũ, ké wa kpōo dyiee bìì ke.

Pásòdòò me nyue bé wa ké nyo díé bē de tèmèin dé cóciò mú, bé wa ké nyo bē nià pò-pó jè baàün wēe gbo kpáa bèin. ɔ me dyèin nyo bē nià ke ti bé wa ké nyo bē ɔ mu dáün bé wa ké bō-nòmò-dyíin-kpa-nyòò bē jūee gbo kpá.

Ti díé bē ní nyo bé ɔ móà gbo-kpá-kpá tòè dyi, bé ɔ kèà nyoün bē bìì baà kee po waà fùà-fúá-dèò kō, ké ɔ se wa gbo kpáa bèin. Pásòdòò me kpain dyéqéí bó dyí-gbō-dè bē nì náa jè, ké ɔ me dyé ti bé ɔ ké nyo bēò gbo kpáa bèin. ɔ jũ ké nyo dò dyi baà-baàò hwiñ zain nì dyiin dé kpede gbà

bě xwai-nyu-nyu mú, mɔɔ ɔ dyi nyo bẽò náún-po-wùdù se dyí sédèin bẽ nyíe nì ní, nìí, pásòdòò me vɔ bẽ ɔ ké de seà dyí sédèin nyee dyí sédèin.

À poe jáà kà bé nyo dò béin nàmàun dyi táà, ké ɔ béin jáà poe mɔɔ ké ɔ béin gbo zìàin wàdà cá ke. Hwìdĩi-taba-tabà nià bóe mò nyo nyue ké à kuà dyi dé nyo bẽ bé de kpɔ hwòdòe biì baà-baà múè.

Bo-bě bẽ m kèà dyí dú dé Ðe-hwòdò-kpɔ-nyòò biì Baà-baà mú ke

(1) Nyo bẽ ɔ dǎ de hwè dé jáà-po-po múee me kpá nyo dò bé de kpɔ hwòdòe gbo, bẽ ɔ ké ɔ biì baà

Bó wɔ bẽ de-hwòdò-kpɔ-nyò dò ké ɔ miòun biì baà dòn pū, bẽ ɔ ké mu. À mó bẽ de-hwòdò-kpɔ-nyòò ké to-qu-nyò jũ gáná cá.

(2) Diè de-hwòdò-kpɔ-nyòò dyi bẽ m ké de kǒ jè ɔ nià baàun wèe dyi dyuò.

M me bóo hwìdĩi poèn cá kà ɔ nì pò-pó jè baàun wè. Ɔ me nì m hwìdĩi kà ɔ jũ ké bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò dyi Gèdèpòò-wùdù wáqáa hwo nyènèè ní, nìí, nyo pàdǎ mu dyiin bẽ wa ké de kò-kò kúdí jè baà ke. Ɔ se dyíin nòmò bẽ m ké de-hwòdò-kpɔ-nyò bẽ ɔ ni baàun wèe baà-wùdù mú zà, kee ti díe bẽ ní, jáà-po-nyò nià ɔ gbo kpáun wèe me diè ɔ dyi, bẽ ɔ ké níí, “Ðé m mó bẽ Gèdèpòò ké m biì nyué?” Ɔ dǎ ná niín, nìí, jáà-po-nyòò me baà ɔ biì bó de kpɔà ɔ hwòdòe jè.

(3) M me kùin de-hwòdò-kpɔ-nyòò hwòdòun bẽ ɔ ké gbo zìàin dé de séin mú.

M me diè ɔ dyi, bẽ m ké níí, “M dǎ wɔ bẽ m ké nàmàun dyi táà, bẽ Gèdèpòò ké m nàmàun xwaun buèè?” Kùin ɔ hwòdòun bẽ ɔ ké nàmàun bẽ ɔ nià dyi táàun wèe jè Gèdèpòò gbo cè. Ɔ se dyíin nòmò bẽ ɔ ké nàmàun bẽò mú wɔin bó pásòdòò kè nyo tòò séin dò dyúa, ɔ sèin ké ɔ dǎ dye nyo bẽa de gbà dò bũ nyu hwè.

(4) Tèmèin de-hwòdò-kpɔ-nyòò dyi kà bẽ Gèdèpòò mu ɔ kɔin zìin nyee.

Cèe ɔ gbo bẽ ɔ ké kɔin-zìin-zìin Gèdèpòò zòin kè bẽ ɔ ké Gèdèpòò nyénéin-dáin-dè mòà nyo-kɔin-zìin-zìin nyee hwòdò kǒ dè. Kee ɔ jũ ké ɔ hwòdò se méin, nìí, m me zàin ɔ nyénéin-dáin-dè kǒ jè Báòò cèà kee da (1 Jǔ 1:9, Jǔ 3:16, Wódómà 5:8).

Ɔ jũ ké de-hwòdò-kpɔ-nyòò miòun se baà béin ní, nìí, nyo nià ɔ gbo kpáun wèe me nyu baà-wùdù, bẽ de-hwòdò-kpɔ-nyòò ké ɔ wuquò kɔin kpá. Baà-wùdù ɔ kèà nyuee béin kà niè:

“Bounbo, m dyuòè kà bẽ m mò nàmàun-nyò, ké m bédé bẽ m ké gǎ dyé bó sè-ná-sèè tíin nyee. M kpá wiín bó ní nàmàun bẽò jè, ké m dǎ ti dyé bẽ m ké wa kɔin pòin. M nì m dyi dièèn bẽ m ké m kɔin zìin. M se de kpa bẽ m kèe náa m biì nyue, kee sepóedé Jízè mé ma bó m biì jè. M po m zùo bó pò-pó bẽ m nyíà nyoun wèe jè. Sòin zèè gbo ké dyúa muue, ní muá m biì cíin.”

Ɔ jũ ké ɔ dyi mú kàmà bó de-hwòdò-kpɔ-nyò dò biì bẽ ɔ ké de jéé dò jè baà to-qu-kà ní, nìí, nàmàun dò nì bó ké ɔ see dyi táà mó. Ɔ dyi ná niín, nìí, ɔ se hwìdĩi-taba-tabà dyàà nyo-kɔin-zìin-zìin nyee bédée béin, ɔ sèin ké ɔ wɔin dye ɔ nàmàun séin bẽò mú hwè.

wuɖu bɛ̀ò d̀ò-d̀ò múεε muε nyuùn bé nyo bɛ̀ò ké ɔ gbo dũ̀ tò. ɔ jṹ ké ɔ dyie dyé kà bé nyo kúɖúú bɛ̀ ní ɔ gbo dũ̀ tòɛn nyεε ní, níí, kpé mu dyè ɔ dyí kpáùn bé ɔ ké Gèdèpòò-wùdùò ɖε ɖíé bɛ̀ gboi kra, bé ɔ ké wuɖu tíín-tíín bɛ̀ jè kɔ́in zàin nòmò dyíin.

ɔ dyi xwa fɛ̀in ní, Gèdèpòò-wùdù-wáɖá-nyòò me béɖé jǎà-po-nyò kúɖúú bɛ̀ bó ɔ gbo. ɔ jṹ ké zii-nyò bɛ̀ dyi nyo tòò bɛ̀ bó dyé, ké wa dyi dũ̀ tòɛn níin, níí, kpé mu dyè wa m̀òn dyí kpáùn bé wa ké bó dyi nyàná, bé wa ké dũ̀ tò ɖekè. ɔ jṹ ké wéɖé-nyu-nyò bɛ̀ dyi bó ní bé wa ké beɖe hwè bé Gèdèpòò-wùdù-wáɖá-wáɖáò ké gbo dè ní, níí, ɔ muε nyuùn bé nyoùn bɛ̀ ké bó dyi pòin.

Gèdèpòò-wùdù-wáɖá-nyòò me ɖá nyo bɛ̀ nìà dũ̀ tòɛn nyεε bó dyúá bé wa ké pó-pó jè baà.

Nyo-gbo-kpá-nyò bɛ̀ nìà bóεε me gein nyo bɛ̀ ní gbɛ̀ò múεε ɖífèɖè bɛ̀ bé Gèdèpòò-wùdùò céε kɔ́εε múin.

► Dɛ̀ bɛ̀ ní ɖé ní gbɛ̀ò mú bé wa béin Gèdèpòò-wùdù wáɖáin nyé?

Ɖε-ɔ́é-ɔ́éò nàin-nyòò me dyuò ɖε nìà ke dyí:

Kàùn wɛε, ɖε-ɔ́é-nyò d̀ò-d̀ò séin me gmò Gèdèpòò-wùdù bá bǔ̀ nòmò dyíin kra jè dyí, bé ɔ dyàà keε dya. Gèdèpòò-wùdùò me ɔ́ bo-bɛ̀ baɖa-bùè bɛ̀ báà Gèdèpòò-wùdù bá bǔ̀ nòmò dyíinò dyíεε jè. ɔ me pòin ɖε ɔ béin nyuε bé ɔ Gèdèpòò-wùdùò ké dyíin nòmò mìò keε jè hwìɖíí.

Ɖε-ɔ́é-ɔ́éò nàin-nyòò kè ɖε-ɔ́é-nyò bɛ̀ò se dyè tíò béɖéε mu bé wa ké ɖε-ɔ́é-nyò d̀ò-d̀ò séinε Gèdèpòò-wùdùò d́ó kɔ́in dèin, keε wa me v̄ó cá bé wa ké ɖε-ɔ́é-nyò bɛ̀ò ɔ hwɔ́in-ɖè bɛ̀ nyí.

À se ɖε tèmɛ́in mu bó ɖε-ɔ́é-tìò nyo mu bó dyí kòùn wɛε baɖa. Ɖε-ɔ́é-nyò bɛ̀ò mu waà Gèdèpòò-wùdù bá bǔ̀ nòmò dyíin kra jè dyíεε wáɖáùn, bé wa ké wa d́ó kɔ́in dèin. Wa se béɖé bé wa ké Gèdèpòò-wùdù gánáò wáɖá, keε wa d̀ò-d̀ò me xwáin ɔ Gèdèpòò-wùdùò boún bó mínítì hm̄m̄ m̄ɔ̀ mínítì m̀enɛ́in-s̄́ xwíníin. Gèdèpòò-wùdù-wáɖá-tìò ɖǎ dyi zíin, ɖε-ɔ́é-tìò nyo mu bó dyí kòùn wɛε nìin ɔ́é-ɖèò m̀ò ɔ́é-ɖè 12.

ɔ́é-ɖè 11 Taún-kùà

Po Gèdèpòò-wùdù d̀ò bá bǔ̀ nòmò dyíinò kra jè dyí, bé ɔ sí bo-bɛ̀ bɛ̀ nìà ɔ́é-ɖè nìà ke múε kíɖííεε páún. M̄ se béɖé bé m̀ ké Gèdèpòò-wùdù gánáò céε, keε m̀ me céε wuɖu jéé bɛ̀ báa dyíεε bíɖíí. ɔ ɖǎ ná níin, níí, m̀ me dyàà ɖε-ɔ́é-tìò nyo mu bó dyí kòùn wɛε baɖa, bé bɛ̀ kée d́ó kɔ́in dèin.

Cě́-ǵè 12

Gbǒ-wǒ bě Kaà-kaà

Cě́-ǵè Da-zà-zà

► À bédé bé à ké nyo bě se jǎà-po-nyò běεε bìl baàe? Báǵòò dě cěε kà bé à me baà nyo bě se jǎà-po-nyò běεε bìl ké?

○ se xwa fěin bé à ké vósi dò dyé dé Báǵòò mú bé ɔ kée cě kà nyo bě se jǎà-po-nyò běεε dyi gbo zǎin ní, níí, à me baà wa bìl ke. Vósi kúǵúú bě bé à dyéεε cěε à gbo kà bé à me baà bé bǒ nòmò dyíinò ké dyi bein dé kpé mú ke (2 Tèsàǵónià 3:1, Ífísìò 6:19, Kòǵósià 4:4, Àpósò 4:29).

Ɖε à dyuò dyíεε mò, à me baà bé nàmàǹ-nyò bě ké gbo zǎin, ké kà dyúáǵòò, kǎà à me baà bé bǒ nòmò dyíinò ké gmènèè kpa. Báǵòò cěε à gbo bé à ké nyo séin bìl baà, ké ɔ béin dyé nyo bě se jǎà-po-nyò běεε mòmùn jǹε ǵekè, bé wa ké gbo zǎin. (1 Tímétè 2:1). Báǵòò cěε à gbo bé à ké vǒ bé nyoǹn bě ké waà nàmàǹ-kpèǵèò dyi táà (2 Tímétè 2:25), ké ɔ mu dyíin nòmòmùn bé à ké baà bé Gèǵèpòò ké à gbo kpá dé kǹà nià bóεε nyu-nyu mú.

Kà cóci-nyò běò nyu zǒò bǒ nòmò dyíinò dyi bein kíin nyε

○ jǹ ké cóci dò dyi ǵε hwè dé ǵε séin múin, níí, wa bein bǒ nòmò dyíinò dyi dé jǎà mú, ké wa ní kpǒ fǹà-fǹá dò. Ɖé cóci-nyò kíin-kíin běò niin cóci bé Àpósò-cèè-ǵèò dèà mεε múεε, à dyéε kà bé múà ni ma nyo séin mú, ké wa ni ma bǒ nòmò dyíinò dyi bein nyε.

► Ɖε-cě-nyò dò me zà Àpósò 2:46-47 wuǵúún bé nyo tòò běò ké ɔ ǵùǹ gbo tò.

Jéé kεε, cóci-nyò běò dyí-poin-poinò mò ǵε dò bé ɔ ku ma dyi miò, ké ɔ bédé ma kpé, ké ɔ nyuε ké nyo tòò bě dyi ma wa gbo dé hwòǵǵ wáǵáá mú ke. Ɖε nià ke tèmèin à dyí kà ɔ jǹ ké cóci dò se nyo ǵiè bě dé cóciò mú dyǎǹ niin, níí, ɔ se dyi kuε béin cá kà ɔ bédé ɔ kéó dyi kuε.

► Ɖε-cě-nyò dò me zà Àpósò 5:42 wuǵúún bé nyo tòò běò ké ɔ ǵùǹ gbo tò.

Àpósò běò kè nyo tòò bě dyé ma ti bé wa ké bǒ nòmò dyíinò cě dé dà séin ɔ kè ti séin. Cóci ǵié bě séè bǒ-nòmò-dyíin-kpa-kǹà nyu dò, ké wa se dyuò kà wa kée gbo dèè nyu ke. Wa se ǵε bě wa ké nyu bé wa ké bǒ nòmò dyíinò dyi bein nyεε dyí dyuò.

► Ɖε-cě-nyò dò me zà Àpósò 8:1-4 wuǵúún, bé nyo tòò běò ké ɔ ǵùǹ gbo tò.

Jǎà-po-nyò běò ǵǎ-dyéin-dyéin nyuε ké wa sò ma dé Jùǵúsèǵèin-hwòǵǵò mú, ké wa bein ma bóǵó-dù kà kò dò bě kǹin. Kεε wa bein ma bǒ nòmò dyíinò dyi dé dà séin bě bé wa mu ma kà ke. Ɖé wa mòmùn gboεε, bǒ nòmò dyíinò dyi-bein-bein mò ma Kéǵèi-ǵéin-nà-fèèò wáká dò.

Dòin-zà-zà bá Cócì bĕ jè dyíe

Mòũn dá bé m̄ ké dòin zà bá cócì bĕ jè dyí bó nyo bĕ se Gèdèpòdò dyí dyuòe dyúa. Mòũn dá bé m̄ ké cócì tòdò bĕ de gbà kōún cĕ ti m̄ mu bĕ nòmò dyíinò dyi beñ niin nye. Nyo bĕ se Gèdèpòdò dyí dyuòe se zũn-dĕ bĕ zain gboi dyí dyuò, ké wa se de jéé dò cĕe béin de dòin-zà-zà bá Gèdèpòdò jè dyíe mú. Nyo pàdǎ ni bóqó-kpàà kōe dá xwíníin kǒ jè wa seà Kédĕi jè jǎà poe mò sepóedé zǎn-zǎn ni de cócì-nyò bĕò hwiè jè.

Ɔ jũ ké m̄ dyi bĕ nòmò dyíinò cĕin ni, ké nyo dò dyi zain gbo ni bó tēmèin-dĕ kò-kò bĕ púa kee jè dyi diēn ni kánáá ní, níí, m̄ me nyí ɔ gǔ-jũ-wùdù bĕ sòin de Bábòdò múe, kee m̄ me vǒ bé m̄ ké ɔ de bĕ bé bĕ nòmò dyíinò néin jì kōe gbo de dyà. M̄ béin cĕe, bé m̄ ké níin, “Dyi-diè-dĕ bĕ ni kà bóe nòmò dyíin, kee de mò de kpa de miò kee mò bé m̄ ké pó, bé gbo-kpōin-kpōin ké bó m̄ kè Gèdèpòdò púa ni.” Ɔ jũ ké wa dyi Kédĕi-dĕin-nà-nyò dò bé wa dyuò dyíe, kebì ɔ me mò waà gbō-xwíníin-nyò dò mɔɔ pásòdò dōe jè m̄ gbo cĕ ní, mòũn dá bé m̄ ké de gbà dò pásòdòdò niin tēmèin-dĕdò kōún cĕ.

Ɔ jũ ké m̄ dyi bédé bé m̄ ké de nyue bé niin cócìdò dyià kò bó cócì tòdò dò gboe kōin zain ní, níí, m̄ me dá, “Ɔ mò de kpa de bé nyo dò ké nàmàũn dyi tǎà, bé Gèdèpòdò ké ɔ kōin zǐin, bé ɔ ké cí de Gèdèpòdò mós-dĕ nyu-nyu mú. À cócìdò nyu de bĕ nià bóe ní. De nyue bé à mòũn dyià kò bó cócì bĕ bé wa ní nyu de bĕa ke gboe niǎò wè.”

Dyi-diè-dĕ Kàmàũn-kàmàũn bĕ

Jǎà-po-nyò díe bĕ fĕin bé wa ké bĕ nòmò dyíinò dyi bein, sepóedé wa pede dyi-diè-dĕ kàmàũn-kàmàũn bĕ dyi jè. M̄ se bédé bé m̄ ké dyi diè-dĕ séinè gǔ-jũ-wùdù dyuò wĕé hwè bé m̄ ké bĕ nòmò dyíinò kpa.

Ɔ jũ ké nyo dò dyi de dò dyi diè, ké m̄ see gǔ-jũ-wùdù dyuò ní, níí, m̄ béin cĕe, bé m̄ ké níin: “M̄ se dyi-diè-dĕa gǔ-jũ-wùdù béin ni hwòdǒ dyi dèe kee dyí dyuò. Kee nyo dò ni de à cócì mú ké ɔ béin m̄ biì gǔ jũe. Kee m̄ po Bábòdò jè jǎà, ké m̄ poe jǎà kà bé de mò de kpa de miò kee mò bé m̄ ké Gèdèpòdò dyí dyuò, bé m̄ ké pó. M̄ dyuò de béin nyue bé m̄ ké póe dyí.”

Ɔ jũ ké nyo dò dyie cĕ, ké ɔ dyi níin, “M̄ se Bábòdò jè jǎà poo,” mɔɔ “M̄ se Gèdèpòdò jè jǎà poo” ní, níí, m̄ béin hwiè sǒ dyí dúe de dós ni kàà mú. Diè ɔ dyi xwíníin kǒ jè ɔ bédéà kpàin-hwòdǒ ni ná bĕa ke, bé m̄ ké ɔ náun po. Ɔ sǒ niinò mò, m̄ me dá, “M̄ dǎ dyè de nià ke hwiqǐ poin, ké ni hwòdǒ dǎa dyí só gáná cá. Kee kebì m̄ me se Bábòdò jè jǎà poe, m̄ bédé fōnò-hwòdǒ, ké m̄ poen hwiqǐ kà bé m̄ mó de bĕ bé Bábòdò dá nyo me nyuee dyí dyuòè dyi ke. M̄ béin de ɔ jũe m̄ dyí tēmèin?” M̄ dyi de nià ke nyu ní, níí, m̄ béin bĕ nòmò dyíinò dyi bein, bé m̄ ké se dòin zǎà. Sòin bóe gboe ní, Gèdèpòdò béin nyoò gbo kpáa de wuqu bĕ nià ke mú.

M̄ dyi bĕ nòmò dyíinò dyi beñ niin, m̄ kè nyo bé ɔ mó dòin zǎà dyi pūe mu dyè dyí bedĕin. Ɔ dyi ná niin, mòũn dá bé m̄ ké ti pàdǎ mú gbòdò bó ɔ gbo. M̄ seé kǒ kebì m̄ me cĕ dyí-sédĕin-dĕ séin nye, ɔ se dyè jǎàdò dyi kpōó mu. Cĕ de bĕ mò bĕ nòmò dyíinò hìqǐ-kpà kee séin ɔ gbo, bé m̄ ké ɔ dyi tǎà, bé m̄ ké nyo kà kò dò gbo wùdùen mu.

À me gmò bǔ nòmò dyíinò dyí

► ðe-cě-nyò dò me zà Tátò 1:9-11 wuquún bé nyo tòò běò ké ɔ gbo dũũ tò. Xwííinò nyé kǔ jè à me gmòà bǔ nòmò dyíinò dyí, bé vósi běè cě jè ké?

Hwiè bě kǔ mú pásòdòò me béin kpéee dò mò, ɔ me taba jǎà nià dé Kédéi-đeín-nà-nà múee bá bo đeín kóqó, bé bóqó-kpàà hwòdǔ-fònò-dè běò ní kǔ dǎ ɔ hwíi zàin. À se dòin-zà-zà bá cóci tòò bě niin tèmèin-dè bě jè dyíee jè cěií nì. ðe à nià cěií nyee mò, à nì bóqó-kpàà mós-dè běò gbo vóun bé wa ní kǔ dǎ dyí-gbǔ-dè jũ bó bǔ nòmò dyíinò jè.

Xwííinò kǔ jè me tabaà jǎàò bá bo đeín nyee se bé à ké nyo mòà dòin-zà-nyòò kee dòn Kédéi gbo dyà jèe, kee bé à ké nyo séin bě síà ɔ niin fònò-hwòdǔ kíqííee mòun Kédéi gbo dyà ðekè. Nyo díé bě séè ðe wa ké hwiqíi taba kee jè gbo po ke dye mòun. Wa bédé bé wa ké jǎà-dè bá Kédéi-đeín-nà-nà dyíee jè wǔ.

Jǎà-po-nyò pàqǎ se dyi ku bé wa ké dòin-zà-zà nì kàà hwiè kpá. Jǎà-po-nyò séin me nì ðe cěií dé wa kpé séin mú, kee Gèdèpósò kǔàò mò nyíí-dè ké ɔ dǎa wa díé bě nyí, ké wa dǎ ti dyé bó kǔàò nyu jè.

Ðé dòin-zà-zà múee, ɔ mu dyíin nòmòun bé m̄ ké niin hwòdǔ-kpàin-dèò nyoò dyí tèmèin. M̄ se vóun nì bé m̄ ké ɔ du dyeo, kee tèmèin niin hwòdǔ-kpàin-dèò ɔ dyí pū. M̄ se nyoò gbo vóò nì kà nyo vǎà nyo mú-nyé-nyò gboe. Kee m̄ bédé bé m̄ kée ɔ dyí tèmèin kà bé jǎàò jè kpa ðe dé m̄ gbo, sepóedé m̄ kǔ dé nyoũn-dyù jè gboe. ɔ jũ ké ɔ se bǔ nòmò dyíinò jǎà po ní, níí, ɔ zùùò mu mú gbòòun. Xwííinò kǔ jè m̄ mó bé m̄ kèà ɔ hwiqíi-pòin-dèò gbo zǐàin dyíee nià bóè. M̄ me cěe ɔ gbo, bé m̄ ké níí, “M̄ mó bé m̄ ké Gèdèpósò dyí dyuò, bé m̄ ké pó, kee ɔ se m̄ hwiqíi dèè mu bé m̄ ké ðe dò se m̄ Gèdèpósò gbo dyàà béin nyee hwiqíi taba ke.”

Vǔ bé m̄ ké hwiè dyi mó bó bǔ nòmò dyíinò dyi bein jè

À dyée dée Báòò mú ti bé bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyò dò dyé ma hwiè kǔ mú ɔ ké bǔ nòmò dyíinò dyi bein nye.

► ðe-cě-nyò dò me zà Àpósò 8:26-39 wuquún bé nyo tòò běò ké ɔ gbo dũũ tò. Ké ðe-cě-nyò běò dò me po nósò dú, bé ɔ mǔè běò ké ɔ gbo dũũ tò. Xwě Gèdèpósò Zùùò nyu ma kǔà nyue dé ðe nià ke mú ké? Xwě Féqò nyue ma dyí dyuòè kà bé hwiè dò dǎ ma ɔ bìi kaà bó bǔ nòmò dyíinò cě jè ké?

Kpáá-dè-cě-nyò bé ɔ dyée ma ðe kà bé hwiè dò dǎ ma ɔ bìi kaà bó bǔ nòmò dyíinò cě jèe mò Jízè.

► ðe-cě-nyò dò me zà Jǔó 4:7-14 wuquún bé ɔ mǔè běò ké ɔ gbo dũũ tò. ðe-cě-nyò běò dò me po nósò dú.

Dósó bé Jízè kè Sèméqíà-mààò dè ma kà kee bá zain gbo bě nì ma bó wa púa kee jè dyí. ɔ hwòin kà, gbo-kpòin-kpòin dò se ma xwédé-dù sǔ běò púa nì, ké wa se ma wuquún dyi wǔin bá waà biè-dè běò jè dyí, hwè ké wa se ma wuquún dyi wǔin bá waà bíqí-kpèdè běò jè dyí. Jízè se ma ti

pàqǎ zǐin, ké ɔ cǎ ma ɔ bǎ nǎ kɛ jè. Ɖɛ bǎ bǎ ɔ nǎin ma jii kǒ ɔ dǒ-wùdùò múɛɛ mò ɔ bǎ bǎ mààò mó ɔ zùun wǎɛ jè.

Ɖ jǔ ké m̄ ɔ ɔ cǎ kǎ m̄ ké bǎ nòmò dýiinò cǎɛ nyuɛɛ ní, nǐí, m̄ mu hwìè bǎ dýi mún kǎ m̄ kɛɛ nyoŋ bǎ gbo cǎɛ nyu kɛ. Ti ɔ ɔ bǎ ní, nyo ɔ mún bǎin dyè cǎɛ kǎ bǎ ɔ mó bǎ nòmò dýiinò wǒɔ dýi kánáá pū kɛ.

Jǎà-po-nyò ɔ ɔ bǎ poèn hwìdǐi kǎ bǎ bǎ nòmò dýiinò dýi-béin-béin mò ɔ kàmàun-kàmàun ɔ, sepóedé nyoŋ bǎ seɛ dyè dǔŋ gbo tòè móɔ mu kɛ. Wa poèn hwìdǐi kǎ bǎ Gèdèpòò jè cǎ-cǎ mò ɔ kàmàun-kàmàun ɔ kɛ.

Bǎ nòmò dýiinò nyuɛ ké nyo wǒ ɔ kúúú bǎ bǎ nyoŋ bǎ poìn jè hwìdǐiɛ múin nòmò dýiin. Ɖ jèɛɛ, ɔ fǎin xwa bǎ m̄ ké bǎ nòmò dýiinò jè cǎ ɔ nyoŋ hwìè.

Ɖɛ kǒ jè à nǐ cǎin dýiɛn ɔ ɔ tèmèin-dè nǎ kɛ múɛɛ mò xwíníin kǒ jè nyo ɔ ɔ bǎ kǎin kǎ bǎ nòmò dýiinò jè múàun dyiɛ.

Fònò-hwòdǒ kúúú bǎ

Nyo ɔ ɔ bǎ bédé fònò-hwòdǒ kúúú bǎ bǎ Gèdèpòò nyí-dè mòà pò-pò kɛɛ jè dýi. Fònò-hwòdǒ ɔ ɔ bǎ mò fònò-hwòdǒ gbà, kɛɛ fònò-hwòdǒ sédǎin dýi kúúú bǎ nǐ ní jǎà.

► Xwíníinò nyé kǒ jè m̄ kǎà bǎ nòmò dýiinò jè dýi ké? Ɖɛ-cǎ-nyò bǎ pàqǎ mɛ dè xwíníin bǎ kǒ jè wa táà nàmàun dyiɛɛ mɛ.

Xwíníin bǎ kǒ jè nyoŋ bǎ móà pòɛ dyiɛɛ ɔ ɔ bǎ kɛà kè.

- Wa mó dýún muɛ dýi, ké wa se héè muɛ mó jè (mɔɔ wa fǎin zaa-wǒ-po-poò dýi)
- Wa ké fèè nòmò dýiin, bédé xwíníin nyɛɛ cí jè.
- Gèdèpòò ké wa dýi gmò, bǎ wa ké gidǐi bédé kè bǎ wa ké se fǎà pɛɛ.
- Gèdèpòò ké wa kǎin zǐin, bǎ wa ké se hwìdǐ poìn kǎ bǎ zaa mu wa kǎin wǎ (wa ké hwòdǒi zàin)
- Bǎ wa ké mú hwè ɔ zùun kè bǎ wa ké se kɛɛ ɔ bédé
- Bǎ gbo-kǎin-kǎin ké bó wa kè Gèdèpòò púa nǐ (wa ké Gèdèpòò dýi dyuò)
- Bǎ gbo-kǎin-kǎin ké bó wa kè Kédǎi ɔ ɔ nǎ-nyò bǎ púa nǐ
- Bǎ wa ké ɔ bǎ mò Zùùò móɔ-dè kɛɛ múàun dýi kǎin (múa jéé)
- Bǎ wa ké buè sòin ɔ nàmàun xwaún
- Bǎ wa ké jǎàò dýi dyuò

Ɖe bɛ nɔ̀ kɛ m̀ kpáná bɛ s̀òin dɛ̀ Gèdèp̀òò m̀iòun gbo bó à bìi, ɔ̀ jũ kɛ̀ gbo-kp̀õin-kp̀õin dyi bó à kèò kè p̀úa nì dɛ̀ níɛ. Wa se dɛ̀ bɛ̀ bá bódó-kpàà dyíɛ, kɛɛ wa m̀ Gèdèp̀òò m̀iòun ǹin nyíí-dɛ̀ bɛ̀. Ɖ jũ kɛ̀ nyo d̀ò kè Gèdèp̀òò dyi gbo zain ní, níí, ɔ̀ se kpáná bɛ̀ nɔ̀ kɛ̀ d̀ò dyéɛ b́ɛin.

► Gm̀ò dɛ̀ bɛ̀ nɔ̀ bó d̀õin múɛɛ dya b́ɛ̀ m̀ kɛ̀ ɔ̀ nyo bɛ̀ kra dɛ̀ bó m̀ bìiɛɛ dyé. Hwè b́ɛ̀ m̀ kɛ̀à gbo z̀iain nyɛɛ, ɔ̀ nyé bɛ̀ k̀ò jè kpõ ma m̀ hwòd̀ò m̀iò kɛ̀? Kɛ̀ ti m̀ d̀ãà Kéd̀ɛ̀i gbo dyiɛɛ, ɔ̀ nyé bɛ̀ k̀ò jè kra dɛ̀ m̀iò dɛ̀ m̀ gbo kɛ̀?

Nyo b́ɛ̀ ɔ̀ se hwid̀jĩ-tabá-tabá bédéɛɛ b́ɛ̀in nyoũn dyí t̀ɛ̀m̀ɛ̀in dɛ̀ ɔ̀ wíin-ẁùd̀ù mú kà b́ɛ̀ ɔ̀ m̀ó kpáná bɛ̀ nɔ̀ bóɛ, b́ɛ̀ wa báà p̀ó-p̀ó dyíɛɛ d̀ò kɛ. B̀õ-ǹò-m̀ò-dyíin-kpa-nyòò b́ɛ̀in nyoò wuquò k̀õin kpõ, b́ɛ̀ ɔ̀ kɛ̀ ɔ̀ b̀õ ǹò-m̀ò dyíinò gbo c̀ɛ. Ɖ me d̀á, “Xwíiníin k̀ò jè nyoũn bɛ̀ seà _____ bédéɛɛ m̀ò sepóɛdɛ̀ wa kè Gèdèp̀òò zain gbo jè.”

Ɖ mu dyíin ǹò-m̀òun b́ɛ̀ à kɛ̀ se nyo b́ɛ̀ ɔ̀ m̀ó Kéd̀ɛ̀i-dɛ̀in-nà-nyò jũɛ dyiɛɛ bódó-kpàà ǹin dɛ̀ bɛ̀ poà nyo múàũn wɛɛ d̀ò nyénéin d̀áin nyɛ. Nyo b́ɛ̀ ɔ̀ poɛ gbo b́ɛ̀ ɔ̀ kɛ̀ Kéd̀ɛ̀i dɛ̀in sí bó xwíiníin nɔ̀ bóɛ jèɛɛ, ɔ̀ se nàmàũn gbo s̀òò nì f̀ɔ, kɛ̀ ɔ̀ se kpáná bɛ̀ b́ɛ̀ p̀ó-p̀ó bédéà kɛɛ d̀ò dyéɛ mu. Xwíiníin bɛ̀ k̀ò jè à me bóà nyoũn bɛ̀ bódó-kpàà ǹin múà-dɛ̀ b̀ɛ̀ò nyénéin d̀áin nyɛɛ d̀ò m̀ò, sepóɛdɛ̀ Bábòò se nyoũn ti ǹò-m̀ò dyíin bɛ̀ nyénéin d̀áin, kɛɛ g̀ã-dyé-dyé bɛ̀ nì dɛ̀ dyúa kɛɛ d̀ɛ̀ ɔ̀ d̀áin nyoũn nyénéin (2 Tímétè 3:12).

Xwíiníin zi dɛ̀ kpauñ m̀iò d̀ò k̀ò jè nyo d̀ò b́ɛ̀in Kéd̀ɛ̀i dɛ̀in síɛ kɛɛ m̀ò, ɔ̀ me dyuòè kà b́ɛ̀ zaa d̀ã ɔ̀ kpõ, kɛ̀ zaa-ẁõ-po-po d̀ò nì ɔ̀ bìi dyiɛ́n nyɛ. Ɖɛ̀ t̀òò bɛ̀ nì dɛ̀ bɛ̀ nɔ̀ d̀õin mú dɛ̀ dyíɛ̀ múɛɛ b́ɛ̀in nyuɛ b́ɛ̀ nyo d̀ò kɛɛ dyuò kà b́ɛ̀ gbo-kp̀õin-kp̀õin se bó ɔ̀ kè Gèdèp̀òò p̀úa nì kɛ.

Ɖɛ̀ bɛ̀ b́ɛ̀in nyoũn gbo kpàá dɛ̀ d̀óó-dè-dè múɛɛ dyí-dyuò-dyuò

- Hwìè b̀ɛ̀ò nyé m̀ d̀ã kaà b́ɛ̀ m̀ kɛ̀ kpé b́ɛ̀in bó b̀õ ǹò-m̀ò dyíinò dyi b̀ɛ̀in jè kɛ̀?
- Ɖ d̀ã mú kàmà d̀ò bó bɛ̀ d̀ò bìi, b́ɛ̀ nyoò kɛ̀ kpé b́ɛ̀in bó b̀õ ǹò-m̀ò dyíinò dyi b̀ɛ̀in jèɛè? M̀ poèn hwid̀jĩɛɛ, xwíiníinò nyé k̀ò jè ɔ̀ nɔ̀ ná kɛ̀?

Ti d̀jé bɛ̀ ní ɔ̀ f̀ɛ̀in xwa b́ɛ̀ nyo kɛ̀ gbo-kp̀á-kp̀á dyéɛ. Ɖé hwìè b̀ɛ̀a múɛɛ, níí, m̀ b́ɛ̀in b̀õ ǹò-m̀ò dyíinò jè k̀õin-zain-zain gbo dèè wàd̀à cá. Ɖ jũ kɛ̀ m̀ dyi m̀ó b́ɛ̀ m̀ kɛ̀ wa v̀ósi bɛ̀ s̀ò dɛ̀ Bábòò múɛɛ dyí t̀ɛ̀m̀ɛ̀in ní, níí, m̀ b́ɛ̀in wa dyi dièè, b́ɛ̀ m̀ kɛ̀ níí, “M̀ b́ɛ̀in m̀ínítì gbèĩ-gbèĩ dyí d̀úɛ b́ɛ̀ m̀ kɛ̀ dɛ̀ Bábòò c̀ɛ̀ bá kà nyo kɛ̀ Kéd̀ɛ̀i-dɛ̀in-nà-nyò jũɛ nyuɛ jè dyíɛɛ m̀ dyí t̀ɛ̀m̀ɛ̀in?” M̀ dyi m̀ó b́ɛ̀ m̀ kɛ̀ wa mɛɛ-dɛ̀ m̀à kɔ-kɔ kɛɛ dyí t̀ɛ̀m̀ɛ̀in ní, níí, m̀ me diè wa dyi, b́ɛ̀ m̀ kɛ̀ níí, “M̀ me d̀ú m̀ínítì s̀ó dyí b́ɛ̀ m̀ kɛ̀ bɛ̀ mɛɛ-dɛ̀ d̀ò dyí t̀ɛ̀m̀ɛ̀in? Mɛɛ-dɛ̀ò t̀ɛ̀m̀ɛ̀in nyoũn dyí dɛ̀ b́ɛ̀ Bábòò d̀á ɔ̀ m̀ò hwìè jéé k̀ò mú m̀ b́ɛ̀in dyi dyuòè kà b́ɛ̀ m̀ d̀ã p̀ó kɛ.”

Nyoũn bɛ̀ c̀ɛ̀ wa ǹin hwòd̀ò-kpõ-dɛ̀ bɛ̀ dɛ̀ d̀óó-dè-dè mú. D̀óó-dè-ẁùd̀ù bɛ̀ k̀ò jè à c̀ɛ̀à dà kɛɛ, m̀ b́ɛ̀in wa k̀ùà mú nyùèn dɛ̀ mɛɛ-dɛ̀ m̀à kɔ-kɔ kɛɛ jè c̀ɛ̀-ɛ̀ɛ̀ mú, m̀ɔɔ dɛ̀ Gèdèp̀òò-ẁùd̀ù bá Wódòun-hwìèò jè dyíɛɛ c̀ɛ̀-ɛ̀ɛ̀ mú.

- Nyé kè nyé d̀ãa ẁó kɛ̀ nyoũn bɛ̀ d̀ã g̀ã bɛ̀ b́ɛ̀ wa d̀ã dyé dɛ̀ wa f̀èè múɛɛ jè c̀ɛ̀ d̀ò kɛ̀?

Ti díé bĕ ní nyoũn bĕ muε cĕin kà bé wa nì ti kàmàũn-kàmàũn bĕ kpõurń mío wa fĕè mú ke. Diè wa dyi, bé m̄ ké nííń, “Đé k̄ò jè cí-cí kàmàà kà ná mú mío ké?” Ɔ jũ ké wa dǎ m̄ ḡǒ jũ ní, níí, m̄ me dá, “M̄ béin meε-dĕ d̄ò bé Ɔ tĕmĕin nyoũn dyí dε nyue bé cí-cí dyià mú kàmà mío keε bĕ dyí tĕmĕin?” Ɔ dǎ ná nííń, dè m̄ me dĕn gbo keε mò, cĕε wa gbo kà bé Gèdĕp̄s̄ò hwòd̄õ-kpàin-dĕ mò bé gbo-kp̄õin-kp̄õin ké ma bó à kèò kè p̄úa nì kánaá p̄ū, ké Ɔ se mó bé à ké ma cí kà à nyuà cíε bó zĕĕ ke. Nàmàũn dǎ bóq̄ó-kpàà dyiin nyiin. Nii, mu dyúa bé m̄ ké wa meε-dĕò dyí tĕmĕin.

M̄ dyi wa dε d̄ò gbo cĕε mó s̄òin dĕ Bábòò mú, Ɔ hwòin kà Wód̄òun-hwièò jĕε ní, níí, m̄ béin cĕε, bé m̄ ké nííń, “Bábòò zain k̄õin kà bé cí-cí kàmà mú, sepóεdĕ nyo séin dǎ nàmàũn nyu jĕε. Nàmàũn dyà gboò-wùd̄ù bóq̄ó-kpàà k̄õ.” Nii, mu dyúa bé m̄ ké dε kpàà dĕ Wód̄òun-hwiè k̄õε jĕ k̄õin zain.

Ɔ jũ ké nyo d̄ò dyi bó nì, ké Ɔ dyi dε nyuè nì p̄ū kà Ɔ mòđ kà Gèdĕp̄s̄ò-nyò vĕnĕ d̄òεε ní, níí, diè dε mò Ɔ niin jǎà-po-dĕ tíín-tíín nyεε jĕ Ɔ dyi. M̄ m̄ béin Ɔ dyi dièè, bé m̄ ké nííń, “M̄ poen hwid̄ĕε, hwìèò nyé k̄ò mú nyo d̄ò béin dyí dyuòè kà bé Ɔ mu dycún muun wĕε ké?” M̄ dǎ Ɔ ḡǒ-jũ-wùd̄ùò w̄ó ní, diè Ɔ dyi dε, bé m̄ ké nííń, “M̄ béin míniti s̄ó dyí d̄úε bé m̄ ké m̄ meε-dε d̄ò tĕmĕin nyoũn dyí dε bé Bábòò cĕ bá kà nyo d̄ò ké dycún muε nyue jĕ dyíεε dyí tĕmĕin?”

► M̄ dǎa w̄ó ké nyoũn bĕ dǎ dε gbà bĕ nià bóq̄ó-kpàà m̄ m̄ bóq̄ó-dù kò-kò bĕ k̄õ kpáurń wĕε jĕ cĕ d̄òò? Xwĕ dε nià ke béin m̄ gbo kpàa nyue bé m̄ ké b̄ nòmò dyiínò dyi bein nyé?

Ɔ jũ ké nyo d̄ò dyi dε gbà bĕ nì bóq̄ó bĕ k̄õε jĕ cĕiń nì, Ɔ hwòin kà mó kè gǎ m̄ nàdĩ bĕ bé to dyà keε ní, níí, m̄ me diè Ɔ dyi, bé m̄ ké nííń, “M̄ béin m̄ v̄osi d̄ò bé Ɔ cĕ xwíín k̄ò jĕ bóq̄ó-kpàà nià dε bĕè mú mùĕn nyε jĕεε da z̄ain?”

Nii, m̄ me tĕmĕin nyoò dyí kà dε k̄ò jĕ bóq̄ó-kpàà nià kà bó zĕĕ keε mò, sepóεdĕ nyoũn bĕ se Gèdĕp̄s̄ò dyí dyuò, ké wa kè Gèdĕp̄s̄ò t̄m̄õin b̄iin jĕ. B̄óo cĕε kà bé nyo d̄ò dǎ pó ní, níí, Ɔ f̄ùà-f̄ùá-dĕ séinò dǎ bóí kpá ke, keε m̄ me cĕε kà ti bé nyo d̄ò póεε ní, níí, Gèdĕp̄s̄ò dè Ɔ mana k̄õ poε gbo ke. Wé d̄ò nì dyiĕń ké dycò d̄iè d̄ò kè bóq̄ó-kpà d̄iè d̄ò mu niin, ké nyo bĕ kè Gèdĕp̄s̄ò xwĕin kà b̄iin nyεε se f̄ùà-f̄ùá-dĕ bĕa d̄ò dyí dyéε mu dε f̄o.

Dyi-diè-dĕ bĕ d̄óó gbo-dĕin-dĕin

M̄ béin d̄óó d̄ò gbo dĕè dyiín dĕ dε bĕ dyi-diè-diè mú, ké dyi-diè-dĕ bĕò mu hwìè d̄ò kaàun bó b̄ nòmò dyiínò cĕ jĕ.

Dyi-diè-dĕò nyo zi xwa f̄iń mío keε mò, bé m̄ ké nyo m̄ kèò kè nià wùd̄ũn nyεε dyi diè, bé m̄ ké nííń, “M̄ mò Kéd̄éi-dĕin-nà-nyò?” Dyi-diè-dĕ nià ke ní po nyo p̄ad̄ã dyođòun. Ɔ jũ ké nyoò dyi nííń, “Gbào” ní, m̄ béin Ɔ dyi dièè, bé m̄ ké nííń, “M̄ béin dε bé Bábòò cĕ bá kà nyo d̄ò béin Kéd̄éi-dĕin-nà-nyò j̄ũε ke jĕ dyíεε m̄ gbo cĕεè?”

Ɔ jũ ké nyoò dyi nííń, “N̄dye, m̄ mò Kéd̄éi-dĕin-nà-nyò,” ní, níí, m̄ me dá, “Ɔ mò dε kpa dǎ d̄ò. Xwĕ m̄ nyu ma Kéd̄éi-dĕin-nà-nyò j̄ũε ké” Ɔ jũ ké nyoò ḡǒ-jũ-wùd̄ùò se dyí séd̄éin m̄ ké hwòd̄õ dyi Ɔ k̄õin kp̄èin ní, níí, m̄ béin dε Bábòò cĕ bá kà nyo béin Kéd̄éi-dĕin-nà-nyò j̄ũε ke jĕ dyíεε Ɔ gbo k̄õin zain.

Ìm béin dyi-diè-dè bɛ céèà dé dyííe dyí dúe bé m̄ ké wa dɔ́-wùdù bɛ gbo dèin dɛkè. Dyi-diè-dè dɛ́ bɛ céè dà bíqí dɛkè, ɔ hwɔin kà,

“Ìm poèn hwiqííe, xwíníínò nyé kɔ́ jè à bédéà fèè ké?” Nyoò me tò ɔ nìin fònò-hwòdǒ. Ìm me wɔ́in dɛ séin nòmò dyíin dé ɔ gɔ́-jǔ-wùdù mùe gbo. Níí, m̄ me dá, “Ɖe mò dɛ zi dɛ kpauh̄ m̄o kee mò bé à ké Gèdèpòò dyí dyuò. Gèdèpòò me ma à nìin bé gbo-kpɔ́in-kpɔ́in ké ma bó à kèò kè púa nì. Ím béin dɛ Bábòò cɛ bá kà à kè Gèdèpòò ké gbo kpɔ́in nyue da zàin̄h̄.”

“Ìm poèn hwiqííe, dé jéé béin nyue bé à ké múà bédé ké?” Ɖe séin wa mu cɛin nyee, m̄ béin nííh̄, “Nyo báún-báún bɛ bé wa bédé dɛ nià bóee, waà múà ní hwèdèin m̄o cá. Bábòò cɛe à gbo kà bé múà sòin dé Gèdèpòò gbo ke. (Wédé 16:11). Ím béin m̄ mee-dè dò bé ɔ tèmèin nyoŋn̄ dyí kà nyo dò kè Gèdèpòò ké gbo kpɔ́in nyue dyí tèmèin̄h̄?”

“Ìm poe jáà kà nyo dò dyi méin, ɔ béin gɔ́ wódóe dɛeè? Ìm poèn hwiqííe, dé ɔ kèò kè hwɔin nyé?” “Bábòò dá nyo séin mu dycún m̄o hée muun. Kà ɔ nià náa, níí, m̄ béin m̄ dɛ Bábòò cɛ bá kà nyo ké dycún mu nyue jè dyííe da zàin̄h̄?”

“Ìm poèn hwiqííe, dé mò Bábòò cuò-wùdù tíín-tíín nyé?” Ɖe nià ke mu m̄ kpé nyíin bé m̄ ké dyi-dyé-dè nià dé cɛ́é-dè 9 múe dya gmò.

► Nyo dò dǎ dɛ bé ɔ kè dɛ bɛ nià ke hwɔin nyee dò nyu dòò? Xwɛ ɔ nyu ma niè ké?

Ɖe-cɛ́-nyò bɛò séin se bo-bɛ bɛ à dèà me dé cɛ́é-dè nià ke múe múaŋn̄ dyi kpáin mu. Sepóedé ti dɛ́ bɛ ní bo-bɛ bɛò dɛ́ bɛ ní bó ké wa se nyo dɛ́ bɛ nìin kpede.

Xwíníín kɔ́ jè wa céè kà cɛ́é-dèò kee mò bé dɛ-cɛ́-nyò bɛò dò-dò séin ké hwìè dyi mó bé ɔ ké dɛ mò dɛ sédèin dyí dé ɔ m̄òun gboee nyu.

Ɖe-cɛ́-cɛ́ò nàin-nyòò me dyuò dɛ nià ke dyí:

Cɛ́é-dèò nyo ko bó dyííe zàin kà nyo ké bɔ́-nòmò-dyíin-cèè-dè-gmùnù bɛ geen nyue nyo da. Ɖe-cɛ́-nyò bɛò bédé bé wa ké dè wa ké céè-dè-gmùnù bɛ dyé bó gein jèee dyuò. ɔ dyi xwa fèin ní, wa béin céè-dèò dɛ́ bɛ dɛ-cɛ́-naínò dyaà bó dɛ-cɛ́-tiò nyo mu bó dyí kòun wɛe baqa.

Cɛ́é-dè 12 Taún-kùà

Kà nì mu bɔ́ nòmò dyíinò dyi-bein-bein dyúa kpaun wíkiè xwíníín nyee, m̄ me diè dyi-diè-dè bɛè dɛ́ bɛ dyi dé nì dɔ́-wùdù gbo-dè-dè mú, m̄ò m̄ béin m̄ m̄òun nìin dɛ bɛ dyi-dièè. Ìm me kpain wa dyédé gboi kà wa mu wudu bɛ céèñ nìin nye. Ìm me dyé ti bé m̄ ké dɛ bɛ mu nyueh̄ nìin bó dɛ-cɛ́-tiò nyo ko bó dyíe baqaa wa gbo cɛ́.

Cĕĕ-dĕ 13

Hwĕ ě bá bĕ nòmò dyĭin kra-kra dyĭe dyĭ-dyuò-dyuò

Cĕĕ-dĕ Da-zà-zà

► M poèn hwĭdĭĕ, kùà bá bĕ nòmò dyĭin kra-kra dyĭ bó kàŭn wĕ kàmà mú ké ɔ zi kà ɔ nyu ma niè dé Dèè-wùdù Dìèò niĭn tiĭn nyĕe dyĭi?

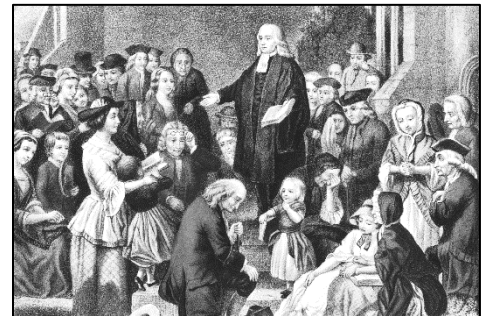
► M poèn hwĭdĭĭ kà bĕ nòmò dyĭin kra-kra ni dé m bìdĭĕ kò bó ɔ nyo bé Gèdèpòò-wùdù-bódò-bĭĭn-nyò kíĭn-kíĭn bèò dyà zĕò kà kee gboò?

Bĕ nòmò dyĭin kra-kra mò kpáá-dĕ sùà: Gàa ě mòà Jós Wákèdĕ kè Jós Wésèdĕ mò dyĭ-tĕmĕin-dĕ

Jós Wákèdĕ mò zĕò pásòdò dé Dèpò-xwĭ-bídĭ. ɔ cí bó zĕ mòà 1324-1384 ke. Tia baɗaa, Bábòò se ma céè dé Dèpò-wùdù mú. Nyo séin bèò taba ma de bé Kíádĕ-còciò tĕmĕin ma wa kee hwĭdĭĭ. Nyo báún-báún se ma bĕ nòmò dyĭinò dyĭ dyuò. Ké sáa-zà-nyò pàdă ě ni ma dé Kíádĕ-còciò múe se ma ná Bábòò dyuò miò. Sáa-zà-nyò ě mu ma bóqòò dà séin, ké wa ni ma zùŭn-dĕ ě xwai nyueĭ, ké wa ni ma wídĭ zòò kpauĭ. Sáa-zà-nyò kúqúú ě bé wa ní cĕ ma bĕ nòmò dyĭinò kee nàin ma cóci pàdă. Wákèdĕ kè nyo ě ni ma ɔ gbo kpauĭ wĕ po ma Bábòò xwĭ-wùdù mú. Céè-dĕ neè-kpà kĕ po-po se zĕò ni bó tia baɗa, ɔ jĕe, wa céèin ma Gèdèpòò-wùdùò sĕ. Wa nàin, ma mú ké wa tĕmĕin ma Bábòò dé dà séin. Nyòŭn ě dāin ma wa “sáa-zà-nyò dyé gā ě”, sepóedĕ wa ní diè ma nyo dò dyĭ bó wídĭ jè.

M me cĕ bĕ nòmò dyĭinò kà nyo ě ni bóqò kĕ kĕ m nià nyueĭ nyĕe nyue móo ke. Wákèdĕ kè nyo ě ni ma kà ɔ gbo kpauĭ wĕ nyu ma bĕ-nòmò-dyĭin-kra-kùàò nòmò dyĭin. Wa kra ma cuò-wùdù sò dé Bábòò múe nyo bèò gbo gáná cá.

Jós Wésèdĕ cí ma dé Dèpò-xwĭ-bídĭ zĕ mòà 1703-1791 ke.⁶ Tia baɗaa, cóci wa dāin kà Íngànà-còci dé Dèpò-xwĭ-bídĭĕ mò ma bā-nyò bèè cóci. Wa nyu ma kpede ě se Gèdèpòò dyĭ báa xwai, ké wa ní tĕmĕin ma bĕ nòmò dyĭinò jĕé cá. Wa se ma gā-dyé-nyò ě ni ma dé bóqòò múe pàdă mó dé wàà cóci bèò mú, ké nyo bèò se ma bĕ nòmò dyĭinò dyĭ dyuò. Wésèdĕ mò ma Íngànà-còciò sáa-zà-nyò dò, kee ɔ mó bé ɔ ké ma bĕ nòmò dyĭinò nyo bèò gbo kra. Gàná-kúŭn-kà dòe, ɔ sò ma dyĭ, ké ɔ mu dé dà wáqáá

⁶ Mĕe-dĕ: “Jós Wésèdĕ ni baàŭn bó ɔ báà xwĕ-gmààò kĕ”. Kówĭdĕ kè Áfè mò nyo nyue, ké wa zàà dée Kóúngèdĕ mòà céè-dĕ nyùin-naĭn kè píçè dyĭ-dĭin-naĭn nyĕe niĭn céè-dĕ-dyĭ-dĕin-naĭnò, <https://www.loc.gov/pictures/item/2002707689/>, “wa se nyo dò dyĭ pŭ bé à kĕe jè dyuò.”

dò, dè bé nyo bẽ m̀ ma k̀-çẽ-nyò bẽεε z̀ìn ma hwè bé wa dyi k̀-gbò dyí mu κε. Ti nyo bẽò nì ma zień nyεε, ɔ dú ma wa Gèdèp̀òò-ẁd̀d̀ gbo wáqá kpáí, ké wa pàqá nyànà ma dyi, ké wa tò ma ɔ gbo d̀ù. S̀ìn bóε gboεε, pύεε, ɔ dúá ma Gèdèp̀òò-ẁd̀d̀ wáqá kpáí dé dà séín tee dé ɔ fèè-wè gànádò mú, ké ɔ dyà ma nyo báún-báún Kédéi gbo.

► Nyo kíín-kíín bẽ bé wa dyà ma Gèdèp̀òò-ẁd̀d̀ dé nì gbèèò múεε, wa nyé k̀ jè nì òm hwiq̀i ké?

Xwíníín k̀ jè à με dyuòà b̃-ǹm̀-nyíín-kpa-k̀àò dyí κε

Z̀ò m̀à 2003 κε xwíníín nyεε, g̀à d̀ò kè ɔ gb̀-çwíníín-nyò bẽ nì ma da muεń dé Đép̀ò-xwi-bídí, ké wa k̀ ma dyi bó pá d̀ò mú bé wa ké f̀. Pá k̀ mú wa nì ma kà κεε, ɔ dyé ma bó màà d̀ò ké mààò nyànà ma bó toq̀ò d̀ò dya dyi. Mààò bédé ma Báb̀ò-kp̀ò d̀ò xwa, ké ɔ nì ma ẁd̀d̀. G̀àò xwéin ma bó ɔ búin, ké ɔ ẃ ma ɔ Gèdèp̀òò jè çεε. Kεε ɔ dyéε kà bé mààò b̃ato d̀ò nyànà ma bó ɔ wáún dyie, ɔ jèεε, ɔ diè ma ɔ b̃atoò dyi bá qε nì ma kà kpáún wεε jè dyí. Ké mààò b̃atoò qá “À nì kpoo d̀ò m̀ Gèdèp̀òò-ẁd̀d̀-wáqá-kp̀òò κεε mú, ké à wáqá Gèdèp̀òò-ẁd̀d̀ dé dà k̀-ò bẽ, kà Wésèdè nyue ma kà κε. À mu dé píé, ké à wáqá dé Gèdèp̀òò-ẁd̀d̀ tee.” Kεε wéé κεε, g̀àò dyéε ma kà bé dè mààò nyànà ma kà dyieε m̀ dè bé nyo gbèi-gbèi wè z̀ìn ma p̀, ké nyo pàqá se ma ɔ Gèdèp̀òò-ẁd̀d̀ ẃún nì, hwè òm po níín, bé wa ké ɔ d̀ù gbo tò dé píé κε. Kεε mààò mu ma dyúa ké ɔ nì ma ɔ Gèdèp̀òò-ẁd̀d̀ wáqáún kánáá p̀, sepóεqé kà wa nìin t̀m̀in-q̀èò nyue çεε jè. Kεε g̀àò poèn ma hwiq̀i kà bé mààò qá ma qε séín bẽ kée nyu bé ɔ Gèdèp̀òò-ẁd̀d̀-wáqá-wáqáò ké ma dúi kuεε xwáqáún sè κε.

Ìm̀ bédé bé òm ké hwiè q̀è bẽ dyi mó bó qε òm m̀à nyue dyieε nyu jè. Ti díé bẽ ní nyo bẽ poèn hwiq̀i kà bé b̃-ǹm̀-nyíín-kpa-kpa bédé hwiè dyúáq̀ò nyènèè κε, ɔ jèεε, wa sí hwiè bé ɔ seà dyí sédèin nyεε kíqí kánáá p̀. Ti díé bẽ ní nyoün bẽ poèn hwiq̀i kà b̃ ǹm̀ dyíin bé wa ẃà dé pá d̀ò múεε, b̃ dyúáq̀ò déε wa mu ẃún dé dà k̀ d̀ò κε. Kεε ɔ se ná nì.

Đé dà pàqá bẽεε, cóci-nyò bẽò nyu s̀ò gb̀ mu gb̀ gbo, ké wa nì nyo bẽ wa séè dyé d̀èεε gb̀ k̀ún baqaa kpáún. Đé hwiè ǹà κε múεε, nyo báún-báún qá Kédéi gbo dyi, κεε qε ǹà κε se nyoün Kédéi gbo dyàà béin dé dà séín.

Cóci díé bẽ d̃ bóò wáqá bẽ bé wa ké nyoün bẽ cóci dyà. Śdè-bàqá gànà-kúún ní, wa ǹin bóòò dé gbèè bẽ múin, ké wa po dé nyoün bẽ. Nyo báún-báún qá Kédéi gbo dyi dyíin dé bóò mú-kpá-kpá mú, κεε qε ǹà κε se nyoün Kédéi gbo dyàà béin dé dà séín.

Cóci pàqá bein b̃ ǹm̀ dyíinò dyi dyíin dé nyo bẽ dyi cóci Śdè-bàqá κεε Gèdèp̀òò-ẁd̀d̀ gbo-wáqá-wáqá mú. Wa qá nyoün bẽ bé wa ké kódù hwuq̀u taba bó ótòò dyúa, bé wa ké wa bìi baà, bé Gèdèp̀òò ké waà nàmáün bẽò k̀in z̀ìn. Nyo tááz̀ìn bẽ qá Kédéi gbo dyi dyíin dé hwiè ǹà κε mú, κεε nyo bẽ se Gèdèp̀òò hwiq̀i tabaa pàqá ní dyi cóci. Nyo pàqá ní ẃ Gèdèp̀òò-ẁd̀d̀, ɔ s̀èin ké nyo d̀ò çεε dyε wa gbo dé d̀ó-dè-ẁd̀d̀ mú hwè.

Àp̀s̀ò P̀òò m̀ ma nyo bé ɔ bein ma b̃ ǹm̀ dyíinò dyi dé hwiè k̀-ò bẽ mú κε. ɔ wáqá ma Gèdèp̀òò-ẁd̀d̀ dé Júù-nyò bẽò cóci-gb̀ò bẽò mú, sepóεqé ɔ m̀ ma Júù-nyò bẽò qε-t̀m̀in-nyò

vènè dò, ké ɔ zain ma wa gbo kōin kà bé Jízè mò Mèsádyàò ke. ɔ wùdù ma dé dè bĕ bé nyoŭn bĕ poìn ma dyí bé wa ké fònò-hwòdǒ xwaún poìn nyee dekè. Ti díé bĕ ní ɔ wùdù ma dé de-pèdèin-naín bĕò. ɔ wùdù ma nyo bĕ gbo dé waà taà bĕò mú kpé-kpé.

Bǒ-nòmò-dyíin-kpa-hwiè dĭè díé bĕ

Nyoŭn bĕ dǎ bǒ nòmò dyíinò cĕ-cĕ gbo dè dé hwiè kò-kò kúdíú bĕ dyí. Cócì díé bĕ mu nyoŭn bĕ gbo ké wa diè wa dyi bé wa ké wa wíin dyi bĕè. Wa mu dé gbĕè bĕ mú, ké wa diè nyo bĕò de bĕ nì kàà dyi: “M̀ poèn hwiđīee, dé cóciò bédé bé ɔ ké nyueñ nì dé gbĕè nìà ke mú ké? Đé mò Kédéi-đeín-nà-nyò bĕè jǎà-po-dĕ tíin-tíin nyé? Xwĕ ìn bĕin kà nyo dò ké Kédéi-đeín-nà-nyò jŭe nyuee jè kōin zain nyue ké? Đé nyo dò bĕin nyue hwè bé ɔ ké Kédéi-đeín-nà-nyò jŭ ké?” Mò mòà Kédéi-đeín-nà-nyò kee, ɔ jŭ ké ìn dǎ nyoò dŭŭ gbo tò nòmò dyíin, ké ìn dǎ ɔ gǒ-jŭ-wùdù bĕò wǒ ní, nìí, ìn bĕin ɔ dyi dièè, bé ìn ké níin, “M̀ bĕin ìn nyo bé Kédéi-đeín-nà-nyò jŭ, bé Bábòò cĕ jè, ké à poe jǎà kee jè gbo cĕè?”

Ti díé bĕ ní bǒ-nòmò-dyíin-kpa-nyò bĕò bédé bé wa ké dífèdè bĕin-bĕin dò bé wa tá mee-dĕ dò tò bǒ nòmò dyíinò jìe kōee kpa, bé wa kée nyo bĕò dyi tèmèin dé píé, bé nyo bĕò ké wa dŭŭ gbo tò jè. Ké wa díé bĕ bĕin wa nìin mee-dĕò mee bó gbǒ dyédéin. Bǒ-nòmò-dyíin-kpa-nyò díé bĕ tá mee-dĕ bĕ dífèdè bĕ kō, ké wa cĕè de bĕ bó wa xwíđí, ké wa nĕin wa de bĕ dyédéin dyi.⁷

Cócì díé bĕ nyu hwo dò bé ɔ bédé kōin-wùdùin-dĕ jéé dò, bé nyo bĕò dĕbè mú dé waà gbĕèò mú ke. . Kōin-wùdùin-dĕò bĕin nyónó-dyi-kpǒ-kpǒ mɔɔ dyú-gmèin-gmèin mɔɔ de-peđe-peđe mɔɔ dyaò mú wódó jè mɔɔ tèmèin-dĕ bá kùà dò jè dyíee jŭe. ɔ jŭ ké cócò dyi de bé nyo bĕò mó kee nyueñ níin, níí, ɔ nì de nòmò dyíin nyueñ. ɔ mò cóciò kpé bé wa kée nyo bĕò gbo cĕ kà bé jǎà bá Bábòò dyíee kǒ nyoŭn-dyùè fĕè kpé kōún wé séin xwíníin nyee. Gèdèpòò-hwò bé wa dǎà kee se dyè bǒ nòmò dyíinò jì tòè mu gáná cá, kee wa tèmèin jǎà-dĕ bĕ sò dé Bábòò múe, ké ɔ dya gbo-kpōin-kpōin bó cóciò kè gbĕèò nyo bĕ púa.

Cócì díé bĕ kaà baàun-naín dò dyi cà-cà dé dè bĕ bé nyo pàdǎ zĭin nyee. Wa cĕè bó wa da-zàin-dĕ, ké wa dǎ, “Baàun-naín”, ké wa dyé ti bé wa ké nyo bĕ nì zieñ nyee bìi baà. Nyo dò dyi dyíin, wa diè ɔ dyi, ké wa dǎ, “M̀ bédé hwòdǒ-kpǒ-dĕ dò, ké ìn mó bé à ké ìn bìi baà?” Đe kpǒ wa hwòdǒee mò nyo bĕò mǒó-dĕ, ké wa ní dèen de kúdíú cĕ-cĕ gbo. Dyíin dée múee, wa dyé pá bé wa ké bǒ nòmò dyíinò cĕ tee.⁸

Đe mò de kpa de mìò dé bǒ-nòmò-dyíin-kpa-hwiè kò-kò bĕò múee mò bé ìn ké bǒ nòmò dyíinò cĕ, bé nyo bĕ bédé wa kée wǒee kée múin wǒ nòmò dyíin. Sepóedé Gèdèpòò nyí ɔ Wuquò kpé, ké Zùù Hwĕin-hwĕinò nyue ké nyo bĕ tò wuquò gbo dŭŭ kee wǒó múin. M̀ seé kǒ hwièò nyo kǒ mú ìn cĕin bǒ nòmò dyíinò kee, ɔ mu gmènèè kpaun mìò dé nyo bĕò kpódó-dyùà mú, ɔ jŭ ké ìn dyie cĕ wáqǎá cá, ké wa dyie múin wǒ pùdùéé ní.

⁷ Hwiè nìà kee hwoin-dĕ mò, dyé Nyo bĕ mòà kùà-nyu-nyò bĕ dé piò kōee kùà-nyùin-naínò: <https://www.oacgb.org.uk/> and <https://oacusa.org>.

⁸ Bó píeè bĕ kè bǒ bĕ jèee, dyé kùà-nyùin-naín bĕ nìà ke: <https://prayerstations.org>

Kùà vènè dò còcìò bédé bé wa ké nyu dé dà séín kè ti séín nyee mò bé wa ké hwiè dyi mó bé wa kée nyu bé nyoũn bĕ ké wa dũũ gbo tò, bé wa ké bŕ nòmò dyíinò cĕ dé bódòò kō dà séín.

► Hwiè bĕò nyé kō mú nyoũn bĕ tò còci bĕ nì dé nì bídí-bòdòò kōee dũũ gbo ké? Hwiè bĕ kō mú wa cĕin kà bŕ nòmò dyíinò kee nyue ké nyo bĕò zĩàin gbo gáná cáà?

Ì Bǎto bĕ Bŕ nòmò dyíinò gbo-kpa-kpa

Bŕ-nòmò-dyíin-kpa-hwiè bé ɔ zi de kpauń mìo kee mò ɔ jũ ké nyoò dyi bŕ nòmò dyíinò kōin zain dé nyo dyuò ɔ dyí, ké nyoò de ɔ hwòdŕ kōee gbo ní.

Nyo bé ɔ mò Kédĕi-dĕin-nà-nyòee dyi ɔ bǎto bĕ kè nyo bĕ dyuò ɔ dyíee bŕ nòmò dyíinò gbo kpaín, ɔ me ku dyi cá, sepóedé wa dǎ fĕè bé ɔ cíee dyé. ɔ jũ ké ɔ kpede dyi dyíin nòmò ní, nìí, wa mu ɔ wuɖu nyuũn. ɔ nòmò dyíin bé nyo mò jǎà-po-nyò kee ké ɔ hwiđĩ-taba-tabaò nyoũn dyí tèmĕin, bé wa kée dyuò kà ɔ mò Kédĕ-dĕin-nà-nyò ke. Dĕ me bó ɔ nyue ɔ jũ ké nyoũn bĕ dyi ɔ Bábò wuɖuún zàà dyé, ké wa dyi ɔ baà dyé ní. Nyo bĕ dyuò ɔ dyíee me bó dyi ginièn ɔ jũ ké wa dyie wŕ kà ɔ mò jǎà-po-nyò kee ní.

Nyo bé ɔ sí Kédĕi dĕin nyee, wa dyé ɔ kpéin bó ɔ kpedeè dyíin nòmò jè dé ɔ de-cĕin-naín kè dé ɔ kùà-nyũin-naín, hwè mń po nííń, nyo bĕ se Kédĕi-dĕin-nà-nyò bĕ mú dĕbĕee dyé ɔ kpéin dekè. Ké deee, nyo bĕ dyéin ɔ gǎ kee mu ɔ kpéin dyéin bó ɔ kpedeò jè, ɔ jũ ké ɔ dyi ɔ nyuu-dĕ nòmò bĕò kè ɔ kpedeín-nòmò-nòmò gboi kpŕ kánáá pũ ní. Nyo díé bĕ mu ɔ gbo dyíin bé ɔ ké wa biì baà kè bé ɔ ké wa náún po.

Nyo dŕ-dŕ bĕ bŕ nòmò dyíinò gbo-kpa-kpa

Nyo díé bĕ poèn hwiđĩ kà bé wa me dyuò nyo dŕ dyí bó ti wè xwíníin wĕé hwè bé wa ké ɔ bŕ nòmò dyíinò gbo kpa ke. Wa dá wa kè nyoò me mò bǎto hwè wa ké ɔ Gèdĕpòò-wùdù gbo cĕ. ɔ mò jǎà dye kà bé nyo dŕ mu dyè dũũ tòè mún ɔ jũ ké nyo nià ɔ gbo wùdũĕn nyee dyi ɔ bǎto jũ níe. Kee wĕe kee, ɔ fĕin xwa bé nì hwòdŕ ké nyo dŕ múin dĕin kè bé mń ké ɔ mú dĕbĕ wàdà cá ke. ɔ jũ ké à see cĕ bé à ké bŕ nòmò dyíinò nyo bĕ bé à kè wa dyéin nyee gbo cĕ ní, nìí, à mu de báún-báún béin nyue bé à ké dyi kuue xwa bíin. À cĕé-dĕ mòà “Gbŕ-wŕ bĕ Kaà-kaà”, bé à hwèà gboee cĕ hwiè bĕ kŕ mú à ké dŕ-dĕ-dĕ gbo de bó bŕ nòmò dyíinò cĕ jĕee à gbo.

Gàa dŕ dá, “Ti séín bé mń kè nyo dŕ de dŕó bó míníti gbĕi-gbĕi xwíníin nyee ní, nìí, mń dĕè hwòdŕ kŕ kà bé Gèdĕpòò mò nyo nyue ké mń kè nyoò gmŕin kà kè.” Gàaò hwòdŕ-kpàin-dĕ mò, Gèdĕpòò dyà nyo bĕ nià ke bó ɔ hwiĩ, bé dyíin dée múee, ɔ ké bŕ nòmò dyíinò dyi beèn béin.

Cĕein Bŕ Nòmò Dyíinò Nĕ-kpà Kŕ

Ì béin de bé Àpòsò Pòò se ma nyue béin nyee nyue bé mń ké bŕ nòmò dyíinò dyi bein.

À bédé hwiè kŕ mú à béin bŕ nòmò dyíinò dyi beèn, bé còci-nyò bĕò se ma bédé bó zŕ hŕdĕdĕ báún-báún xwíníin nyee. Hwièò mò, à béin tèmĕin-dĕ bĕò nĕ-kpà kŕ poe, bé à kée nyo bĕò xwa nyí.

► M̄ poèn hwìdǐiεε, dɛ̀ kò ma dɛ̀ còci-kũ̀àò mú ti bɛ̀ céè-dɛ̀ nɛ̀-krà kɔ̀ céèn jè sèè ma dyiεε ké?

Pòin kà còciò nyu ma niè kíin hwè bɛ̀ céè-dɛ̀ nɛ̀-krà kɔ̀ céèn jè dyià dyiεε jè hwìdǐi. Bó tia baɗaa, céè-dɛ̀-céè-nyò bɛ̀ dú ma ti pàɗǎ dyí hwè ké wa hwè ma céè-dɛ̀-krò dyúáɗò gbo, sepóedé wa céèn ma sɔ̀ jè. M̄ muε dyè hwìdǐi pòin kà bɛ̀ céè-dɛ̀ kra wídí pàɗǎ mìò bó zǐè ke, keε ɔ̀ me nì m̄ hwìdǐi kà m̄ dyíó má wídí nià bóε dyí dú bɛ̀ m̄ kɛ́ó má céè-dɛ̀-dyuò-nyò dò dyi kpɔ̀ bó wé baɗa-bùè xwíníin ní, níí, nì muó ma pàɗǎ péèin nyε.

Nyo báún-baún se ma wa mìòùn niin Bábò bédé bó tia baɗa. Pásòdò bɛ̀ò mìòùn se ma Bábò-krò gánáò bédé dyε m̀ùn. Poèn hwìdǐi kà ɔ̀ nyu ma niè ɔ̀ jũ ké ɔ̀ se ma xwa fèin bɛ̀ m̄ ké Bábò wuɗuún zà dɛ̀ m̄ bídí-taún níε.

Wa tèmèin ma pásòdò bɛ̀ dɛ̀ dyiin dɛ̀ wíin-wùdù mú d̀ùn pū, ké wa bédé bɛ̀ wa ké ma dɛ̀ wa wóεε hwìdǐi péin. Wa se ma kpé béin bɛ̀ wa ké tèmèin-dɛ̀-céè-dɛ̀ bɛ̀ dyi toin. Wa se ma céè-dɛ̀ bɛ̀ céè béin bɛ̀ wa kée kro pàɗǎ nyoŭn bɛ̀ múin gein, sepóedé wa seε ma nɛ̀-ɔ̀ kɔ̀ nyùèn béin jè.

► Dé mò hwìè díé bɛ̀ kɔ̀ mú céè-dɛ̀ nɛ̀-krà kɔ̀ nyùin-nyùin nyuε bɛ̀ bɔ̀ nòmò dyíino dyi dyi bein mìò ké?

Céè-dɛ̀-mi-gm̀ùnù mò céè-dɛ̀-mi xwá-xwá bɛ̀ bɛ̀ Gèdèpòò-wùdùò céè kɔ̀, bɛ̀ nyoŭn bɛ̀ nyùin k̀à mú bɛ̀ wa ké bɔ̀ nòmò dyíino dyi bein nyε. Jáà-po-nyò bɛ̀ gein wa nyoŭn bɛ̀ múin. Ké dɛεε, wa tòè vò-vò dɛ̀ dè bɛ̀ nyo pàɗǎ pòin dyiε. Wa sè díé bɛ̀ dè bɛ̀ bɛ̀ nyoŭn bɛ̀ béin wa wuɗuún zàà ke.

ɔ̀ jũ ké nyo d̀ò sèè dɛ̀ hwè ke dɛ̀ nyo bɛ̀ ɔ̀ se dyí dyuòεε bɔ̀ nòmò dyíino gbo-cɛ̀-cɛ̀ múin, níí, ɔ̀ béin gbo dèè dyiin dɛ̀ wa céè-dɛ̀-mi-gm̀ùnù bɛ̀ nyí-nyí mú.

Céè-dɛ̀-mi-gm̀ùnù bɛ̀ me bédé dyédé kò-kò bɛ̀, ké ɔ̀ zà-wuɗu-daò me dè nyo hwìdǐi. ɔ̀ jũ ké m̄ dyi céè-dɛ̀-mi-gm̀ùnù bɛ̀ gein nì dɛ̀ hwòɗo-gboi-hwìè bɛ̀ò wíin mɔɔ dè bɛ̀ nyo pàɗǎ pòin dyiεε ní, níí, m̄ me nì wíin kéèin kà nì muε wa nyíéin niin nyε. M̄ béin wa dyi dièèn niè, bɛ̀ m̄ ké nííin, “M̄ móinno, m̄ ɗǎ céè-dɛ̀ d̀ò bédéè?” ɔ̀ muε nyuùn bɛ̀ kpé ké wa dyí kpá, bɛ̀ wa kée m̄ xwaún zà.

Nyo díé bɛ̀ se dyè céè-dɛ̀-mi-gm̀ùnù bɛ̀ bɛ̀ m̄ muà wa nyíin nyεε jè múàŭn dyi kpáin mu. Nyo díé bɛ̀ se dyè wa wuɗuún zàà mu ké wa mu wa dyi pòun. Keε wéé keε, céè-dɛ̀ bɛ̀è dyà nyoŭn bɛ̀ Kédéi gbo dɛ̀kè. Céè-dɛ̀-mi-gm̀ùnù wuɗuún-zà-zà ɗǎa nyu ké nyo díé bɛ̀ ɗǎ gbo zǐàin. M̄ se dyè céè-dɛ̀-mi-gm̀ùnù bɛ̀ bɛ̀ m̄ gein kà nyoŭn bɛ̀ múin nyεε gbo-wóɗó-dɛ̀ dyí dyuòè mu.

Kà à ké dɛ̀ bɛ̀ à kɔ̀ à ké bédéεε dyéε nyuε

Ti díé bɛ̀ ní nyoŭn bɛ̀ kɔ̀ dɛ̀ dɛ̀ wa kɔ̀ wa ké bédé dɛ̀ wa fèè múεε jè gbo mìò. ɔ̀ hwòin kà, wa se dji-dɛ̀ pàɗǎ bédé mɔɔ wa se cí-naín bédé mɔɔ wa dyi wéin, wa se gbo-gm̀ò-nyò d̀ò bédé. Wa poèn hwìdǐi kà dɛ̀ bɛ̀ nià bóεε jè me kpɔ̀ à hwòdò mìò bɛ̀ ɔ̀ ké zùŭn-dɛ̀ bɛ̀ò jè dyí zi ke. Keε dyiin dɛ̀ nyoŭn-dyuè m̀óó-dɛ̀ bɛ̀ nià ke mú dɛ̀é còciò m̀ùn bein bɔ̀ nòmò dyíino dyi. Jéé keε, wa mó bɛ̀ còciò ké bóɗó-kpàà m̀óó-dɛ̀ bɛ̀ò jè kàmà mìò bɛ̀ ɔ̀ ké zùŭn-dɛ̀ bɛ̀ò dyí zi kà nàmàŭn-nyò bɛ̀ò m̀ùn nyuà ke.

Cóciò me kǎ dé de bĕ bé nyoũn kǎ wa ké bédéee jè gbo, kee wa me nyuèn dée zũn.

1. Wa dyi nyo bĕ gbo kpáun̄ ni dé hwiè nià ke múin̄, wa me zain̄ wa gbo kōin̄ kà bé wa niè nyueñ dé Gèdèpòò dĕbĕin̄-dĕbĕin̄ mú ke.
2. Wa me poin̄ sō dyí bé wa ké kùà nyu dé hwìdĭĩ-tabá-tabá mú, kee wa me bóo nyue kà kpoo bé ɔ cóci dyí báa nyuà ke.
3. Wa me dá nyoũn bĕ bé wa ké bó cóciò jè gboi kpō, dè bé nyoũn bĕ kōin̄ kōin̄ kà jè gboe.
4. Wa me bein̄ bǎ nòmò dyiin̄ dyi, bé wa kée nyo bĕò tēmèin̄ kà bé sè-ná-sèè fĕè kè mana séin̄ dyiin̄ dé Gèdèpòò dyí-dyuò-dyuò mú ke.

“Gèdèpòò-wùdù-bódó-bĭin̄-nyò bĕ ni dé Índià-bòdòò kè Dyùgánà-bòdòò ɔ kè bódó tòò bĕ kōee, nyo bĕ cĕe kà bé wa ni nyo bĕ bé wa kpō Kédĕi dyiee dōun̄ dyiin̄ dé wídí kè dĭi-dĕ kè wa sùkùù tò-tò kè wa pí-dĕin̄-tò-tò ɔ kè dé wa dĕin̄-dĕ tòò bĕ dyí-nyu-nyu mú ke.”

- J. Hébé Kĭin̄,
“Bǎ-nòmò-dyĭin̄-cĕ-bòdò-kpàò”

Cóci díé bĕ se bódó-kpàà mós-dĕ bĕò gma dyí dè dé waà Gèdèpòò biè-bièò mú. Wa nyu nyo bĕò mós-dĕ dyiin̄ dé wídí jĩ kà wa bédéee mú. Dè wa kpàin̄ hwìdĭee mò wa ni hwiè dyi móun̄ bé wa ke bǎ nòmò dyiin̄ dyi bein̄. Wa poèn hwìdĭĩ kà ɔ jũ ké wa dyi nyoũn bĕ gbo kpá dé hwiè bĕ nià ke múin̄, nií, wa kè nyo bĕò mu bǎto jũn̄, bé dyiin̄ dée múee, wa ké bǎ nòmò dyiin̄ gbo dũũ tòe. Wa niin̄ fònò-hwòdĕò mò, wa ké nyo bĕò wòdĕ péi po, bé wa kè wa ké bǎto mú kpàin̄, púin̄, wa ké bǎ nòmò dyiin̄ dé dyàin̄.

Nyoũn bĕ dyí-poin̄-poin̄ kè wa gbo-kpá-kpá bédé hwiè pàdǎ bĕ nyue ké ɔ se dyiin̄ nòmò ke. Ti díé bĕ ní nyo dò gbo-kpá-kpá see nyue béin̄ bé ɔ kè nyoũn bĕ ké gbo kpōin̄, ɔ sèin̄ gbo-kpōin̄-kpōin̄ nyo nià bó nyo tòè nyíi-dĕò ke kè nyo ɔ nyià ke púa kee dō. Ti díé bĕ ní ɔ ni kà bǎ nòmò dyiin̄ kè nyíi-dĕ bĕ wa tòà kee zain̄ gbo ke, ké nyoũn bĕ béin̄ gbo-kpá-kpáò dyée bé wa ké bǎ nòmò dyiin̄ dyi po. Ké deee, nyo bĕ mu dyè de bĕò gein̄-gein̄ dyí mēin̄ bé wa ké se bǎ nòmò dyiin̄ dyi bein̄.

Cóci bĕ nià bǎ nòmò dyiin̄ nyoũn bĕ gbo dyàun̄ dé hwiè se dyí sédĕin̄ bĕ múee, wa bédé bé wa ké gbo zĩain̄. Bǎ nòmò dyiin̄ mò de kíin̄-kíin̄ bé cóciò me néin̄ jii kō, bé wa kée jè nyo séin̄ gbo cĕ ke.

ɔ jũ ké cóci dō dyi bǎ nòmò dyiin̄ bódó-kpàà nyo bĕò gbo cĕ ní, nií, wa me béin̄ kpé bé wa ké fĕè dĭèò me dè dé cóciò mú. Pó-pòò se de bé nyo dō béin̄ dyée ɔ jũ ké ɔ dyi sō píin̄ wáqá pū, ké ɔ dyi fĕè dĭè kíà dyí bé ɔ dè ɔ hwìdĭiee cíe ni níe. Nyo bĕ se Kédĕi dyí dyuòee se bǎ nòmò dyiin̄ dyi kpōò béin̄, ɔ sèin̄ ké wa dyi dyc cóci-nyò bĕ nyià nyoũn bǎ nòmò dyiin̄ kee gbo hwè.

Dé kùà bé Jízè kè àpósò bĕò nyu ma kà ke múee, à dyée kà bé bǎ nòmò dyiin̄ bá múà-bǎ, bé ɔ báà Gèdèpòò káá-bòdòò jè dyíee dyí ke. ɔ mò bǎ bé ɔ cĕe kà bé Gèdèpòò béin̄ nàmàun̄-nyòò kōin̄ zĩèn, bé gbo-kpōin̄-kpōin̄ ké bó ɔ kè Gèdèpòò púa ni ke. ɔ dyi ná niin̄, nií, ɔ dǎ nàmàun̄è kpé xwaun̄ buè, ké Gèdèpòò dǎ ɔ nyu de dĭe. ɔ dǎ nyo bĕ bédéà hwìdĭĩ-tabá-tabá kee gbō-xwíin̄in̄

nyo jũ. O mò gbõ-xwíniín kǎ mú bé o díí-gàà bě kè díí-màà bě bé wa nià dé Zùùò múεε mu o náún pouñ, bé Gèdèpòò ké o mósò-dè bě o nyí ke.

Cóciò me dyée kà bé o kùà tíín-tíín mò bé o ké bǎ nòmò dyíinò nyoũn bě gbo cě ke. Cóciò me nyu kùà nià ke tee cá. Nyo séín me dyuòè dyí kà bé cóciò kùà mò bé wa ké nyoũn běè zùù pòin nye. Cóciò bédé bé o ké nyo jéé běò bó o mìòùn gbo dyà. O me dá nyo bě bé wa kpáin bǎ nòmò dyíinò múàũn dyi ke. Nyo bě nià ke dyi cóciò mú dyi ní, níí, gbo-kpõin-kpõin mu bó wa kè cóci-nyò běò púa niin. O jèεε, bǎ nòmò dyíinò dyà gbo-kpõin-kpõin.

O dǎ ná niin, níí, cóci-nyò běò me kpá nyo bě bé wa kè cóciò dǎà gbo-kpõin-kpõin bédéεε gbo. Ti díé bě ní nyo běa séín se jáà-po-nyò, keε gbo-kpõin-kpõin ni bó wa kè cóciò púa, ké bǎ nòmò dyíinò mò nyo nyue ké wa dyià dé cóciò múè.

O jèεε, fònò-hwòdǒ jéé bé cóciò me nyùin kùà múεε mò, Bǎ Nòmò Dyíinò, kè Gbo-kpõin-kpõin o kè Gbo-kpá-kpá, ké (o se páún-po-dè). Cóciò me bó kpoo dò jũε pū bé o ké nyo bě dyí poèn kpa bó gbo-kpá-kpá jè. Keε cóciò mò nyo-du bě bé wa kpá nyo bě bé wa kè wa bédé gbo-kpõin-kpõin nyεε gbo ke. Keε o jũ ké wa dyi dε kà kò dò bě xwai nyué ni dé cóciò mú ní, níí, nyo běò mu hwo bě bé wa po páún wεε kǒ dyiin pū, ké wa se wa gbo-kpõin-kpõin bé bǎ nòmò dyíinò dyàà keε jè gbo cěé mu.

Céé-dè 13 Taún-kùà

(1) Gmò kà nyo bě nyu bǎ nòmò dyíinò cěε dé ni gběèò múεε dya. Kà wa nyu bǎ nòmò dyíinò cěε dé ni gběèò múεε nyue ké nyo bě ni dé píεε tò wa gbo dũũ? Wa cě bǎ nòmò dyíinò pùdùéé cáà? Céè dε òm dyéεε céè-dè-mi sǎ mǎo tā kǒ.

(2) Dè céè-dè-mi-gmùnù hǒdèdè dò me. Dè dε òm kpa dyédé-bóún dyiεε me, bé òm ké wuqu-dǒin gběĩ-gběĩ céè báa jè dyí.

Cĕĕ-dĕ 14

Dyú-gbóó bĕ Gèdèpóò-wùdù Gbo-wáqá-wáqá

Cĕĕ-dĕò Da-zà-zà

► Ðe-cĕ-nyò dò me zà Máfìò 18:2-6, 10-14 wuquún bĕ nyo tòò bĕò ké ɔ gbo dũ tò. Náún-po-wùdù bĕò nyé m̀ dyé dé vósi bĕè mú ké? Xwĕ m̀ béin dĕ-kpa-kpa bĕ Gèdèpóò dyéà dé dyú-gbóó bĕ múe me dèè nyue ké?

Ti díé bĕ ní nyo bĕ cĕe kà bĕ dyú-gbóó bĕò kpa dĕ, sepóedé wa mu xwédé-dùò nyo ko bó dyíe jũn, ké wa mò nyo mu cóciò dúí sèin dé dyúa, mɔo wa mu nàin-nyò bĕ jũn dé dyúa jè. Ðe séin bĕa mò jáà, kee kíin-kíin nyee, dyú-gbóó bĕò kpa dĕ sepóedé wa mò nyoũn-dyù bĕ jè. Ti díé bĕ ní ɔ sò nyo-vènè bĕ hwìdĩ kà bĕ dyú-gbóó bĕò mò nyo bĕ bĕ wa bédé sè-ná-sèè zùù, ké wa bédé nyíi-dĕ bĕ bĕ nyoũn bĕ se dyí dyuðee dé wa mú ke.

Gàa dò nì ma da muéí, ké ɔ fòin ma bó hwɔdɔ-dyù dò mú. ɔ dyé ma gàa sùà dò ké ɔ dèdĕ ma dya bó hwièò dũ, ké gààò dǎ, “M̀ sèè hwɔdɔ nìà ke jè wó dò fɔo. Gàa bédé kpé díé bĕ dǎ wódó dò nò hwɔdɔè múù?” Ké gàa sùàò dǎ, “Gbàò, dyú-pèdĕ bĕ dòn dǎ hwɔdɔè mú wódó.”

Ðe Gèdèpóò cĕ bá Dyú-gbóó bĕ Gèdèpóò-wùdù gbo wáqá jè dyíe

Gèdèpóò nyí ma Éézùdùè-nyò bĕ cí zǔò kíin nyee dèè-wùdù dò. ɔ cĕe wa gbo kà bĕ ɔ mu ma wa mana kǔ pouñ, bĕ ɔ ké wa dyí gmò ke. ɔ nyí ma wa gma bĕ bĕ wa ké dyi kpǔ ke.

Gèdèpóò mó bĕ xwédé-dù séin ké ma dèè-wùdù nìà ke kǔin kpǔ. ɔ cĕe ma wa gbo, ké ɔ dǎ, “Ké wuqu bĕ bĕ m̀ cĕà zĕè bĕ gboee me nì dé bĕ hwòdǔ bũ, ké bĕ me tèmèin gma bĕò bĕè dyú bĕò hwòdǔè-dé-hwè-kà” (Dìtòwáqánámè 6:6-7).

Dyú bĕ gmèin-gmèin bĕ wa ké Gèdèpóò mǔó-dĕ nyue mò ma dĕ kpa dĕ dò cá dé dèè-wùdù nìà ke mú. Sepóedé Gèdèpóò mana bĕò pàqǎ dyiin ma dé ɔ nyo bĕò ɔ wuqu nyu-nyu tee mú. ɔ jũ ké xwédé-dùò nyo ko ma bó dyíe dyie ma gbo po bĕ wa ké se ma Gèdèpóò kíqíí sí mɔo bĕ wa ké se ma ɔ kpéin dyéin, níí, wa bédé bĕ wa ké ma waà mana dyiàin dé wa kè Gèdèpóò gbo-kpǔin-kpǔin múe xwáqáún sè. Ðe nìà ke xwíníin mò wa bédé bĕ wa ké ma waà dyú bĕò dĕ tèmèin nòmò dyiin.

► M̀ poèn hwìdĩe, dé Éézùdùè-nyò bĕò béin ma nyue bĕ waà dyú bĕò kée ma gbo po bĕ wa ké Gèdèpóò kíqíí sí ké?

Gèdèpóò zàin ma hwiè bĕ kǔ mú wa ké waà dyú bĕò dĕ tèmèin nyee wa da.

Ké bĕ me tèmèin bĕè dyú bĕò gma bĕò. Bĕ me dèin wa jè dǔó múin, ti bĕ mu dé taún nìin nye, kè ti bĕ mu hwiè xwíníin nàũn nìin nye, kè ti bĕ mu dyi pèin nye, ɔ kè ti bĕ mu dyi sòun wĕ. Ké bĕ me cèè gma bĕò bó bĕè gbǔ-wǔ bĕò xwìdì-téin bĕò kè bĕè gmɔ-wǔ bĕò kǔ dyi (Dìtòwáqánámè 11:19-20).

Đé jéé Gèdèpòò nì ma kà cǐn nyé? Wa bédé bé wa ké ma dyú bǐò dɛ tɛmɛ̀n mà-kpéé-kà kè kpé-kpé, ɔ kè ti séín. Wa bédé bé wa ké ma Gèdèpòò gmaò dè bǐ nyoũn béin dyéε keε céè, bé ɔ ké nyoũn dɛ hwĩdĩi dyà. Wa bédé bé wa ké ma Gèdèpòò-wùdùò dyé dà séín. Wa se bédé bé dɛ bǐ bé Gèdèpòò cǐ ma wa gboεε ké ma wa hwĩdĩi sò mɔɔ wa kée ma dùũ dyi zàin.

Gmaò tɛmɛ̀n-tɛmɛ̀n ti séínò xwíníín mò, wa se bédé bé wa ké ma bèin-dɛ bǐ bǐ po mɔɔ bé wa ké hwo pa mɔɔ wa ké ma kpedɛ bǐ Gèdèpòò nyé múεε dò nyu.

Ɔ jéεε, vósi bǐ nìà ke néin jì kǒ kà bé wódóin-nyò bǐò bédé bé wa ké ma waà dyú bǐò dɛ tɛmɛ̀n kpé-kpé ɔ kè ti séín, bé wa ké wa dyí gmò, bé wa ní kǒ dǎ tɛmɛ̀n-dɛ kà kò dò bǐ kè ɔ nyo bǐè se hwòin nyεε kídíí sí.

► Gèdèpòò nyí ma ɔ gma bǐò wódóin-nyò bǐò. Bó cóci-kũàò wáún wǐε dɛ à mε nyu dɛ ké?

Kíín-kíín nyεε, à dyuòè kà bé dyú bǐò dɛ-tɛmɛ̀n-tɛmɛ̀n mò kũà kíín-kíín bé wódóin-nyò bǐò bédé wa ké nyu ke. Cóciò mε tɛmɛ̀n wódóin-nyò bǐò kà wa ké waà dyú bǐò dɛ tɛmɛ̀n nyuε. À mε bóɔ hwĩdĩi poèn kà bé cóciò dòn béin dyú bǐò náún poε dɛ zũn, sepóεdɛ waà wódóin-nyò bǐò seε nyuε béin jèε.

Ɔ sǒ nìinò mò, ɔ dyi xwa fǐin ní, cóciò mε cǐ dyú bǐò Gèdèpòò-wùdù gbo, ɔ jũ ké wa wódóin-nyò bǐò dyiε náa mó ní. Kpá dyú bǐò gbo dyiin dɛ wa wódóin-nyò bǐò gbo-kpá-kpá mú. Ɔ jũ ké cóciò dyi bǐ nòmò dyiò dyi beñ nìin, ní, wa mε vǒ bé wa ké gbǒ-xwíníín-nyò bǐ dɛ cóciò mú dyà.

Dyú díé bǐ kǒ wódóin-nyò bǐ se Kédéi-déin-nà-nyò béεε táà wa miòun nìin nyo bǐò dyi ké wa sí Kédéi déin. Đea dyi ná kpáin, ní, cóciò mε vǒ bé wa ké gbǒ-xwíníín-nyò bǐò Gèdèpòò-wùdù gbo cǐ. Ɔ jũ ké wódóin-nyò bǐò se Kédéi dyi kpǒɔ mó ní, ní, cóciò mε jũ zũn-gbǒ-xwíníín-nyò bǐ bó dyú bǐò bì. Nyo bǐ nì cóciò múεε nì kà gbǒ-xwíníín-nyò bǐ nìà ke, bé wa ké dyú bǐò jè gbo kǒ dɛ zũn.

Cóci dò dyú-gbóó bǐ Gèdèpòò-wùdù Gbo-wáqá-wáqá múin-gmòin-gmòin

► Xwǐ m̀ béin dyí dyuòè nyuε kà bé dyú-gbóó bǐ Gèdèpòò-wùdù gbo-wáqá-wáqá nì dɛ cóci jéé dò múεε dɛ púá kéé?

Dyú-gbóó bǐ Gèdèpòò-wùdù gbo-wáqá-wáqá nì dɛ nì cóciò múεε, dɛ bǐ céèà dà bídíεε dɛ nì-nì seε nyuε béin bé ɔ ké dúi ku...

- Kebì nì dɛ-tɛmɛ̀n-nyò bǐò mε béin kpé miò ke.
- Dyú bǐò kè waà dɛ-tɛmɛ̀n-nyò bǐò mε nì kǒ kpáun wǐ.
- Dyú bǐò mε nì dɛ bǐ Bábòò cǐε cǐn nyε.
- Đe-tɛmɛ̀n-nyò bǐò mε nì cǐé-dɛ kpa dɛ bǐ tɛmɛ̀n nyε.
- Dyú bǐò mε kpáin dɛ-cǐ-cǐò múàun dyiε.

Ɔ jũ ké dyú-gbóó bǐ dɛ-tɛmɛ̀n-tɛmɛ̀n nì dɛ cóci dò múεε dyi dúi ku ní, ní, dɛ bǐa bédé bé wa ké dɛ nì. Ɔ jũ ké cóci dò se wa bédé ní, ní, fùà-fúá nì dɛ. Keε wǐé keε, ɔ fǐin xwa bé cóci dò ké dɛ kpa dɛ bǐa séín bédé, bé wa ké se mú zain nì kánáá ke.

Ni dyú-gbóó bĕ ɔɛ-tĕmĕin-tĕmĕinò bĕin dúi kuɛ ɔ jũ ké...

- Dyú bĕò dyi gbo zĩàin, ké wa dyi pó-pòò hwòdǒ kǒ dè ní.
- Dyú bĕò dyi ɔɛ hwĕin nì méné-méné dé zũn ní.
- Kà dyú bĕò mu búáun nìin nyɛɛ, wa dyi kpeɔe bĕ bá Kédĕi dyíɛ nyueñ nì ní.

Ni dyú-gbóó bĕ ɔɛ-tĕmĕin-tĕmĕinò se dúi kué mu ɔ jũ ké dyú nì kàà dyi dé nì ní...

- Dyú bé ɔ se Kédĕin-ɔɛin-nà-nyò ke.
- Dyú bé ɔ sí bóqó-kpàà nyo bĕò nìin kpeɔe kíqíí ke.
- Dyú bé kà ɔ nì búáun wĕɛ, kǎà ɔ nì ɔ miòun múàun-po-dĕ bĕ kè bǎto kúdú bĕ dyí poĕn nyɛ.
- Dyú bé ɔ bó Gèdĕpòò mós-dĕ bó ɔ fĕèò jè, ké ɔ sí ɔ miòun nìin hwòdǒè mós dĕ bĕ kíqíí ke.

Fĕè bé ɔ kè Gèdĕpòò jǎàò wĕin dyíɛ cí-cí mò nyo bĕin nyue bé m̄ ké nyo dò ɔɛin-nà-nyò mú nyu. ɔ mò bé m̄ kéɛ nyu bé nyoò ké ɔɛ hwè dé Jízè ɔɛin-nà-nà mú. Nyo dò dyi gbo zĩàin nyĕnĕè ní, ɔ seɛ nyue bĕin bé ɔ ké Gèdĕpòò jǎàò dyi dyuò gáná cá. ɔ seɛ nyue bĕin bé ɔ hwidĕi-poin-dĕ bĕ kè ɔ kpeɔe kè ɔ hwòdǒ-xwíníin-hwòdǒ-dyùà ɔ kè ɔ cí-cí ké gbo zĩàin wàdà cá. Bĕ m̄ ké jǎà nìà bóɛɛ nyo dò jũɛɛ, ɔ mu ti wè dyí dúun hwè. ɔ mò kùà jéé m̄ bédé m̄ ké nyu hwè bé m̄ ké nyo dò ɔɛin-nà-nyò mú nyu ke.

Ɖɛ kíin-kíin m̄ ké nyu dé dyú-gbóó bĕ Gèdĕpòò-wùdù gbo-wáqá-wáqá mús

► M̄ poĕn hwidĕiɛɛ, dé mò ɔɛ kíin-kíin m̄ mó dé dyú bĕ Gèdĕpòò-wùdù gbo-wáqá-wáqá mú ké?

Nyo vĕnĕ bĕ bĕin dé dyú-gbóó bĕò nìin cóciò mú muɛ ɔkè, bé wa kè wa ké dé nì. Dyí-poin-poin nìà ke me bédé nàin-nyò nòmò dyíin bĕ. Wa me mò nyo bĕ bé wa kpō wa miòun dyí, ké wa nyéńéin-nyĕnĕè nì cóci-nyò bĕò kè nyo bĕ nì dé píɛɛ wíin, ké wa ku hwòdǒ bó nyoũn nàin jè ke, m̄ seé kǒ kebì wa me se kùà vĕnĕ bĕ bédé dé cóciò mú ke. Ɖé nyo vĕnĕ bĕò kè dyú-gbóó bĕò hwíè keɛ, nàin-nyò kpa ɔɛ bĕ me nì dé.

Ɖɛ kíin-kíin bĕin nyue bé cóci dò mɔɔ dyú-gbóó bĕ ɔɛ-tĕmĕin-tĕmĕin ké mú zain wàdà keɛ mò ɔ jũ ké Kédĕi-ɔɛin-nà-nyò bĕ dyi dyi vò dé gbĕè kǒ mó cóciò nìà ke, ké wa dyie hwidĕi poin kà bé dè wa nìà keɛ mò zũn-dà dòɛɛ ní. Gbĕè nì náa múɛɛ, m̄ bĕin dé Kédĕi-ɔɛin-nà-nyò bĕ bé wa séè búá ke dé zũn wĕɛ gbo kpáa bé wa ké búá dé ɔɛ-múin-wǒ-wǒ mú kè dé kpé mú kè dé zũn ɔ kè dé kpeɔe mú.

ɔ xwíníin mò nyo vĕnĕ bĕò me mò zũn-dĕ nyu-nyuè dyí-tĕmĕin-dĕ bĕ. M̄ se nyo bĕ bé wa se jǎà-po-nyò nòmò dyíin bĕɛɛ, dyú-gbóó bĕò cóciò nyo vĕnĕ mú nyue bĕin. Ké ɔɛɛɛ, m̄ me bó wǒó bé dyú bĕ bĕin nyue bé dyú tòò bĕò ké se nì tĕmĕin-dĕò gbo dũũ tòɛɛ ké dé nì.

Ni dyú-ménéé bĕò cóciò mu wáqáun ɔ jũ ké...

- Nyo vĕnĕ bĕ bé wa nì gbo-kpá-kpá tòĕn dé cóciò múɛɛ dyi dé nì bó ɔɛ kà kò dò jè mɔɔ bó xwíníin jéé dò jè, keɛ wa se nàin-nyò nòmò dyíin bĕ dé zũn ní.

- Dyú bĕ bé wa se zùŭn-dĕ bĕò jè múàŭn dyi kpáin nyεε, wuɖu dyi ɖe séin bĕ mu cĕin nyεε dyí zi ní, hwè m̄ po nííń, ɖe bĕ se zùŭn-dĕ ke.
- Nyo vènè bĕò ɖòun dyi zùŭn-dĕ séin bĕò nàin-nyò jŭ, ké wa ní wó bĕ dyú-gbóó bĕò m̀ùn ké ɖé pá goun dyí ɖú ní.
- Dyú bĕò nyo gbĕĩ-gbĕĩ nyènèè dyi zùŭn-dĕ bĕ nyue mó, ké wa müè bĕò pàɖă se wa jè múàŭn dyi kpáin ní.

Gmò dyú-gbóó kúɖúú bĕò dya bé m̄ ké m̄ miòun ɖe bĕè dyi diè. Ɔ jŭ ké g̀a-dyù gbóó ɖò dyíó má à cóciè mú dyi ɖie ní, níí, dyú bĕ nìà keε, waà nyé kò kpeɖe Ɔ mu kíɖíí s̄in nyé? Ké Ɔ jŭ ké màa-dyù ɖò dyíó dyi ɖie ní, níí, nyé kò kpeɖe Ɔ mu kíɖíí s̄in nyé? Nyo bĕ wa muà kíɖíí s̄in nyεε kpeɖe nòmò dyíin̄, m̄ɔ wa bédé kpeɖe gbàà?

Ɖe kíín-kíín béin nyue bé cóci ɖò m̄ɔ dyú-gbóó-còci ɖò ké mú zain wàɖă keε mò Ɔ jŭ ké Kédéi-ɖeín-nà-nyò bĕ dyi dyí vò ɖé gbĕè kò mó cóciò nìà keε ní. Dyú-gbóó-còciò me dè gbo dyiin ɖé hwìè nìà ke mú. Ɔ jŭ ké dyú-gbóó-còci ɖò ɖă ɖe nìà ke xwáɖáún sè ní, níí, Ɔ me dè ɖe gbo ɖe ɖie, Ɔ se ná níin, níí, wa se xwíníin kò jè wa dèà cóciò dyiεε dyéε mu.

Gbo-wuɖuin-wuɖuin bé Ɔ nyí nyoŭn fĕè ke

À dyuò Gèɖèpòó dyí dyiin ɖé à kèò kè gbo-kpõin-kpõin mú.

Gèɖèpòó zà ma Ɔ miòun da ti Ɔ wùɖù ma Jékò gboε. Ɔ see ma cĕ, bé Ɔ ké nííń, “ M̄ m̀à Bódó-kpàò Gèɖèpòó kè,” m̄ɔ “M̄ mò Gèɖèpòó mò nyo meà bódó-kpàò kè;” Wuɖu bĕa séin ɖò béin ma jăà jŭε dyεo, keε, Ɔ ɖă, “M̄ mò Bounbo m̀à m̄ bă Éébòɖòhĕĕ kè Áázèè Gèɖèpòó kè.” (Jénési 28:13) Gèɖèpòó tĕm̀èin Ɔ miòun nyoŭn bĕ dyí.

Éébòɖòhĕĕ bédé ma hwiɖĩi-taba-taba, ké nyo tòò bĕ taba ma Gèɖèpòó hwiɖĩi ti bé wa dyé ma Ɔ n̄in hwiɖĩi-taba-tabaò ke. Ɔ gbo-ni-nyò Èɖiézè baà ma Ɔ gbo-ni-bă Éébòɖòhĕĕ Gèɖèpòó (Jénési 24:12).

Nyoŭn bĕ me dyuò Gèɖèpòó dyí nòmò dyiin, sepóεɖé Ɔ mò n̄in Gèɖèpòó jè.

Ti ɖíé bĕ ní à poèn hwiɖĩi kà bé à dyi nyo bĕ Kédéi gbo dyàà mó ní, níí, à n̄i ɖe bĕ wa bédé wa ké dyí dyuòε kè ɖe bĕ wa bédé wa ké nyueε jè wa gbo cĕin̄ p̄uε. Ɔ se ná n̄i. Kíín-kíín nyεε, m̄ bédé bé m̄ ké fĕè bé wa móà cíε dyiεε jè wa dyí tĕm̀èin. Ɔ jŭ ké wa dyi fĕè bé m̀ùn cíà keε cíε mó ní, níí, wa mu m̄ gbo ɖùŭ tòun bé wa ké kà wa kéε cíε nyueε jè múin wó.

Bé nyo ɖò ké ɖeín-nà-nyò jŭε, m̄ bédé bé m̄ ké Ɔ ɖe bá cí-cí dyiεε jè gbo cĕ. Cíi-fĕè nòmò dyiin kè kpeɖe nòmò dyiin Ɔ kè jăà-po-po mò ɖe bĕ bé wa sò ɖeín-nà-nyò ɖò gbo ké wa mu ɖò m̀ùn gbo ke.

Jăà-dĕ bá cí-cí bé Ɔ s̀in nyo ɖò gbo ké Ɔ mu nyo tòò ɖò gboε dyiεε ɖă, Ɔ jŭ ké ɖe-tĕm̀èin-nyò ɖò dyí ɖe Ɔ ɖă cĕε nyo ɖò m̀ùn tĕm̀èin, ké nyoò dyi kpeɖe séin kè hwiɖĩi-poin-dĕ séin Ɔ kè kà cĕé-dĕò nyu n̄i jéé keε dyí dyuò ní, níí, Ɔ ɖă nyoò ɖeín-nà-nyò mú nyu.

Júù-nyò běò nàin-nyò bě cí zǔò dé zǔ hǒdèdè kíín-kíín nìlò múε wǒo ma múin kà bé dèín-nà-nyò jǔ-jǔ mò ma fèè gbo-zǐàin-zǐàin nyε. Ǫ jǔ ké gaa-dyù gmò dò dyi ma nàin-nyò dòè dèín-nà-nyò jǔε mó ní, níí, ǫ diè ma nàin-nyòò dyi bé ǫ ké ǫ dyi kpǒ. Ǫ jǔ ké nàin-nyòò dyi ǫ dyi kpǒ ní, níí, ǫ sí fèè bé nàin-nyòò cíεε kíqíí. Ǫ dǎ ná níin, níí, ǫ gǎ ma bó ǫ gbo-nì-bǎò gboi tee, ké ǫ cé ǫ tèmèin-dè běò. Ǫ seε dòn, keε ǫ cé dε bě bé ǫ gbo-nì-bǎò nyu xwai dé ǫ fèè múεε dεkè.

Jízè m̀ùn kò ma fɔo bó kpeɔè nyo nìà ke gbo, sepóεdè ǫ mò nyo gǎ ma ǫ dèín-nà-nyò běò, ké wa se ma ǫ dyi diè bé wa ké ǫ kíqíí sí. Waà kpeɔè nyo bé Jízè sí ma kíqííεε mò, ǫ tèmèin ma fèè bé ǫ cí ma keε ǫ dèín-nà-nyò běò, bé wa kpeɔe ké ma gbo zǐàin.

Ti Jízè mé ma keε, wa kpǒ ma dèín-nà-nyò běò díé bě, ké wa kpa ma wa kóti-gbò dyúáqò kpǒin ma kà ǫ zaa keε mú. Júù-nyò běò Kóti-gbò vènèò poèn ma hwiqíi kà bé Jízè dǎ ma mé jèεε, fùà-fúá-dè séin běò dǎ ma wa búin zi ke. Ǫ jèεε, wa m̀ùn dǎin ǫ jǔ ké wa dyi ma Jízè dèín-nà-nyò běò kànáǎ-dè bě bú nyu kpǎi dún, níí, ǫ muε nyuùn bé wa ké ma bóí kpá. Wa po ma dèín-nà-nyò běò sǒ kǒún dyi tee, ké wa dyéε kà bé wa se ma céè-dè dyuò cá kà nyo bě nyu ma kà dé kóti-gbòò mú kǔà keε nì ma kà ke. Keε kóti-gbòò nyo běò dyuòè ma dyí kà bé wa nì ma bó Jízè gbo ke (Àpósò 4:13). Ké Jízè po ma fèè bé ǫ cí ma keε wa mú.

Đé wa dyé ma dèín-nà-nyò běò mú bá Jízè dyí ké? Ǫ mò kà ǫ nyu ma dε bě xwai nyue keè, m̀oo kà ǫ nyu ma wùdùè keè? Ǫ béin dyè ná nìè, keε wa cé ma dε pàqǎ Jízè gbo miò. Wa dyé ma kpé bé ǫ s̀in Gèdèpòò gboεε dé wa mú. Wa dyé ma jáà bé ǫ se dyi túòè béin nyεε dé wa mú dé dε séin mú. Wa dyéε kà bé dèín-nà-nyò běò dyé ma kpé bě nì ma wa kǒin nyεε kpéin dyεo, keε wa nyé ma nyo-hwòdǒün-gbo-zǐin-zǐin kè dyédéi-nyu-nyu mú ke. Jáà jéé, ti bé gǒmànà-nyò běò kè Gèdèpòò-biè-nyò bě mò ma kà dyédéi-nyu-nyò běεε dyéε ma kà bé Jízè dǎ ma mé dyεo, keε dyèè waà fùà-fúá-dè běò nǎ ma gbo dèen nyεε, púεε, ǫ túò ma wa hwòdǒ dyi cá. Jízè nyuìn ma ǫ kpéò kǔà mú dé ǫ dèín-nà-nyò běò mú kánáá pū.

Dátèdè-gàà dò mò Póò Bánáà keε nì ma nyo gmò bě bé ǫ nì ma kǔùn jè tèmèin nyεε díé bě dyédé nǎin ti bé wa nì ma nyoün bě dyòò múin gmoïn, ké wa nì ma waà wé běò dyí dyuòèñ dé Índǎ-bòdòò kǒ ke. Ti ǫ dyéε ké dε-cé-nyò běò dò nì ma wé-nyò dò jè gbo gmòün wéε, ǫ f̀ǹǹin ma ǫ wǒ cá kà dε-cé-nyòò dyúá-kpàò nyu ma nìè ke. Ǫ dyúá-kpàò nì ma kà Dátèdè Pícèè dyúá-kpàò nì ma ke. Dátèdè Pícè mò ma nyo-kǔà-gbo-nyu-dátèdè bé ǫ tèmèin ma Dátèdè Bánáà m̀ùn dε dé Đépò-xwi-bíqí ke. Dátèdè Bánáà zain ma dε-cé-nyòò gbo kǒin kà bé ǫ nyu ma nyo-wǒ-f̀ǹǹin-dè dò cá ke, sepóεdè ǫ dyuòè kà bé Dátèdè Pícè séè ma dé Índǎ-bòdòò kǒ mu dò ke, ké ǫ kpèin ǫ hwiqíi kà dε-cé-nyòò nyuà kǔà nyue kà Dátèdè Pícè nyuà kǔà nyènèè ke. Đéé mánáin nyεε, dε-cé-nyò běò dò dǎ, “À se Dátèdè Pícè dò dyí dyuò. Nyo à dyuò dyíεε mò Dátèdè Bánáà, ké dε-cé-nyò kǒ jè m̀ nìà cèin nyεε nyu kǔàò kà m̀ nyuà ke.”⁹

Đε bé m̀ tèmèin ti m̀ se dε tèmèin nìεε mò nyo mò dε kpa dεò miò. M̀ tèmèin dε pàqǎ ti bé m̀ se dε dò tèmèin mó ke. Nyo dò cèε, ké ǫ dǎ, “M̀ tèmèin dε wè pū dyiìn dé dε m̀ cèε mú, ké m̀ tèmèin dε goun wè dé dε m̀ nyuεε mú, ké m̀ tèmèin dε báún-báún dé nyo m̀ jǔεε mú.”

⁹ Póò Bánáà kè Fédò Nyásè, *Đé ǫ Mee-dèè Mú*. (Gánáà Wáqápè: Zǒdòvǎà, 1984), 18-19

ke. Wa se nyo wa ké jũe mu dé dyúa kee dyí dyuò, ké wudu ò cěà wa gboee béin nyue bé wa ké nyo wa mu jũùn wěe dyí dyuò nò.

Cě de jée bé Gèdèpòò dǎ gbo po bá wa fèè běò jè dyíee wa gbo. Cěe wa gbo kà bé Gèdèpòò dǎ wa dò-dò séin kpé nyí bé wa ké de dò nyu ke. Cě hwòdǒ-dyi-dè-dè nì dé Gèdèpòò mós-dè nyu-nyu múee jè wa gbo.

Nyo-gmò dò béin nyo-nàin-kpè bédée bé ɔ ké fòndò-hwòdǒ pàdǎ bédé, kee ɔ se dyè de gbà niin fòndò-hwòdǒ běò dyi táà mó. ɔ jũ ké ò dǎ de hwè ní, níí, ò me béin kpé bé ò ké fòndò-hwòdǒ nòmò dyíin bě kèè gbà běè zain gboi dyí dyuò. Kpá ɔ gbo bé ɔ ké fòndò-hwòdǒ cě, kee bó ɔ dú hwií zàin dé fòndò-hwòdǒ cě-cě mú.

Đé de séin běè kōin nyee, ɔ me nì ò hwiđíi kà bé Gèdèpòò bédé gbo-po-dè hwèin gbòò bó nyo séin bìi, ké ɔ nìè kùà kō nyueí bé ɔ ké kpá dé nyoò fèè mú ke. Bó kōin deee, ɔ me nì ò hwiđíi kà bé Gèdèpòò mò de-gbo-po-nyò hwèin gbòò bó nyo séin bìi, ké ɔ nìè nyueí bé ɔ ké kpá bó ɔ dyú běò bìi ke. Baà bé ò hwòdǒ ké wáqáá nì, bé ò ké Gèdèpòò gbo-po-dè mòà mú-zain-zain nyee kùà kō nyu bó dyú ò nià de tèmèin nyee bìi. Baà bé deín-dè ké ò dé de-cě-dyùò fèè mú, bé ɔ kée nyu bé ɔ kpede ké dyíin nòmò.

Nyue bé ò de-tèmèin-tèmèinò ké de kpa

► Đé mò de kpa de díé bě bá de-tèmèin-tèmèin nòmò dyíin dyí ké? Ì dyi nyo dò de tèmèin dyéin, xwě ò béin dyí dyuòè nyue kebì ɔ mò de-tèmèin-nyò nòmò dyíin níé?

Đe-tèmèin-nyòò me bédé hwiè kò mú ɔ nià deò tèmèin nyee kpé kōin gáná cá. Đe-tèmèin-hwiè pàdǎ nì bó ké de-tèmèin-nyòò bédé bé ɔ ké wa páún po hwòdǒ-fòndò-kà.

(1) Kà ɔ ké de-cě-nyò běò de wa ké nyuee wa gbo cěe nyue

Nyoũn bě ò kà me-dyàà bédé bunnù néé-néé bé nyo bá báá-dè múee nià ke. ɔ jũ ké ò dyi ce-ce nyueí nì mío bó báá-dèò dé po jè ní, níí, wa díé bě se dé kpáa mu. Kà dyúádòò, kǎà ò dyi nyoũn de tèmèin nì, ké ò dyi ce-ce nyu mío ní, níí, ɔ see cěe mu. Kà nyoò ò de díè bě cěín nyee, kǎà ɔ nìè ɔ nyo bě ɔ dǎ dyuò kíin nyee kō poeí. ɔ mu e hwiđíi poín deké de bé deò nyo ɔ nià cěín nyee mu nyuùn dé ɔ fèè mú ke. ɔ jèee, ò dyi nyo dò de tèmèin niin, ò me ma mú, sepóedé nyo séin ní wó de múin wòdǒ cá.

ɔ mu dyíin nòmòùn bé ò ké de dyúádò bé ɔ béin wa hwiđíi sèè kee wa tèmèin ké ɔ zi bé ò ké wa de kúdíú bě mu wa hwiđíi sòùn wěe tèmèin nyee dyí. ɔ mu dyíin nòmòùn bé wa ké de kpa de dyúádò cě, bé wa kée xwai nyu, ké ɔ zi bé wa ké de kúdíú bě bé wa se fòndò-hwòdǒ dò mú dyée béin nyee cěe dyí.

(2) Nyo bě ò kpoo múee dós-dè-dè

Nyo báún-báún dyi de cěín niin, wa mó dós-dè-wùdù díé bě sòin dé nyo tòò bě gbo. Wa mó bé wa ké de bě dyi diè kè bé wa ké de bě wa mu cěín niin nyee kōin kpaá nì sòin dé wa míoùn wíin.

Ɔ jũ ké ɔ-ɛ̀m̀è̀in-nyò dò kè Ɔ ɔ-ɛ̀-nyò bè̀dò ní dè̀in ɛ̀é-ɔ̀-è̀dò jè dós kòin ní, níí, wa se ɔ ɛ̀é bè̀in nòmò dyíin.

Ì bè̀in wa híq̄i-kpà dò da zàin dyíin ɔ́ wa dyi-diè-diè mú, bé ò ké níí, “Đé kò jè Ɔ kpa ɔ bé nyo kèà ɔ ní kàà... nyué?” mɔɔ “Đé mò ɔ kpa ɔ m̀ò bé ò dyuò dyí bá ɔ ní kàà ...jè dyíé?” Bó ti pàq̄ă dyí ɔ́ ɔ́é ɔ́ dós-dè-dè nià ke mú, kee ò me nyue bé wa kée múàñ dyi kpáin.

Ɔ jũ ké ò dă wa ɔ dò gbo ɛ̀ bé wa kée nyu ní, níí, ò bè̀in wa dyi dièè bé wa kée jè kòin zain kà wa m̀òun bè̀in kòin zain nyu. Ɔ hwòin kà, “Nyo nià ɔ́ nòs nià ke múe, ɔ́ mò ɔ-ɔ-wa-bí-bí bé Ɔ nyu ɔ́ nòs mú ké...” mɔɔ “Đé kò jè Ɔ kpaà ɔ bé à kèà ɔ ní kè... nyu ké?” Đìè dyi-diè-ɔ́ bè bé wa bè̀in ḡ jũ dyíin ɔ́ ɔ-ɔ-kòin-zain-zain múe wa dyi, ké Ɔ me bó ìndyeo kè gbàòè dyi-diè-ɔ́ bè jũe p̄. Dyi-diè-ɔ́ bè̀dò me fè̀in xwa bé dyú bè̀dò ké wa ḡ jũ nòmò dyíin. Wa hwòq̄o mu ɔ́ ɔ́ ɔ́ kpáun Ɔ jũ ké wa ḡ-jũ-wùq̄u bè̀dò pàq̄ă se dyí séq̄èin ní.

- Bó dyú dò kò néé bé Ɔ ké ɔ́ bá Ɔ m̀òun jè dyí, mɔɔ ɔ se ɔ-ɛ̀-ɛ̀-è̀dò dyí báa jè kòin zain. Ɔ ò bè̀in nyue kee mò, mó hwìè dò dyi, bé Ɔ jũ ké Ɔ dyi ɔ́ bá Ɔ m̀òun dyíe kòin zain mó ní, Ɔ kée nyu ɔ́ hwòq̄o-w̄-w̄ mú.
- Bó w̄ó bé wa ɔ́ ɔ́ bé d̀òun ké wùq̄u-wùq̄u séinò nyu. Ì bè̀in nyo bé Ɔ ní ḡiɔ́iè dyi dièè, bé ò ké níí, “Đé kpá ké, Caá?” Ì me diè nyo tòò bè̀dò dyi bé wa m̀òun ké wùq̄u ɔ́kè. Ì me ɔ́, “Đé bé m̀òun pòin hwìq̄ié?”
- Bó w̄ó bé nyo ɔ́ ɔ́ bé ní ɔ-ɛ̀-ɛ̀-è̀dò múe ké wa m̀òun n̄in dós dè̀n ní ɔ́ wáká dò kò, bé wa ké nyo tòò bè̀dò wuq̄u d̀ũ dyi zàin ní.
- Bó w̄ó bé nyo dò ké kuq̄u-kuq̄u nyu Ɔ jũ ké nyo dò m̀òun dyi wùq̄uè n̄in, ò seé kò kebì nyo nià wùq̄uè nyu me mò dyú-gbós ke.
- Wuq̄u séin nyo dò mu ɛ̀in nyu, tòè gbo d̀ũ nòmò dyíin hwè bé ò kée ɛ̀i ɛ̀. Ɔ jũ ké Ɔ dyi dyí-séq̄èin-séq̄èin m̀ín, níí, ɛ̀in bó ɔ́ dò hwè bé ò kée dyí séq̄èin.

(3) Đe-kpa-kpa

Đìè ò m̀òun ɔ́ nià ke dyi tee, “Đé kò jè ɛ̀m̀è̀in-ɔ́ nià ke nòmò dyíin bó ɛ̀m̀è̀in jè ké?” Ɔ jũ ké ò se dyí dyuò ní, níí, ɔ-ɛ̀-nyò bè̀dò se dyí dyuòè mu dyu m̀òun. Đé mò gbo-z̄àin-z̄àin dò Ɔ bè̀in nyu ɔ́ wa mú ké? Ɔ bè̀in ɔ́ dò nyu ɔ́ wa fè̀ mú? Ɔ jũ ké ò se ɔ́ béè dò hwìq̄i pòen bè̀in ní, níí, wa m̀òun se dyè dyí dyuòè bè̀in mu ɔ́kè.

Ɔ jũ ké wa dyi dyé kà bé ɛ̀m̀è̀in-ɔ́ kpa ɔ́ ɔ́ wa gboe ní, níí, wa mu d̀ũ tòun nòmò dyíin. Ì dyi mó bé ò ké nyo bè̀dò kpé kòin béq̄èin níí, nyu bé wa ké ɛ̀m̀è̀in-ɔ́ mú ɔ́bè, ké m̀òun ɔ́ bé ò ké wa kpeq̄e-zà-zà j̄i kò néin m̀ò.

(4) Xwíniín

Jǎà-dè bé m̀ nìà tèmèìn nyee, tèmèìn dɛ bɛ̀ m̀ ɔ̀ gbo-wóqó-dè kee nyo bɛ̀ò dyí. Đé mu kpáùn ɔ̀ jũ ké nyoũn bɛ̀ dyie dyí dyuò ké wa dyie kíqíí sí níé? Ké dɛ̀ mu kpáùn ɔ̀ jũ ké nyoũn bɛ̀ dyi jǎà-dè nìà ke bó níé?

Nyí wa hìqì-kpà kui-kui bɛ̀. Bó ti pàqǎ mú gboò bó dɛ̀ bɛ̀ se ná dɛ̀ kpa mìò kee cɛ̀ jè. Po wa nók bɛ̀ gbo bá nyo tòò bɛ̀ bé wa dǎ jǎà bé m̀ nìà tèmèìn nyee kóùn cí dòee jè dyí. Wa se nì tèmèìn-dèò sò-naín bɛ̀ò jè hwiqíí pɛ́ìn mu, kee nì nók bɛ̀ò jè mu wa hwiqíí sèìn.

Cɛ̀ wa nyo bɛ̀ dǎ dɛ̀ vènè-vènè bɛ̀ nyu dòee jè gbo. Wa nì nyo bɛ̀ kò jè wa ké hwiqíí pòìn, bé wa ké wa bo-bɛ̀ kíqíí síee dyi móuń. Cɛ̀ wa nyo bɛ̀ dǎ dɛ̀ vènè-vènè bɛ̀ nyu dɛ̀ hwiqíí-taba-taba múee jè gbo. ɔ̀ se nyo bɛ̀ bé wa dǎ zèìn-dè vènè-vènè bɛ̀ dyé pūe, kee ɔ̀ mò nyo bɛ̀ bé wa dǎ dɛ̀ vènè-vènè bɛ̀ nyu dyiìn dɛ̀ Gèdèpòò kpéò mú ke. Kpá wa gbo bé wa kée dyé kà bé cócìò kùà m̀à bǔ nòmò dyiìnò dyi-beìn-beìn kè nyoũn bɛ̀ Kédèi dèìn-nà-nyò mú-nyu-nyuee mò kùà bé ɔ̀ zi dɛ̀ kpauń mìò, ké ɔ̀ me nyue bé Gèdèpòò kùò ké jǎà kpá dà bóqó-kpàà kǔ ke.

(5) Đe bɛ̀ dyé-dyé

ɔ̀ dyi xwa fèìn ní, m̀ me nyu mee-dè bɛ̀ bé m̀ ké wa dyédé kò-kò bɛ̀ tá ti nì mu nók bɛ̀ poeń niìn nyee. M̀ dyi fònò-hwòqǔ bɛ̀ tèmèìn niìn, cée wuqu-kpò kpa dɛ̀ bɛ̀ò kè wuqu-dǔìn kpa dɛ̀ bɛ̀ò bó kǔ-cée-dè vènè dò kǔ. ɔ̀ jũ ké wa dyi wa dyé ké wa dyi wa jè wǔ ní, níí, ɔ̀ mue nyuùn bé ɔ̀ jè ké wa hwiqíí sè.

(6) Nyuu-dè

Nyoũn bɛ̀ cɛ̀ dɛ̀ dyiìn dɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ò xwai-nyu-nyu mú. Dyú-gbók bɛ̀ cɛ̀ dɛ̀ dyiìn dɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ me-me mú m̀ò dyiìn dɛ̀ nók bɛ̀ xwai-nyu-nyu mú. Waà dɛ̀-tèmèìn-nyòò dyi nók dò sò dɛ̀ Bábòò múee po ní, ɔ̀ béìn wa gbo cɛ̀e bé wa kée xwai nyu. Đe nìà ke dǔ ti dyí, ɔ̀ jèee, m̀ se dyè xwai-nyu-dè bɛ̀ bá nók gánàò dyíee bédéee mu ti séìn, kee m̀ me mó hwiè dò dyi bé m̀ ké dɛ̀ xwai-nyu-dè díé bɛ̀ po ti séìn.

► Nyo bɛ̀ nìà m̀ gbo dũ tòèn nyee díé bɛ̀ béìn tèmèìn-dè bɛ̀ bé wa dǎ tèmèìn nyee m̀ò Gèdèpòò-wùqù bɛ̀ bé wa dǎ wáqáá jè cɛ̀e, bé wa kée me dè kà wa nyu hwiè kò-kò bɛ̀ bá dɛ̀ tèmèìn jè dyí nìà ke kùà mú nyuèn nòmò dyiìn nyee. Wa díé bɛ̀ béìn dɛ̀ wa nì nyueń nòò bé wa ké hwiè bɛ̀ nìà ke kùà mú nyuìn nyee me dèè.

Kà nyo ké dyú-gbók bɛ̀ bǔ nòmò dyiìnò tèmèìn nyue: Cée-dè-kpò seà wuqu bédé ke

Cée-dè-kpò se wuqu bédéò mí dò-dò séìn bédé dyédé kò-kò bɛ̀, ké ɔ̀ tò bǔ nòmò dyiìnò wáká dò jìì.

Cuò-wùqù bé ɔ̀ nì céè-dè̀ mí dò-dò séín kōεε, à poε dú dà bíqíí. M̄ dyi céè-dè-krò se wuqu bédéò kùà mú nyùēn nīn, m̄ me zain de paqā kōin báa jè dyí, ké nyue bé dyúò mòùn ké wùqù, bé ɔ̀ ké de bē dyi diè.¹⁰

Gmò nō: nyo díé bē nyu céè-dè-kròò míò nyo bédéà gòò-dyèdè keε mí kíín-kíínò mú, ké kpīi ko bó dyí, hwè ké wa po bó dyédé tòò bēò kà wa nyue móo ke.

Kpīi: Dyédé mòà kpīi keε dyà nyo nàmàũn jè hwíqíí. ɔ̀ mò de gbà bē bé à qā nyu ke. Bábòò dá nyo séín qā nàmàũn nyu. Nàmàũn nyue ké à nì fùà-fúá mú dé Gèdèpòò gbo. (Dà nià keε, m̄ me diè dyú-gbóòò dyi bé ɔ̀ kée mú wóin kà ɔ̀ mò nàmàũn-nyò ke.)

Zīzā: Bǎ̀ nòmò dyíinò mò Jízè mòà Gèdèpòò Dyú-gààò keε mé ma bó à bìì, bé Gèdèpòò ké à nàmàũn bēò kōin zīin. Dyédé mòà zīzā keε tò Jízèè nyomòò jìì. Jízè mé ma ní, keε ɔ̀ sò ma gīo, ké ɔ̀ nì dycún ti dyéēn bó à bìì.

Púú: ɔ̀ jǔ ké Gèdèpòò dyi à nàmàũn bēò kōin zīin ní, ɔ̀ nyue ké à hwè mú dé à hwòqǒ-dyùà bēò mú. ɔ̀ gbaà nàmàũn séín bē bé à qā nyueε dyi. M̄ béin baà bé m̄ ké Gèdèpòò dyi diè bé ɔ̀ ké m̄ kōin zīin. Gèdèpòò qā ti dyé bé ɔ̀ ké m̄ kōin zīin, ɔ̀ jǔ ké m̄ dyi wīin kpá bó nì nàmàũn bēò jè ní.

Góò-dyèdè: Dyédé mòà góò keε tò dycún jìì. ɔ̀ mò pá bé Gèdèpòò nià ti dyéēn bó à bìì ke. ɔ̀ jǔ ké fèè bé à nià cíēn dà bóqó-kràà kōεε qā mánáin hwè ní, nīí, à kè Gèdèpòò mu dé dycún cíin, dè bé wīin-krá-krá kè de nyo puà-puà ɔ̀ kè de gbà dō seà nì ke.

Hwúe-dyèdè: ɔ̀ jǔ ké Gèdèpòò qā m̄ kōin zīin ní, nīí, m̄ mòǎ ɔ̀ dyú. Ké nì mu búáùn dé m̄ kèò kè gbo-krōin-krōinò mú. Hwúe-dyèdè tò búá-búá jìì. Nì mu de paqā cēin bá Gèdèpòò jè dyí, ké nì mu kà ɔ̀ mó bé m̄ ké cíe nyueε cēin deké. M̄ me zà nì Bábòò wuquún bé m̄ ké baà ti séín, bé m̄ ké nyo tòò bē bé wa dyuò Gèdèpòò būin-xwēin-fèè cíe keε gbo dūù tò.

¹⁰ M̄ dyi de tòò bē dyéé mó de bá céè-dè-krò se wuqu bédéò jè dyí ní, nīí, m̄ me gmò:

<http://berean.org/bibleteacher/wb.html>

<http://www.abcjesuslovesme.com/ideas1/bible/bible-themes/1150-wordless-book>.

M̄ dyi de bá céè-dè-krò se wuqu bédéò nyu jè dyí móo de bē nì náa dō dyéé mó, nīí, gmò dà nià ke:

<http://www.teenmissions.org/resources/wordless-book-bracelet/>.

Cěé-dè 14 Taún-kùà

(1) Gmò de bě nìà cěé-dè nìà ke mú dé kōin-wùdùin-dè mǎà “Gbo-wuquìn-wuquìn bé ɔ nyí nyɔŋn fèè ke” dya de dǔ̀n. M̄ me dyuò kà m̄ ké dyú-gbóó bě kpɔɔ nyu ke. ɔ se dé wa de-tèmèin-tèmèin mú dòn, kee ti séin bé m̄ kè wa mu dyèin nye. Đé m̄ bédé bé m̄ ké gbo zǐàin nyé? M̄ kè nyo bé ɔ dyuò m̄ dyí nòmò dyiin nyee me dè dǔ́. Tèmèin ɔ cěé-dèò dyí bé m̄ ké kà ɔ nyu de kpaa dé m̄ gboee jè ɔ gbo cě. Ké m̄ me diè ɔ dyi bó de mò ɔ niin hwòdǔ-kpàin-dè ke. M̄ bédé bé m̄ kée cě kà mò mò nyo nyu taún-kùà nìà kee, kee m̄ bèin gǎa bé m̄ kée cě mɔɔ m̄ ké see cě kà kùàò nyu de kpaa dé m̄ gbo ke.

(2) Po cěé-dè dò mɔɔ Gèdèpòò-wùdù dò páún bó dyú-gbóó bě biì. Nyue nòmò dyiin cá bé m̄ ké dé bo-bě mènèin-dò běò kùà mú nyùin. M̄ me dyé ti bé m̄ kée kōin zain kà m̄ nyue nyue ke.

(3) Mó hwìè dò dyi bé m̄ ké céè-dè-kpò se wudu bédéò dǔ mɔɔ m̄ ké dò nyu. Cěe kà m̄ ké céè-dè-kpòò tèmèin nyue, bé m̄ kée nyo-kpò tǎ mɔɔ nyo pàdǎ tèmèin. Céè wudu-dǔin gbèi-gbèi bé m̄ ké de m̄ dyé dé de m̄ tèmèin kà ke múee me dè.

Cĕĕ-dĕ 15

Ðe bĕ nyue bĕ cĕcĭò dyi dyĭn nòmò ke

Cĕĕ-dĕò jĕ-kĕin-zain-zain

Gàa dò mò Jòè kee dĕbĕ bĕ ɔ ké zĕ bĕ kĕ mú ɔ dè ɔ cĕcĭò dyĭe jĕ cĕ. “À dĕin ma cĕcĭ nyĕ gbo dé dà wáqáá dò bĕ nyoŭn bĕ dyi ma teeĕ, ké à dá ma nyo séin bĕ à dyé ma ke, bĕ à kè wa ké cĕcĭ nyu. ɔ jŭ ké sĕò dyi ma à nyueŭn nĭin, nĭí, à poĭn dyĭ dé bĕò gbà dò mú. À se ma dĕdĕin-gbò dò bĕqé dyĕ mòun. Sòin bóe gboeĕ, à dú dyĭ poĭn kpáĭ dé sùkúù-gbò dò mú, hwĕ ké à kpĕ ma cĕcĭ-gbò gbà dò dyi, ké à niè ma jĕ péĕin.”

Jòèè cĕcĭò dú ma búá kpáĭ cá dé zĕ bĕa xwĭnĭin. Nyo bĕ ku ma dúun bó cĕcĭò mú mu jĕeĕ se ma dé mu bó cĕcĭ-gbòò dyĭin nòmò jĕ. Nyo bĕò mu ma cĕcĭò mú, sepóedé wa dyé ma dé nyo kúqúú bĕò jĕ.

Ðé cĕĕ-dĕ nià ke múeĕ, à dyi cĕcĭò dyĭin nòmò jĕ cĕĭin nĭ, nĭí, ɔ se cĕcĭ-gbòò dyĭin nòmò jĕ à kéa cĕĭin niè. Cĕcĭ vĕnĕ-vĕnĕ bĕ cĕe tee kà bĕ dé wa gbo-dĕ-dĕ múeĕ wa zĭin, fùà-fúá-dĕ kúqúú bĕ mú ke.

Cĕcĭ díé bĕ dá waà cĕcĭ-gbòò se nyoŭn dyéqéin cĕ jĕeĕ, nyo paqă ní dyaà wa gboè. Ðe mò jăà kee mò, dĕ bĕ ɔ kpa dĕ vĕin ké ɔ zi cĕcĭ-gbòò dyĭe se dé wa mú ni.

Xwĭnĭin kĕ jĕ à qáà nyo bĕ bĕ wa kéa à cĕcĭò mú dyĭe

Jăà-po-nyò bĕ ni dà séin nyĕe dá nyoŭn bĕ bĕ wa ké wa cĕcĭ bĕò gboi té. Wa dĕè hwòqĕ kĕ kà bĕ dée bĕò mu cĕcĭò mú dĕbĕin, ké wa mu móun bĕ wa ké dé dyi tee ke. Wa dĕè hwòqĕ kĕ kà bĕ dée bĕò mu bĕ nòmò dyĭinò mú dĕbĕin nyĕ.

► M dyi nyo dò dá dé ni cĕcĭò múin, dé mò dá-dá nià bóeĕ xwĭnĭin nyé? Ðé m nià bó ɔ nyĕin nyé?

À se wa dyi diĕĕ ni bĕ wa ké dĕ bĕ bá biè-biè dyĭe dò xwai nyu, bĕ wa ní kĕò dà hwĭqĭi poĭn kà bĕ à ni wa gbĕ dò dú dĕĕn nyĕ. À see jăà po kà bĕ dĕ bĕ bá biè-biè dyĭe xwai-nyu-nyu mò bó nyo bĕ se hwĭqĭi-taba-taba bĕqéĕe bì ke.

Kà bĕ wa séèa gbo zĭàin keeĕ, à see jăà po kà bĕ wa wĕ dĕ mò Gĕdĕpĕòò biè-biè kee jĕ múin nyĕ.

Kee à dĕè hwòqĕ kĕ kà bĕ wa mu wa kè cĕcĭ-nyò bĕò bĕto-jŭ-jŭò jĕ múaŭn dyi kpáin, bĕ wa ké cĕcĭò mú dyĭe mó dĕe.

Ké à poĕn hwĭqĭi kà bĕ wa mu bĕ nòmò dyĭinò qŭŭ gbo tòun wĕ.

Cĕcĭ díé bĕ nyue bĕ nyo bĕ se zŭŭn-dĕ dò jĕ múaŭn dyi kpáin nyĕe, ké wa gbo dyi. Wa poĕn hwĭqĭi kà ɔ jŭ ké nyo bĕò dyi waà xwai-nyu-dĕ bĕò múaŭn dyi kpáin ní, nĭí, wa mu cĕcĭò mú dyĭin

teeε. Ké ɔ muε nyuùn bé nyo kúdíúú bĕ bé wa se cóciò mú dyi bó xwíníín jéé bĕò jèεε ké dé dyi miò. Ké cóci-nyò bĕò kè nyo bĕ bé wa seà Gèdèpòò ti bédé, keε wa kpáìn dε bĕ wa nyí wa dé cóciò múεε jè múàũn dyiεε muá xwai cain. Dé hwiè nà ke múεε, biè-biè-nàin-nyò bĕò kè bedε-nyò bĕò mǎ dε xwai-nyu-nyò bĕ pū, bé nyoũn bĕ ké wa dyi dyé jè. ɔ dǎ ná niĩn, nií, wa nyu nyo bĕ se Gèdèpòò biè-biè múàũn dyi kpáìn nyεε nàin-nyò bĕ mú. ɔ dǎ ná niĩn, nií, biè-bièò dǎ bí wáún ni.

► Pòin dyi-diè-dè nà ke jè hwiđĩ dε. M̄ dyi nyo dò dǎ bé ɔ ké m̄ gboi té dé ni cóciò múín, dé m̄ nà bó ɔ nyiēn nyé? Ké dé jéé m̄ bédé bé m̄ kèá ɔ nyié?

Pòin gbo-zíàin-zíàin vènè kpáà dó nyo dòè fèè mú ti bé ɔ zíàin gboεε jè hwiđĩ. ɔ pòin ɔ biè-dè sùàò kǒín, ké dε nà ke béin nyuε bé ɔ kè ɔ gbō-xwíníín-nyò bĕ kè ɔ bǎto bĕ ké gbo zain. ɔ táà nàmàũn dyi. ɔ xwíníín mò ɔ táà dyé dε bé po ma ɔ múàũn wĕε pàdǎ dyi. ɔ zàin ɔ fèè Gèdèpòò xwáqáún bé Gèdèpòò mò nyo kéá ɔ nàin.

Bé m̄ ké gbo zíàin nyεε mò dε díín-díín dò cá dé ni fèè mú, ɔ jèεε, ɔ jũ ké nyo dò se dè ɔ nà sòũn wĕ kè dè ɔ nà muēn nyεε jè hwiđĩ pòin nòmò dyíin ní, nií, ɔ se wǒó béin bé ɔ ké gbo zíàin. ɔ jũ ké jǎà-po-nyò dò dyi nyo dò dyé ké ɔ dyi mó bé nyoò ké ɔ búin xwĕin ní, nií, nyoò mu mǒun bé ɔ ké jǎà-po-kpòòò nyo bé ɔ ni múεε dyé kíín. ɔ mu mǒun bé ɔ ké kà jǎà-po-po nà bóεε nyu páún niè keε dyé. ɔ muε hwiđĩ pòin kà bé Gèdèpòò-wùdù ɔ nà wǒuh wĕε dǎ ɔ bìl cóci dò nabaà, bé ɔ jũ ké ɔ dyi Kédèi dyi kpǒ ní, ɔ ké dé kpá ke. ɔ ni pū kà ɔ niǒ kà dεi dièē nye, “Dĕ nyo bĕ bé wa taba cuò-wùdù nà ke hwiđĩ, ké wa kpǒo dyiεε bédèin dyié? Xwĕ ɔ mu niè nyuùn ɔ jũ ké m̄ dyi dé nyo bĕa hwiè niĩn nyé?”

Jízè cĕ ma bǒ nòmò dyíinò kpé-kpé bá Gèdèpòò kǎá-bòdòò jè dyí. Ké ɔ cĕε ma nyo bĕò gbo kà bé Gèdèpòò kǎá-bòdòò dǎ wa búin xwĕin nye (Đúù 10:9). Nyo bĕ dyá ma dé Gèdèpòò kǎá-bòdòò múεε wǒ bé ɔ ké ma wa nàin, ké wa kpǒ ma gma bĕò dyi, ké wa séin kpǒin ma gbo. Waà Gèdèpòò hwiđĩ-taba-tabà nyuε ké wa séin kpǒ ma jǎà-po-dè dyúáqòò jè dyi.

Nyoũn bĕ bédé bé wa ké Kédèi-déin-nà-nyò bĕò dyé kà nyo bĕ bé wa bédé hwòdǒ dyúáqò dyíin dé bǒ nòmò dyíinò mú ke. ɔ jèεε, bǒ-nòmò-dyíin-kpa-kpa se bé nyo dò ké mu, bé ɔ ké nyo dò mǒun gbo wùdù dòun pūε. ɔ xwíníín mò cóciò jè à nà cĕiĩn nyè. Cóciò bédé bé wa kéε nyu bé nyoũn bĕ ké wa gbo dyi, bé wa séin ké jǎà-po-dè dyúáqòò mú pedεin.

► Dé nyo dò mu mǒun bé ɔ ké dyé hwè bé ɔ ké bó cóciò gboi kpǒ ké?

Dε bé cóciò jǎa keε ni dé ɔ mú, ké Gèdèpòò mò nyo poε páún, ké ɔ bédé kǎà ɔ kéε nyu, ké Gèdèpòò mò nyo tò kǎàò. Cóci séin mε nòmò dyíin dé hwiè séin mú kà Gèdèpòò nyuε páún poε ke. À se bédé bé à ké cóciò dε kà kò dò mú nyu, bé ɔ ké nyoũn dyédéin cĕ jè. À se bédé bé ké cóciò nyoũn dyí tèmèin, bé ɔ ké ni kà dε kà kò dò bé ɔ se jũε nà ke.

“Jízè po ma cóciò dò dé ɔ déin-nà-nyò bĕò mú, bé cóciò ké ma gĩo kè héè niĩn kpé séin bĕò toún dı. Dé cóciò gbo-dè-dè múεε, ɔ bíè ma dyí kà dyèè-dyùà nà ke, keε ɔ mu ma dyí búáun, bé ɔ kpé bédé...”

- Waqabó Kómà,
Gbo-po-dè Vènèò

Ɔ jũ ké còcì dọ dyi xwííín kǒ jè Gèdèpòdò tòà còcìdò kee kíqíí sí ní, níí, nyo bě sédèìn dyíee mu dé dyiìn, ké wa mu búàùn dé gbo-kpõìn-kpõìn mú.

Kà còcì nòmò dyiìn bédé bé ɔ ké niè nyue

(1) Còcì-nyò bědò me tèmèìn nyoũn dyí kà bé gbo-kpõìn-kpõìn ni bó wa kè Gèdèpòdò púa jéé cá, ké ɔ dè wa hwìqííe. Nyo se Gèdèpòdò dyí dyuòee, gbo-kpõìn-kpõìn dọ se bó ɔ kè Gèdèpòdò púa ni. Ɔ jũ ké ɔ dyi kà fèè bé nyo cí dé Gèdèpòdò múee nyu niè ke dyé ní, níí, ɔ mué mú dèbèìn. Còcì-nyò díé bě tèmèìn de nià ke nyoũn dyí dyiìn dée mú-wóìn-wóìn mú kà bé múà ni dá Gèdèpòdò dyí-dyuò-dyuò kè ɔ wudu-nyu-nyu mú ke. Ɔ jũ ké còcì-nyò dọ dyi nàmàũn mú cíéń ni kánáá pū, ti bé ɔ dè còcìdò sǒìn nyee ní, níí, ɔ hwòdǒ se Gèdèpòdò múin dèìn.

(2) Còcìdò me nyue bé à ké ɔ tèmèìn-dè bědò dyé kà bé wa mò jǎà, ké wa nyue ké à dyuò Gbo-kpõìn-kpõìn nià bó à kè Gèdèpòdò púa kee dyí ke. À tèmèìn còcìdò tèmèìn-dè bědò sepóedé wa mò jǎà jè, kee ɔ se de bé ɔ ké jǎà jũ dònùn jèe. Tèmèìn-dè mò de bé à bédé à ké dyí dyuò, sepóedé à mó bé à kè Gèdèpòdò ké dà dyúádò cí jèe. Kà dyi-kpõìn-kpõìn bédéà nyénéín-dáìn-dè bě kee, kà dyúádòdò, kǎà gbo-kpõìn-kpõìn nià bó à kè Gèdèpòdò púa kee bédé nyénéín-dáìn-dè bě bó à bìì, ɔ jũ ké à dyi dúún ku ní. Tèmèìn-dè sò dé Bábdò múee zàìn kǒìn kà à ké cíe nyu dé gbo-kpõìn-kpõìn nià ke múe.

(3) Còcìdò me tèmèìn à niìn múà nià dé Gèdèpòdò biè-biè múee dyí. Múà ni dé Gèdèpòdò biè-biè múee búá kpéín ké ɔ zi múà tòdò séín dyí. Nyo bě bé wa ní biè jǎà Gèdèpòdò kee se múà ni dé ɔ biè-biè múee dyí dyuò. Gèdèpòdò me à bé à ké ɔ biè. Ɔ jèee, nyo bé ɔ se jǎà-po-nyò kee dyie dyé ké nyoũn bě dyi múàũn ni, ké wa dyi Gèdèpòdò bièèn niìn, níí, biè tò nyu ɔ ní.

(4) Còcì-nyò bědò me tèmèìn nyoũn dyí xwííín kǒ jè à nià cíéń nyee, ɔ kè de mò sè-ná-sèè fèè xwííín nyee. Kédéì deín-nà-nyò bě se bédé bé wa kée hwìqíí pòìn kebì waà fèèdò kra de níe. Wa bédé hwòdǒ-dyi-dè-dè kè hwòdǒ-po-naín, ɔ jũ ké ti kàmaũn-kàmaũn bě dyi dé wa fèè mú dyi ní. Ɔ kàmà mú bó nyo bě se Kédéì dyí dyuòee bìì bé wa ké hwòdǒ-dyi-dè fèè cí, ké wa se dyuò kà wa ké gǒ kè sè-ná-sèè fèè wǒ mué nyu ke.

(5) Còcìdò me tèmèìn à niìn dyí kà bé gbo-kpõìn-kpõìn bédé bé ɔ ké bó à púa ni, kee ɔ se nyo miòùn mú-dèbè-dèbè dònùn wè. Còcìdò se nyoũn bě kǒìn té, mɔɔ ké ɔ se nyoũn bě vò hwè bé wa ké còcìdò po. Bódó-kpàà nyo bědò nódò bé wa ké gbo kpõìn mɔɔ wa tè gbo-kpõìn-kpõìn mú bé wa ké waà hwòdǒè mój-dè bě nyu.

(6) Cuò-wùdù bá còcìdò dyíee me dè nyo hwòdǒ dyi dyiìn dé zùũn-dè jéé bě mú. Nyo bě seà pòe mué, mó dọ ni wa nyueń dé zùũn, ké bódó-kpàà se de ké wa dyí dọboee wa nyíe béìn. Gèdèpòdò-wùdù-wáqá-wáqá kè de-tèmèìn-tèmèìn ɔ kè nyoũn hwòdǒ-dyi-dè-dè me mò de bě bé nyoũn bě mó jéé ke.

(7) Còcìdò me mò gbǒ-xwííín-nyò bě bé wa bédé hwìqííi-taba-tabá, ké wa kǒ dé waà còcì-nyò bědò jè gbo ke. Kpoo tòdò séín béìn waà nyo bědò gbo kpáa dé hwìè díé bě mú, kee Kédéì-deín-nà-nyò jéé bě dònùn béìn wa mùè bě dèbèìn-dèbèìn jéé dyí tèmèìn.

► Ɖé mò hwìè jéé dò kǎ mú cócì dò béin kpeḍe nòmò dyiin bĕè nyoŭn dyí tèmèin nyé? Ɖé mò ḍe ḍíé bĕ cócì dò me dè nyue gbo, bé wa kée nyoŭn dyí tèmèin kà bé wa nì ḍe nòmò dyiin bĕ nyueŋ nyee ké?

Cócìò páún-po-po bó bǎ nòmò dyiinò dyi bein jè

Ɖe séin bé cócìò mu nyuùn wĕe, wa me nyue bé cócìò kǎ mǎ bǎ nòmò dyiinò dyi-bein-bein kè nyoŭn Kédéin gbo-dyà-dyà kee ké mú dyí. Ɖe séin bé cócìò mu nyuùn wĕe, wa me nyue ḍéé hwìè nìà bóee mú.

Ɖèè bĕ hwĩ-kpǎ-kpǎ

Cócì-nyò bĕò me dyé ti bé wa ké ḍéè bĕ hwĩ kpǎ, bé wa ké waà hwòḍḍo dyi dè. Cóci-kpèḍe se nyo ḍíé bĕ hwòḍḍo dyi dyuòin. Wa dyi cócì dò gboi té ní, nìí, wa se kpeḍe wa ké wa bǎ nyue muue dyí dyuò. Ké wa se ḍe wa mòun ké nyuee dyí dyuò. Wa dyi cócì-gbò dò mú dyá nyèèè ní, ḍe wa mu hwìḍĩ pòin nyee mò, o nòmò dyiin bé wa ké ḍé mu mɔɔ o se xwíníin dò kǎ bé wa kéó ḍé mu. O jĕee, cócìò me tèmèin nyo bĕ ḍe bé wa ké ḍéè-hwĩ-kpǎ-nyò bĕ jǎ.

Cócìò me bó nyoŭn bĕ sǎ dyí dèè, sepóḍé wa mò gǎ-dyé-nyò bĕ jè. Nyo séin me po ḍóun kà cócìò mó wa ké ḍóun poe nyue, hwè m̄ po níin, gǎ-dyé-nyò bĕò.

Cócìò me béin kpé bé wa ké dyú-gbóó bĕ bé wa kè wa wóḍóin-nyò bĕ se cócì dyi, kee wa ḍòun dyiee Gèḍèpóò-wùḍù gbo cĕ. Wa me gǎ nyo bĕ, bé wa ké wa ḍe tèmèin, bé wa ké dyú-gbóó bĕ dyi cócìe jè gbo gmò.

O jǎ ké ḍéè dò dyi cócìò gboi téen dyiin, wa me kpa o dà dò, bé wa ké o ḍe tèmèin, bé o mòun ké ḍe bĕ dyi diè ḍekè.

Nyo bĕ se cócìò mú niie gbo-mu-mu

Ɖe kíin-kíin cócìò bédé o ké nyuee mò, bé wa ké cócì-nyò bĕ kuà dúun, ké wa kpǎà bó cócìò gboiee jè gbo gmo. Kee wĕé kee, cócìò me bó saa bó nyo bĕ nìà waà gbĕĕò múee gboi té jè. Cócìò me nyue bé nyo bĕ nì ḍé píee ké kǎ bé cócìò nì nyueŋ nyee bǎ wǎo nì kè bé wa ké bǎ nòmò dyiin bá Kédéi dyiee wǎo nì ḍekè. Cócìò béin ḍe bĕè ḍíé bĕ nyue pū, ké wa se bédé bé wa ké wa jè nabaà wĕé hwè. Nàin-nyò bĕò bédé bé wa ké ḍe tòò bĕ wa ké nyuee jè páún po ḍekè. Wa me ḍá cócì-nyò bĕò nyo bĕ béin kpée, bé wa ké wa ḍe tèmèin bó kǎ bĕ nìà ke nyu jè.

Cócìò me mó hwìè dyi bé wa ké nyo bĕ nì ḍé gbĕĕò múee gbo-kpá-kpá nyí. Wa me vǎ bé wa ké Gèḍèpóò ḍèbĕin-ḍèbĕinò kè o jǎà-ḍè bĕò jè nyoŭn dyí tèmèin.

Nyo gbĕi-gbĕi Gèḍèpóò-wùḍù gbo-cĕ-cĕ

O jǎ ké nyo dò ḍǎ pó ní, nìí, o se bédé bé o ké cócì mu ḍòun pū, kee bĕ me tò o dà dò, dè wa béin o ḍéin-nà-nyò mú nyue wàḍà kee kíin. O béin ḍe nìà ke gbo dèè dyiin ḍé pásòḍò dò gbo-mu-mu mú. Ké o béin kpoo tíwè dò bé wa pòin dyí bó wíki séin xwíníin nyee mú muue ḍekè.

Cóci bé ɔ wóqó múεε béqé kpoo tíwè dò, dè bé wa tèmèìn nyoũn bë zũn-dè bëεε kánáá pũ. Kpoo bë nià ke béìn gbõ-gbo-còci mɔɔ Sõqε-sùkúú mɔɔ kpoo tòò séín dò jũε. Kpoo mémé-méné bëè mò nyo tèmèìn nyoũn zũn-dè bë kè qε bë béìn nyo fèè gbo zĩàìn nyεε jè kánáá pũε. Cócìò nàìn-nyò bëè me dyéε jè gbo bé kpoo méné-méné bë ké qé cóciò mú nì, bé wa ké qε bë nià ke jè gbo dyé. ɔ jũ ké nàìn-nyò bë nià qé cóciò múεε se zũn-fèèò jè jì kō nēĩn nīĩn, nīĩ, wa me zĩàìn wa gbo.

Cócì-nyò bëè dyí-dyuò-dyuò

Nyo bë mó bé wa ké dúún ku bé wa ké bó cóciò jè gboi kpõεε me dyuò qε mò dúún-ku-ku xwíníín jéé cáa dyí. Cócì qíé bë dá wa se waà cóci-nyò bëè séín dyí dyuòè hwòò béìn, keε cóci séín béqé hwìè dò k̃ mú wa béìn waà cóci-nyò bëè séín dyí dyuòè ke. Nyo séín béqé bé wa ké nyo bë nì qé cóciò múεε dyí dyuò.

Hwè bé nyo dò ké cóciò nyo jũεε, ɔ me ku dúún qé hwìè bë k̃ mú nyoũn béìn dyéε kà bé ɔ ku dúún wē. Nyo bé nyo dò ké jũ mɔɔ qε bë ɔ béqé ɔ ké nyu hwè bé ɔ ké cóciò nyo jũεε, wa me céèè qífèdè dò kō.

Nyo bé ɔ qã gbo zĩàìn, ké ɔ qã ti dyé bé ɔ ké bó cóciò gboi kpõεε me béìn kpé bé ɔ ké cóciò gbo kpá wàqà cá. ɔ seε xwíníín mò bé wa ké ɔ kũà nyí mɔɔ wa ké ɔ nyo-nàìn-kpè nyí ke. ɔ zi qε kpauń miò bé ɔ kée dyuò kà bé ɔ mò cóciò nyo dò ke.

Nyo bé ɔ zĩàìn gbo qieεε gbo-kpá-kpá wàqà-wàqà

Ti bé nyo dò zĩàìn gbo nyènèè ke ní, nīĩ, ɔ dè qeín-nà-nyò jũ-jũ gbo cá. Nyo bé ɔ zĩàìn gbo qieεε mó zũn-dè kúqúú bë qé ɔ fèè mú wàqà-wàqà cá. Bè ɔ ké gbo-kpõìn-kpõìn nià bó ɔ kè Gèdèpòò púá, bé ɔ dèà gbo qieεε dyúa kpaá, ɔ béqé bé ɔ ké baà dyuò kè bé ɔ ké Bábòò wuquún zàà dyuò. Ké qeεε, k̃ bé ɔ ké bãto bë béqé, sepóεqé ɔ bãto sùà bëè pàqã mu ɔ dyi táàùn. ɔ mó dyí-zĩìn-zĩìn qé qε báún-báún mú.

Nyo bé ɔ zĩàìn gbo qieεε, cóciò béqé bé wa ké ɔ qε-tèmèìn-tèmèìn gbo dè wàqà, kà bé ɔ mǎ kà qeín-nà-nyò ke. ɔ gbo-dè-dè wàqà-wàqà seε xwíníín mò bé ɔ kée gbo dè Sõqèò nyo ko bó dyíε. ɔ xwíníín mò ti bé ɔ hwo baà, ké ɔ zà dú hwuqu, bé ɔ ké pó ke. Nyo dò me tò ɔ miòùn wé séín xwíníín bé ɔ ké jãà-po-nyò qièò qε tèmèìn bó wíki dyúáqò xwíníín. ɔ me mu jãà-po-nyò tòò kúqúú bë nì qé cóciò múεε gbo qekè. Wa me nyí ɔ ti bé ɔ ké gbo-zĩàìn-zĩàìn bë nì ɔ gbo kpauń wēε jè cē kè bé ɔ ké qε bë dyi dièñ nì qekè.

Cócìò me nyue bé jãà-po-nyò qièò ké kpoo dyùwè dò mú kpá, dè bé ɔ béìn qε bë dyi diè, bé wa ké ɔ dyi kùìn nyε. ɔ dyi xwa fèìn ní, bë me zàìn ɔ nyo bë nì qé kpooò múεε pàqã da, hwè bé wéò nyo ko bó dyíεε, ɔ kè wa ké dyí poèn béìn bó ti kíín-kíínò. ɔ m̃è bëè pàqã béìn ɔ fũn kō qáa, bé wa ké qé ɔ gboi w̃ kè bé wa ké ɔ hwĩ kpõ qé kpooò mú, hwè ti bé kpooò poìn kà dyíεε ké bó nyini. ɔ muε nyuùn bé ɔ hwòqò kée dyuò cá kà ɔ nì kpoo dò mú ke.

Nyo mò jãà-po-nyò qièεε me kpá kpoo nià ke mú bó waà dyí-poìn-tiò nyo mu bó dyí kòùn wē. Wa me kpa tèmèìn-dè bëè kõìn, bé nyo qiè dò dyi wa gbo dyi ti séín ní, ɔ mòùn ké qε dyúáqò bëè cē

dekè. Dé hwìè nià ke múεε, nyo mò jǎà-po-nyò dǐèεε mu gbo-kpá-kpá dyéin wàdà dé krooò mú. Nyo bé ɔ hwo ɔ niin tèmèin-dè bǐèò gbo keε, wa me cǐε ɔ gbo kà ɔ dǎ hwè ke.

Móó-dè bǐ jè gbo-kǒ-kǒ

Cóciò me kǒ dé nyo bǐ wa bédé wa ké wídí gbo kpáin dé cóciò múεε jè gbo. Nyo bǐ wa me kpá gbo jéé keε mò nyo bǐ ni wa miòun gbo kpáin kpáin, ké cóci-nàin-nyò bǐèò sǒ se dé ni ke. ɔ jǔ ké cóci-nyò bǐèò pàdǎ se nyo tòò bǐ gbo kpáa mó ní, níí, wa séè cóci hwè dε keε bédé ke. .

Cóciò me bédé díkǒ bǐ bé wa ké nyo bǐèò móó-dè dyí dyuòè béin dyiin dé díkǒ bǐèò mú. Dé Àpósò-cèè-dèò múεε, cóciò gǎ ma díkǒ kíín-kíín bǐèò bó xwíníín nià ke jè.

Nyo bǐèè móó-dè bǐ jè gbo-kǒ-kǒ zi dε kpauín miò dé kǔà màà bǒ-nòmò-dyíin-kpa-kpa keε mú. Nyo bǐ me béin kpé bé wa kéε dyé kà bé cóciò mò gbǒ-xwíníín-nyò bǐ bé wa bédé hwídǐi-tabataba, ké wa kǒin kǒin jè gbo ke.

Cǐé-dè 15 Taún-kǔà

Poèn hwídǐi hwìè kǒ mú cóci dò béin dε séin bǐ bé cǐé-dè nià ke deà mεε nyue ke. Poìn nyo dò bé ɔ mò déè ké ɔ dyi cóciò gbo, ké ɔ kpǒ dé Kédéi jè dyi, hwè ké ɔ kpá cóciò múεε jè hwídǐi, bǐ ò ké dε dò céè bá ɔ jè dyí. Dè kà dε séinò nyu kpáa keε me.

C'ÉÉ-dè 16

Ɖeín-nà-nyò j'ée b'è

Jízè kíqí-sí-sí

► Ɖé ɔ kpa bé m' ké Jízè Ɖeín-nà-nyò j'ée ké?

Nyo Ɖíé b'è poèn hwiqíi kà bé nyo séín bé wa nòmò kpeƉeín nyee mò Kédéi-Ɖeín-nà-nyò ke. Ké Ɖíé b'è m'òun poèn hwiqíi kà ɔ j'ú ké m' dyi Ɖe Ɖíé b'è j'áà po ní, níí, ɔ nyue ké m' mò Kédéi-Ɖeín-nà-nyò ke. Kee nyo báún-báún poèn hwiqíi kà bé kebì wa me po Ɖe b'è j'áà m'oo wa me se Ɖe d'ò j'áà poee, ɔ se Ɖe d'ò nyue béín Ɖé wa f'èè mú ke.

Nyo Ɖíé b'è xwéin j'áàò b'òin. Wa dyuòè dyí kà ti d'ò nì bó bé nyo ké gbo z'íàin nye. ɔ mò ti bé nyoò j'ú Kédéi-Ɖeín-nà-nyò ke. Wa poèn hwiqíi kà bé Ɖe n'á ke kpá ná ti bé nyoò poèn hwiqíi kà bé Gèdèp'òò Ɖá ɔ k'òin z'íin nye. Nyo báún-báún poèn hwiqíi kà ɔ j'ú ké nyo d'ò Ɖá Kédéi dyi kp'ò ní, níí, ɔ bédé bé ɔ kéá dyoún mu, m' seé k'ò Ɖe ɔ nyùin ɔ f'èè mú Ɖe s'òin bó ti ɔ z'íàin kà gboee ké dyúá mu ke.

ɔ mò j'áà kà nyo bé ɔ z'íàin gboee me z'íàin gbo Ɖé hwòd'ò wáq'áá múe. Ké Ɖee, ɔ mò j'áà kà bé Gèdèp'òò z'íin à k'òin dyiin Ɖé ɔ j'íaj'èò mú, ɔ j'ú ké à dyi hwiqíi-taba-tabá bédé níe. Ɖe mò j'áà Ɖee mò, kà bé Kédéi-Ɖeín-nà-nyòò bédé bé ɔ ké Gèdèp'òò wuqu nyu ke. Kee Ɖe b'èa se xwíniín b'è k'ò j'è m' mòà Jízèè Ɖeín-nà-nyò kee séín.

À dyé Ɖe kpá nyo d'ò gbo, ɔ j'ú ké ɔ dyi hwiqíi-tabá-tabá bédé, ké ɔ dyie dyuò kà bé ɔ mò hwiè d'òun k'ò mú ɔ béín Kédéi-Ɖeín-nà-nyò j'úe kee níe. Ɖe n'á ke xwíniín mò Gèdèp'òò gma b'èò dyi-kp'ò-kp'ò se Kédéi-Ɖeín-nà-nyò d'ò p'òèn béín. Gèdèp'òò p'ò-p'òò mò bó pídyi dyiin Ɖé hwiqíi-tabá-tabá mú, kee nyo Ɖíé b'è Ɖúe dyí bé wa ké nàmàün gbo k'òun po.

C'òci b'è bé wa mò se-z'ùu-buqu-c'òci b'èee, waà c'òci-nyò b'èò Ɖíé b'è dyi c'òci p'ū, kee wa nì nàmàün nyueñ bó nyo séín dyédé waí ke. Waà pás'òd'ò b'èò k'è nàin-nyò b'èò nyue kà wa n'ò kà mú-hwè-f'èè cíeñ nye bó c'òci-nyò b'èò dyúá, kee wa mòun nì nàmàün dyúáq'ò b'èò nyueñ Ɖekè. Wa Ɖá ɔ se xwa f'èin bé nyo d'ò ké cí dyiin Ɖé Gèdèp'òò wuqu-nyu-nyu mú g'áná cá, sep'óeƉé Gèdèp'òò j'íaj'èò mò nyo nyue ké nyo p'ò. Wa Ɖá k'ùà bé Jízè nyí ma kà c'òciò kee nyu j'è dyi táà. K'ùàò mò bé wa k'ée nyu bé nyo séín ké Kédéi wuqu nyu. K'ùà v'èè bé c'òciò bédéee mò bé wa k'ée nyu bé nyo b'è se Kédéi hwiqíi tabaa ké Gèdèp'òò biè, ɔ se ná níin, níí, c'òciò se xwíniín j'ée d'ò k'ò j'è ɔ ké níee bédéee mu.

Ké Ɖee, c'òci b'è bé wa nyu Gèdèp'òò wuqu j'ée kee, wa bédé nyo Ɖíé b'è Ɖé wa hwiè ké wa mòun nì Ɖe kà k'ò d'ò b'è se j'áà kee nyueñ. Wa Ɖá waà f'èèò Ɖe b'è bé wa mòun Ɖáin j'áà-d'è b'èee mú po, kee wa se Kédéi níin Z'ùuò bédé. Wa bédé dyoq'ò, ké wa ní z'íin nyo d'ò k'òin. Wa se nyo d'ò g'ò nyíe béín Ɖé hwòd'ò-wáq'áá mú. Wa po nyo t'òò b'èè zaa w'ò wàq'á. Nyo gb'èi-gb'èi nyèèèè Ɖéè wa d'èin hwòd'òün dyi. Ɖe séq'èin dyí Ɖé wa m'òun dyédéín nyee Ɖéè wa nyu. Wa bédé Ɖe séínè g'ò-

jũ-wùdù, ké wa se nyo bẽ se wa niin fòndò-hwòdǒ dyi kpõee kpéin dyé. Wa se ti bédé bó nyo bẽ seà xwáǵáún wëe Kédéi gbo dyà jè, kee kpé kpá wa dyí cá bó wa niin fòndò-hwòdǒ bá bo dein taba jè. Wa hwòdǒ dein wa miòun múin, ké wa se gbo zǵàin jè dò gbo poé ni fódóún.

Nyo bẽ nià ke dyuò Jízè dyí jéé cá, ké wa mó wa ké ni kà o nià kee?

M dyi Kédéi-dein-nà-nyò jũin, níí, m mǒǵ Jízèè dein-nà-nyò.

Đé dein-nà-nyò jũ-jũ kra ké? Bè m ké Kédéi wudu-nyu-nyò jũ jèè? Jǵà jéé, o bédé xwíníin pǵǵá dǵé bẽ dekè. Ti Jízè cǵà o dein-nà-nyò bẽdò gbo bé wa kéà dà séin mu, bé wa kée nyu bé nyoũn bẽ kéà o dein-nà-nyò bẽ jũee, o cǵe ma wa gbo bé wa ké de séin bẽ bé o dǵá ma kà wa gbo cǵe dein-nà-nyò dǵè bẽdò gbo cǵ, bé wa ké wa de tèmèin, bé wa kée dyi kpõ (Máfíò 28:19-20). Đe Jízè dǵá o dein-nà-nyò bẽdò me nyu ma kà kee dòn se m dein-nà-nyò mú nyue béin.

Júù-nyò bẽdò nàin-nyò bẽdò, waà gbo-ni-nyò bẽdò cí ma kà wa gbo-ni-bǵ bẽdò nyu ma cíe ke. Wa se ma waà tèmèin-dè bẽdò cǵ dòn pũ. Wa cǵ ma wa kpepe bẽdò kè waà fòndò-hwòdǒ bẽdò dekè.

Ti Jízè dǵàà o dein-nà-nyò bẽdò bé o dyi níin “Bè sí m kídíí” kee, de nià bóe dǵè o kpàin ma kà hwòdǒ kè.¹¹ O ni dein-nà-nyò bẽ dǵáún ke dyiin dé bǵ nòmò dyiinò.

Đé béin nyue bé nyo dò ké dein-nà-nyò jũ ké?

Kíin-kíin nyee, m me taba Kédéi hwiǵíí. Sepóedé m se o hwiǵíí tabaín, m se o kídíí síe béin.

M bédé bé m ké hwiè m nià kpauń wëe gbo zǵàin. À séin dò se ma Jízè dein-nà-nyò kíin. À ni ma hwiè à hwòdǒ mó à ké ma kraa kpauń kíin. M bédé bé m kée gbo po bé m ké Jízè kídíí sí, bé m ké m miòun niin hwièdò dyi táà. O xwíníin mò m dǵá dyé kà bé m miòun niin hwièdò se dyí sédǵèin nyee. Jízè kídíí-sí-síò gbo-dè-dè mò nàmǵun-dyi-tǵà-tǵà. M se o kídíí síe béin o jũ ké m se wiin kpá bó ni nàmǵun bẽdò jè ní. O jũ ké m se wiin kpáún zi, bé m ké ni nàmǵun bẽdò dyi táà ní, níí, o xwíníin mò m ni m miòun niin hwièdò xwíníin ke.

M me dyuòè kà bé o béin m kǵin zǵèn, bé gbo-kpǵin-kpǵin ké gbo dè bó m kèdò kè púa ke. M me dyuò o dyí jéé cá, bé kà o nià kee ná ni jè ké mòun hwòdǒ kpõ.

“Jízè Kédéi se nóò bé o ké à bóǵó-kpà nià ke gbǵà, kebì kũun-kpò bẽ seà wùdùè béin nyee me kǵ ma bóǵó-kpàdò wuduín kíin nyee. O miòun nyue ma náa, ké bó kǵn wëe, o dèǵé dya bó zèèdò. Đe nià ke mò gbo-zǵàin-zǵàin dé kpé mú, bé o dyàà à Kédéi gbo, mǵo bé o kéà à Kédéi gbo dyà ke. Ké kà bé Kédéi dǵàà o pá jéèdò dyí dǵee, de séin dǵá gbo zǵàin kpǵi dǵ.”
- Đásèin-kpòdò
bó Bóǵó-kpàà Bǵ nòmò dyiin cǵ jè,
Đe Wéòbǵàà cǵ maa

► Đe-cǵ-nyò dò me zà Máfíò 16:21-25 wuduún bé nyo tòdò bẽdò ké o gbo dũũ tò.

Ti Jízè kè o dein-nà-nyò bẽdò ni ma dǵó nià ke dèǵn nyee, o dè ma gǵo ni ma kà bó o hwiíee me. Jízèè wudu bẽdò giniin ma Pídè dyi. Sepóedé Pídè see ma dyé kà bé gǵ-dyé-dyé kè mé-mé béin

¹¹ Matthew 4:19, Matthew 9:9, Matthew 16:24, Matthew 19:21, John 1:43

ma Jízè kǒ dyie ke. O jèee, o dú ma Jízè gbo wùdù kpàí, ké o ni ma o hwòdǒŭn kùèn bé o ní kǒ dǎ gǐo jè dò hwìdǐi pòin de.

Kee Jízè cǎe ma Pídè gbo kà bé nyoŭn-dyùè hwìdǐi-pòin-dè se Gèdèpódò niin hwìdǐi-pòin-dè ke. Hwè ké Jízè cǎe ma o deín-nà-nyò bǎdò gbo kà nyo dò dyi mó bé o kèdò kè ké mú nain ní, níí, o me táà o hwòdǒè-módò-dè dyi, ké o me dú o kódósìdò dyí, bé o ké o kíqíí sí ke. De nià ke xwíníín mò m̀ bédé bé m̀ ké gǐo jè dyi kpǒ dé ni fèè mú. Jízè cǎe ma Pídè gbo bé o ké ma o bú sò, sepóedé Pídè ni ma hwìdǐi poèn nyoŭn-dyù-kà. O mò hwìdǐi-pòin-dè bǎ bèin nyue bé m̀ ké se deín-nà-nyò jéé jǔ ke.

► Dé kǒ jè nyo dò seà Zùùdò bédéín, o seà deín-nà-nyò jǔe bèin nyé?

Deín-nà-nyò bǎdò miòun see ma hwìdǐi pòin kà bé gǐo bèin ma wa de dò bú nyue ke. Wa séèè ma múin wǒ ke xwíníín kǒ jè wa kè Jízè ni ma kà mú nain nyue. Jízè se m̀ de dò xwa mó hwè bé o ké m̀ kǒin zǐin, kee, kee m̀ mu de séin xwáqáún sèin hwè bé o ké o kíqíí sí. M̀ dyi Kédèi deín-nà-nyò jǔe móin, m̀ bédé bé m̀ kée nyu dé ni hwòdǒ-dyùà séin mú, bé m̀ ké m̀ miòun bíqíí dyà, o kè bé m̀ ké ni kpede gbà bǎdò dyi táà.

► Zain wudu màà “M̀ dyi mó bé m̀ kè Jízè ké mú nain ní, m̀ me táà ni hwòdǒè-módò-dè séin dyi” kee jè kǒin.

Kódósìdò dyí-dú-dú mò gǐo dyí-dú-dú, bó sè-ná-sèè fèè bé m̀ móà cíe dyi dé Gèdèpódò gboee jè. O mò bé m̀ ké ni módò-dè bǎ kǒin pòin nyue, ké o mò mé-mé kée nyu bé m̀ ké kpé bédé ke. O se m̀ miòun tò-tò bó ku kǒin pū, kee o mò de bé o mu dé m̀ hwòdǒ bú vèin nyue. O mò nyo miòun bíqíí-dyà-dyà bé Jízè dǎ m̀ bédé bé m̀ ké nyu hwè bé m̀ kèà dé o kǎá-bòdòdò kǒ mue.

Nyo báún-báún se de mò deín-nà-nyò jǔ-jǔ xwíníín nyue jè múin wǒ bó zǎè, kà dyúáqò kà deín-nà-nyò kíín-kíín bǎ ni zǎdò kee mòun see ma kà múin wǒ dekéè. Cócì díé bǎ nyí Gèdèpódò jíájèdò nyo bǎ bé wa séè nàmàŭn gbo sò kee. De nià ke bèin nyue bé nyo bǎ kpǒ Kédèi dyiee ké se hwìè sédèin dyíò kíqíí sí, m̀wò ké o se wa ti dyèèn bèin bó de bǎ ni dé dyúa kee jè. Cí-cí ni náa se cí-cí nià dé Kédèi múe, sepóedé o mò cí-cí kà kò dò fòo cá.

Gàa dò mò Dítédécì Bònófò kee mò ma pásòdò dé Jámà-bòdòdò kǒ, ké wa dǎbá ma o ti Édò Héqà nià bóqòdò nain nyue. O cèè ma de bǎ nià dà bíqííe dé o cèè-dè màà *Píó Bè Deín-nà-nyò Jǔ-jǔ Kra Ke* mú.

Gèdèpódò jíájèdò zi de kpaurí miò, ké o ni kà bǎ-dè bé wa vǐè ma dé gedde dò gboee nià ke. Bó o jèee gàa dò mu múaŭn kpáun miò, ké o mu de séin bé o bédéee pedèin. O ni kà sódò kpa wídí pàqǎ kee nià ke, ké de-pede-nyò dò mu de séin o bédéee pedèin, bé o kée dǒ. O mò kǒdò bé Gèdèpódò muà nyoŭn wuquí kǒun dé o kǎá-bòdòdò múe. O mò kǎá-bòdòdò kǒ jè ni dyédédò dyie nyu bé m̀ ké hwíì sòin ní, m̀ me zàà dée ke. O mò Jízè dǎ-wùdù nyue bé deín-nà-nyòdò dyià o kpédédò dyi táà, bé o dyià o kíqíí sí ke. Jíájè ni náa kpa de miò, sepóedé o dǎ à bé à ké Jízè kíqíí sí.

Jízè kídíí-sí-síò mò bé òn kè nì kà ɔ nìà ke. Ɔ mò bé à kè à hwòdǒè mós-dè bǐ dyi táà, sepóedé ɔ mòùn zà ma ɔ miòùn hwòdǒ gbo gáná cá. Ɔ se de bé òn kè de gbà dǒè nyu-nyu dyi táà pūe, kee à me táà wa dyi, sepóedé Jízè dá òn me nyue náa jè. À nì vǒuñ bé à kèò kè kè hwòìn dé ɔ mú-hwè-hwèò kè ɔ wìò kè ɔ hwòdǒ-kǒin-nòmò-nòmòò ɔ kè ɔ nyo-kǒin-zǐin-zǐinò mú.

À se de bǐ sédǐin dyíee nyue béin ɔ jǔ kè à hwòdǒ see náa mó ní. À mó bé à hwòdǒ-dyùà bǐò kè nì kà ɔ niìnò nìà ke. Ɔ se ma nyo dǒ mú nyé. Nyo bǐ dǎin ma ɔ wa mú-nyé-nyò bǐ, kee ɔ mòùn se ma nyo dǒ mú nyé. Ɔ zǐin ma nyo bǐ kǒin ti ɔ nì ma bó kóǒsìò kǒe dye mòùn.

Ɔ deín-nà-nyò jéé bǐò ní pǐà nyo dǒè hwòdǒ dyi. Wa nyu nyo bǐ dyéin wa gǎ kee nòmò dyíin dyi. Wa po nyoñ mana kǒ kè wa ní gboò nyo dǒ. Wa zǐin nyo séin kǒin. Wa se kpé bǐ bé wa bédéee jè gbo kǒ, kee wa nì vǒuñ bé wa kè Gèdèpòò bì kǔà nyu kánáá pū.

Ì bédé bé òn kè òn miòùn tò gáná cá, kè òn se kǎǎíà dǒ bédé dé de nìà ke mú. Nyo mò nyo bé ɔ kàmà ɔ fèèò jè kee, ɔ fèèò mu ɔ xwa sùn. Kè nyo mò nyo bé ɔ fèèò mu ɔ xwa sùn bó ní jè ɔ kè bó bǐ nòmò dyíinò jèee, ɔ mu e pòin (Máà 8:35).

► Xwǐ à béin nyoñ bǐ dǎa bó pò-pòò jè dé hwè bé ɔ béin wa ti déen bé wa kè deín-nà-nyò bǐ jǔee mú kè?

Páún-kpá-kpá dé Zùñ

De dǒ nì bó bé òn kèe nyu hwè bé òn kè páún kpá dé zùñ.¹² Ɔ mò de nyue bé jáà-po-nyò dyià búá dé zùñ wǐ.

Jáà-po-nyò bédé bé ɔ kè búáúñ nì kánáá pū dé ɔ fèè mú, kee dà dǒ nì bó kè ɔ dǎ bó nyini ní, nìí, ɔ dǎ de hwè dé zùñ. Àpósò Pòò dá dà dǒ nì bó kè jáà-po-nyòò dǎ bó nyini ní, nìí, ɔ se dyú-gbóò de gáná cá. (Ìfísìò 4:14).

Bé òn kè páún kpá dé zùñ wǐe bédé wáká bǐ, kè dǒ mò de-cǐ-cǐ. Xwíínín nìà ke jè Àpósò Pòò cǐà kà bé wa séè ma kà de hwè kee, sepóedé wa séè ma tèmèin-dè kàmà múin wǐuñ bǐ múin wǐò béin ke (1 Kòdǐntǐò 3:1-2. Gmò Híibúúú 5:12-14 dya dekè). Ɔ dá hwè bé jáà-po-nyòò kè de hwè ní, nìí, ɔ bédé bé ɔ kè tèmèin-dè sò dé Bábòò múee dyí dyuò. Sepóedé hwè bé òn kè páún kpá dé zùñ wǐe, òn bédé bé òn kè de cǐ, kè nyoñ de-tèmèin-tèmèin mò deín-nà-nyò Kédǐi gbo-dyà-dyàò wáká dǒ.

De-cǐ-cǐ dǒùn see nyue béin bé òn kè páún kpá dé zùñ.

Pòò dá de mòà de-hwè-hwè dé zùñ wǐe mò bé gbo-kpǒin-kpǒin kè bó òn kè òn mǐè Kédǐi-deín-nà-nyò bǐ púa nì, bé òn kè Gèdèpòò dyú-gààò dyí dyuò ɔ kè bé òn kè nì kà Kédǐi nìà ke. (Ìfísìò 4:13). De-hwè-hwè nìà ke búá dyí vǐin kè ɔ zi Kédǐi dyí-dyuò-dyuò dǒùn dyí, kè ɔ se dé Kédǐi dyí-dyuò-dyuò dǒùn gbo sòin.

¹² “Bé òn kè páún kpá dé zùñ wǐe dyíin dé Jízè Kédǐi jíájèò mú bó nyo tòò bǐ bìi.” Wuquò xwíínín nìà ke sòin dé Waǒabó M. Mòhólàin gbo, *Hwè-kpá dǒ kpa jè Nyo-dá-dá* (Dónò Góǒò : Íntò Vásètè Bǐ-cǐ-nyò bǐ), 12.

► Ɖe-cě-nyò dò me zà 2 Pídè 1:2-11 wuquún bé nyo tòò běò ké ɔ gbo dũ̀ tò.

Vósi bě nìà ke bá zũ̀n-bùă-búá jè dyí. Dè Ɖe tíín-tíín bě bé vósi běè cěe dyéde gbo.

Vósi 3: Gèdèpòò Ɖă Ɖe séín bě à ké bédé bé à ké ɔ bìì cíe à nyí, ké ɔ Ɖă à Ɖá bé à ké Kédéi-Ɖeín-nà-nyò bě jũ̀ Ɖekè.

Vósi 4: Gèdèpòò Ɖă à nyénéín-Ɖáín-Ɖè vènè bě nyí dyíín Ɖé ɔ jíájè bé ɔ buè kà à nàmàũn kpé xwaún wěe mú, ké ɔ Ɖăa nyu bé à kèò kè ké hwòin.

Vósi 5-7: À ní Ɖá bé à ké hwiđĩí-tabataba pòin kà nyoee dyi táà, kee à me mu dyúa bé à ké Ɖe kpa Ɖe bě nì Ɖé Kédéi-Ɖeín-nà-nà múee bédé.

Vósi 8: Ɖe bě nìà ke dyi Ɖé à mú niín, níí, à mu bo bě bé Zùùò tòdò kee bédéin.

Vósi 9: Nyo séín bě se wa bédéee, se Ɖe nònò dyíín dò nyue béin sòin ti ɔ Ɖă ma ɔ nàmàũnò xwaún buè kee gbo, ké ɔ se dè ɔ nì muéí nyee dyi dyéee béin.

Vósi 10-11: M se pò-pòò hwòdđ kǒ dèè béin ɔ jũ̀ ké m se Ɖe bě nyue bé Kédéi-Ɖeín-nà-nyò dyi Ɖe kpa nyué nì ní. Ɖé hwiè nìà ke múee, Gèdèpòò mu m kpé nyíín bé m ké pò, bé m ké Ɖé ɔ kǎá-bòdòò mú dyá.

2 Pídè Wuqu-kpà 2 cě nyo bě nóò bé wa kéà búá Ɖé zũ̀n wěe jè. Wa mó bé nyoũn ké wa Kédéi-Ɖeín-nà-nyò bě Ɖáin pũ̀. Sepóedé wa se mó bé wa ké zũ̀n-Ɖè běò dyúa kpa jèee, wa po nàmàũn gbo kǒũn. Wa nyu wa mìòũn bìì tèmèin-Ɖè bě se jáà ke, bé tèmèin-Ɖè běò ké waà kpeƉe gbà běò bá bo Ɖeín taba. Waà tèmèin-Ɖè se jáàò nyue ké jáà-po-nyò Ɖè bě kóin nàmàũn gbo Ɖe, ké wa kpá Ɖé Ɖei fɔɔ cá kà nyo běò séèò kà Kédéi dyi kpǔ ke fɔɔ ke (2 Pídè 2:18-22).

Pòòè céè-Ɖè nìà ke jèdèin náún-po-wùdù dúí. À me bó wǒò bé nyo dò ké à nàmàũn gbo Ɖe dyá dyíín Ɖé tèmèin-Ɖè bě se jáà kee dũ̀-ɡbo-tò-tò mú, kee à me búá Ɖé à Bounboò jíájèò kè ɔ dyí-dyuò-dyuò mú (2 Pídè 3:17-18).

Ti Jízè nì ma ɔ Ɖeín-nà-nyò běò Ɖoboéí nyee, ɔ cěe ma wa gbo bé wa kée nyu bé nyoũn bě ké ma ɔ Ɖeín-nà-nyò bě jũ̀, bé wa ké ɔ hwiđĩí taba. Nyo bé ɔ nì Ɖe cěíín nyee me kpǔ jáà bé ɔ nìà cěíín nyee dyi, ɔ se ná niín, níí, ɔ se Ɖe dò dyí dyuòě mu. Xwííníín kǒ jè ɔ me cěà Ɖe nòmò dyíín nyee mò bé ɔ ké Gèdèpòò hwòdđ dyi dèè béin kè bé ɔ ké kpeƉe dyí kpǔò béin. Ɖ jũ̀ ké nyo dò dyi Ɖe cěíín nì kánáá pũ̀, kee ɔ se Ɖe wa nìà ɔ tèmèin nyee nyueí niín, níí, ɔ se Ɖeín-nà-nyò jũe béin. Nyo báún-báún nì cóci bě mú ké wa dyuò Báòò, ké wa dyuò Ɖe bá Gèdèpòò jè dyíee mìò, kee wa ní nyu kpeƉe bě bé jáà-po-nyò hwè Ɖe kéké nyue.

► Ɖe-cě-nyò dò me zà Fédópǐò 1:9-11 wuquún bé nyo tòò běò ké ɔ gbo dũ̀ tò.

Cóci nì ma kà Ɖé Fédópà-hwòdđò múee nyo běò mò ma jáà-po-nyù kui-kui bě cá, ké céè-Ɖè bé Pòò céè ma kà wa gboee nyue ké múà dyíín ma wa múin mìò.

Ɖé vósi běè múee, Pòò dè Ɖe mòà búá-búá Ɖé zũ̀n wěe me bó Fédópà-nyò běò bìì. Ɖe bě ɔ cěà kee kpa Ɖe mìò, sepóedé ɔ cě Ɖe-dyuò-dyuò kè Ɖe-múin-wǒ-wǒ kè Ɖèbèin-Ɖèbèin ɔ kè kpeƉe jè.

Pódò baà ma bé waà dèbèìn-dèbèìnò ké kō kpáúń nì tee, bé nyoŭn kée dyé dé wa mú dé de mò de nòmò dyíin nyee nyu-nyu mú, níí bé dyí-sédéìn-dè bē nyu-nyu ké ma wa mú bā. Gèdèpódò se cí-cí nì náa kee dò mú dyée mu ti bé Jízè muà de dyiin nye. Bo bé zùùò tòdò, bé ɔ dyà Gèdèpódò bàìn-bàìn kōee mu waà fèèò múin dyiin bó wéa baɗa.

► Sòin dé de à dǎà cǎe múee, m̀ poèn hwiǒííee, nyé béin Jízèè deín-nà-nyò jǔe ké?

Jízè deín-nà-nyòò me mò jǎà-po-nyò bé ɔ nyu Gèdèpódò wuɗu dyiin dé jǎà bé ɔ dǎà cǎe mú, ké ɔ nì vōúń bé ɔ ké de mò Gèdèpódò mós-dè kee múin wó, ké ɔ mó bé Gèdèpódò kpèò kée nyu bé ɔ kpede ké nì kà Kédéi-deín-nà-nyòè kpede nyu nìe ke.

► Kàŭn wēe, kà bé à dǎà kà nyo ké búáa nyu dé zùŭn wēe dyí dyuòee, níí, xwē m̀ béin nyo bé ɔ dyà deín-nà-nyò tòò bē Kédéi gboee me dèè nyue ké?

ɔ mò nyo bé ɔ tèmèin nyoŭn jǎà-dè bē sò dé Bábòò múe. ɔ mò nyo bé ɔ mò dyí-tèmèin-dè dé Jízè wuɗu-nyu-nyu mú ke. ɔ kùin nyo tòò bē hwòdǒŭn bé wa ké de cǎ ɔ kè bé wa ké wó bé Gèdèpódò ké wa kùà mú nyùin.

Đé mò Gèdèpódò jíájèò nyuu-dè ké

À dǎ 2 Pídè 1:2-11 wuɗuún zà dé cǎé-dè nìà ke mú. Đé vósi bēa múee, Gèdèpódò dǎ à nyénéín-dáin-dè mòà ɔ jíájèò kee nyí, bé dyiin dée múee, à ké de-gbà-nyu-tò nìà nō bóqó-kpàà kōee xwaún pó, bé ɔ ké à mú-hwè-nyò mú nyu. Ké à dyi nyénéín-dáin-dè nìà ke hwòdǒ kō deín, níí, ɔ mue nyuùn bé à ké búá dé zùŭn.

Nyo díé bē poèn hwiǒíí kà bé ɔ se xwa fèin bé nyo dò ké cí, bé ɔ ké se Gèdèpódò wuɗu dǔŭ dyi zàin fɔɔ ke. Wa poèn hwiǒíí kà bé ɔ se xwa fèin bé nyo dò ké hwòdǒ-dyùà hwèin-hwèin bédé ke. Fònò-hwòdǒ bē nìà ke nyue ké wa se deín-nà-nyò bē jǔe béin.

Deín-nà-nyò jǔ-jǔ xwíńín mò bé m̀ ké Kédéi tèmèin-dè bēò cǎín nì kè bé m̀ ké de bē ɔ cǎ m̀ gboee nyueń nì teee. ɔ jǔ ké à see hwiǒíí poìn kà bé à béin Kédéi wuɗu nyue gáná cá kee ní, níí, à mu zùŭn-dè bēò dya gmòùn dé hwiè kà kò dò mú.

Jós Wésèdè poèn ma hwiǒíí kà bé nyo dò se Gèdèpódò wuɗu nyue béin ɔ jǔ ké ɔ se kpé sòin kà dé Gèdèpódò gboee bédé níe. Kee ɔ poèn hwiǒíí de kà bé Gèdèpódò nyí nyo séin kpé dyiin dé ɔ jíájèò mú ke. Wésèdè poèn hwiǒíí kà bé kpé sòin kà dé Gèdèpódò gboee mò nyo béin nyue bé nàmàŭn-nyò séin ké bǔ nòmò dyiínò dyi kpō, kee ɔ se dé wa miòùn niin kpé múe. À se kpé nìà ke wódóin, kee Gèdèpódò mò nyo nyíe à dyiin dé ɔ jíájèò mú. Wésèdè poe jǎà de kà bé nyo séin bē bé wa sí Kédéi kíǒííee, ɔ nyí wa kpé bé wa ké Gèdèpódò wuɗu nyu gáná cá ke.

Dyiin dé kà Wésèdè nyuà Gèdèpódò jè dya gmòò ke múee, à dyé dé fònò-hwòdǒ mòà Bábòò xwíńín mú zà-zà, bé ɔ mòà “Gèdèpódò Nyénéín-dáin-dè” ke. Nyo bē bé wa sí Wésèdèè tèmèin-dèò kíǒííee poe jǎà kà bé de séin bé Gèdèpódò cǎ ɔ nyo bēò gbo bé wa ké nyuee, ɔ mu wa kpé nyíin bé wa kée nyu ke. Đe nìà ke xwíńín mò wuɗu séin bé Bábòò cǎe, à me dyée kà bé ɔ mò Gèdèpódò nyénéín-dáin-dè dyiin dé ɔ jíájèò mú ke.

Jǎà-dè bé Gèdèpòò dǎin à nyénéin nyε

Ɖε bé céeà dà bídíεε mò Ɖε bé bé Wésèdè zàin ma kōin bá jǎà-dè nià κε jè dyε.¹³

Ɖε dò bé Gèdèpòò nyuεε mò, ɔ se à nyénéin-dǎin-dè dò nyí bá [Kédéi-déin-nà-nyòè mú hwè jè dyí] dé Bábòò mú. Kεε ɔ dǎin à nyénéin wáǎáà kà bé à mu Bounbo mòà à Gèdèpòò kεε mú dèbèin dé à hwiǎi-poin-dè séin mú κε. À zàà jè wuǎún, ké ɔ dá, “Bounbo mòà bèè Gèdèpòò kεε muε nyuùn bé bé kè bèè xwíniín-dyù bèò hwòǎ-dyùà bèò ké dyí βεβε, bé bé ké ɔ mú dèbè hwòǎ-dé-hwè-kà, bé bé ké cí” (Ditòwáǎámè 30:6). Bounbo mòà à Gèdèpòò kεε cē wuǎ dò, **βέ ɔ mò nyénéin-dǎin-dè dyεο, kεε ɔ kè Ɖε βέ ɔ cē à gbo cá βέ à ké nyu kεε hwòin ní:** “Ké Jízè jǔ ma ɔ gǔ, ké ɔ dá, “Bè me dèbè Bounbo mòà bèè Gèdèpòò kεε mú hwòǎ-dé-hwè-kà dé bèè kpé séin mú” (Máfìò 22:37). Wuǎ dò se dyi kuε βéin bé ɔ ké wuǎ bè nià κε dyí zi, ké nyénéin-dǎin-dè dò se wáǎáà niè βéin bé ɔ ké wa dyí zi. Ké wuǎ kra Ɖεò nyo ko bó nyo nià κε gbo dyíεε mò, “M me dèbè m müè dò mú kà m dèbèà m miòùn múε” (Máfìò 22:39). Ɖ mò nyénéin-dǎin-dè, kà dyúáǎò kà ɔ mòà Ɖε bé Bounboò dá à me nyu κε.

Kà dyúáǎòò, kǎà Bounboò nyí à nyénéin-dǎin-dè dò bé ɔ mu dyúá muùn kánáá pū dé bǔ nòmò dyíinò dyi-βéin-βéin mú κε, ké ɔ dá, “Ní mu ní gmaò dé waà hwòǎ bǔ pouin. Ní muε déε wa hwòǎ bǔ céein” (Híibúǎúú 8:10). Vósi nià κε **nyu Ɖε séin βé βé Bounboò dá à me nyuà kεε nyénéin-dǎin-dè βé mú;** hwè m po níin, vósiò nyo nià κε Ɖεkè, “Kpeǎε bé βé me βéǎé bó nyo tòò βé biíεε me mò nyo bé Kédéi Jízè βéǎé ma kà κε” (Fèdópìò 2:5). **Ɖε nià κε mò Ɖε βé Bábòò dá à me nyuε, ké kà dyúáǎòò, kǎà ɔ mò nyénéin-dǎin-dè Ɖεkè, ké ɔ nyuε βé à kée hwòǎ kǔ dè kà βé ɔ mu Ɖε à mú niin βé à ké Ɖε ɔ mó βé à ké nyuεε nyu κε.**

Gèdèpòò wuǎ βé ɔ cēin ma dé Pídè múεε dá, “Kεε Ɖε séin βé βé βé mu nyuùn wēε kεε dò ní dá βé ɔ ké βé bǔ ni kà βé Gèdèpòò βé ɔ ǎàà βéεε seà kεε dò βéǎéε” (1 Pídè 1:15). Vósi nià κε mò nyénéin-dǎin-dè kà βé à mu mú hwèin, ɔ jǔ ké à dyi mó βé ɔ ké ná niin nyε. Gèdèpòò se Ɖε dòè gǎ dyéε βéin. Kà βé ɔ ǎà à dá βé à kéà mú hwè kεε, Ɖε dò se ɔ dyi kpōò βéin, ké ɔ mu mú-hwè-kǔà nià κε nyuùn βé ɔ ké gbo hwè dé à mú. Sepóεǎé ɔ se nyo βé βé ɔ ǎà me, ké nyo dò seà ɔ gbo kpáá cáa βéin, ké ɔ ni à ǎáúh βé ɔ ké à Ɖε βé ɔ hwòǎ se ma gbo po kíin bó à biíεε à nyí. Ɖ se kǎfíá dò βéǎé bó ǎáa βé ɔ ǎà à dá βé à kéà mú-hwè-nyò βé jǔεε jè. Ɖ jèεε, ɔ muε à nyíin ɔ jǔ ké à se ǎá-wùǎ sàà dé dycún wēε dǔú dyi zàin ní.

“Kεε ɔ ǎà à nyénéin dǎin βé à ké pó kà βé à nià à nyoǎn-dyù-kpòǎ-dyùò mú kεε?” Ɖ ǎà náa nyu jéé cá. Sepóεǎé **Ɖε séin βé Gèdèpòò dá à me nyuεε tò nyénéin-dǎin-dè jii,** hwè m po níin, ɔ nyo nià κε, “Bè me dèbè Bounbo mòà bèè Gèdèpòò kεε mú hwòǎ-dé-hwè-kà dé bèè kpé séin mú” (Máfìò 22:37).

¹³ À zàà dé Jǔó Wésèdè gbo, “Kédéi-déin-nà-nyòè mú hwè jè,” ké cée-dèò mò *Hwiǎi-tabá-tabá Se Tí kǔ ke: Jǔó Wésèdè, bó zǔ hǔdèǎε kpáǎá-nyo se dyúáǎò niinò bií*. Síǎiβiin Gésiin mò nyo gmoín cée-dèò kōin. (Nàpáni: Ìvǎúnjè, 2006).

À me dè Gèdèpòò jíájèò hwòdǒ kǒ dyiìn dé kà Gèdèpòò kpeḍe nyu niè kee mú. À dèè hwòdǒ kà ḍe séin bé Gèdèpòò cē à gbo bé à ké nyuee, ɔ mu à kpé nyiìn bé à ké wa nyue, sepóedé ɔ wuḍu bēò mò jǎà, ké à see mú dyièn bēin dé hwìè kà kò dò mú.

Ḍe séin bé Bábòò cēe jè me kra ḍe dé à gbo. À ní dá bé à ké Bábòò wuḍu bēò xwíniín jéé bēò dyí zàin. Nyénéin-dáin-dè jééò jè kra ḍe dé Gèdèpòò gbo, sepóedé ɔ tòè jìì kà bé Gèdèpòò bédé kpá, ké ɔ hwòdǒ wǒ bé ɔ ké jǎà-po-nyòò kǎà mú nyùin bó mú-hwè-hwè kǒ jè Gèdèpòò dǎà ɔ dǎa jèe. À ní dá bé à ké Bábòò náún-po-wùḍù bēò kè ɔ nyénéin-dáin-dè bēò kè ɔ baà-wùḍù bēò dǔù dyi zàin. Kà m̄ mu Gèdèpòò-wùḍùò kǎà mú nyùèn nyuùn wēe mue nyuùn dyí tèmèin kà m̄ dyuò Bábòò ke.

ɔ fēin xwa bé nyo ké mú-hwè-fèè cīi?

Xwíniínò nyé kǒ jè Kpé-séin-bédé Gèdèpòò seà à kpódó-dyùà jééò mú hwòò bēin kà bé ɔ nià dé kpódó-dyùàò nyo nià ke múe ké? ɔ se m̄ mú-hwè-nyò mú nyue bēin jéé cá kà m̄ nià gbǒ nià ke mú mɔɔ kà m̄ nià dé píé, ké piǒ nià m̄ baḍauñ wēè? Dyí-gbǒ-dè bē mòà bèḍkè-kpò mɔɔ sóó-kpò kee bēin ɔ dyí gbǒèè? Dyí-gbǒ-dè bē mòà fó kè nyomɔɔ kee se ɔ dyí zīèn bēin fódóún, bé ɔ ké se m̄ mú-hwè-nyò mú nyu gáná cáa. ɔ mò ḍe fēin xwa bó ɔ bìì bé ɔ ké m̄ nàmàùñ séin xwaún póin, m̄ seé kǒ kebì m̄ me ni kpódó-dyùà nià ke mú mɔɔ m̄ me see mú ni ke. “Kee ɔ dǎa à nyénéin dáin kà bé ɔ mu à póin sòin dé à nàmàùñ bēò mú, kà à nià kpódó-dyùà nià ke mú keè?” Jǎà jéé, ɔ dǎa à nyénéin dáin. Sepóedé wuḍu séin bé Gèdèpòò cēe tò nyénéin-dáin-dè jìì, ɔ hwòin kà, “Bē me ḍèbè Bounbo mòà bēè Gèdèpòò kee mú hwòdǒè-dé-hwè-kà dé bēè kpé séin mú” (Máfìò 22:37). Gèdèpòò dá à me nyu ḍe nià ke ɔ kè ḍe tòò séin bē bé ɔ cē à gbo bé à ké nyu ke. À mò nyo bē nià cíeñ nyee kǒ jè ɔ nià cēiñ nyè, kee ɔ se nyo bē dǎà mée. Wuḍu bē nià dé dyííee zàin kōin kà bé ɔ mue nyuùn bé “à fèèò ké se kee dò bédé, bé à ké dyí séḍéin dé ɔ dyúa dé à fèè-wè séin mú” ke (Ḍúù 1:73-75).¹⁴

“ɔ jǔ ké ɔ mú-zàin-zàinò kè ɔ dyí-séḍéin-séḍéinò dyi wǒ bēin ní, níí, à me wǒó mú kà bé ɔ nyénéin-dáin-dè bē mòà ɔ jíájèò kee vò dyí miò kà ɔ dyí-seḍéin-séḍéinò vòà dyí ke. ɔ jǔ ké ɔ dyi nyo ḍe-nyí-nyí múàùñ dyi kpáin kà ḍe-dyé-dyé nià kee ní, níí, ɔ nyénéin-dáin-dè bēò ni kà ɔ mósó-dè bēò nià ke.”
 - Caá Fínè
Gèdèpòò jè Dōin-mú-po-po

Nyo báún-báún cēe kà bé wa ḍǎ Kédéi-ḍeín-nà-nyò jǔ bó zǒ báún-báún xwíniín, kee wa séè mú-dǒ-dǒ toún ḍu kee. Wa dyuò cèè-dè, ké wa ḍǎ búá dé cǒci jè mú dyeo, kee wa séè búá ke dé ḍe zia ḍe kpauñ miò kee mú ke.

Ḍe Gèdèpòò hwòdǒ ḍǎ gbo po bó jǎà-po-nyò bìíee mò bé jǎà-po-nyòò ké nàmàùñ toún ḍu ɔ kè bé ɔ ké hwòdǒ-dyùà hwèin-hwèin bédé (Tátò 2:11-12, Àpósò 15:9, 1 Jǒó 3:2-10, 1 Jǒó 5:1-4). ɔ jǔ ké jǎà-po-nyò dò dyie dyé kà bé ɔ se ni kà Gèdèpòò mó bé ɔ ké niè nyuee ní, níí, ɔ me mó

¹⁴ À zàà dé Jǒó Wésèḍè gbo, “Kédéi-ḍeín-nà-nyòè mú hwè jè,” ké cèè-dèò mò *Hwìḍiĩ-tabá-tabá Se Tĩ kǒ ke: Jǒó Wésèḍè, bó zǒ hǒdèḍè kpáḍá-nyo sè dyúáḍò niìnò bìì*. Síḍíbiìn Gésìin mò nyo gmòin cèè-dèò kōin. (Nàpániì: Ìváuñjè, 2006).

Gèdèpòò Zùù bé ɔ zǐàin kà nyǔñ-nyù gbo, ké ɔ dyaà nyɔ kpé nyíεε dyi wàqà-wàqà hwòdǒè-dé-hwè-kà.

Nyɔ bĕ mó bé wa kéà Jízè kíqíí síεε me nyu dε bĕ wa bédé wa ké nyu jéé κε. Nyuu-dè kíín-kíínò mò bé wa ké nàmàǔn tóún qu. Ɔ jǔ ké nyɔ dò dyi nàmàǔn nyueñ nǐín, nǐí, zùǔn-nyò mòà nyɔ-gbo-kpá-nyò dé cóciò múεε me kpá ɔ gbo bé ɔ ké nàmàǔn tóún qu hwè bé dε séín dò ké bó dyí kɔ.

Cĕé-dè 16 Taún-kǔà

Céè wuqu gběĩ-gběĩ bá dyi-diè-dè bĕè dò-dò jè dyí:

- Dé kǒ dyé jè nyɔ dò me dè hwòdǒ kǒ ɔ jǔ ké ɔ dyi Jízèè dεín-nà-nyò jǔε mó ní ké?
- Xwĕ òn béin jáà-dè tíín-tíín bé Pídè cĕà bá kà nyɔ ké búáa nyu dé zùǔn wĕε jè kōin zain nyue ké?
- Dé mòà “Jǎà-dè bá nyéńéín-dǎin-dè jè dyíεε ké”?

Nì gǔ-jǔ-wùdù bĕò me dú céè-dè-mì sǒ dyí.

Cě́-ǵè 17

Búá-búá Đé Zùǔn

Đe-tèmèin-tèmèin nì ǵé cócìò mú ke

Nyò ǵò ǵǎ Kédéi gbo dyíin, ǵ ǵǎ gbo zǐàin. Nyò bé ǵ dyi Kédéi gbo ǵieεε hwòǵǵ po ǵe ǵiè bě gbo, ké ǵ bédé nyuu-ǵè ǵiè bě. Gbo-zǐàin-zǐàinò búá kpéin mǵo ǵé nyòò mú jèεε, Báǵòò ǵáin ǵ nyò bé Gèǵèpòò ǵǎ nyu ǵe ǵie ke (2 Kòǵéintǐò 5:17)

Keε ǵe ǵié bě ní kpá ná jǎà-po-nyò ǵièò gbo wàǵà. Jǎà-po-nyò ǵièò se ǵe bě bé Kédéi-ǵéin-nà-nyò kǵ bǵ ǵ ké bédéεε séin bédéε mu ǵé ǵ fèèò mú wàǵà cá. ǵ bédé bé ǵ ké jǎà-ǵè bǵò cǵ, hwè bé ǵ ké hwìè dyi mó bé ǵ ké wa ǵé ǵ fèèò mú po.

Ké ǵeεε, hwè bé nyò ǵò ké ǵe hwè ǵé Kédéi-ǵéin-nà-nà múin, nǐí, ǵe ǵié bě nì bó bé ǵ kée nyu. Jǎà-po-nyò ǵièò mò dyú-pèǵè ke ǵé Kédéi mú.

► Đe-cǵé-nyò ǵò me zà 1 Kòǵéintǐò 3:1-2 wuǵuún bé nyò tòò bǵò ké ǵ gbo ǵùǔ tò. Kà vósi bǵè nyuà cǵε keε, nyé jǎà-po-nyò ǵiè jǔ ké?

► Đe-cǵé-nyò ǵò me zà Hǐibúǵúú 5:13-14 wuǵuún bé nyò tòò bǵò ké ǵ gbo ǵùǔ tò. Đé mò neè-nì kǵ jè vósi bǵò cǵà ké? Ké ǵé mòà ǵii-ǵè kà kò ǵòò ké? Xwě nyò bé ǵ ǵǎ ǵe hwè ǵé zùǔn wǵε bédé ǵ ké nǐè nyu ké?

À ǵǎ kǔà vènè bé Jízè nyí ma kà cócì-nyò bǵò keε jè cǵ ǵé cǵé-ǵè nǐà ke dà ǵò. À me gmòò dya ǵe.

► Đe-cǵé-nyò ǵò me zà Máfiò 28:18-20 wuǵuún bé nyò tòò bǵò ké ǵ gbo ǵùǔ tò. Đé vósi bǵè múεε, bó bǵ-nòmò-dyíin-kpa-kpaò ǵéin nyεε, ǵé Jízè ǵá ǵ ǵéin-nà-nyò bǵò me nyu ma ké?

Hwè bé Jízè ké ma wa tòεε, ǵ cǵε ma kà bé ǵ kǵ kpé séin nì ǵé dyúún kè dà bóǵó-kpàà kǵεε wuǵuí ke. Hwè ké ǵ cǵε ma cócì-nyò bǵò gbo kà bé wa me nyuε bé nyòǔn bǵ ké ǵ wuǵu nyu ke.

Jízè cǵε ma ǵ ǵéin-nà-nyò bǵò gbo bé wa ké se bǵ nòmò dyíinò cǵ ǵòùn pū, keε bé wa ké ǵe séin bǵ bé ǵ cǵ ma kà wa gboεε nyò bǵò tèmèin. Bǵ nòmò dyíinò cǵ-cǵ mò kǔàò wáká kíin-kíinò pū. Hwìè kǵ mú òn béin jǎà-po-nyò ǵièò Jízè ǵéin-nà-nyò mú nyuε keε mò bé òn ké ǵ ǵe tèmèin, bé ǵ ké ǵe bǵ bé Jízè cǵ keε nyu. ǵ jǔ ké òn se nyòò Kédéi gbo dyàà béin ní, nǐí, bǵ nòmò dyíin bé òn cǵà ǵ gboεε mò ǵe fódóún.

Xwíníin kǵ jè cócìò tèmèin kà nyòǔn ǵeε mò bé wa kée nyu bé jǎà-po-nyò ǵiè bǵ ké búá ǵé zùǔn.

Đé Ífísìò-cèè-ǵèò múεε, Pòò cǵε à gbo kà bé Gèǵèpòò nyí nyòǔn nyí-ǵè kò-kò bǵ bé dyíin ǵéε múεε, wa ké jǎà-po-nyò bǵ ǵe tèmèin béin, bé wa ké se dyú-gbóó bǵ jǔ ǵeε (Ífísìò 4:11-14). Đe béin nyuε bé wa ké ǵe hwè ǵé zùǔn wǵε mò bé wa ké tèmèin-ǵè bǵò dyi kpō tee.

Ɔ mò pásòdò kpe bé ɔ ké nyɔ̃n bɛ Kédèi-dèin-nà-nyò mú mu. Pòò cɛ ma Tímètè gbo, ké ɔ dá, “Hwè m kè dyiin, m me dyé Gèdèpòò-cèè-dèò dé nyɔ̃n dyúa wuquún-zà-zà kè Gèdèpòò-wùdùò cɛ-cɛ ɔ kè nyɔ̃n-dɛ-tèmèin-tèmèin jè gbo (1 Tímètè 4:13) Ɔ se ma Tímètè dòn nìin Bábò cɛ jè cɛè nì, ke ɔ nì ma cóci gánáò jè cɛiín. Kùà bé Tímètè bédé bé ɔ ké ma nyue mò bé ɔ ké Bábòò wuquún zà, nìi bé ɔ kée nyɔ̃ bɛò gbo koin zain, bé ɔ ké wa zùun-dè bɛ da zain ɔ kè bé ɔ ké ma wa tèmèin-dè bɛ bá Kédèi dyíe tèmèin. Dɛ bɛ bé pásòdòò bédé bé ɔ kèà nyue dò mò, ɔ me bèin kpe bé ɔ ké nyɔ̃n dɛ tèmèin. (1 Tímètè 3:2).

Sepóedé dɛ-cɛ-cɛ nyue ké nyɔ̃ bédé zùun-kpè jèe, dɛ-tèmèin-tèmèin mò nyɔ̃n Kédèi gbo-dyà-dyàò wáká dò. Dɛ-tèmèin-tèmèin zi dɛ kpauñ mio dé cóciò mú, ké cóciò me vɔ bé ɔ ké dɛ-tèmèin-nyò bɛ bédé ti séin.

“Dɛ bɛ bé m tèmèin ma m dé zàse pàdǎ dyúa ke, m me zain wa gaa bɛ nyɔ̃ bèin hwòdò kò dèè kee xwáqáún. Wa mò gaa bɛ bé wa bèin nyɔ̃ tòò bɛ moun dɛ tèmèin dɛkèe” (2 Tímètè 2:2). Pòò cɛ ma Tímètè gbo bé ɔ ké ma dɛ nià ke nyu. Dɛ nià ke mò wuqu bé Pòò mò ma kà nàin-nyò kè pásòdò kee cɛ ma pásòdòò nyɔ̃ nì ma ɔ xwíqíe gbo bé ɔ ké ma nyu. Pòò poèn ma hwidjii kà bé nyɔ̃ bɛò Gèdèpòò-wùdùò gbo-gbo-wáqá-wáqá dòn see nyue bèin bé wa ké ma hwidjii-tabaa-bé bédé ke. Wa bédé bé wa ké ma dúun ku bé wa ké nyɔ̃ bɛ dɛ tèmèin, bé wa moun ké kpe bèin bé wa ké nyɔ̃ tòò bɛ moun dɛ tèmèin dɛkè. Ɔ jù ké cóciò se dɛ-tèmèin-tèmèin nì kàà nyue bèin dyiin dé nyɔ̃ bɛò Gèdèpòò-wùdùò gbo-wáqá-wáqá múin, nìi, nyɔ̃ bɛ bé wa dǎà Kédèi hwidjii-tabaa, wa me tèmèin wa dɛ dò-dò, mɔɔ wa me po wa kpoo méné-méné bɛ mú, bé wa ké wa dɛ tèmèin.

Dɛ pàdǎ nì bó bé cóciò kée nyɔ̃ bɛò tèmèin. Pásòdòò nyé bèin dɛ séin tèmèin nyé, hwè m po níiín, kà nyɔ̃ séin seà dɛ dyúáqòò gbo dũ tòè mó bó ti dyúáqòò xwíniín nyee ké? Kee Ifísìò 4:11 see cɛ, bé ɔ ké níiín, “Bé dò ké pásòdò jù” (bé ɔ mòà nyɔ̃ dyúáqò kè kùà dyúáqò nyènèè ke). Kee kùà bɛò vò dyí, ké nyɔ̃ pàdǎ nì bé wa ké wa nyu. Gèdèpòò dá dɛ-tèmèin-nyò bɛ, ké ɔ nyí wa dɛ-tèmèin-kpè, ké ɔ dyèin wa ti dyiin dé cóciò mú bé wa ké dɛ-tèmèin-nyò bɛ jù dé cóciò mú.

“Dɛ kpò ma Jízè hwòdò kíin-kíin cá dé ɔ kùàò múe mò bé ɔ ké ma gaa bɛ mu ma ɔ zàse nyue bèin bá ɔ fèèò jè dyí, bé wa ké ma ɔ kùàò dyúa kpa, ti ɔ mu ma dé ɔ Bǎ gbo dɛ muun wɛe gǎ.”
- Waqabó Kómà,
Gbo-po-dè Vènèò

Nyɔ̃ bɛ nià dé Kédèi múe kè Zùun-dè bɛ jè cɛ-cɛ

Kédèi dèin-nà-nyò jù-jù jéé kpa dɛ vèin ké ɔ zi dɛ bé wa tèmèin kà m wɛe dyí, sepóedé ɔ nyue ké nyɔ̃ bédé dɛ-kpa-kpa, ké nyɔ̃ dyuò dɛ mò dɛ nòmò dyiin nyee dyí, hwè ké ɔ zǎin nyɔ̃ cí-cí gbo. Dɛ nià ke bèin kpáa dé Kédèi-dèin-nà-nyò bɛ bé wa cɛ zùun-dè bɛ kpá wa gboe jè nyɔ̃ tòò bɛ gboe hwiè.

À dyéé dée Bábòò mú kà bé Gèdèpòò hwòdòè-gbo-po-dè mò bé nyɔ̃n séin ké ma dà dyúáqò cí ke. Ɔ jèe, Gèdèpòò cɛ ma kà bé ɔ se dyiin nòmò bé Ádùn dòn ké ma nì ke (Jénesi 2:18).

Dɛ nyue bé nyɔ̃ dyúáqò da cí-cí seà dyiin nòmòe, Bábòò dè díé bɛ me dé Ìkídísíási 4:9-10 mú:

Nyo sǎ kpa de ké ɔ zi nyo dyúáqò dyí, sepóedé wa nyo sǎò bɛ̀in gbo kpáin, bé wa ké kǎ̀à nòmò dyíin nyu. Wa nyo sǎò dò dyi buɖu ní, ɔ mǔ̀èò mu ɔ gbo kpáun, bé ɔ ké ɔ dyí sòin. Kεε nyo nià dyúáqòdeε jè mò wii-dè. Ɔ dyi buɖu ní, nyo ké ɔ dyí sòin nyεε dò se ni.

Gèdèpòò cεε ma Móze gbo kà bé de ɔ dǎ ma dyí só bó Éézùdùè-nyò bɛ̀ò biieε mò kà bé wa mu ma sáa-zà-nyò bɛ̀ jǔ̀un, ké wa mu ma bóqó-dù bé ɔ kpá wáká bó ɔ biieε jǔ̀un wɛ̀. (Éséqò 19:6). Wuɖu nià ke mò dúí-sè-wùdù bé ɔ sò gbǒ-xwíníin dò gbo ké ɔ mu gbǒ-xwíníin dò m̀ùn gboε, ké ɔ mò wuɖu zi de kpauín miò dò bé Gèdèpòò cε ma ke (Ditòwáqánámè 6:4-9).

Zùù Hwèin-hwèinò nàin ma nyo bɛ̀ céè ma kà Dèè-wùdù Dìèò ke, ké wa cε ma wuɖu bɛ̀a bá cóci-nyò bɛ̀ò jè dyí (1 Píqè 2:9).

Ɖε kpǎ ma Gèdèpòò hwòqǒ teeεε mò bé gbo-kpǎin-kpǎin ké ma bó nyoǔn bɛ̀ pǔa ni, kà dyúáqò kà gbo-kpǎin-kpǎin nià bó ɔ kè nyoǔn-dyù pǔa ke. Gbo-kpǎin-kpǎin nià bó à kè Gèdèpòò pǔa keε nyue ké à dǎ hwiqǐi-taba-taba bédé. À bédé bé à ké dúún ku dé gbo-kpǎin-kpǎin nià bó à kè Gèdèpòò pǔa keε mú, ké kà dyúáqòò, kǎà à mε ku dúún dé gbo-kpǎin-kpǎin nià bó à kè à mǔ̀è bɛ̀ pǔa keε mú deké. Ɔ jǔ̀ ké nyo dò dyie cε kà bé gbo-kpǎin-kpǎin ni bó ɔ kè Gèdèpòò pǔa ke, ké gbo-kpǎin-kpǎin se bó ɔ kè nyoǔn bɛ̀ pǔa niin, ní, ɔ mò se-tómó-nyò.

Pòò pòin kpóqó-dyùàò nóc dyi bé ɔ ké gbo-kpǎin-kpǎin nià bó cóci-nyò bɛ̀ò pǔa keε mε dè (1 Kòqéintǐò 12). Kpóqó-dyùàò wáká bɛ̀ò dò se kǎ̀à nyue bɛ̀in nòmò dyíin ɔ jǔ̀ ké ɔ se kpóqó-dyùàò bǔ̀ ni ní. Cóci-nyò bɛ̀ò mε kpǎin gbo, bé wa ké jè gbo kǎ̀in kǎ̀in, ɔ se ná niin, ní, wa se kpóqó-dyùà dò bédéε mu. Ɔ jǔ̀ ké de gbà dò dyi wa dò gbo kpáin, ní, wa séin mue gǎ dyí dyèin. Ɖε dò dyi cóci-nyò bɛ̀ò dò gbo kpáin, ɔ kpá cóci gánáò gbo. Pòò cε ma de nià ke jè ti ɔ ni ma gaa dò bé ɔ ni ma gbàdǎun poéin dé cóciò múεε gbo wùdùènyε, keε ɔ pòè ma nóc dò bá beqéè jè dyíεε dyi. Ɔ qá, “Bɛ̀ seε dyí dyuò kà beqéè-dyáin-dè tíiwè dyáin beqéè-kpò gánáò keè?” (1 Kòqéintǐò 5:6) À mε dyé à miòun kà nyo kpa de bɛ̀ nià ke dé Kédéi-dein-nà-nyò bɛ̀ò hwiè.

Ɖε bɛ̀ bé Dèè-wùdù Dìèò cεà keε, à se wa pàqǎ nyue bɛ̀in mu ɔ jǔ̀ ké à se gbo kpǎin ní. Hwè bé à ké de bɛ̀ bé Gèdèpòò cε à gboε nyueε, à bédé bé à ké dúún ku kè bé à ké gbo kpǎin. Ɖε nià ke xwíníin mò, gbo-kpǎin-kpǎin nyue ké Kédéi-dein-nà-nyò bɛ̀ nà dé Zùùò mú.

À dyéε déε Báòò mú dà pàqǎ kà bé gbo-kpǎin-kpǎin nyue ké Kédéi-dein-nà-nyò bɛ̀ nà dé Zùùò mú ke.

Bɛ̀ mε nyu nyo bɛ̀ ni bɛ̀ nàin nyεε wuɖu, ké bɛ̀ mε ni wa xwíqíi. Wa ni bɛ̀è zùùò gbo gmòun, sepóedé wa bédé bé wa ké wa miòun jè kǎ̀in zain dé Gèdèpòò gbo. Bɛ̀ mε nyue bé wa kǎ̀àò ké múà-dè jǔ̀ dé wa gbo. Bɛ̀ ní nyue ké ɔ ní mò wii-dè, sepóedé de ni náa se bɛ̀ gbo kpáa mu. (Híibúqúù 13:17).

Vósì nià ke niè jáa-po-nyò bɛ̀ gbo cǎ̀in kà bé wa mε ni nyo bɛ̀ nià wa nàin dé zùun wεε xwíqíi ke. Ké vósìò cε de bé nyo bɛ̀ nià nyoǔn nàin dé zùun wεε m̀ùn bédé bé wa ké nyueε jè wa gbo kóqó-kóqó deké. Waà kǎ̀àò se bé wa ké nyo bɛ̀ò nàin dé kpé mú d̀ùn pū, keε wa mε kò dé nyo bɛ̀ nià wa kpé xwíqíieε jè gbo. Wa seε náa nyue bɛ̀in ɔ sèin ké wa dyuò dyε nyo bɛ̀ wa nià nàin

nyee dyí nòmò dyíin hwè. O dyi ná niin, nií, wa mu kpé béin bé wa ké wa hwìè da zàin dé zùun, ké gbo-kpõin-kpõin mu bó wa púa niin, ké wa mu de séin bé wa cẽ wa gboee nyuun.

Vósi bẽ nià dà bídííe cẽ nyo bẽ nià dé Kédéi múee kè kà nyo ké zùun-dè bẽ jè cẽe nyue jè deké:

► De-cẽ-nyò dò me zà Híibúdíú 10:24-26 bé nyo tòò bẽò ké o gbo dùú tò. Dé Bábòò dá à me nyo dé vósi bẽè mú ké?

Bábòò cẽe à gbo kà bé à me kò dé jáà-po-nyò tòò bẽè mósò-dè bẽ jè gbo, bé à ké wa hwòdõun kùin, bé wa ké de mò de nòmò dyíin nyee nyue.

► Dè gbo-kpõin-kpõinò nyo mu dyíin nòmòun bó jáà-po-nyò bẽ púa, nií bé wa ké de nià ke nyue béin nyee.

Dé hwìè nià ke múee, à se nyo dò hwòdõun kùen béin o jũ ké gbo-kpõin-kpõin dò se bó à kè nyo tòò bẽ púa ni ní. À bédé bé à ké wa dyí dyuò nòmò dyíin, bé à kée wa dyí tèmèin kà bé à de bè wa mú ké à kò dé wa jè gbo ke. O se ná niin, náun-po-wùdù tíiwè béin wa dyoqóun poe.

M díí bẽ, bẽ me ma mú, bé nyo bẽ nià dé bẽ hwìè kee dò ní kò dà hwòdõ-dyùà nyiniin dyíin bé o se de dò hwìdíí tabaa béin nyee bédé, sepóedé o hwòdõ-dyùàò mu e nyuun bé o ké ni-ni Gèdèpòò gbo sò. Kee bẽ me poìn poìn kpéí wé séin bàdà kà bé à nià zẽè jè cèin kee. Bẽ me nyue náa, bé nàmàun ní kò dà bẽ cá, bé bẽ ké bẽè hwòdõ-dyùàò kùmùin (Hebrews 3:12-13).

Gèdèpòò dá à bé à ké à mũe bẽ dyí-sédéin-hwìèò xwíníin po, o jũ ké à dò dyi hwìí sòin niin. De Bábòò nià dà cèin nyee mò à me bó cócìò dyí-poìn-poìn bẽ, hwòin kà Sódè-bàdà kee dòn fòen, sepóedé Bábòò dá à me wádá Gèdèpòò-wùdùò wé séin xwíníin. O xwíníin mò à me cẽ Gèdèpòò-wùdùò nyo dò-dò bẽ moo nyo bẽ ni kpoo méné-méné bẽ múee gbo. À se bédé bé à ké dyí poìn bó de dí jè moo bé à ké gboi téin tèn dòn pũe, kee à dyie nyuín, à me nyùen dée zùun. Kee hwè bé à kée náa nyuee, à nyo gbèi-gbèi me gmõin, bé à kée jè dós kõin dèin.

Kà à béin kpáná dyí nyuìn nyùen nyee, Bábòò cẽe jè dé Nós 27:17 mú:

Nèè-kpà samaa mũè-nèè-kpà, ké kà dyúádòò nyoün-dyù sama o mũè-nyòün-dyù.

M se bédé bé m ké nyo dèè nàin-nyò jũ hwè bé m ké o hwìè xwíníin po moo m ké o hwòdõun kùin dé zùun. Ké de mò jáà deee mò, nyo-náun-po-po bé m nyo hwòdõ-wádáá-kà dé zùun wèe, nyoò béin dyi kpõo wádá.

O jèee, bẽ me wõin wõin bẽè nàmàun bẽò mú, bé bẽ ké bìi baàin bààin, bé bẽ ké dyi káná. Dyí-sédéin-nyòò dyi baà ní, de bé o baà-wùdùò nyuee bédé kpé (Jíin 5:16).

O kàmà mú bé nyo ké de gbà bẽ bé nyo nyuee mú wõin dè bé nyo pàdã poìn dyíe, o jèee, o kàmà mú bé nyo ké de bé Jíin cèà kee nyu dé cócì-gbòò mú, ti bé nyoün bẽ ni cócì ke. De nià ke xwíníin mò Bounbòò mu nyo bẽ nyu nàmàun wèe o mìòun gbo de dyàun.

Bě bédéin bédèin bē mǔè dǒè gbě. Kǎà bē mu kàà Kédéi gmaò dyi kpõo nyuùn (Gàdézìà 6:2).

Kédéi-déin-nà-nyò dò bēin hwiḍīi poèn kà bē nyo dò se fùà-fúá-dè bē bē ɔ nì dýí dyééí nyee jè gbo kǒ ke. Ɔ mǔè Kédéi-déin-nà-nyò bēò mu ɔ gbo kpáa bēin dé ɔ fùà-fúá-tìò mú, ɔ jǔ ké wa dýí dè bē nìà ɔ gbo kpáúí wēe dýí dyuò ní. Kee wa se ɔ mìòùn dýí dyuò jéé cá, ké wa se ɔ fùà-fúá-dè bēò jè múin wǒò bēin. Kà ɔ nìà náa, níí, xwě à bēin à mǔè dò nìin gbě bédéé ɔ jǔ ké à se gbě bēò dýí dyuò níé?

Wé bēa baḍa, ti bē cóciò ḍǎ ma dýí dèee, púee, gbo-kpõin-kpõin jéé nǎ ma bó jǎà-po-nyò bēò púa cá.

Sòin wé gbo mu wé gboee, wa ku dúún, ké wa mu Gèḍèpòò gbòò mú, ké wa ḍi ma Gèḍèpòò-bèḍèèò dé wa bíḍí-taún. Wa kpá múaǎn, ké wa péè xwa dýí bó wa mǔè dò gbo, ké wa ḍiin ḍiin dè gbo tee (Àpòsò 2:46).

Jǒó Wésèḍè ḍá nyo dò se Kédéi-déin-nà-nyò jǔe bēin bó ɔ mìòùn bìì.

► M̀ poèn hwiḍīiee, dé Wésèḍè kpàin ma hwòḍḍ kǒ jè ɔ cēà wuḍu nìà keé?

Kédéi-déin-nà-nyò bē bédé bē wa ké dè bē Gèḍèpòò nyo wa bìiee wa mǔè jǎà-po-nyò bē gbo cē.

Ḍe nìà ke xwííín mò à bédé bē gbo-kpõin-kpõin ké bó à kè nyo dò mɔɔ zùún-kpòò-dò púa nì, bē à ké à zùún-dè bē jè wa gbo cē, ɔ hwoin kà, à dúún-ku-ku mɔɔ à kpéè dýí-hwè-hwè ɔ kè à mú-zain-zain dé zùún.

Ɔ jǔ ké à se dè bē nì à gbo kpáúí dé zùún wēe jè à mǔè bē gbo cē ní, níí, à se dè séin bē Báḅòò cēà kee nyué mu, ké à mu dè bē bē Gèḍèpòò ḍǎà à bìì gbo po dýiin dé ɔ jíájèò múee xwa bīin.

Ḍe bē nyue bē nyo dýí dè hwè dé zùún wē

Ḍé mòò xwííín bē nyo ké dè hwè dé zùún wēé? Xwě m̀ bēin jǎà-po-nyò bē ɔ ḍǎ dè hwè dé zùún wēe me dèè nyue ké?

Ḍe-hwè-hwè se dè bē m̀ ké nyo wàḍà cá ke, m̀ bédé bē m̀ ké nyo vènè kpá hwè (Tátò 2:1-5). Kee nyo ḍíé bē kpá nyo vènè ké wa ní hwè dè kánáá pū, ké nyo gmò ḍíé bē nì bó ké wa nyo dè-hwè-kpèḍè xwai ké wa kpá nyo vènè.

Kpèḍe bē bē nyo mò nyo hwè dèe bédé bē ɔ ké nyuee ní dýí wàḍà, kee wa dýí méné-méné, hwè ké wa kpá kǒ. Ti ḍíé bē ní, wa dýí wàḍà cá, sepóedé bó dè bē bē m̀ ḍǎ cē dé zùún mɔɔ dé fèè múee jè. Nyo séin bédé bē wa ké búá dé wa fèè-wè séin mú dyeo, kee ti dò nì bó ké nyo hwè dè.

Bo bē bē dè-hwè-hwè tòḍòee, báḅòò dè wa me dé vósi pàḍǎ bē mú.

► Ḍe-cē-nyò bēò ḍíé bē me zà vósi bēè wuḍuún bē nyo tòò bēò ké wa gbo ḍùù tò: Ífísìò 4:11-14, Híìbúḍúù 5:12-6:1, 1 Kòḍéíntìò 3:1-2, and 1 Jǒó 2:12-14.

Ɖe bɛ tɛmɛ̀ɛ̀n nyɔ̀n dyí kà bɛ nyɔ̀ dɔ̀ dǎ ɖe hwɛ̀, kɛ wa mò dyí-tɛmɛ̀ɛ̀n-dɛ̀ bɛ̀ ɖé zùŋn wɛɛ̀ cɛ̀è dà bídíí. Ɖe bɛ̀ cɛ̀èà dà bídííɛɛ̀ se wa séin, kɛ wa ɖíé bɛ̀ se kò cá bó wa múè bɛ̀ò gbo.

Jǎà-po-nyò bɛ̀ ɔ̀ dǎ ɖe hwɛ̀ se dyè ɖe bɛ̀ nià ke séin nyue bɛ̀in mu, kee wɛ́é kee, ɔ̀ ni búáúh. Ɖ se dyè ɖe gbà bɛ̀ bɛ̀ ɔ̀ nyuee ɖíé bɛ̀ dyí dyuòɛ̀ mu, kee ɔ̀ mu kùà bɛ̀ bɛ̀ Zùù Hwɛ̀in-hwɛ̀inò ni ɔ̀ mú nyùɛ̀n nyee jè gbo kòŋn kánáá pū ɖé ɔ̀ hwòdǒ bǔ.

Ɖe baɖa-bùè bɛ̀ tɛmɛ̀ɛ̀n-nyɔ̀n dyí kà bɛ̀ nyɔ̀ dɔ̀ dǎ ɖe hwɛ̀ ke

(1) Ḿ me ni kà Kédéi nià ke ɖé ni hwìdǐi-poin-dè kè ni kpeɖe ɔ̀ kè ni nyuu-dè mú

Ɖ jǔ kɛ̀ à dyi niè mó kà Kédéi nià kee ní, nií, à me dyuò nyɔ̀ bɛ̀ Kédéi jǔ kee dyí dyiin ɖé ɔ̀ mé-méò kè ɔ̀ gɔ̀-wódó-wódóò mú ɖé zùŋn (Fèdópɔ̀ 3:10). Ɖ xwínín mò à kè ɔ̀ me peɖein ɔ̀ gǎ-dyé-dyé bɛ̀ò mú ɖekè. Nyɔ̀ bɛ̀ ɔ̀ ɖɛ̀bè kà bó Kédéi múee, ɔ̀ mu gbo zǐàin bɛ̀ ɔ̀ kɛ̀ ni kà Kédéi nià ke.

À dyi niè mó kà Kédéi nià kee ní, nií, à me ɖɛ̀bè nyɔ̀ tòò bɛ̀ mú, kɛ̀ à ní ɖá bɛ̀ à kɛ̀ à miòun jè vǔ mɔɔ̀ bɛ̀ à kɛ̀ à miòun dyí búáin. Nyɔ̀ bɛ̀ ɔ̀ mò Kédéi ɖein-nà-nyò, kɛ̀ ɔ̀ mó bɛ̀ ɔ̀ kɛ̀ ni kà Kédéi nià kee mu wiin kpáun ɔ̀ jǔ kɛ̀ ɔ̀ dyie dyé kà bɛ̀ ɔ̀ se ni kà Kédéi nià ke, sepóedé bó ɖe dò bɛ̀ ɔ̀ cɛ̀ ma mɔɔ̀ ɔ̀ nyu ma kee jè níe.

(2) Gèdèpòò búin-xwɛ̀in-xwɛ̀in miò

À kè Gèdèpòò dyi gbo kpõin ní, nií, à kèò kè me xwɛ̀in búin. Gbo-kpõin-kpõin dyi bó m̀ kè Gèdèpòò púa niin, nií, ɔ̀ dyí-tɛmɛ̀ɛ̀n-dɛ̀ bɛ̀ mò, m̀ mu bó Gèdèpòò dyúa-ni-niò múaun dyi kpáin, kɛ̀ m̀ mu Gèdèpòò Wuɖuò mú ɖɛ̀bèin, kɛ̀ m̀ mu ti dyí dúun bɛ̀ m̀ kɛ̀ baà.

(3) Bo bɛ̀ bɛ̀ Zùù tòdòee jè cɛ̀-ɛ̀

Zùù Hwɛ̀in-hwɛ̀inò tòdò bo bɛ̀ ɖé jǎà-po-nyòò fèè mú, kɛ̀ bo bɛ̀ò mò ɖɛ̀bèin-dɛ̀bèin kè múà kè hwòdǒ-ku-ku ɔ̀ kè nyɔ̀-miòun-dyí-kpõ-kpõ. Jǎà-po-nyò dò bɛ̀in mà-kpéé-nyò jǔe, kɛ̀ ɔ̀ bɛ̀in kpeɖein nòmòò, ɔ̀ jǔ kɛ̀ ɔ̀ dyi wɔ́ bɛ̀ Zùù Hwɛ̀in-hwɛ̀inò kɛ̀ ɔ̀ kùà mú nyùin ní.

(4) Ku-kõin-nàmàun kè hwòdǒ-bǔ-nàmàun

Jǎà-po-nyòò me cɛ̀e kà ɔ̀ kɛ̀ Gèdèpòò hwòdǒ kǔ dèè nyu, bɛ̀ ɔ̀ kɛ̀ mú-dǔ-dǔ toún ɖue nyu ke. Ɖ me wɔ́ bɛ̀ Gèdèpòò kɛ̀ ɔ̀ mú hwo, bɛ̀ ɔ̀ kɛ̀ hwòdǒ-dyùà hwɛ̀in-hwɛ̀in bédé. Ɖ kpeɖe me nòmò dyiin bɛ̀ dyiin ɖee múee, ɔ̀ kɛ̀ to-du-kà cí kánáá pū.

Ɖ jèee, bɛ̀ me wɔ́in wɔ́in bɛ̀è nàmàun bɛ̀ò mú, bɛ̀ bɛ̀ kɛ̀ bìl baàin baàin, bɛ̀ bɛ̀ kɛ̀ dyi káná. Dyí-sédéin-nyòò dyi baà ní, ɖe bɛ̀ ɔ̀ baà-wùdùò nyuee bédé kpé (Jíin 5:16).

(5) À me wɔ́ bɛ̀ Gèdèpòò kɛ̀ à kpeɖe zà ɖé zùŋn

Ɖ jǔ kɛ̀ à dyi kpeɖe nòmò dyiin bédé ɖé zùŋn ní, nií, ɔ̀ bɛ̀in nyue bɛ̀ gbo-kpõin-kpõin nià bó à kè Gèdèpòò púa kee jè kɛ̀ à hwòdǒ-kpõ-dɛ̀ kíin-kíin jǔ ɖé à fèè mú. Nyɔ̀ bɛ̀ ɔ̀ ní baà tee, kɛ̀ ɔ̀ ní zà Bábòò wuɖuún, kɛ̀ ɔ̀ ní mu cóci kee, ɔ̀ se jǎà-po-nyò hwè ɖe.

(6) M̄ me bédé Kédéi-déin-nà-kpèdè

Nyo bé ɔ sí Kédéi déin nyee me po ɔ fèèò páún, bé ɔ kpeɖe ké dyiin nòmò, bé ɔ ké hwòdǒ-kǒ-dè-nyò jǔ, kè bé ɔ ké Gèdèpòò bìl kùà-nyu-nyò jǔ dé dyí-sédéin-sédéin mú.

(7) Kédéi-déin-nà fèè bé ɔ ní túò dyíee cí-cí

Jǎà-po-nyòò me vǒ bé ɔ ké jǎà-dè bǎ bá Kédéi-déin-nà-nà dyíee ɔ fèè gboi kpa. Kédéi-déin-nà-nyò bé ɔ dǎ ɖe hwèe mué mú ɖèbèin bé ɔ ké nì kà Kédéi-déin-nà-nyò nìà ke ti séin dé ɔ xwai-nyu-dè bǎ kè ɔ kpeɖe mú. Ti séin bé ɔ dyée kà bé ɖe dò bé ɔ cǎ mɔɔ ɔ nyuee se ɖèbèin-ɖèbèin jìl tò dé ɔ hwòdǒ-dyùà múee ní, níí, ɔ dè Gèdèpòò kpéò hwòdǒ kǒ bé ɔ ké kpeɖe bǎa dyi táà.

(8) Gbo-kpǒin-kpǒin kui-kui

Jǎà-po-nyò bé ɔ hwè ɖee ɖèbè jǎà-po-nyò tòò bǎ mú sòin dé ɔ hwòdǒ bú vèin. ɔ nyue ké waà gbo-kpǒin-kpǒinò ku dúí, sepóedé ɔ nyu jǎà, ké ɔ ku hwòdǒ, ké ɔ mò nyo-kǒin-zǐin-nyò. ɔ dyà ɔ miòun bídíí, ké ɔ dyi ɖe xwa bíín, ɔ ní doèn jè mú. Sepóedé ɔ se dyè ɖe-múin-wǒ-wǒ bédée mu bá ɖe jéé dò jè dyí, ké ɔ se dyè hwòdǒ-ku-ku ɔ kǒ ɔ kéó bédéee bédéee mu, ké ɔ dyi ɖe xwa bíín, ɔ see dyè mú wǒin mu wàdà, mɔɔ ké ɔ se dyè ɖéin-dè hwìdǐi poèn mu bá nyo tòò dò mòun jè dyí.

(9) Kùà nyo dò mòun bédé bé ɔ ké nyue

Jǎà-po-nyòò bédé bé ɔ ké nyíí-dè bǎ bé Zùùò nyí ɔ kee dyí dyuò. ɔ me mó ɔ niin pá dyi dé cóciò mú, bé mana ké ɔ mú dyiin bé ɔ ké nyo tòò bǎ dyèin. Jǎà-po-nyòò béin kùà bǎ mòà bǎ-nòmò-dyíin-kpa-kpa kè nyo tòò bǎ Kédéi gbo-dyà-dyà kee nyue dé Kédéin-déin-nà fèèò mú.

(10) M̄ me béin ti kàmàün-kàmàün bǎ hwìdǐi kùèn

Jǎà-po-nyòò me dè Gèdèpòò hwòdǒ kǒ ɔ jǔ ké ɖe gbà bǎ dyi ɔ gbo kpá ní. ɔ me dè Gèdèpòò hwòdǒ kǒ ti bé ɔ nì ɖe kàmàün-kàmàün bǎ dyí dyééñ nye. Jǎà-po-nyò bé ɔ hwè ɖe kee se bédé bé ɔ ké Gèdèpòò hwìdǐi tabaa bó, sepóedé ɔ se ɖe nìà ɔ gbo kpáun wèe múin wǒò nì jè.

Céé-déò dúí-jaɖa-jaɖa

M̄ dyi ɖe hwè dé zùün ní, bo bǎ bé ɔ tòdòà kee se nyíí-dè bé Gèdèpòò nyíà m̄ wē.

Wa se nì kà cóci-kùà bǎò nìà ke.

Wa se bédé bé wa ké nyo-nàin-kpè jǔ wéé. ɔ mu dyiin nòmòun bé nàin-nyò dò ké ɖe hwè dé zùün, kee ti díé bǎ ní nyo dò béin nàin-nyò jǔe bó ɖe bǎ bé ɔ nyuee jè, kee ɔ séè ɖe hwè ke dé zùün. Ké ti díé bǎ ní nyo dò mòun béin ɖe hwèé dé zùün, kee ɔ se kpé béin bé ɔ ké nyoün-dyù nàin.

Nyo díé bǎ nì bó ké wa ku hwòdǒ, ké wa kpeɖe nòmò dyiin gáná cá. Nyo bé nyo dò mòun jǔ gáná cá bé Gèdèpòò nyí ɔ kee, m̄ see kè zùün-bùà-búá dyi poèn béin. Gèdèpòò me à, ké ɔ po ɖe bǎ bé à ké nyuee dé à mú. ɔ jǔ ké à dyíó má nyo bé nyo dò mòun jǔ jéé kee jè hwìdǐi nàin béin ní, níí, à seó zain gbo nì bó nyo ɔ jǔe kè bo bǎ bé zùün-bùà-búá tòdòe púa dyi dyée béin.

Wé b́èin nyue bé nyo ké nyo d̀ò dyéqé zùñ zàin m̀oo bé nyo kée hwìq̄i pòin kà bé ɔ se kpé b́èin bó qe d̀ò nyu jèe. À me bó fúà bé à ké nyo d̀òè zaa w̄o po.

Céé-q̄è 17 Taún-kùà b̄ě

(1) Gm̀oin ò m̀ic̀ùn múin d̀yìin qé bo baq̄a-b̀ùè b̄ě bé qe-hwè-hwè qé zùñ tòq̄òà kee mú. Tò ɔ nyo b̄ě bé m̀òñ nyu f̄oo kee j̀ìi qé baà-baà mú. Poe gbo kà ò ké búáa nyu qé ɔ nyo b̄ě ò seà bédéee mú ke. M̀ b́èin náa nyue ɔ j̄ũ ké ò d̀yi baà, ké ò d̀yi qe c̄é, ké ò d̀yi nyo tòò b̄èè ná-ẁùq̄ù gbo d̀ùũ to, ké ò d̀yi Gèdèp̀òò gbo d̀ùũ tò bé ɔ ké ò gbo kpá ní.

(2) Đé cócì d̀ò b́èin nyue bé ɔ ké ɔ kùà m̀òà nyoñ qe-t̀èm̀èin-t̀èm̀èin kè zùñ-q̄è b̄ě nyo tòò b̄ě gbo-c̄é-c̄é nyu ké? Céè qe cócì d̀ò b́èin nyue qé qe ǹà ke múee céè-q̄è-m̀ì s̄ó k̄õ.

dyi. Nyo bɛ bɛ Wɛsɛdɛ dyà ma kà Kédɛi gboɛ pàdǎ diè ma ɔ dyi bɛ ɔ ké wa hwòdǒŋ kùin kè bɛ ɔ ké wa náún po ɔ kè bɛ ɔ ké wa biì baà. Sepóɛdɛ wa vò ma dyí miò jèɛɛ, ɔ cɛɛ ma wa gbo bɛ wa ké dyí poiñ bó Tóòdè-bàdǎ ti séin.

Ti séin bɛ Wɛsɛdɛ kè ɔ Gèdɛpòò-wùdù-wáqá-nyò bɛò kpa ma bɔ̀ nòmò dyiinò dà dɔ̀ɛɛ ní, níí, wa po ma nyo bɛ kpɔ̀ Kédɛi dyiɛɛ kpoo dɔ̀-ɔ̀ bɛ mú, ké wa poiñ ma dyí ti séin. Nyo bɛò vò ma dyí miò jèɛɛ, wa díé bɛ se ma kpé béin bɛ wa ké wa niin zùŋ-mòò-dɛ bɛ jè cɛ, ké nyo dɔ̀ se ma ná wa dũ̀ gbo tòɛ̀ nì dyɛ̀ m̀ùn. Wa dè ma kpoo-dyù bɛ nià ke dyi, ké waà nàin-nyò bɛò mò ma pásòdò bɛ, bɛ wa ké nyo bɛò hwòdǒŋ kùin kè bɛ wa ké wa bá bo dɛin taba ke. ɔ jũ ké wa dyi ma cóci-nyò bɛò dò gmòin-gmò-nàmàŋ nyue dyé, ké ɔ se mó bɛ ɔ ké gbo zɛ̀àn ní, níí, wa po ɔ sí-naín dyi, ké ɔ se bédé bɛ ɔ ké dɛ dyí-poiñ-poiñò mú dyi.

Xwíniín kɔ̀ jè wa dè ma kà kpooò díé bɛ dyi dɛ bó kpoo kíin-kíin màà tɛ̀m̀èin-dɛ bɛò tɛ̀m̀èin-kpòò ke wáún wɛɛ̀ mò bɛ nyo bɛò ké ma f̀ùà-f̀úá-dɛ bɛ dǎ wa gbo kpáa jè cɛɛ béin kè bɛ wa ké ma zùŋ-dɛ̀ t̀ò bɛ jè gbo cɛ̀in cɛ̀in béin dɛkè. Dé dyí-poiñ-poiñ bɛ nià ke múɛɛ, ti díé bɛ ní nàin-nyòò dè dɛ̀ nì ɔ gbo kpáúñ dɛ̀ zùŋ wɛɛ̀ mɛ, níí, ɔ diè nyo t̀ò bɛ dyi bó dɛ̀ bɛ̀ nì wa gbo kpáúñ dɛ̀ zùŋ wɛ̀ kè nàmàŋ jè ɔ kè mú-dɔ̀-dɔ̀ bɛ̀ jè dyi. Dé kpoo bɛ nià ke múɛɛ, màa saá-saá nì ma kpoo dò mú, ké gàa saá-saá nì ma wa niin kpoo dò mú.

Kà Wɛsɛdɛ nyu ma mú zain nyue nyue ké gàa dò mò Jók Wéèfì keɛ cɛ̀ ma wudu nià ke. ɔ dá, “M̀ díí-gàà Wɛsɛdɛ nyu hwòdǒ-f̀ònò-dɛ̀. Nyo bɛ bɛ ɔ s̀òin ma dyí dɛ̀ ɔ cóciò múɛɛ, ɔ po wa kpoo mú, ké ɔ dǎ bo bɛ k̀ùà ɔ nyu ma keɛ̀ tòdòɛ̀ dɛ̀. Móún bó ma f̀ònò-hwòdǒ nià ke ní, ké bó kàŋn wɛɛ̀, ní nyo bɛò dǎ nì kà báqáá bɛ se dyí-gmò-nyò kɔ̀ɛɛ̀ nià ke.” Mɛ̀fèdɛ̀-còci nià dɛ̀ Mɛ̀dɛ̀kà-bòdòò kɔ̀ɛɛ̀ kpa ma Wɛsɛdɛ̀ f̀ònò-hwòdǒ nià ke dyúa tee dɛ̀ zɔ̀ gbɛ̀i-gbɛ̀i xwíniín, keɛ̀ Mɛ̀fèdɛ̀-còci nià kàŋn wɛɛ̀ m̀ùn bó Wɛsɛdɛ̀ niin f̀ònò-hwòdǒ kɔ̀ mú ɔ dyàà nyoŋn bɛ̀ Kédɛi gboɛ̀ kè ɔ tɛ̀m̀èin-dɛ̀ bɛò ní.

Jǎà-còciò jè múin-wɔ̀-wɔ̀

Cóci-gbò kíin-kíin bɛ wa po zɔ̀ò keɛ, wa béin ma dyè poe dɛ̀ zɔ̀ màà A.D. 250 keɛ mú. Dé zɔ̀ hɔ̀dɛ̀dɛ̀ s̀í niinò múɛɛ, cóci-nyò bɛò dyé ma wa miòùn kà bɛ wa mò nyo màà cóciò kè, ké ɔ se gbò dò m̀ɔ kpoo dò dyè m̀ùn. Cóciò mò jǎà-po-nyò bɛ bɛ wa po wa miòùn kpóún, ké wa bièin dà dyúádò, ké wa cɛ̀ nyo bɛ bɔ̀ nòmò dyiinò gbo, ké wa nyu dɛ̀ bɛ̀ Bábòò cɛ̀ɛ.

Kpoo-dyù bɛ bɛ wa dè dyi dɛ̀ cóci dò múɛɛ, wa mò poo-dɛ̀-pòin-dɛ̀ bɛ, bɛ wa ké cóci wóqóún-wóqóún bɛ po dɛ̀ dyúa ke. Kpoo-dyù dò bɛ wa dè dyi bó dɛ̀in-nà-nyò bɛ jèɛɛ, ɔ se kpoo díè dò bɛ ti dòè baqáin, ɔ ké dyi gbaà ke. Wa se hwíè dɛ̀ dò kpauñ nì, bɛ dyiin dɛ̀ɛ̀ múɛɛ, kpooò ké mú zain dɛ̀ dà díé bɛ, bɛ ɔ ké se mú zain béin dɛ̀ dà t̀ò bɛ ke. Kpoo-dyù bɛ mò poo-dɛ̀-pòin-dɛ̀ bɛ bó cóciò po jè. Cóci bɛ ɔ dè kpoo-dyù bɛ dyiɛɛ, wa nyue náa dɛ̀ hwíè kò-kò bɛ xwíniín, bɛ wa ké gbo-kpá-kpá tò dɛ̀ dyí-gbò-dɛ̀ séin bɛ cóciò mu dyí dyèin nyue mú.

Cóci dò se xwíniín kɔ̀ jè wa dèa dyiɛɛ dyúa kpaa béin ɔ jũ ké wa se waà nyo bɛò dyi kùin, bɛ wa ké wa dɛ̀ tɛ̀m̀èin tee bó dɛ̀ wa cɛ̀à dɛ̀ dyí-poiñ-poiñ gànàò mú kè dɛ̀ S̀òdɛ̀-s̀ùkúù bɛ̀ múɛɛ̀ wáún ní.

Bédé-kō-ni-ni

Kpoo-dyù dòè zùñn-kpèdè nyu-nyu sòin dé nyo bē nìà kpooò múεε mú. Ɔ jũ ké wa se dèin-nà-nyò bē kō hwòdō-kpō-dè mò bé wa ké Gèdèpòò hwòdō dyi dè kè bé wa ké mú-hwè-fèè cí Ɔ kè bé wa ké kùà kō nyu jè còcìò dèà dyiεε dyúa kpaa ní, níí, kpooò béin dε xwa bīε dé hwìè pàdã mú.

À bédé bé à ké dε Gèdèpòò dǎ à bìi nyuεε jè cē

Dε bē bé Gèdèpòò dǎ m̀ bìi nyuεε jè cē-cē xwíníín mò m̀ bédé bé m̀ kè nyo dò m̀oo kpoo dò ké gbo kpōin, bé m̀ ké dε bē kpá m̀ gbo dé zùñn wēε wa gbo cē. Ɔ hwòin kà, kebì nì sōún-kpa-dè bē nì mú wódóεh m̀oo m̀ bédé dyí-gbō-dè bē ní, Ɔ kè kà m̀ ké dúún kuε nyu bé m̀ ké mú zain nyε. Ti séin nyo bē nìà ke dyéε kà bé m̀ nì dε se dyí sédèin dò nyuεh nyεε, wa muε m̀ gbo cēin. M̀ me cēε wa gbo kà bé m̀ ku dúún bó gma bēò dyi kpō jè ke. Ké wa mu dièin ti dòè baɗa kebì m̀ ku dúún bó gma bēò dyi kpō jè níε.

À dǎ dε bē kpá nyoñn gbo dé zùñn dé còcì wódóún-wódóún bē múεε jè cē-cē kōin zain niē-niē dé dyíí. Ɔ jũ ké à se dε bē kpá à gbo dé zùñn wēε jè nyo bē gbo cē ní, níí, à se dε séin bē bé Bábòò cē à gboεε nyué mu, ké à mu hwìè bé Gèdèpòò dǎà nabaà, kō mú Ɔ kéà à jíájè nyíεε sōi dèin.

Ɔ jèεε, bē me wóin wóin bēè nàmàñn bēò mú, bé bē ké bìi baàin baàin, bé bē ké dyi káná. Dyí-sédèin-nyòò dyi baà ní, dε bé Ɔ baà-wùdùò nyuεε bédé kpé (Jíin 5:16).

Nyo dò se dε gbà bē bé Ɔ dǎ nyuεε mú wóin béin bó nyo nyoñn séin dyúa, Ɔ sèin ké Ɔ hwòdō péé dye dyí bé Ɔ kée náa nyu hwè. Ɔ jũ ké Ɔ se Ɔ dε gbà bēò mú wóin nì bó nyo bé Ɔ nì Ɔ dε gbà bēò jè baàñn wēε gbo ní, níí, Ɔ nì Gèdèpòò nyéneín-dáin-dè bēò bóún.

Bē bédèin bèdèin bē m̀è dòè gbē. Kǎà bē mu kǎà Kédèi gmaò dyi kpōo nyuùn (Gàdèzià 6:2).

Ɔ jũ ké à se nyo dò dyí dyuò m̀o ní, níí, à se f̀ùà-f̀úá-dè tíín-tíín bē bé Ɔ bédéεε dyí dyuòè béin. À se Bábòò wuquò nyo nìà ke mú dyíèn béin Ɔ jũ ké à se dè à dyi nì ní, Ɔ béin xwa f̀éin bó à bìiεε nì ní.

À me kō à m̀è tòò bē jè gbo, bé à ké gbo kpáin kpàin, bé à ké nyoñn mú dèbè, bé à ké nòmò dyíin nyu (Híibúdíù 10:24).

À me gbòin gmòin kpeɗe múin nòmò dyíin dé dèbèin-dèbèin mú, bé à kée dyé nyo bé Ɔ mó hwòdōñn-kùin-kùin kè dyí-sédèin-sédèin dé Ɔ dε-xwa-bí-bí mú ke. Kεε Ɔ jũ ké gbo-kpōin-kpōin jéé dò se bó m̀ kè nyo dò p̀úa nì ní, níí, Ɔ hwòdōñn-kùin-kùin mu niin p̀u kà nyo kpáà piō kídííε, ké Ɔ se wóo mu bé m̀ ké Ɔ dyí sédèin.

Dyi-diè-dè bē nìà dà bídííεε béin nyo dò gbo kpáa, m̀ seé kō kebì Ɔ me cē dε bē kpá Ɔ gbo dé zùñn wēε nyo tòò gbo m̀oo Ɔ me seε náa nyuε.

Gbo-kpōin-kpōinò nyé nì m̀ kè nyoñn bē p̀úa bé Ɔ kée nyu:

- Bè nyo dọ kẹà ní gbě ku xwa miò kẹe bédéé?
- Bè m kẹà ní dẹ gbà bẹ̀ò mú wóìn dẹ nyo dọ gbo kẹ?
- Bè m kẹà nyo dọ nìin gbě bédé bó ọ bìi kẹ?
- Bè nyo dọ kẹà dẹ dẹ nì m gbo kpáúń kàũn dẹ zùũn wěe jẹ gbo kò kẹ?

Ti bẹ̀ nì bó:

- Bè m kẹ se nyo m kẹ hwòdọ kò dèe dọ dyée béin?
- Bè m kẹ múaũn kpá sepóedé nyo dọ se dẹ nì m gbo kpáúń wěe dyí dyuò jẹ?
- Ọ mu dẹ nìin bó m bìi bẹ̀ m kẹ ní baà-tiò kẹ ní Bábò-cé-tiò jẹ nyo dọ gbo cě?

Cóci báún-báún ní cě dẹ bẹ̀ nì wa gbo kpáúń dẹ zùũn wěe jẹ nyo bẹ̀ gbo, ọ sèin kẹ wa poe dyc jẹ páún, kẹ wa dèe dyi dẹ cóciò mú hwè. Nyo báún-báún dāin dẹ nià ke kpoo-dyù dyi-dè-dè.

Kà bẹ̀ kpoo-dyù-nàin-nyò kẹ niè nyue

Jízè tèmèin ma ọ dẹin-nà-nyò bẹ̀ò kà wa kẹe nyu bẹ̀ nyoũn bẹ̀ kẹ ma ọ dẹin-nà-nyò bẹ̀ jũe. Ti ọ dè ma ọ kùàò gbocce, ọ gā ma gāa gběi-gběi bẹ̀ wa béin ma wa miòun tòè bẹ̀ wa kẹ cóciò dyí gmò ke. Ọ se ma ọ tiò séin dyí dọ bẹ̀ ọ kẹ ma nyo táázĩin bẹ̀ sí ma kà ọ kíjííe Gèdèpòò-wùdù gbo wáqáúń nì kánáá pu, kẹe ọ dọ ma ti dyí kẹ ọ tèmèin ma àpòsò baq̄a-bùè sè s̄ bẹ̀ò dẹ bẹ̀ wa kẹ ma ọ gbo kpá. Ọ kpa ma ọ kùàò dyúa dyiin dẹ nyo bẹ̀ bẹ̀ ọ tèmèin ma kà dẹe mú.

Kà nyo bẹ̀ ọ mó dẹin-nà-nyò bẹ̀ Kédèi gbo dyàà dyiee kẹ niè nyuee nià dà bídíi kẹ. Ọ se dyè dẹ hwèè mu dẹ dẹ séin bẹ̀ò mú, kẹe ọ me v̄ bẹ̀ ọ kẹ wa séin dọ nyu. Ọ jũ kẹ ọ se wa séin nyu ní, ní, ọ se dyi kué mu miò dẹ ọ kùàò mú.

(1) Dẹ-hwè-hwè dẹ zùũn

Ọ me mò nyo bẹ̀ ọ hwè dẹ dẹ zùũn wě, kà wa nyuà me dèe dẹ cěe-dè nià ke wáká à dāà dyiin ziee mú ke. Ọ jũ kẹ ọ se dẹ hwè dẹ zùũn ní, ní, ọ se dyí-tèmèin-dè nòmò dyiin jũe mu, kẹ ọ se dẹ ọ bédé bẹ̀ ọ kẹ dyí dyuòe dyi dyuòè mu.

(2) Ọ me tò ọ miòun

Ọ jũ kẹ ọ nyuu-dè dyi dyí vò, kẹ kùà tòè bẹ̀ dyi ọ s̄ miò ní, ní, ọ se dẹ kpa bẹ̀ ọ kẹ kpoo-dyù dọ nàin. Kùàò jẹ me kp̄ ọ hwòdọ.

(3) Ọ me mò hwòdọ-k̄-dè-nyò

Ọ me béin kpé bẹ̀ ọ kẹ bó kùàò gboi kp̄. Ọ me béin kpé bẹ̀ ọ kẹ dè bẹ̀ ọ bédé ọ kẹ muue mu. Nyo bẹ̀ bẹ̀ wa se dúún ku bó kùà nyu jèe, ọ me kp̄ wa dyi bóe jẹ.

“Ọ nyu ma dẹ ọ béin ma nyue ke bẹ̀ ọ kẹ nyo kúdíú bẹ̀ò gbo kpá dyeo, kẹe gāa gběi-gběi wè dèe ọ gā ma , kẹ ọ se ma nyo kúdíú bẹ̀ gā. Ọ nyue ma náa bẹ̀ dyiin dẹ wa múe, nyo kúdíú bẹ̀ò kẹ ma pó. Dẹ nià ke mò hwòdọ-f̄nò-dè tíín-tíín dọ bẹ̀ Jízè nyu ma ke.”

- Waq̄abó Kómà,
Gbo-po-dè Vènèò

(4) ɔ me dè ɔ miòùn hwòdǒ kǒ

ɔ me dèè hwòdǒ kǒ kà bé ɔ béin kpé bé ɔ ké nyo kúdíúú bě nàin nye. ɔ jǔ ké ɔ dyi kpé béin, kee ɔ see náa jáà po ní, níí, kíín-kíín nyee, ɔ mó nyo béin ɔ hwòdǒün kùèn, bé ɔ ké dyi ku gáná cáa dyi.

(5) ɔ me béin kpé bé ɔ ké zà-déin dyi zǐin

ɔ jǔ ké wùdù-wíín-dyi dyi nyoün bě púa kpá ní, ɔ me poe wǒ hwòdǒ-fònò-kà. ɔ me béin kpé bé ɔ ké zà-déin wǒ po bó nyo tòò bě púa.

(6) ɔ me béin kpé bé ɔ ké de tèmèin

Nyo dò wǒ de bě bé ɔ zàin kǒin nyee múinè? Nàin-nyòò me mò nyo bé ɔ dyi wùdǔin, hwòdǒ ké se nyoün bě kǒin kpèin nye.

(7) Gèdèpòò-wùdùò tó me nyu ɔ kà mó nyuà nyee.

ɔ me kpáin Gèdèpòò Wuđùò múaün dyi, bé ɔ ké nyo tòò bě dá, bé wa mòùn kée múaün dyi kpáin dekè. ɔ me nyue bé Bábòò ké de kra kà bé gbo-kpǒin-kpǒin nià bó ɔ kè Gèdèpòò púa ke.

(8) ɔ me dè Gèdèpòò hwòdǒ kǒ.

ɔ me ni ɔ hwídǐi kà de séin bé m̀ nyùin dé zùün wěe gbo-wódó-dè dyiin dé Zùù Hwèin-hwèinò mú kánáá pūe. ɔ me dyé ti bé Zùù Hwèin-hwèinò ké ɔ kǔà mú nyùin. ɔ me dè kpé sàà dé Gèdèpòò gboee hwòdǒ kǒ. ɔ me bóo hwídǐi poèn kà bé de bě bé ɔ cèà kee dònùn béin ɔ gbo kpáa dé nyo běò nàin-nàin mú ke.

(9) ɔ me dyé ti bé ɔ ké kǔà nyu

ɔ me dèè hwòdǒ kǒ kà bé ɔ dyi nyo tòò bě bìi kǔà nyueí niin, níí, ɔ ni de kra de dò nyueí nye. ɔ me bó nyo mó bé nyo tòò bě ké ɔ bìi kǔà nyuee jūe. ɔ me bó cócì dò kǒ mú ɔ ké ɔ miòùn bódí dyí tèmèin bó de ɔ béin nyuee nyu jèee dyi móo. ɔ me tò nyo běò gbo dǔü bó de bě wa móee jè, bé ɔ ké ti dyé bé ɔ kée wa bìi nyu.

(10) ɔ me ni zùün-kpè xwídǐi.

Nyo dò me béin ɔ hwòdǒ kǒ dèè bó zùün-dè bě nyu jè. ɔ me sí nàin-nyò bě bé Zùùò ni nàin nyee bo-bè kíjíí.

(11) ɔ me kpǒ bó cócìò jè gboi kódó-kódó.

Nyo nià nyo kúdíúú bě nàin nyee bédé bé ɔ ké bó cócì dò jè gboi kpǒ kódó-kódó cá. Kǔà bá deín-nà-nyò dyi mó jè dyíee me nyue bé nyoün bě ké cócìò mú dèbè, bé wa ké bóe jè gboi kpǒ.

(12) ɔ dyòò me nyu cà-cà bó kǔàò nyu jè

ɔ jǔ ké ɔ dyòò dyi cà-cà nyu bó kǔàò nyu jè ní, níí, ɔ se saá mu wàdà. Ké nyo běò kpede mu ɔ hwòdǒün dyi dyuòin wàdà. ɔ mu wuđù bě ké ɔ gbo kpá bé ɔ ké kǔà nòmò dyíin nyuee nyoün bě

wíín dyi mún. O jũ ké fùà-fúá-dè mɔɔ ɔ́ín-dè dyi dyi ní, o muε hwòdǒ gbèdèèn béin. Kré mu o dyí kpaún, ké o mu kùàò mú ɔ́bèin.

(13) O me dyuò tèmèin-dè sò ɔ́é Bábòò múε.

O me béɔ́ hìdì-kpà nòmò dyíin ɔ́é Bábòò kè bǒ nòmò dyíinò cē-cē mú.

(14) O me cǎε kà o ké Gèdèpòò bìi kùà nyuε nyu ke.

O se dyíin nòmò bé wa ké cóci-nyò bèò ɔ́e tèmèin ɔ́é sùkúù-gbò mú. Ɖε-tèmèin-tèmèin dè gbo dyíin ɔ́é ɔ́e bǎ dyéɔ́-gboi-kpa-kpa mú, bé jáà-po-nyòò kéε dyé kà wa nyu cóci-kùàò nyuε ke. Ɖε-tèmèin-tèmèin ku dúi dyíin ɔ́é ɔ́e ò muà tèmèin nyεε mú, sepóεɔ́ ò dyuò ɔ́e ò ké nyuε, sepóεɔ́ wa ɔ́áa jè ò gbo cē jè. Céé-ɔ́e-wuɔ́úún-zà-zà kè tèmèin-dè nòmò kǒin bǎ cǎ-cǎ mu dyíin nòmòùn mì.

Kùà bá Ɖéin-nà-nyò dyi mó jè dyíεε mú-zain-zain

Hwìè nòmò dyíin ɔ́ò kǎ mú ɔ́éin-nà-nyò dyi-mó-mó béin nìε kεε mò dyíin ɔ́é cóci bǎ bé wa wǒ xwíníin kǎ jè wa kéa ɔ́éin-nà-nyò dyi mó bó Kédéi bìεε múin nyεε mú. Ké wa me dyuòè kà wa kǎ wa kéε nyu ɔ́é gbo-kpǒin-kpǒin mú ke.

O jèεε, hwìè bǎ nià kεε, à céè wa ké à tò wa nàin-nyò bèò kè cóci-nyò bǎ bé wa ku dúún bó kùà nyu jèεε gbo.

O jũ ké cóci ɔ́ò dyi mó bé wa ké ɔ́e kpa ɔ́e nyu ɔ́é ɔ́éin-nà-nyò dyi-mó-mó múin, ní, kíin nyεε, wa me cǎ vósi bǎ kè jì-tò-ɔ́e tòò bǎ nià cǎε-ɔ́e nià ke mú bá ɔ́éin-nà-nyò Kédéi gbo dyà jè dyíε. Nàin-nyò bèò béin cǎε-ɔ́e bèò ɔ́e-cǎ-nyò bèò nyíε. Cóciò nyo séin bé wa ku dúún wεε me kpá ɔ́é, o dyi xwa fǎin ní, bé wa kéε jè nyo tòò bǎ gbo cē.

Mú-zain-zain wáká sǒ òinò mò bé ò kéε dyé ɔ́e bé cóciò ò nyuεñ nòò ke. Cóci pàɔ́á béɔ́ nyo bǎ bé wa ò kùà nyuεñ nòò, kebì wa me séε kpoo-dyù ɔ́ò òin kùà dyi dè keε. O hwǒin kà bεɔ́ee-kpòò ɔ́ò béin ɔ́é cóciò mú nìε bé wa ké gmǒin kpé-kpé. Wa béin dyè dyí poèn bó wéɔ́ cǎ jè. Ké díkǎ bóò ɔ́ò mòùn béin ɔ́é nìε. Wa béin dyè ɔ́é Sǒɔ́-ɔ́é sùkúù béɔ́ε, ké Sǒɔ́-ɔ́é sùkúùò ɔ́e-tèmèin-nyò bèò mòùn béin wa òin kpoo dyi dèè ɔ́ekè. Nyo gmò bǎ ò ɔ́é cóciò múεε béin gmǒin kpé-kpé. Cóciò béin dyè nyo bǎ gāa bé wa ké kùà kò-kò bèò kǒin ò. Wa béin nyo bǎ ɔ́ò gāa cà-cà bé wa ké kùàò nyo wa mó nyuε dyíεε jè páún po. Nyo ɔ́íε bǎ béin ɔ́é cóciò mú nìε bé wa ké dyí poìn ti ɔ́íε bǎ bó biè jè. Wa béin dyè Bábò cǎ-cǎ kè baà-baà dyi dèè ɔ́é waà taà bèò ɔ́ò mú.

Wa se dyè kpoo bǎ nià ke dyi dè bó ɔ́éin-nà-nyò dyi mó jè mɔɔ zùún-ɔ́e bǎ cē jè dyεo, kεε, wa béin dyè dyo-kpá-kpá tòè bé kùà bǎa ké dyúa mu. Cóci séin bé o béɔ́ zùún-fèè kεε béɔ́ kpoo bǎ bé wa ò kùà nyuεñ bé wa ké fèè nià bóεε bá bo ɔ́éin taba ke. O jũ ké cóci ɔ́ò dyi mó bé wa ké waà Ɖéin-nà-nyò Kédéi gbo-dyà-kùàò nyu bé o ké dyai búá ní, ní, wa me gmǒin kpoo bǎ wa béɔ́á kεε múin bé wa kéε dyé kà wa ò dyúa muεñ nyo, ní, wa me poèn hwìdǐi kebì wa mu ɔ́e wa móà kεε dyéin nòmò dyíin ní.

Wa mu dyè kpoo dîè bĕ moun. Ti díé bĕ ní wa mu kpoo-dù kò-kò bĕ moun. Kpooò díé bĕ béin bó nìà bé wa ké cóci-nàin-nàin tèmèin dyiin dée xwai-nyu-nyu mú. Kpoo díé bĕ mu dyè bó nìin bé wa ké Báboò wuquún zà miò, bé wa ké baà. Kpoo-dyù bĕ mu dyè bó nìin bé wa kée tèmèin kà m̄ ké nì zùun-dĕ bĕ jè nyo dò gbo cĕe nyue.

Xwíin kǒ jè kpoo dò dè dyiee mue nyuun bé nyo ké nyo bĕ bédé bé wa ké dé nìe kè de bĕ wa bédé wa ké dé nyuee dyí dyuò. O hwòin kà, Kpooò nyo bé o nì zùun-dĕ bĕ nyueí gáná cáa me bédé nyo bĕ béin baqa-bùè jũ nyènèè ke. O jũ ké nyo bĕò dyi dyí vò miò ní, nìí, fùà-fúá mu nyo díé bĕ dyí dèin, ké wa se dóó gbo dein dèen béin mu, ké nàin-nyòò se wa bóí poe béin mu, ké nyo pàqǎ se dyie mu de, ké nyo bĕò mu kǒ cĕin miò. De moun dyuò dyiee m̄ m̄è dò sáná-kàin-kàin mu kǒ cĕin, o jũ ké màa bĕ kè gàa bĕ dyi dé nì ní.

Xwíin kǒ jè kpooò dèà dyiee mue nyuun bé nyo kée dyí dyuò kebì wa nì nyo dîè bĕ móuń ke ní. O jũ ké kpooò dyi dyi dè bó zùun-dĕ bĕ xwai nyu jè ní, nìí, wa me bó nyo dîè bĕ dyi kpǒó nìè, sepóedé nyo bĕ nìà dé kíin nyee moun qǎ de pàqǎ cĕé kíin jè. Nyo báún-báún se de bĕ nì wa gbo kpáun dé zùun wĕe jè nyo dò gbo cĕé mu, o sèin ké wa dyée kà bé nyo tòò bĕ nìà dé kpooò múee se wa bǒ píe poe béin nyee hwè. O jũ ké kpooò dyi bédé bé wa ké tèmèin-dĕ gbĕĩ-gbĕĩ bĕ cĕe hwo ní, nìí, o se dyiin nòmò bé wa ké nyo dîè bĕ dyi kpǒó nì kánáá pū.

Kpooò dò mu bó nìin bó jǎa-po-nyò dîè bĕ bìi.¹⁶ O mu dyiin nòmoun bó jǎa-po-nyò dîèò bìi bé o ké se fòin bé wíki sǐ ké zi hwè bé o ké de-cĕé-kpòò dò xwíqíi kpá. O jèee, kpoo nì náa bédé bé wa ké waà tèmèin-dĕ bĕò kǒin kpauń nì káná pū, bé nyo dîè bĕ ké dé kpáa béin bó ti séin. Nàin-nyòò bĕò me dyuòè kà bé jǎa-po-nyò dîè díé bĕ mu kpooò dyi táaun wĕ. Nyo díé bĕ nìin de-kóin-kóinò see xwíin m̄ bé kpooò ké se kùà nòmò dyiin nyué nìe. Nyo díé bĕ mu saun dyeo, kee jǎa-po-nyò-dĕ-de-tèmèin-kpòòò me dyé ti bé o ké nyo dîè bĕ dyi kpǒ.

O jũ ké kpoo dò nìin kùà dyi bé wa ké cóci nàin jè m̄o tèmèin-dĕ kà kò dò béin nyue bé nyo ké búá dé zùun wĕe tèmèin nyee ní, nìí, de-cĕé-nyò bĕ muà dé nìin nyee me wǐ bé wa ké búá dé zùun, ké wa me dyé ti bé wa ké de bĕ kpooò mó bé wa ké nyuee nyu. O jũ ké kpé dyi nyo bĕ nìà kpooò múee díé bĕ dyí hwè bó de cĕé jè ní, nìí, kpooò se de wa móà nyue dyiee nyué mu hwòdǒè-dé-hwè-kà.

Bĕ me wùdù nyo díé bĕ gbo bé wa moun ké bĕ gbo dyi dekè. Bĕ bó fòen bé wa ké bĕ dyi diè bó kpooò mú kpá jè hwè.

O se nyo séin nì cóciò múee kéà kpoo-dyù dòè tèmèin-dĕ xwíqíi kpá kè. O jũ ké m̄ dyi nàin-nyò jũ dé cóciò múin, moun qá bé m̄ ké nyo bĕò kǒ né bó kpoo-dyù dò mú kpá jè. M̄ dyie náa nyuín, nìí, nyo bĕò díé bĕ mu de kóin. M̄ me dè kpáná bĕ nì dé kpooò múee me, nìí, o mu dúi kuun.

¹⁶ Shepherds Global Classroom bédé cèe-dĕ-kpò bédé tèmèin-dĕ kpáqá-nyò sè mènĕin dò ke bó jǎa-po-nyò dîè bĕ deín-nà-nyò jè tèmèin jè. Nyo ní péè wíqí bó cĕé-dĕ nìà ke jè, *Deín-nà-nyò jũ jè Bá-bo-deín-taba-cèe-dĕ*, m̄ béin dyée dé shepherdsglobal.org.

Đé ì kè ɔ-ɔ́-nyò bẹ̀ò dyí-pòin-pòin kíín-kíínò múεε, nyuε bé wa séín ké ɔ mò kpoòò ɔ-ɔ-ɔ kpa kpa kεε múín w'ó. Zàin wa Báábòò dà bẹ̀ cē ɔ-ɔ́n-nà-nyò Kédéi gbo dyà jèεε da.

Bé nyo bẹ̀ ké se wé dyi ɔεε, kpoòò béin ti ɔ̀ táí ɔεε bé wa ké gmōin bó wíki gbèi-gbèi xwíníín. Zàin wa gbo kōin kà bé bẹ̀ mu ɔ́-ɔ́-ɔ́ bẹ̀ ɔ̀ kpaùn tee, bé bẹ̀ kée dúí jaɔa ke, ké ì me cēε wa gbo ti ɔ́-ɔ́-ɔ́ bẹ̀ nìà bóεε mu hwèin nye. ɔ̀ dyi ná niín, níí, wa ɔ̀-ɔ̀ mu ɔ̀ ɔ̀ ké nyuεε dyí dyuòùn. Néin jìi kō kà nyo ɔ̀ se bédé bé ɔ̀ ké wé dyi ɔ̀ ke. ɔ̀ jū ké ɔ́-ɔ́-ɔ́ ɔ̀ ɔ̀ hwè, ké ɔ-ɔ́-nyò díé bẹ̀ dyi dyúá muε mó ke ní, níí, wa béin ɔ̀ se bẹ̀ bé kpoòò ké tēmèin-ɔ̀ ɔ̀ gbo dè ɔ̀.

Nóó ɔ̀ béin ì gbo kpaá ke

Ádòòò ɔ̀ ɔ̀ jàà-ɔ-nyò jū bó zō báún-báún xwíníín. ɔ̀ ì ɔ̀ ɔ̀ ɔ̀ mú, ké ɔ̀ kpa ɔ̀ ɔ̀ ɔ̀ gbo mìò. Kεε ɔ̀ ɔ̀ se ɔ̀ ɔ̀ nyué ì bé wa ké ɔ-ɔ́n-nà-nyò dyi mó bó Kédéi bìi, ké ɔ̀ nìà ke kpo ɔ̀ hwòòò mìò. ɔ̀ ɔ̀ hwiɔ́i kà bé ɔ̀ ɔ̀ me dè kpoò-dyù bẹ̀ dyiε, kεε nàin-nyò bẹ̀ò seε náa mó.

► Đé Ádòòò me nyu ké?

Ádòòò me wùdù ɔ̀ ɔ̀ nàin-nyò bẹ̀ò gbo bé ɔ̀ ké wa dyi diè kà bé ɔ̀ mó kpoò-dyù ɔ̀ nàin dyi ke. ɔ̀ ní ɔ̀ ɔ̀ ké cē bé wa kée dyé kà bé ɔ̀ ɔ̀ se ɔ-ɔ́n-ɔ̀ ɔ̀ nyué nìε, kεε ɔ̀ me dè kpaná bẹ̀ kpoò-dyù dyi-dè-dè dyà ɔ̀ ɔ̀ múεε me ɔ̀ wa gbo. ɔ̀ jū ké kpoòò dyi mú zàin ní, níí, ɔ̀ ɔ̀ mu kpaná bẹ̀ bé ɔ-ɔ̀-ɔ̀-ɔ̀ nìà ke bédéεε dyéε gbo dèin.

Kpoò kui-kui nàin-nàin

Kpoò dyi-dè-dè ɔ̀ ɔ̀ ɔ̀ mú ɔ̀ nyo múáún, ké nyo dè ɔ̀ ɔ̀ dyé jè hwòòò kō. ɔ̀ ɔ̀-nyò ɔ̀ ɔ̀ se ɔ̀ kpoòò mu nyuùn wēε dyí dyuò, kεε wa dèε hwòòò kō kà bé wa mu gbo-kpa-kpa dyèin sòin ɔ̀ kpoòò mú ke.

Hwìε bẹ̀ kō mú kpoòò béin dyi kue ké ɔ̀ béin xwíníín kō jè ɔ̀ dèà dyiεε nyuε kεε jè cèε dà bíí. Kpoò-dyù ɔ̀ ɔ̀ dyúá-mu-mu bédé jàà-ɔ̀ kpa ɔ̀ díé bẹ̀. ɔ̀ jū ké nàin-nyòò dyi nyo bẹ̀ò gbo kpa bé wa ké jàà-ɔ̀ bẹ̀ nìà ke kídíí sí ní, níí, ɔ̀ muε nyuùn bé ɔ̀ hwòòò ké se ɔ̀ ɔ̀ kpa mōó bé fùá-fùá ké se ɔ̀ dyí dè.

Dyí-pòin-pòin kíín-kíín bé bẹ̀ mu nyuùn wēε mu kòùn bó dyí-pòin-pòin tòò bẹ̀ò gbo, sepóεé ɔ̀ ɔ̀ nyo bẹ̀ò muε múín w'òùn ti kè ti wa mu gbōin niín nye. Kεε wéε kεε, gmōin-gmōin kíín-kíínò muε da zàùn kà gmōin-ti tòò bẹ̀ò mu nìε nyuùn wē. ɔ̀ jū ké nyo ɔ̀ ɔ̀ se wùdù ɔ̀ ɔ̀ dyí-pòin-pòin kíín-kíínò múín, níí, ɔ̀ muε bẹ̀ò muε hwiɔ́i ɔ̀ kà bé ɔ̀ se wùdùε mu bó dyí-pòin-pòinò nyo kō bó dyiεε mú ɔ̀. Ké ɔ̀ jū ké nyo ɔ̀ ɔ̀ wuɔ̀ dyi dyí-pòin-pòin kíín-kíínò dyí zìín, níí, wa muε hwiɔ́i ɔ̀ kà bé ɔ̀ wuɔ̀ mu dyí-pòin-pòinò nyo bẹ̀ nì ɔ̀ ɔ̀ kεε dyí zìin ɔ̀. ɔ̀ jū ké dyí-pòin-pòinò se dè ní, níí, wa mu ɔ̀ ɔ̀ hwiɔ́i dèin ɔ̀ ɔ̀ nyo mu bó dyí kòùn wēε mú. ɔ̀ jū ké nyo ɔ̀ ɔ̀ dyi gíɔ́i nì ɔ̀ ɔ̀-ɔ̀-ɔ̀ mú ní, níí, wa mu ɔ̀ ɔ̀ hwiɔ́i dèin ɔ̀ ɔ̀ dyúá.

Dyí-pòin-ti gbèi-gbèi zie nyènéé ní, nyo díé bẹ̀ se dyé dyiε mu ɔ̀, sepóεé kà wa nyuó má kpoòò hwòòò kō dèε kεε, ɔ̀ se ná nì. ɔ̀ mu dyiín nòmòùn bé ì ké dyí-pòin-pòinò nàin dyí-sédéin-ká, sepóεé nyo bẹ̀ò dè ɔ-ɔ́n-ɔ̀ dyé jè hwòòò kō jèεε, wàà hwòòò ní kō ɔ̀ ɔ̀ kpa.

Bo-bě bě bēin nyue bé kpoo dō ké dyi kuc

(1) Cēe nyo bēò gbo bé wa ké dyí pòin bó wíki séin xwíníin, ɔ dyi xwa fēin ní. Wa díé bě mu dyé gbo-kpá-kpá mǔn dē tiò mú, sepóedé wa nì dyú-dyí-gmò-kùà bě nyueh jè.

(2) Kà m̄ me dyu dyí-poin-poin bēò páún poe kee mò (1) de-cē-ti, níí, (2) nyo dō-dō me cē ɔ mǔn-dē bě jè, bé bě ké ɔ bìi baà, níí, (3) Baà-baà.

Ɔ jǔ ké kpoo dōè hwòdǒ-kpǒ-dē tíin-tíin dyi de-tèmèin-tèmèin jǔ ní, níí, de-tèmèin-tèmèinò bēin ti tò mò boún dyí dúe, bé de tòò bēò ké ti xwáún-wáún dyí dú, kee de tā bēò me nì dé. Ɔ jǔ ké kpooò hwòdǒ-kpǒ-dē dyi zùun-dē bě jǔ ní, níí, de-tèmèin-tìò bēin boún xwáa, kee wa me bédé de wa nià cēin nyee cèè-dē nìin.

Ɔ jǔ ké kpoo dō dyi de-cē-nyò bēò gbo wùdù pū, ké wa mìòun dyi de bēò dǔó kōin dèin, ké wa se cèè-dē kǒ mú cēé-dèò sàà kee bédé ní, níí, ɔ mué nyuùn bé hwòdǒ ké wa kōin kpèin. Níí, de-cē-nyò bēò gbèi-gbèi nyènèè mu de bé nyoò nià tèmèin nyee múin wǔun. Ɔ jǔ ké wa dyi cēé-dèò cèè-dē nìin xwa bédé ní, níí, ɔ mué nyuùn bé wa séin ké jǎa-dē bě nì dé de nì wa hwòdǒ bǔe dein nyee cē.

(3) Bě me dè dyí-poin-poinò gbo ti kǔ bé bě ké gbǎ ti kǔ.

Ɔ jǔ ké bě se dyí-poin-poinò gbo dè ti kǔ, mǔo ké tiò dyi zi hwè bē dyi gbǎ ní, níí, nyo díé bē se dyieh fúàà mu mǔo ké wa se dyè dyié mu ti séin.

(4) Po ti bé de-cē-cēò mu hwèin nyee táí.

Nyo bēò bédé bé wa ké ti jǐ kà kǒ xwíníin wa muà wa mìòun tòun wēe dyí dyuò. Ɔ jǔ ké de-cē-ti gbèi-gbèi dǎ zíin, níí, m̄ me bó wǔo bé nyo dīè bē ké dyi de, ɔ sèin ké kpooò nì dyè tèmèin-dē bē kōin kpauh de bó jǎa-po-nyò dīè bē bìi hwè. Ɔ jǔ ké tèmèin-dē dō dyi dǔin mú nì bé nyo bēò kée cē ní, níí, tèmèin-dèò me bēin wíki bē kǒ xwíníin wa muà dyí pòin bó de cē jèee dyí nyènèè. Ɔ jǔ ké wa dyi dyí poen nì bó zùun-dē bē jè ní, níí, wa bēin nyue bó dènè mènèin-dō xwíníin. Tiò dǎ dé hwèin, wa bēin de-cē-cēò dō jè gbo poe de. Tia baqaa, nyo bēò díé bē se dyè dyié mu de, kee kpooò bēin gbo poe kebì wa me kpǒ nyo dīè bē dyi ní.

(5) Ɔ jǔ ké m̄ dyi de cēin nìin, níí, m̄ me bóo cēe bó de bé ɔ jǔee jè pū, kee m̄ me dèè hwòdǒ kǔ kà bé ɔ mu m̄ kpáná dyí nyuùn wē.

Ɔ jǔ ké nyo dō dyi de bé ɔ nià cēin nyee de-kpa-kpa dyí dyuòè mó ní, níí, ɔ me kpa cēé-dèò ɔ mìòun nìin fèè gboi.

(6) Nyo dō dyi de dō cē ní, dyée jè gbo bé ɔ kée nyu.

Ɔ jǔ ké nyo dō dyi fùà-fúá-dē dō jè cē, ké ɔ dyie gbo po kà bé ɔ mu de dō nyuùn báa jè dyíee ní, níí, m̄ me diè ɔ dyi dé bēè dyí-poin-poinò nyo mu bó dyí kòun wēe mú, kebì ɔ nyu de ɔ dá ɔ mu ma kà nyuùn wēe ní.

(7) Nàin-nyòò me béin kpé bé ɔ ké ɔ nyo bɛ̀ò d̀ò-d̀ò d́ó gbo dè, bé ɔ ké ɔ dyi zìin dé zùũn.

Ɖe-cɛ́-nyò bɛ̀ò díé bɛ́ mu dyi pòin bó ti díé bɛ́ baɗa bé wa ké kpéi pòin pòin.

(8) M̃ me gā dà nòmò dyiin d̀ò bé bɛ́ ké gm̃in nyɛ.

Ɖ me mò dà d̀ò bé nyoũn bɛ́ ɗǎ dyi pòin d̀ò kíin nyɛ, bé nyoũn séin ké dé mú ɗɛ̀bè. Kò-naín bɛ̀ò me nòmò dyiin, bé nyo bɛ̀ò ké dyai gm̃in nì. Ɖ muɛ nyuũn bé nyo pàɗǎ ké dé mu. Ɖ me mò dè bé kuɗu-kuɗu d̀ò se nì, ké ɗɛ d̀ò se nyo ɗòè f̀onò-hwòdǒ hwĩ zàin béin nyɛ.

(9) Cɛ́ kà m̃ ké ɗùũ tòè nyu nòmò dyiin nyɛ.

Nyo d̀ò ɗùũ-gbo-tò-tò nòmò dyiinè dyi-tèm̀èin-ɗè bɛ́ mò, ɔ jũ ké m̃ kè nyoò dyi dyédéin gm̃in nì, ké m̃ dyi g̀iɗĩ nì ké m̃ dyi ɔ gbo ɗùũ tò, ké m̃ se w̃́ bé ɗɛ d̀ò ké m̃ hwĩ zàin, ké m̃ dyi nyo nià ẁd̀ũɛn nyɛɛ g̃ jũɛn nì nòmò dyiin, kebi ɔ me zà dyóó-ɗè da, m̃ɔɔ ɔ me po dyoɗo-ẁd̀ũɛɛ ní.

(10) B́ w̃́ó bé nyo bɛ̀ò d̀ò ké g̀iɗĩ nì kánaá p̃.

Nyo bé ɔ ní ẁd̀ũ m̃ò keɛ, m̃ me diè ɔ ɗɛ d̀ò dyi, bé m̃ ké níin, (“Ɖé m̃ pòin hwid̃ĩ bá ɗɛ nià ke jè dyié, Kédé?”).

(11) B́ wa d̀ò k̃ néɛ bé ɔ ní k̃ ɗà ɗɛ kà kò d̀ò k̃in zàin.

Ɖe m̃ me nyuɛɛ mò, mó hwìè d̀ò k̃ mú ɔ béin ẁd̀ũè nòmò dyiin, bé ɔ ké se f̀èin nyɛɛ dyi. Nyuɛ bé f̃àà ké wa d̀ò-d̀ò hwòd̃ũn hwè dyiin dé ɔ dya-gm̀ò-gm̀ò kè ɗɛ bé ɔ cɛɛ jè ɔ b̀ain-b̀ain mú.

(12) Ṽó bé m̃ ké wa ɗɛ bɛ́ seɛ nyuɛ béin bé wa hwòd̃ó ké tɛɗɛɛ dyi diè.

Ɖ jũ ké nyo d̀ò dyi g̃-jũ-ẁd̀ũ se dyi séɗéin d̀ò tò ní, m̃ me ṽó bé m̃ ké ɗɛ nòmò dyiin d̀ò cɛ́ bá ɔ g̃-jũ-ẁd̀ũ jè dyi hwè bé m̃ kée jè múin ɗɛ.

(13) Ṽó bé m̃ ké ɗɛ séin wa cɛɛ ɗɛ nòmò dyiin d̀ò k̃ún cɛ́ hwè bé m̃ kée zùɛ dyi zàin.

(14) Ɖ jũ ké nyo d̀ò dyi wa hwìè nì ké ɔ dyi ẁd̀ũ m̃ò, ké ɔ dyiɛ gbo po bé ɔ ké dyi-diè-ɗè séin bɛ̀ò g̃ jũ ní, ní, ṽó bé m̃ ké ɔ b̀id̃ĩ dyà.

Hwìè d̀ò k̃ mú m̃ béin nyuɛ keɛ mò bé m̃ ké wa dyi diè d̀ò-d̀ò. M̃ɔ m̃ béin ɗɛi dièè, bé m̃ ké níin, “Ɖé bɛ́ nyo tòò bɛ̀ò pòin hwid̃ĩ bá ɗɛ nià ke jè dyié?” Bɛ́ dyi d́ó dèɛn niin, m̃ béin níin, “Bèà me w̃́ dé nyo bé ɔ sèè ɗɛ nià ke d̀ò cɛ́ keɛɛ m̀ùn gboi.”

Ɖ jũ ké nyo d̀ò dyi ẁd̀ũɛn nì ke m̃ò ní, ní, nàin-nyòò béin ɔ gbo ẁd̀ũè dé píé. Ɖ béin cɛɛ, bé ɔ ké níin, “Kédè, m̃ dyuòè kà m̃ mò nyo bé ɔ pòin hwid̃ĩ wàɗà, ké m̃ béin kpé bé m̃ ké ɗɛ d̀ò g̃ jũ wàɗà dé d́ó-dè-dè múɛ, keɛ m̃ pòen hwid̃ĩ kà nyo tòò bɛ̀ò d̀ò se ẁd̀ũɛ mu ɔ jũ ké à dyi ɗɛ séinò g̃ jũ wàɗà níé. M̃ béin m̃ gbo kpáa bé nyo séin ké d́ó-dè-dè bɛ̀ò mú pá dyi ɗùù?”

(15) Bó wǎo bé nyo sǎ mǎo nyo tā ké wa dòn nìin dǎo dèh nì, bé wa ké se nyo tòò bǎo gbo dũ tòè mǎo.

Ɔ jũ ké nyo dò dyi mǎo bé ɔ ké de dò jè dǎn zàun nì kánáá ní, cǎe ɔ gbo kà bé dǎo-wùdùò mu jàdàun dé píé, ɔ jũ ké wa dǎ sí níe.

(16) Bó wǎo bé nyo dò ké ɔ mǎe dò wudu wíin kpǎin.

Ɔ jũ ké nyo dò dyi ɔ mǎe dò wudu wíin kpǎin ní, nìí, mǎe tò sǎ dyií, bé mǎe ké nyo nìà náa nyueh nyee bóí po, bé nyo nìò kà wùdùh kíin nyee ké wùdùè hwo hwè. Ɔ se ná nìin, nìí, nyo bǎ seà ná xwíin dyi cǎe mǎo kee mu kuɖu-kuɖu nyueh nìin kánáá pū dé dǎo-dè-dè bǎ mú. Nìí, nyo bǎ kǎ hwòdǎ se dyi ku dé de-cǎ-cǎ múee hwòdǎ mu dé dei kpàun, ké wa se waà kǎ bǎo hwǎo mu.

(17) Tò zaa-dè-wùdù gbo dũ.

Zaa-dè-wùdù séin bédé fǎ-fǎ-dè dò bó dyi sédèin jè. Nyo dǎo hwòdǎ dyi dé dei kpáin, bóo dũ dyi zàin Ɔ jũ ké nyo dǎo hwòdǎ dyi dé dei kpá dé bǎe dyi-poin-poinò mú ní, nìí, ɔ se xwíin kǎ jè ɔ nìà déee múin wǎo mu, mǎo ké ɔ mu nyo kà kò dò zaa dèin.

(18) Ɔ jũ ké nyo dò dyi ɔ mǎun dyi búáin nì kánáá, ké ɔ dyi kuɖu-kuɖu nyueh nì mǎo ké ɔ dyi hwídíi poin kà nyo dò se ɔ de dò bú nyue bèin nyee ní, nìí, ɔ se dye de bǎ kǎ jè ɔ nìà kpoò múee dyi kpǎo mu.

Nìí kpoò se dye de ɔ mǎun poin hwídíi bé gboò kéó jũ ke. Wùdù ɔ gbo dé gǎ gbo, bé ɔ ké xwíin kǎ jè ɔ nìà kpoò múee dyi dyuò.

(19) Nàin-nyò se bédé bé ɔ ké fǎ-fǎ-dè séinè gǎ-jũ-wùdù bédé.

Ɔ kǎ se bé ɔ ké de séinè gǎ-jũ-wùdù bédé, kee ɔ bédé bé ɔ ké kpoò nàin, bé nyo séin ké wa mǎe dǎo gbǎ bédèin bédèin dé baà-baà mú.

(20) Mǎe vǎo bé bǎ ké ti kǎ nì ti séin.

Ɔ me nì mǎe hwídíi kà de bǎ à nyu dé à fèe múee mò hwìe bǎ kǎ mú Gèdèpǎo ké à mú zain nyee wáká dǎe. Dyi-gbǎ-dè dò dyi bó à dyúa dyiin, nìí, ɔ kǎ hwìe dò dyi bé à kée xwáun pó.

(21) Ɔ jũ ké nyo bǎo dò dyi dyi-poin-poin gánáò dyi dú bé ɔ ké ɔ mǎun nìin mǎo-dè bǎ jè cǎ ní, nìí, mǎe dú ti kà kò dò dyi bé mǎe ké ɔ náun po.

Ɔ se ná nìin, nìí, nyo tòò bǎo mu hwídíi poin kà bé wa mǎun se pá dò bédé dé dyi-poin-poinò mú ke. Mǎun dá bé mǎe ké wǎo bǎ hwòdǎ-kpàin-dè kǎ jè nyo bǎo nìà kpoò múee ké xwáún sè, ɔ sèin ké wa séin wǎo dye bé wa ké hwòdǎ-kpàin-dèò gbo zǎin hwè.

(22) Mǎe bó wǎo bé nyo dò ké dǎo-dè-dè bǎo dyédé zùun zàin.

Bó wǎo bé nyo bǎo ké à cǎci bǎo kè nàin-nyò tòò bǎe nyéne gbà dá.

(23) Ɔ me ni m hwidi kà bé krooò ku dúí, seróedé bĕ dèè hwòdǒ kǒ kà bé Gèdèpòò kréò ni bĕ kùà mú nyùĕn nyεε jè.

Krooò mò nyɔ bĕ bé Zùùò poin dyí, ké ɔ ni wa kùà mú nyùĕn nyε.

Cĕĕ-dĕ 19

Đeín-nà-nyò bĕ bì baà-baà

Đe-cĕĕ-cĕđ nàin-nyòđ me dyuò đe nà ke dyí:

Đé cĕĕ-dĕ hwèin gbo nà ke múee, kroođ mu e cĕin kà bé Póđe baà-wùdù bĕ bé ɔ nyu ma jǎa-po-nyò bĕđ bìiee mò nyo kpáà à gbo đé à baà-baà kè à Gèđepóđ kùàđ mú kè.

Ké cĕĕ-dĕđ zà cĕĕ-dĕ bĕ bá đeín-nà-nyò jè dyíee da đekè. Đe-cĕĕ-nyò bĕđ me gmò cĕĕ-dĕ bĕ nà bóee đíe bĕ dya kà bé wa mu cĕĕ-dĕ nà ke cĕin nìin nye, nìi, bé wa kée gbo po kà wa ké waà taún-kùà nà đé cĕĕ-dĕđ mánáin nyee nyue nyu ke.

Kroođ bédé bé wa ké gmōin kpa sđ mođ kpa tǎ hwè bé wa taún-kùà nà ke nyu.

Đe-cĕĕ-nyò bĕ bé wa hwè cĕĕ-dĕ bĕ nà tēmèin-dĕ nà múe gboee, wa me cĕ cĕĕ-dĕđ nyo bĕ nà ke bó jǎa-po-nyò đìe bĕ bì. Kíin-kíin nyee, nyo đò me tēmèin kroođ cĕĕ-dĕ bĕđ dyúáđò đé kà ɔ mōn nyu đe tēmèin nyee mú. ɔ đǎ ná nìin, nyo bĕ ɔ tēmèin kà đeđ kee đò-đò me cĕe kà ɔ ké cĕĕ-dĕ bĕđ đò mođ wa đíe bĕ tēmèin nyu ke. ɔ jǔ ké kroođ đǎa dyé kà nyo đò nyu đeđ tēmèin nyee ní, nìi, wa bĕin wa mōn kroo-dyù bĕ mú gee, bé nyo báun-báun ké nyo nàin-nàin cĕ bó ti dyúáđòđ mú. Đé kroo bé ɔ bédé nyo hīinye kee múee, nyo dyúáđò me tēmèin cĕĕ-dĕ đò, bé ɔ đǎ ná nìin, ɔ ké nyo tǎ tòđ bĕđ dya gmò bé ɔ kée dyé kà wa mōn mu cĕĕ-dĕ đò tēmèin nyuun đekèe.

Póđe baà-wùdù bĕđ jǎa-po-nyò bĕ bì nyu-nyu

Baà-wùdù bĕ bé Póđ nyu ma kà jǎa-po-nyò đìe bĕ bìiee cĕe à gbo đe bédé bé ɔ ké Kédĕi-đeín-nà-nyò đìe gbo kpá ke. Baà-wùdù bĕ nà ke kpá à gbo bé à ké jǎa-po-nyò sée đe hwè keee bì baà, sepóeđé à bédé bé à ké đe dyúáđò bĕ kđ jè Póđ baà ma kà kee jè baà. Baà-wùdù bĕ nà ke kpá à cđci bĕđ gbo đekè, ké à me kpá múaun bó đe bé Gèđepóđ nì wa bì nyueh nyee jè.

À me gmò Póđe baà-wùdù bĕđ dya bó kroo-dù kò-kò tǎ bĕ bì.

Tèsàđònákà-nyò bĕđ

► Đe-cĕĕ-nyò đò me zà 1 Tèsàđònà 5:23-24 wuđúin bé nyo tòđ bĕđ ké ɔ gbo đù tò.

Cĕe-dĕ kíin-kíin bé Póđ cĕe ma Tèsàđònákà-nyò bĕđ gboee cĕ mú hwè jè. Gèđepóđ đǎ jǎa-po-nyò séin đá bé wa ké cí đé to-qu-qu kè mú-hwè-hwè mú, ké Gèđepóđ đáin à nyénĕin kà bé à dyi hwidĕi-taba-taba bédĕin, ɔ mu ná nìin bó à bì ke. À me tēmèin nyoün đe bé à ké wa bì baà, bé wa ké to-qu-nyò bĕ kè mú-hwè-nyò bĕ jǔ.

Fédópà-nyò bĕđ

► Đe-cĕĕ-nyò đò me zà Fédópĕđ 1:9-11 wuđúin bé nyo tòđ bĕđ ké ɔ gbo đù tò.

Vósi bĕ nìà ke cĕ de bĕ ké dyúa mué nì kánáá pū dé jǎà-po-nyòò fèè múεε jè. Ǿ dĕbĕĩn-dĕbĕĩnò me nì kō kpáun kánáá pū. Ǿ dyi ná niĩn, niĩ, dyí-sédĕĩn-dĕ bĕ nyu-nyu mu kō kpáun dé Ǿ mú. Ǿ jŭ ké Ǿ dyi de bĕ nìà ke nyuĩn, niĩ, Ǿ cí-cí gánáò mu dyiĩn nòmòun miò. De bĕ nìà ke mu Ǿ gbo kpáun bĕ bĕ kè keε dò ké se Ǿ bŭ nì.

Nyo bĕ bĕ Pòò céèà gbo dé vósi bĕ nìà ke múεε dǎ ma jǎà-po-nyò bĕ jŭ bó ti wè xwíniĩn. Keε wĕé keε, Pòò nì ma wa biĩ baàun bĕ waà Gèdĕpòò mú-dĕbĕ-dĕbĕò ké ma kō kpáun nì kánáá pū, bĕ dyiĩn dé dĕbĕĩn-dĕbĕĩn nìà ke múεε, wa ké de mò Gèdĕpòò mósó-dĕ bó wa biĩεε dyí dyuò nòmò dyiĩn.

Dyi-diè-dĕ bĕ bĕ jǎà-po-nyò dĕ bĕ me gmò dya keε díé bĕ keà kè:

- Gèdĕpòò cĕε ma m̄ gbo kà bĕ kpede dò kè mú-ni-dĕ dò m̄ xwai-nyu-dĕ dò se ma dyí sédĕĩn dé ní fèè mú ke. Kà Ǿ nìà náa, niĩ, dé mò gbo-zĩàin-zĩàin bĕ m̄ nyu ma kà dé ní fèè múεε dyí-tèmèĩn-dĕ ké?
- De dò nì dé ní fèè mú ké ní hwòdĕ-dyùà se dyí pĕé bóε jèè?
- M̄ dǎ ti dyé bĕ Gèdĕpòò ké gbo-zĩà-zĩàin bĕ m̄ bédé bĕ m̄ ké nyuεε jè m̄ dyí tèmèĩn?

Kòdǎsi-nyò bĕò

► De-cĕ-nyò dò me zà Kòdǎsĩà 1:9-12 wuquún bĕ nyo tòò bĕò ké Ǿ gbo dũ tò.

Pòò baà ma bĕ Gèdĕpòò ké wa Ǿ hwòdĕ-fònò-fònò nyí bá de Ǿ mósεε jè dyí, bĕ Ǿ ké wa múin dyiĩn dé hwòdĕ-fònò-fònò kè de-múin-wó-wó mú. Nyo bĕ Ǿ mò jǎà-po-nyò dĕεε séè Gèdĕpòò mósó-dĕ séĩn dyí dyuò ke bá fèè bĕ Ǿ ké cíεε jè dyí. Ǿ muε dyéin méné-méné kà bĕ kpede díé bĕ kè wuqu díé bĕ Ǿ kè xwai-nyu-dĕ díé bĕ nì dé Ǿ fèè múεε bédé bĕ wa ké gbo zĩàin nye. Kà bĕ Ǿ dĕbĕà Gèdĕpòò múεε, Ǿ mu vòun jéé cá bĕ Ǿ ké cí kà Gèdĕpòò mósó ke. Deĩn-nà-nyòò me nì jǎà-po-nyò dĕ bĕ biĩ baàun, bĕ Ǿ ké wa de tèmèĩn nì nòmò dyiĩn, bĕ wa ké de mò Gèdĕpòò mósó-dĕ bó wa biĩεε dyí dyuò.

Àpósò Pòò dá Ǿ jŭ ké wa dǎ de mò Gèdĕpòò mósó-dĕ keε múin wó nòmò dyiĩn ní, ké waà de-múin-wó-wó dǎ kō kpá ní, niĩ, wa mu kpé béin bĕ wa ké cí kà Bounboò mósó ke. Ké Gèdĕpòò mu wa bàin dé de séĩn mú. Ké nyoũn muε dyí dyuòun kà bĕ wa dǎ gbo zĩàin dyiĩn dé Gèdĕpòò jíájèò mú ke. Ǿ me nì deĩn-nà-nyòò hwidĩ kà ti Ǿ muà jǎà-po-nyò dĕ dĕ tèmèĩn niĩn dé de bĕ nìà ke múεε ní, niĩ, de kíà dyí díé bĕ mu píé wódóεé niĩn dé Kédĕi-deĩn-nà-nyò dĕ dĕ fèè mú ke.

Hwìé díé bĕ kō mú nyoũn muε dyí dyuòun kà m̄ béin kpé bĕ m̄ ké cí kà Bounboò mósó keε mò, “nì mu bo tòdòun dé kũà nòmò dyiĩn séĩn mú.” Ǿ me bó à hwidĩ kpèen Ǿ jŭ ké Kédĕi-deĩn-nà-nyò dĕ dĕ sée bo nòmò kōin tòdò ke dé kũà nòmò dyiĩn séĩn mú ní.

Vósi bĕò cĕε dekè kà bĕ Bounboò muε nyuun bĕ gana bĕ Ǿ sàin dé Ǿ kpé díĩn-dĩĩnò múεε ké à dyi kùin, bĕ à ké hwòdĕ-ku-ku bédé, bĕ à ké de séĩn hwòdĕ kùin dé múà mú ke. Nyo bĕ Ǿ bédéà múà dé Kédĕi-deĩn-nà-nà mú, ké Ǿ bièà Gèdĕpòò dé hwòdĕ-ku-ku múεε mò nyo bĕ Ǿ dǎ de hwè dé zũn wĕ.

Póòè baà-wùdù běè dúí-jaḡa-jaḡa

Póòè baà-wùdù bě bá jǎà-po-nyò ḡiè bě jè dyíε cě à ḡe pàḡǎ gbo bá kùà bé ḡeín-nà-nyòò bédé bé ɔ ké nyuεε jè dyí. À bédé bé à ké ḡe jǎà-po-nyò ḡiè bě mó bé wa ké búá keε dyí dyuò. À me bėin kpé bé à ké ḡe bě bėin nyuε bé wa ké mú zain nyεε dyí dyuò. À ní ḡá bé à ké dyi giniin ɔ jǔ ké à dyie dyé ké jǎà-po-nyò ḡiè ḡò dyi ḡe kíà dyí bě nyueń ní, ké nyo ní wǔ ɔ sǔún-kpa-ḡè bě míin, ké ɔ dyi cíeń ní fùḡù-fùḡù-kà ní. À me bóɔ hwòḡǒ kǔ dèè bé ɔ ké ḡe séin bě bé Kédéi-ḡeín-nà-nyò dyi nyuín, ɔ nyu ɔ nyo kpa ḡe múεε nyu wàḡà cáa.

ɔ me ní à hwìḡí kà bé Póò se ma nyo běè cóci-kùà cě jè mɔɔ waà cóci-kùà běè mú zain jè cěé ní cáa. ḡe kpǔ ma ɔ hwòḡǒ miɔ keε mò bé waà hwìḡí-taba-tabaò ké ma dyi ku ḡé Kédéi-ḡeín-ḡeín-nà-nà mú kè bé waà kpeḡe ké ma dyíin nòmò. Nyo ḡíé bě ní bó ké wa bėin kpé bé wa ké cóci nàin, keε waà kpeḡe se ní kà Kédéi-ḡeín-nà-nyòò kpeḡe kéó niε. Nyo bě ní náá jè ní ḡá ɔ ké à múàǔn po.

ḡe nyuε bé ḡe-tèməin-nyòò dyi ḡe kpaa mò sepóεḡé ɔ mò dyí-tèməin-ḡè ḡé nyo běè gbo, ké ɔ tèməin-ḡèò kpa ḡe jè. Póò néin ḡe cě jè jii kǔ ḡé baà-wùdù bě nià ḡé dyíεε sǔ mú. ḡe-dyuò-dyuò kpa ḡe ḡé zùǔn-ḡè běè nyu-nyu mú. ḡe-tèməin-nyòò bédé dya-dè-dè miɔ ḡé ɔ jǎàò kùà-mú-nyùin-nyùin mú.

À me nyu Póòè baà-wùdù běè bó Kédéi-ḡeín-nà-nyò ḡiè bě bé wa nià à xwíḡíεε biì. À me diè Zùù Hwėin-hwėinò dyi bé ɔ kée nyu bé ḡe bě nià ke ké ní ḡé waà fèè mú.

Baà-wùdù nià dà bíḡíεε mò baà-wùdù bě bé Póò nyu ma bó jǎà-po-nyò ḡiè bě biíεε ḡò.

Baà-wùdù bó Kédéi-ḡeín-nà-nyò ḡiè biì

À Bǎ, mò nià ḡé dycún wě,

Í ní baàǔn bó _____ biì bé m̄ ké ɔ mú hwo gáná cá. Í ní baàǔn bé m̄ kée nyu bé ɔ ké se keε ḡò bédé ḡé ɔ nyuu-ḡè bě kè ɔ kpeḡe bě ɔ kè ɔ hwìḡí-poin-ḡè bě mú.

Nyuε bé ḡébėin-ḡébėin bé ɔ bédé m̄ biíεε ké kpéin búáúń ní kánáá pū, bé ɔ ké ḡe mò ní móó-ḡè jéé bó ɔ fèèò biíεε jè múin wǔ gáná cá. Kpá ɔ gbo bé ɔ ké ḡe mò ḡe nòmò dyíin bó ɔ biíεε dyí dyuò, bé ɔ kée nyu tee, bé dyiín ḡéε múεε, ɔ fèèò ké bo tòḡò bó ní díin-díinò jè.

Kpá ɔ gbo bé ɔ ké cí kà Kédéi-ḡeín-nà-nyò nyu cíε ke wé séin xwíinín, bé ɔ ké ní hwòḡǒ dyi dè ḡé ḡe séin mú, bé ɔ ké ḡe pàḡǎ cě bá ḡe bě mò ní móó-ḡè keε jè dyí. Nyí ɔ gana sòin ḡé m̄ gboε, bé ɔ ké cí ḡé to-ḡu-ḡu mú, bé ɔ ké gana sòin ḡé m̄ gboεε bédé, bé ɔ ké cí ḡé to-ḡu-ḡu mú, bé ɔ ké múà bédé ḡé mú-dǔ-dǔ séin mú. ɔ me po m̄ zùò ḡé ḡe séin mú tee bó jíájà bé m̄ nyuà ɔ dyíεε jè.

Í baà ḡé Jízèè nyéńéò mú, Kǎà ɔ me ní.

Céè-dè tòò bĕ ò ké wuquún zà ke

Céè-dè bĕò

Coleman, Robert. *The Master Plan of Evangelism*. Ada: Revell, 2010.

Coleman, Robert. *The Master Plan of Discipleship*. Ada: Revell, 1997.

Eims, Leroy. *The Lost Art of Disciple Making*. Grand Rapids: Zondervan, 1978.

Friedeman, Matthew. *The Master Plan of Teaching*. Wheaton: Victor Books, 1991.

Gorman, Julie. *Community That is Christian: A Handbook on Small Groups*. (2nd edition). Ada: Baker Books, 2002.

Neighbor, Ralph. *Where Do We Go from Here?* Touch Publications, 1991. (Available on Kindle, 2011.)

Snyder, Howard. *The Radical Wesley: Patterns for Church Renewal*. Downers Grove: Intervarsity Press, 1980.

Snyder, Howard. *The Problem of Wineskins*. Franklin: Seedbed Publishers, 2017.

Wilkinson, Bruce. *The Seven Laws of the Learner*. New York: Multnomah, 1992.

Céè-dèò nyo bĕ ò Ìntònéè kǒ ke

Tèmèìn-dè bá Bǒ Nòmò Dyíin Kpa Jè Díe, bǒ nòmò dyíinò céè-dè-gmùnù bĕ, wa kè céè-dè tòò bĕ sòìn dé Wédéè Kǒúnfò kè Kákè Kàméwònò gboεε, ò bĕìn wa dyéε dé <https://www.livingwaters.com/>.

Céé-dè bĕ bá bǒ-nòmò-dyíin-kpa-kpa dé píé, dè bĕ nyo nyùìn kà mεε-dè bĕ bĕ nyo tá keε kǔà múε, gmò dé dè wa dǎìn ka Ópììn Éè Cǎpíínò ke, dé <https://www.oacgb.org.uk/> ò kè <https://oacusa.org>.

Deín-nà-nyò jǔ jè Bá-bo-déin-tába-céè-dè, sòìn Shepherds Global Classroom—céè-dèò bédé céé-dè kpadá-nyò sè mènĕìn-dò bó jǎà-po-nyò dĕ bĕ déín-nà-nyò jè tèmèìn jè. Ì bĕìn dyéε dé <https://www.shepherdsglobal.org/courses>.

Céé-dè nòmò dyíin bó jǎà-po-nyò dĕ bĕ déín-nà-nyò jè tèmèìn jè, sòìn Nétǒ Bánáà gbo dé <https://comeafterme.com/>.

Taún-kùà bĕè Đífèdè

Đe-cĕ-nyòò Nyéné _____

Cĕé-dĕò	Taún-kùà 1	Taún-kùà 2	Taún-kùà 3
1			
2			
3			
4			
5	(Sĕ-kĕún-dyi-po-po)		
6			
7			
8			
9			
10		(Sĕ-kĕún-dyi-po-po)	
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			

Ì dyi Tĕmĕin-dĕ dò gbo hwè ní, nìí, à bĕin m̄ Hwè-dífèdè nyíe sòin nĕ Shepherds Global Classroom dĕ www.shepherdsglobal.org. SGC pédézĩnò kè de-tĕmĕin-nyò bĕò kè nyo bĕ tòà gbo-kpá-kpá bĕ tĕmĕin-dĕò dyaà hwè dĕ de-cĕ-nyò bĕò wáká kĕe mu nì hwè-cĕè-dĕò sĕ-bĕ kĕ pòun bĕ à kĕe m̄ gbo tò.